

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1964-1965.

25 FEBRUARI 1965.

Ontwerp van wet betreffende de jeugdbescherming.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
JUSTITIE (1) UITGEBRACHT
DOOR DE H. VAN BOGAERT.

DAMES EN HEREN,

1. Inleidende beschouwingen.

Het wetsontwerp n° 637 (1962-1963) werd op 13 september 1963 neergelegd in de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Na een zeer grondig onderzoek door de Commissie voor Justitie werd het op 19 november 1964 aangenomen door de Kamer en aan de Senaat overgemaakt.

Het wetsontwerp heeft tot doel een grondige hervorming te verwezenlijken van de beteugeling der jeugdmisdadigheid, die tot op heden steunt op de wet van 15 mei 1912.

Zoals in de memorie van toelichting wordt uiteengezet, bezat België in 1912 een der meest progressieve wetten betreffende de jeugdcriminaliteit. Op dat ogenblik hadden slechts enkele landen voor de jeugdige misdadigers een speciale rechtspleging ingesteld. Door de wet van 15 mei 1912 werd voor de jeugddelinquentie een speciale procedure bepaald voor een kinderrechtter. Tevens werd de mogelijkheid voorzien bijzondere maatregelen te treffen. Men kan in het stelsel van deze

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen :

De heren Rolin, voorzitter; Camby, Chot, Graaf d'Alcantara, De Baeck, Maurice Delmotte, Dua, Dulac, Hambye, Housiaux, Ligot, Lilar, Nihoul, Oblin, Orban, Renquin, Toussaint, Van Cauwelaert, Vandekerckhove, Van Hoeylandt, Van Laeys en Van Bogaert, verslaggever.

R. A 6751.

Zie :

Gedr. St. van de Senaat ;

17 (Zitting 1964-1965) : Ontwerp overgezonden door de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1964-1965.

25 FEVRIER 1965.

Projet de loi relatif à la protection de la jeunesse.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)
PAR M. VAN BOGAERT.

MESDAMES, MESSIEURS,

1. Considérations préliminaires.

Le projet de loi n° 637 (1962-1963) a été déposé le 13 septembre 1963 à la Chambre des Représentants. Après un examen très approfondi en Commission de la Justice, il fut adopté par la Chambre le 19 novembre 1964 et transmis ensuite au Sénat.

Il a pour objet de réformer radicalement la répression de la délinquance juvénile, répression basée jusqu'ici sur la loi du 15 mai 1912.

Comme le rappelle l'exposé des motifs, la Belgique était dotée en 1912 d'une des lois les plus progressistes sur la délinquance juvénile. A cette époque, quelques Etats seulement avaient instauré une procédure spéciale pour les jeunes délinquants. La loi du 15 mai 1912 a prévu pour la jeunesse délinquante une procédure spéciale devant le juge des enfants. En même temps, elle permettait de prendre des mesures particulières. Dans le cadre de cette loi, il est possi-

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission :

MM. Rolin, président; Camby, Chot, Comte d'Alcantara, De Baeck, Maurice Delmotte, Dua, Dulac, Hambye, Housiaux, Ligot, Lilar, Nihoul, Oblin, Orban, Renquin, Toussaint, Van Cauwelaert, Vandekerckhove, Van Hoeylandt, Van Laeys et Van Bogaert, rapporteur.

R. A 6751.

Voir :

Document du Sénat :

17 (Session de 1964-1965) : Projet transmis par la Chambre des Représentants.

wet tegenover de strafrechtelijke minderjarigen bewarings-, opvoedings- en vrijwaringsmaatregelen treffen. De jurisdictie kan optreden wanneer strafbare feiten waren gepleegd maar ook wanneer door de ouders klacht wordt ingediend wegens onhandelbaarheid, wanneer de strafrechtelijke minderjarige immorele of gevaarlijke handelingen stelt, zich onttrekt aan de schoolplicht of zich ophoudt in speelhuizen, danszalen, renbanen, enz. De wetgever heeft in 1912 ook gewild, dat het beginsel van de individualisatie van de maatregel voor jeugddelinquentie zo volledig mogelijk zou worden doorgevoerd. Men dient aldus bij de strafbedeling meer rekening te houden met de persoon van de strafrechtelijke minderjarige dan met de gepleegde feiten. De rechter mag steunen op gezinsonderzoek en op medico-psychologische bevindingen. Hij mag ook de getroffen maatregelen steeds in het belang van de minderjarige wijzigen. De getroffen maatregelen worden opgetekend in een antecedentenregister.

De wet van 15 mei 1912 bevat ook bepalingen over de ontzetting uit de ouderlijke macht, die als een sanctie door de wetgever werd ingesteld. Zij dient te worden uitgesproken in de regel wanneer de ouders veroordeeld zijn wegens bepaalde misdaden tegen de openbare zedelijkheid of wegens bepaalde misdrijven op de persoon van hun kinderen. De ontzetting is facultatief en kan eventueel ook gedeeltelijk zijn, wanneer de ouders door hun optreden hun kinderen fysisch of moreel in gevaar brengen. De ontzetting wordt uitgesproken door de rechtbank van eerste aanleg. Het geding wordt ingesteld door het openbaar ministerie. Dezelfde rechtbank bepaalt ook het bijeenroepen van de familierraad en zorgt voor de inrichting van de provoogdij.

De wet van 15 mei 1912 was vóór de Eerste Wereldoorlog een der meest progressieve wetten. Zij heeft ook toegelaten, in de rechtspraktijk bepaalde grote criminologische verbeteringen te verwezenlijken. Het sociaal en medico-psychologisch onderzoek, dat aanvankelijk beschouwd werd als een uitzonderlijke maatregel, werd op brede schaal toegepast. De jarenlange ervaring bracht echter ook nog andere verbeteringen aan het licht. Aldus werd vaak vastgesteld, dat minderjarigen tussen de 16 en 18 jaar beter voor de kinderrechter zouden worden gebracht. Deze is echter in de regel maar bevoegd voor kinderen die nog geen 16 jaar oud zijn. De parketten lokken dan soms een klacht uit vanwege de ouders om in de mogelijkheid te verkeren de minderjarige niet naar de gewone strafrechtsmacht te moeten verwijzen. De provoogdij blijkt vaak geen afdoende uitwerking te hebben voor de minderjarigen. Sommige kinderen verkeren in moreel gevaar of in een criminogeen midden en de parketten kunnen niet optreden bij gebrek aan feiten. Soms moet dan toevlucht worden genomen tot het uitlokken van een ouderlijke klacht of moeten onbeduidende feiten worden in aanmerking genomen. In andere gevallen, waarin een maatregel zich opdringt doch een ontzetting der ouderlijke macht nog niet verantwoord blijkt, moet een officieus gezinstoezicht worden ingericht.

ble de prendre envers les mineurs délinquants des mesures de garde, d'éducation et de préservation. Les juridictions peuvent agir non seulement lorsque des faits punissables ont été commis, mais aussi, sur requête des parents, lorsque le mineur fait preuve d'indiscipline, se livre à des activités immorales ou dangereuses, se soustrait à l'obligation scolaire ou fréquente des maisons de jeu, des salles de danse, des champs de courses, etc. Le législateur de 1912 a également voulu que le principe de l'individualisation de la mesure soit appliqué d'une manière aussi complète que possible en matière de délinquance juvénile. En conséquence, il faut, dans le prononcé de la mesure, tenir compte d'avantage de la personnalité du mineur que de la gravité des faits. Le juge peut avoir recours à une enquête familiale et ordonner un examen médico-psychologique. Par ailleurs, il peut toujours modifier, au mieux des intérêts du mineur, les mesures déjà prises. Les mesures prises sont consignées dans le casier de l'enfance.

La loi du 15 mai 1912 contient aussi des dispositions sur la déchéance de la puissance paternelle, que le législateur a conçue comme une sanction. En règle générale, elle sera prononcée lorsque les parents auront été condamnés du chef de certains crimes contre la moralité publique ou du chef de certains faits commis sur la personne de leurs enfants. La déchéance est facultative et peut d'autre part être éventuellement partielle, lorsque, par leurs agissements, les parents mettent physiquement et moralement leurs enfants en péril. La déchéance est prononcée par le tribunal de première instance. L'action est intentée par le ministère public. C'est le même tribunal qui décide de la convocation du conseil de famille et qui veille à l'organisation de la protutelle.

Avant la première guerre mondiale, la loi du 15 mai 1912 était l'une des plus progressistes. Du point de vue de la criminologie, elle a également permis d'apporter d'importantes améliorations à la pratique judiciaire. L'enquête sociale et médico-psychologique, considérée initialement comme une mesure d'exception, fut appliquée sur une grande échelle. Toutefois, l'expérience acquise au cours des années a permis de constater qu'elle pouvait encore être améliorée sur certains points. Ainsi, l'on a souvent constaté qu'il serait préférable de déférer au juge des enfants les mineurs âgés de 16 à 18 ans. Or, ce magistrat n'est généralement compétent que pour les enfants de moins de 16 ans. Aussi les parquets provoquent-ils parfois une plainte de la part des parents afin d'échapper à l'obligation de renvoyer le mineur devant la juridiction répressive ordinaire. Dans de nombreux cas, il s'est avéré que la protutelle ne produit pas des effets décisifs en ce qui concerne les mineurs. Alors que certains enfants se trouvent en péril moral ou dans un milieu criminogène, les parquets ne sont pas en mesure d'agir, faute de preuves matérielles. Dès lors, on en est parfois réduit à provoquer une plainte de la part des parents ou à se baser sur des faits insignifiants. Dans d'autres cas où une mesure s'impose, mais où il ne paraît pas justifié de prononcer la déchéance de la puissance paternelle, on est obligé d'organiser une surveillance officieuse de la famille.

Door de wet van 20 mei 1949 werden de parketten reeds van de nodige gespecialiseerde hulp voorzien en werden vaste afgevaardigden ter kinderbescherming ter beschikking van de procureur des Konings gesteld.

Het bleek echter wenselijk, dat de in 1912 zo progressieve Belgische wetgeving aan de huidige eisen van de bestrijding der jeugdmisdadigheid aan te passen en daarbij rekening te houden met de reeds aangehaalde mogelijke verbeteringen. Van 1947 tot 1956 werden studies ondernomen door drie Regeringscommissies. Op 23 juli 1957 werd op initiatief van het Ministerie van Justitie het Studiecentrum voor Jeugdmisdadigheid ingericht, waarvan de Beheerraad samengesteld is uit de vertegenwoordigers van de vier Universiteiten en het Departement. Op 19 maart 1958 werd een wetsontwerp ingediend. Wetsvoorstellen werden nedergelegd op 22 juni 1960 en 19 juli 1962. Hun bepalingen werden herwerkt, aangepast en aangevuld in het huidige ontwerp.

**

Tijdens de besprekingen in de Commissie voor de Justitie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers gaf de Minister van Justitie een uitvoerige uiteenzetting over de algemene principes van dit wetsontwerp. Het werd geïnspireerd door de overweging, dat meer profylactisch moet worden opgetreden tegenover de huidige jeugdcriminaliteit. Deze is toegenomen en heeft ook een andere vorm aangenomen. Waar zij vroeger vaak het gevolg was van de ontbering waarin sommige kinderen werden opgevoegd, is de huidige jeugdmisdadigheid veel meer verspreid over de verschillende sociale geledingen. Zij is in ruime mate het gevolg van het moderne leven, waardoor het kind meer los komt te staan van de bescherming en het gezag, die in familieverband werden verstrekt. In het wetsontwerp beoogt men deze bescherming te verstevigen. Waar het nodig is, zal in dit opzicht een preventieve actie kunnen ondernomen worden. Om het maatschappelijk aanpassen van de jeugd te vergemakkelijken en om preventief tegen de jeugdcriminaliteit te kunnen optreden, wordt in ieder arrondissement een jeugdbeschermingscomité opgericht, dat zal samengesteld worden uit vertegenwoordigers van diensten of instellingen, die tot taak hebben zich bezig te houden met de opleiding en de bescherming van de jeugd en met het gezin. Dit comité kan zelfs optreden wanneer de opvoedingsvoorwaarden gevaar voor jeugdcriminaliteit doen ontstaan. De werking der comités wordt gecoördineerd door een nationale raad voor jeugdbescherming. Het ontwerp voorziet verder in de oprichting van jeugdrechtbanken. De beoordeling van gedingen in verband met de jeugd zal aldus gebeuren door gespecialiseerde magistraten. Deze nieuwe rechterlijke instantie zal niet alleen bevoegd zijn om de jurisdictie uit te oefenen, die nu aan de kinderrechter toebehoort maar ook om te oordelen over maatregelen, die ten aanzien van de ouders moeten worden getroffen. Zij zullen ook optreden in sommige burgerlijke geschillen, die van belang zijn voor de minderjarigen zoals de uitoefening van de ouderlijke macht, het bewaringsrecht van de kinderen, de adopties ontvoogdingen en de toestemming tot het huwelijk.

La loi du 20 mai 1949 avait déjà pourvu les parquets de l'aide spécialisée qui leur était nécessaire et elle avait mis à la disposition du Procureur du Roi des délégués permanents à la protection de l'enfance.

Toutefois, il est apparu souhaitable d'adapter la législation belge, si progressiste en 1912, aux nécessités actuelles de la lutte contre la délinquance juvénile et de tenir compte en cette matière des améliorations qui pourraient y être apportées et auxquelles nous avons déjà fait allusion. Pendant la période de 1947 à 1956, des études ont été entreprises par trois commissions gouvernementales. Le 23 juillet 1957 fut créé, à l'initiative du Ministère de la Justice, le Centre d'Etudes de la Délinquance Juvénile, qui groupe dans son Conseil d'Administration des représentants des quatre Universités et du Département. Un projet de loi fut déposé le 19 mars 1958. Des propositions de loi furent déposées le 22 juin 1960 et le 19 juillet 1962. Leurs dispositions ont été revues, adaptées et complétées par le présent projet.

**

Au cours des débats en Commission de la Justice de la Chambre des Représentants, le Ministre de la Justice a fait un exposé détaillé des principes généraux qui sont à la base du projet. Celui-ci s'inspire de l'idée qu'il faut mettre l'accent sur l'aspect préventif de l'action contre la délinquance juvénile. Celle-ci est en recrudescence et sa forme s'est modifiée. Alors que, naguère, elle était souvent l'effet de la misère dans laquelle étaient élevés certains enfants, elle s'étend actuellement à toutes les classes sociales. Elle est due dans une large mesure à la vie moderne, qui prive de plus en plus l'enfant de la protection du cadre familial et aussi des effets de l'autorité qui s'y exerce. Le présent projet vise à renforcer cette protection. Là où la chose est nécessaire, une action préventive pourra être entreprise. En vue de faciliter l'intégration sociale de la jeunesse et de permettre une action préventive contre la délinquance juvénile, il sera créé dans chaque arrondissement un comité de protection de la jeunesse, composé de représentants de services ou d'organismes dont la mission consiste à former et à protéger la jeunesse et la famille. Ce comité pourra même agir quand les conditions éducatives créeront certains dangers de délinquance juvénile. L'action des divers comités sera coordonnée par un conseil national de protection de la jeunesse. De plus, le projet prévoit la création de tribunaux de la jeunesse. Ainsi, les jugements à prononcer dans des affaires relatives à la jeunesse le seront par des magistrats spécialisés. Cette juridiction nouvelle aura compétence non seulement pour exercer les pouvoirs juridictionnels appartenant actuellement au juge des enfants, mais aussi pour se prononcer sur les mesures à prendre à l'égard des parents. Ces magistrats interviendront également dans certains litiges civils dans lesquels sont intéressés des mineurs, qu'il s'agisse de l'exercice de la puissance paternelle, du droit de garde des enfants, des adoptions, de l'émancipation ou du consentement au mariage.

Het ontwerp voert ook nieuwe gerechtelijke beschermingsmaatregelen in. Daarbij werd getracht de ontzetting uit de ouderlijke macht zoveel mogelijk te beperken. Het verleent aan de rechtbanken de mogelijkheid om minder zware en meer opbouwende maatregelen te treffen, zoals de opvoedingsbijstand of een toezicht op de gezinsbijslag.

Ook ten aanzien van de minderjarigen is een grotere soepelheid van de mogelijk te treffen maatregelen geboden. Deze kunnen onder toezicht worden geplaatst, zij kunnen het voorwerp uitmaken van maatregelen van opvoeding of bewaring. Zij kunnen in gespecialiseerde instellingen worden geplaatst. Indien de rechtbank echter van oordeel is, dat de minderjarige van meer dan 16 jaar geen bijzondere procedure verdient, kan zij hem ook nog naar de gewone rechtbank verwijzen.

Wegens de bijzondere aard van de rechtspleging werden ook afwijkingen ingevoerd van de regelen van het burgerlijk- en strafprocesrecht. Het is nml. toegelaten dat door persoonlijke verschijning rechtstreeks contact wordt opgenomen met de partijen. De minderjarigen worden buiten de debatten gehouden, wanneer hun aanwezigheid niet gewenst is. Dit is een waarborg voor hun bijzondere psychische gesteldheid. Men zal tijdens het onderzoek ook alle publiciteit vermijden over gegevens, die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de minderjarigen. De rechtbank kan daartoe haar werkzaamheden vervolgen in raadkamer. Om de gegevens over de persoonlijkheid niet aan indiscreties prijs te geven, zal het dossier in twee delen worden verdeeld. Een deel zal betrekking hebben op de feiten en de procedure, een ander deel op de persoonlijkheid en het sociaal milieu. Dit laatste zal aan de minderjarigen of aan de burgerlijke partij niet worden medegedeeld.

Het ontwerp voorziet ook een betere heraanpassing voor de toekomst door de sporen van vroegere maatregelen, in bepaalde voorwaarden, te laten verdwijnen. Thans kunnen de maatregelen van de kinderrechter, die geen straffen zijn, nooit uit het strafregister worden geschrapt. Het ontwerp voorziet nu in die mogelijkheid. Vijf jaar nadat de toepassing van een maatregel een einde heeft genomen, mag een verzoek worden ingediend om de schrapping van de inschrijving in het strafregister te bekomen.

Uiteindelijk regelt het ontwerp ook de erkenning van de personen, verenigingen, en instellingen, die gewoonlijk minderjarigen opnemen die uitbesteed worden in toepassing van de wet. Zij dienen daartoe voorafgaandelijk gemachtigd te worden door de Minister van Justitie. De ministeriële machtiging zal slechts verleend worden, nadat het advies werd ingewonnen van de bevoegde commissie. Dezelfde commissie zal ook advies uitbrengen over de onderhoudsbedragen, die bij koninklijk besluit zullen worden bepaald.

Tot slot nam de Minister van Justitie ook een standpunt in over twee door Mevr. De Riemaeker ingediende wetsvoorstellen, die principiële beschikkingen inhielden over de politiek betreffende de jeugdcriminaliteit. Eén had tot doel een bijzondere jeugdpolitie in te stellen. Volgens de Minister kan dit slechts bezwaarlijk worden uitgevoerd. Wanneer men daar-

Par ailleurs, le projet instaure de nouvelles mesures de protection judiciaire. Il tend notamment à limiter autant que possible la déchéance de la puissance paternelle. Le projet permet aux tribunaux de prendre des mesures moins graves et plus constructives, telles que l'assistance éducative ou la tutelle aux allocations familiales.

En ce qui concerne les mineurs eux-mêmes, il convient de donner plus de liberté dans le choix des mesures susceptibles d'être prises. Ces mineurs peuvent être placés sous surveillance, ils peuvent faire l'objet de mesures d'éducation ou de garde. Ils peuvent être placés dans un établissement spécialisé. Toutefois, si le tribunal estime qu'il n'y a pas lieu d'appliquer la procédure particulière à un mineur de plus de 16 ans, il peut toujours le renvoyer devant le tribunal ordinaire.

Eu égard à la nature spéciale de la juridiction des mineurs, il a aussi été dérogé aux règles de la procédure civile et de la procédure pénale. C'est ainsi que grâce à la comparution personnelle, le tribunal pourra établir un contact direct avec les parties. Les mineurs n'assisteront aux débats que lorsque leur présence est jugée opportune. Cette mesure respecte leur psychologie particulière. On évitera toute publicité lors de l'examen des éléments relatifs à la personnalité des mineurs. C'est pourquoi le tribunal pourra poursuivre la procédure en chambre du conseil. Pour éviter que les éléments qui concernent la personnalité du mineur ne fassent l'objet d'indiscrétions, le dossier sera divisé en deux parties. La première aura trait aux faits et à la procédure. La seconde comprendra les pièces concernant la personnalité du mineur et le milieu social; elle ne pourra être communiquée ni au mineur, ni à la partie civile.

Le projet favorise aussi une meilleure réadaptation du mineur, en permettant l'effacement, sous certaines conditions, des traces des mesures antérieures. A l'heure actuelle, les mesures ordonnées par le juge des enfants, qui ne constituent pas des peines, ne peuvent jamais être supprimées du casier judiciaire. Le projet prévoit cet effacement. Lorsque cinq ans se seront écoulés à partir du moment où l'application d'une mesure a pris fin, une requête tendant à la radiation des mentions inscrites au casier judiciaire pourra être introduite.

Le projet règle encore la procédure d'agrément des personnes, des œuvres ou des établissements qui recueillent habituellement des mineurs placés en application de la loi. A cette fin, ils doivent être agréés préalablement par le Ministre de la Justice. Le Ministre n'accordera l'agrément qu'après avoir pris l'avis de la commission compétente. La même commission devra aussi émettre un avis concernant les subsides journaliers d'entretien à fixer par arrêté royal.

En terminant, le Ministre de la Justice a pris position sur deux propositions de loi déposées par Mme De Riemaeker et prévoyant des dispositions de principe relatives à la politique à suivre en matière de délinquance juvénile. L'une d'elles tendait à créer une police spéciale de la jeunesse. D'après le Ministre la réalisation de cette mesure serait malaisée. Si l'on

voor niet over de nodige middelen beschikt, zal deze niet efficiënt kunnen optreden. Het is aldus beter in de bestaande politionele korpsen specialisatie in te voeren. Het ander voorstel voorzag in de oprichting van een Nationaal Fonds voor Jeugdbescherming. Deze aangelegenheid stelt echter zo grote financiële vraagstukken, dat dit door de Minister van Financiën moet worden onderzocht.

**

Tijdens de besprekingen in de Commissie voor de Justitie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers werden in volgorde volgende principiële regelingen onderzocht. De Commissie keurde de profylactische werking in het gezin goed maar wees er op dat deze taak met kiesheid moet worden uitgevoerd. Geen aanleiding mag worden gegeven tot willekeurige of ongelegen inmenging in intieme familieverhoudingen. Een waarborg vindt men in het feit dat het ontwerp geen betrekking heeft op families, die opgewassen zijn om zelf hun opvoedende taak te vervullen. Het toepassingsveld van het ontwerp heeft betrekking op familiale middens, die door onwetendheid, onbevoegdheid of onverschilligheid deze taak niet zonder hulp kunnen volbrengen. Een belangrijke waarborg tegen willekeurige of ongepaste inmenging wordt verstrekt doordat bij het preventief optreden de betrokkenen hun instemming aan de vooropgestelde maatregel moeten verlenen. Hierbij zullen trouwens de gespecialiseerde diensten gebeurlijk een kiese taak van overreding op zich moeten nemen.

De Commissie onderzocht ook grondig de vraag of geen verschillende administratieve diensten moesten worden ingesteld voor de preventieve actie en het rechterlijk optreden. Men besloot echter administratief de eenheid van de in het ontwerp bepaalde sociale dienst te behouden.

In de Senaatscommissie voor de Justitie werden ook de principes van het ontwerp grondig nagegaan. De leden van de Commissie waren het eens met het beginsel van tussenkomst in familiale aangelegenheden, indien dit nodig blijkt. Voor sommige moderne families is de hulp bij de opvoeding een noodzakelijkheid geworden. Te dikwijls werden kinderen maar al te zeer veronachtzaamd. De wet kan aldus niet alleen de minderjaringen helpen maar ook in zekere mate het familieleven stimuleren. De Minister van Justitie wijst er in dit verband op, dat de tussenkomsten zullen gebeuren naar de richtlijnen van een comité van deskundigen uit de verschillende pedagogische en sociale sectoren waarmee het kind in aanraking komt.

De leden van de Commissie waren het eens over het feit dat ontwerp van wet houdende het gerechtelijk wetboek aan de nieuwe procedure voor jeugdbescherming zal moeten worden aangepast.

**

Na deze beschouwingen van algemene aard te hebben geformuleerd, is de Commissie voor de Justitie overgegaan tot het onderzoek der artikelen.

ne dispose pas des moyens nécessaires, les interventions de cette police spécialisée manqueraient d'efficacité. Aussi est-il préférable d'organiser la spécialisation au sein des corps de police existants. L'autre proposition de loi prévoyait la création d'un Fonds national pour la protection de la jeunesse. Les problèmes financiers posés par cette initiative sont tels qu'il convient de les soumettre au Ministre des Finances.

**

Au cours de la discussion du projet en Commission de la Justice de la Chambre des Représentants, les principes suivants ont été examinés successivement. La Commission accueillit avec faveur l'idée qu'une action préventive puisse être menée dans la famille, mais rappela que cette tâche doit être accomplie avec toute la délicatesse voulue; elle ne peut donner lieu à des ingérences arbitraires ou intempestives dans l'intimité de la vie familiale. Le fait que le projet ne vise pas les familles qui sont capables de réaliser elles-mêmes leur tâche d'éducation, constitue déjà une sauvegarde contre ces abus. Le champ d'application du projet s'étend aux milieux familiaux qui, par ignorance, incompétence ou indifférence, ne peuvent, sans aide, accomplir cette tâche. Le texte prévoit une garantie importante contre toute intervention arbitraire ou inopportune: en cas d'action préventive, il faut que les intéressés acceptent la mesure proposée. Les services spécialisés devront assumer éventuellement la délicate mission de convaincre les intéressés.

La Commission examina ensuite d'une manière approfondie la question de savoir s'il n'y aurait pas lieu de créer des services distincts, l'un pour l'action préventive, l'autre pour l'action judiciaire. Elle décida de maintenir l'unité administrative du service social prévu par le projet.

A son tour, la Commission de Justice du Sénat a étudié à fond les principes inscrits dans le projet. Les membres de la Commission ont admis le principe de l'intervention en matière familiale, dans la mesure où cette intervention est nécessaire. De nos jours, il est devenu indispensable d'assister certaines familles dans leur tâche éducative. Trop souvent, en effet, les enfants sont les victimes de négligences graves. Aussi la loi permettra-t-elle non seulement de protéger les mineurs, mais encore de stimuler dans une certaine mesure la vie familiale. A ce propos, le Ministre de la Justice rappelle que les interventions auront lieu suivant les directives d'un comité d'experts appartenant aux divers secteurs pédagogiques et sociaux avec lesquels l'enfant entre en contact.

Enfin, les membres de la Commission ont estimé que le projet de loi contenant le Code judiciaire devrait être adapté à la procédure nouvelle en matière de protection de la jeunesse.

**

Après ces considérations d'ordre général, votre Commission de la Justice a abordé l'examen des articles.

2. Bespreking der artikelen (1).

TITEL I. — *Sociale Bescherming.*

Artikel 1.

Artikel 1 stelt in de hoofdplaats van ieder gerechtelijk arrondissement een jeugdbeschermingscomité in. Indien nodig, kunnen bij koninklijk besluit twee of meer dergelijke comités worden opgericht. Daarbij kan dan rekening worden gehouden met demografische en regionale omstandigheden of ook met de taaltoestanden.

Een lid liet opmerken, dat de uitvoering van deze bepalingen een ruime vrijheid biedt voor het oprichten van comités aan de hand van koninklijke besluiten. De Minister antwoordde daarop bevestigend en meende dat juist een grote uitvoeringsvrijheid op dit gebied moet worden geboden.

Door een ander lid werd opgemerkt, dat de Nederlandse en Franse tekst niet dezelfde is. In de Franse tekst wordt vermeld « compte tenu du chiffre de la population et des nécessités régionales ou linguistiques ». De Nederlandse tekst luidt : « daarbij rekening houdende met het bevolkingscijfer alsmede met de regionale behoeften en taaltoestanden ». De Commissie sluit zich aan bij deze opmerking en amendeert eenparig de Nederlandse tekst van het artikel door « en » te vervangen door « of ». De Franse tekst laat inderdaad en meer soepeler toepassing toe. De Nederlandse tekst werd als volgt geformuleerd : « met de regionale behoeften of de noodwendigheden op taalgebied ».

Artikel 2.

Artikel 2 bepaalt dat het jeugdbeschermingscomité zal optreden, wanneer de gezondheid, de veiligheid of de moraliteit van een minderjarige gevaar loopt wegens zijn milieu, zijn bezigheden of de omstandigheden waarin hij wordt opgevoed.

Het comité kan in dit geval een preventieve sociale actie doen voeren in de mate waarin zijn hulp werd gevraagd of aanvaard door de personen, die de ouderlijke macht uitoefenen of de minderjarige in feite of in rechte onder hun bewaring hebben.

Naast deze preventieve hulpverlening zal het jeugdbeschermingscomité ook zijn medewerking verlenen aan de bevoegde instanties in overeenstemming met de bepalingen van het wetsontwerp. Het zal ook de feiten, die nadelig kunnen zijn voor de jeugd op fysisch en moreel gebied ter kennis brengen van de bevoegde overheden. Hij zal ook plaatselijke of gewestelijk alle initiatieven voor betere bescherming van de jeugd bevorderen, oriënteren en coördineren.

De Minister lichtte dit artikel toe op vraag van enkele leden van de Commissie. Hij wees erop, dat tijdens de preventieve actie het comité alleen maar kan optreden met de goedkeuring van de personen, die het bewaringsrecht over het kind bezitten. Deze instemming is niet alleen nodig voor het aanvankelijke optreden van het comité maar voor geheel de periode tij-

(1) Voor de bespreking werd de volgorde in acht genomen waarin de artikelen door de Kamer werden gestemd (zie Gedr. Stuk Senaat, n° 17, zitting 1964-1965).

2. Discussion des articles (1).

TITRE I. — *Protection sociale.*Article 1er.

L'article 1er institue au chef-lieu de chaque arrondissement judiciaire un comité de protection de la jeunesse. Un arrêté royal peut créer, le cas échéant, deux ou plusieurs de ces comités dans un même arrondissement judiciaire, compte tenu des circonstances démographiques et régionales ou des situations linguistiques.

Un membre fait observer que l'application de cette disposition, qui prévoit que les comités seront créés par arrêté royal, pourra se faire avec une grande souplesse. Le Ministre dit qu'en effet il convient de laisser une grande liberté d'exécution dans ce domaine.

Un autre commissaire fait remarquer que les textes néerlandais et français ne sont pas identiques. Le texte français porte : « compte tenu du chiffre de la population et des nécessités régionales ou linguistiques », tandis que le texte néerlandais est rédigé comme suit : « daarbij rekening houdende met het bevolkingscijfer alsmede met de regionale behoeften en de taaltoestanden ». La Commission admet le bien-fondé de cette remarque et décide unanimement d'amender le texte néerlandais de cet article, en remplaçant « en » par « of ». Le texte français permet en effet une application plus souple que le texte néerlandais. Ce dernier est modifié comme suit : « met de regionale behoeften of de noodwendigheden op taalgebied ».

Article 2.

Cet article prévoit que le comité de protection de la jeunesse interviendra lorsque la santé, la sécurité ou la moralité d'un mineur est mise en danger en raison soit de son milieu, soit de ses activités ou lorsque les conditions de son éducation sont compromises.

Dans ce cas, le comité peut faire exercer une action sociale préventive pour autant que son aide ait été sollicitée ou acceptée par les personnes investies, à l'égard du mineur, de la puissance paternelle ou qui en assument la garde, en droit ou en fait.

Outre cette action préventive, le comité de protection de la jeunesse apportera son concours aux autorités compétentes, conformément aux dispositions du projet. Il leur signalera les faits de nature à exercer une influence défavorable sur la santé physique ou morale de la jeunesse. Il aura aussi pour mission de promouvoir, d'orienter et de coordonner, sur le plan local ou régional, toutes les initiatives en faveur de la protection de la jeunesse.

A la demande de quelques commissaires, le Ministre a donné des explications sur cet article. Il a rappelé que, dans la phase préventive, le comité ne peut intervenir que de l'accord des personnes assumant la garde de l'enfant. Cet accord n'est pas seulement requis dès le début de l'intervention du comité, mais encore pendant toute la période durant laquelle l'action préven-

(1) La discussion s'est déroulée dans l'ordre des articles tels qu'ils figurent au texte transmis par la Chambre (voir Doc. Sénat, session de 1964-1965, n° 17).

dens dewelke de preventieve actie wordt gevoerd. Het artikel vermeldt niet alleen de ouders maar ook andere personen, die het recht van bewaring uitoefenen. Daardoor verstaat men niet bv. een onderwijzer of schoolhoofd maar wel personen, die de taak op zich hebben de ouders te vervangen, wanneer deze afwezig zouden zijn.

In de Commissie voor de Justitie werd dan ook nog van gedachten gewisseld over de vraag of deze preventieve actie niet door het comité zelf moest worden gevoerd of alleen aan de gespecialiseerde diensten moest worden toevertrouwd.

De Minister wees erop, dat dit probleem ook zeer in het bijzonder werd onderzocht door de Commissie van de Kamer. Hij vestigde de aandacht op de woorden « een preventieve sociale actie *doen voeren* ». Deze werden uitdrukkelijk ingelast om er op te wijzen dat het comité dit zelf niet mag uitvoeren. In de Commissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft men ook niet gewenst, dat de preventieve actie uitsluitend zou afhangen van de gespecialiseerde diensten. Deze zullen voor de uitvoering der preventieve actie wel optreden maar het comité moet een toezicht behouden. Deze actie moet zo soepel mogelijk kunnen georganiseerd worden.

Een lid wees er ook op, dat voor de preventieve actie de instemming der ouders wordt verondersteld, terwijl juist door hun opvoeding het kind in bedreigde toestand kan zijn gekomen. De Minister antwoordde dat dergelijke omstandigheden vaak niet uitsluiten dat de ouders hulp aanvaarden.

In verband met het eerste lid van het artikel wordt ook nog opgemerkt dat er een verschil kan zijn in de betekenis tussen « *le comportement* des personnes qui en ont la garde » en de Nederlandse tekst « door het bedrag van degenen, die hem onder hun bewaring hebben ». De Minister wijst er op, dat « *comportement* » als een zeer neutraal woord moet worden beschouwd, dat een vrij brede interpretatie toelaat. Het woord gedrag blijkt daar ook aan te beantwoorden.

Artikel 3.

Artikel 3 heeft betrekking op de samenstelling van de jeugdbeschermingscomités. Hun leden zullen worden aangesteld door de Minister van Justitie voor een termijn van drie jaar onder de vertegenwoordigers van diensten, instellingen of organisaties, die zich actief bezig houden met de jeugd, de jeugdbescherming en het gezin. Een derde van de leden zal worden voorgedragen door de Minister van Nationale Opvoeding en een ander derde door de Minister van Volksgezondheid en het Gezin. Het comité kan ook leden coöpteren wegens hun bijzondere bevoegdheid of verdiensten. De coöptatie mag ten hoogste voor drie leden gebeuren.

De Minister van Justitie benoemt ook de voorzitter en twee ondervoorzitters. De werkwijze, de oprichting van afdelingen, de vergoedingen van de leden worden bij koninklijke besluiten geregeld.

tive est poursuivie. L'article vise non seulement les parents mais les autres personnes qui exercent le droit de garde. Il faut entendre par là non pas par exemple un instituteur ou un directeur d'école, mais les personnes qui ont pour tâche de remplacer les parents pendant leur absence.

Un débat s'est institué au sein de votre Commission de la Justice sur le point de savoir si l'action préventive doit être menée par le comité lui-même ou si elle doit être confiée à des services spécialisés.

Le Ministre souligne que ce problème a été examiné avec un soin particulier par la Commission de la Chambre. Il attire l'attention des commissaires sur les mots « *faire exercer...* une action sociale préventive ». Ces mots ont été insérés expressément pour rappeler que le comité n'exécutera pas cette mission lui-même. La Commission de la Chambre des Représentants n'a pas non plus jugé souhaitable que l'action préventive dépende exclusivement des services spécialisés. Ceux-ci interviendront dans la mise en œuvre de l'action préventive, mais le comité doit pouvoir continuer d'exercer un contrôle. Il faut que cette action puisse être organisée avec le plus de souplesse possible.

Un commissaire fait observer que l'action préventive présuppose le consentement des parents, même dans le cas où ceux-ci, par l'éducation qu'ils lui donnent, mettent précisément l'enfant en danger. Le Ministre répond que, souvent, pareille situation n'empêche pas que les parents acceptent d'être aidés.

Pour ce qui est du premier alinéa de cet article, il est encore souligné qu'il peut y avoir une différence de signification entre l'expression « *le comportement* des personnes qui en ont la garde » et « door het gedrag van degenen die hem onder hun bewaring hebben » dans le texte néerlandais. Le Ministre déclare que le mot « *comportement* » doit être considéré comme ayant un contenu assez neutre, autorisant une interprétation suffisamment large. Le mot « *gedrag* » présente le même caractère.

Article 3.

Cet article règle la composition des comités de protection de la jeunesse. Leurs membres seront nommés par le Ministre de la Justice pour un terme de trois ans parmi les représentants de services ou d'organismes s'occupant activement de la jeunesse, de la protection de la jeunesse et de la famille. Un tiers des membres seront nommés sur proposition du Ministre de l'Éducation nationale et de la Culture et un autre tiers sur proposition du Ministre de la Santé publique et de la Famille. Des membres pourront être cooptés par le comité en raison de leur compétence particulière ou de leurs mérites. La cooptation ne peut porter que sur trois membres au maximum.

Le Ministre de la Justice nomme aussi le président et deux vice-présidents. Le fonctionnement du comité, la création de sections dans son sein et les indemnités allouées à ses membres seront réglés par arrêté royal.

De Minister wees er ook op dat de samenstelling eveneens zeer soepel is geregeld en dat zij er op gericht is de verschillende instellingen, die met de jeugdproblemen begaan zijn in de werking van het comité te betrekken.

Door een lid van de Commissie wordt opnieuw de aandacht gevestigd op een onderscheid tussen de Nederlandse en de Franse tekst. Het eerste lid van artikel 3 bevat de woorden : « vertegenwoordigers van diensten, instellingen of organisaties ». De Franse tekst luidt : « les représentants de services, d'organismes ou d'organisations ». Het woord « organismes » zou beter worden vervangen door « institutions ». De Commissie stemt in met dit amendement.

Artikel 4.

Artikel 4 legt aan de leden van het jeugdbeschermingscomité een bijzondere verplichting van geheimhouding op voor de feiten, die ze vernemen in de uitoefening van hun functie. Artikel 458 van het Strafwetboek is op hen van toepassing.

Een lid laat opmerken, dat in dit opzicht door artikel 87 van het ontwerp een algemene verplichting wordt ingesteld voor allen die bij de jeugdbescherming betrokken zijn.

De Commissie besluit artikel 4 te schrappen.

Artikel 5. (4) (1)

In artikel 5 van het ontwerp wordt dan de samenstelling en de taak bepaald van de nationale raad voor jeugdbescherming. Deze bestaat uit eenentwintig tot vierentwintig leden, die benoemd worden door de Minister van Justitie voor een termijn van vijf jaar, naar dezelfde regels, die gelden voor de samenstelling van de jeugdbeschermingscomités. De Minister benoemt ook onder de leden, de voorzitter en de twee ondervoorzitters. De Minister van Justitie en de Ministers, die respectievelijk de nationale opvoeding en de volksgezondheid en gezin in hun bevoegdheid hebben, worden elk in de raad vertegenwoordigd door een voorzitter of diens plaatsvervanger. Deze hebben slechts raadgevende stem. Het secretariaat-generaal van de raad wordt waargenomen door de directeur-generaal van de dienst voor jeugdbescherming.

De Nationale Raad heeft een drievoudige taak. Hij zal in de eerste plaats de actie van de jeugdbeschermingscomités aanmoedigen. Hij zal bij de Minister van Justitie daarover de gepaste adviezen uitbrengen en hij kan ook voorstellen doen. De raad kan vervolgens eveneens adviezen uitbrengen bij de Ministers, die het recht op voordracht hebben voor zijn samenstelling. Deze adviezen hebben betrekking op de sociale bescherming van de jeugd en kunnen op verzoek van deze Ministers of op initiatief van de raad worden verstrekt. De raad zal ten derde ook nog een jaarverslag uitbrengen over de evolutie en de behoeften betreffende de sociale bescherming van de jeugd.

(1) Het tussen haakjes geplaatste cijfer duidt het overeenstemmend artikel aan van de tekst voorgesteld door de Senaatscommissie voor de Justitie.

Le Ministre souligne que la composition du comité est réglée avec une grande souplesse et qu'elle a pour but d'associer à l'action du comité de la jeunesse, divers organismes qui s'occupent des problèmes relatifs à la jeunesse.

Un commissaire signale une autre divergence qu'il a relevée entre les textes néerlandais et français. Le premier alinéa de l'article 3 porte, dans le texte néerlandais : « vertegenwoordigers van diensten, instellingen of organisaties ». Le texte français est rédigé comme suit : « les représentants de services, d'organismes ou d'organisations ». Le mot « organismes » devrait être remplacé par « institutions ». La Commission adopte cet amendement.

Article 4.

Cet article rend les membres des comités de protection de la jeunesse spécialement dépositaires des secrets qui leur sont confiés dans l'exercice de leur mission. L'article 458 du Code pénal leur est applicable.

Un commissaire fait observer à ce propos que l'article 87 du projet porte une obligation générale valant pour toutes les personnes apportant leur concours à la protection de la jeunesse.

La Commission décide de supprimer l'article 4.

Article 5. (4) (1)

L'article 5 du projet règle la composition et la mission du conseil national de protection de la jeunesse. Il sera composé de vingt et un à vingt-quatre membres nommés par le Ministre de la Justice pour un terme de cinq ans selon les règles observées pour la composition des comités de protection de la jeunesse. Le Ministre de la Justice et les Ministres qui ont respectivement l'éducation nationale et la santé publique et la famille dans leurs attributions, sont représentés au sein du conseil chacun par un assesseur ou son suppléant. Ceux-ci ont seulement voix consultative. Le secrétariat général du conseil est assumé par le directeur général de l'Office de la protection de la jeunesse.

Le Conseil national a une triple mission. Tout d'abord, il animera l'action des comités de protection de la jeunesse. A cet effet, il donnera au Ministre de la Justice tous avis utiles et pourra aussi faire des suggestions. Le conseil pourra en outre donner son avis aux Ministres ayant le droit de présenter des candidats pour sa composition. Ces avis auront trait à toute question relative à la protection sociale de la jeunesse et pourront être émis à la demande desdits ministres ou de l'initiative du Conseil. Enfin, le Conseil fera annuellement rapport sur le développement et les besoins de la protection sociale de la jeunesse.

(1) Le chiffre mis entre parenthèses renvoie à l'article correspondant du texte présenté par la Commission de la Justice du Sénat.

De vergoedingen van de leden, de werkwijze van de raad en de oprichting van zijn vast bureau zullen door koninklijke besluiten worden geregeld.

Een lid van de Commissie wees opnieuw op een gebrek aan overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst in het 2° lid van het ontwerp. In de Nederlandse tekst wordt vermeld, dat de Raad tot taak heeft : « ... de Minister van Justitie ter zake van advies te dienen en *voorstellen* te doen », de Franse tekst luidt « ... de donner son avis et *ses suggestions* au Ministre de la Justice en la matière ».

Op voorstel van dit lid neemt de Commissie aan het woord « suggestions » te vervangen door « propositions ». De Franse tekst wordt redactioneel aangepast en de Commissie sluit zich aan bij volgende tekst voor lid 6, 1) van artikel 5 : « d'animer l'action des comités de protection de la jeunesse, de donner en la matière des avis au Ministre de la Justice et de lui faire des propositions ».

Artikel 6. (5)

Artikel 6 heeft betrekking op de diensten, die door de Minister van Justitie ter beschikking moeten worden gesteld van de jeugdbeschermingscomités.

In ieder gerechtelijk arrondissement of in iedere provincie, zal een administratief secretariaat worden opgericht, dat belast is met de voorbereiding en de uitvoering van de beslissingen van het comité. Daarnaast zal een sociale dienst worden ingericht in overeenstemming met artikel 73 van het ontwerp.

Bij het onderzoek van het eerste lid, 2° van artikel 6 wordt door een lid opgemerkt, dat juist artikel 73 de sociale dienst in ieder arrondissement instelt. Artikel 6 voorziet echter de mogelijkheid van een inrichting per provincie. De teksten blijken derhalve niet helemaal met elkander overeen te stemmen.

Op voorstel van een lid, werd aangenomen de woorden « sociale dienst » te vervangen door « afdeling van de sociale dienst ». Deze uitdrukking blijkt nauwkeuriger en meer in overeenstemming met de bepalingen van artikel 73. In artikel 73 wordt bepaald, dat in elk gerechtelijk arrondissement een sociale dienst zal worden opgericht, waarin een afdeling voorkomt, waarvan de afgevaardigden ter beschikking van de jeugdbeschermingscomités zullen worden gesteld. De mogelijkheid om provinciale diensten in te richten werd ook aan kritiek onderworpen. Tenslotte werd de tekst van het eerste lid vervangen door volgend amendement : « De Minister van Justitie organiseert en stelt ter beschikking van de jeugdbeschermingscomités :

1. een administratief secretariaat belast met de voorbereiding en de uitvoering van de beslissingen van het comité;

2. een afdeling van de sociale dienst bedoeld in artikel 73. »

Artikel 6 van het ontwerp voorziet ook dat de Minister van Justitie per gerechtelijk arrondissement of per provincie een medisch-psychologisch centrum en een

Les indemnités allouées aux membres du Conseil, son mode de fonctionnement et celui du bureau permanent constitué dans son sein, seront réglés par arrêté royal.

Un commissaire attire l'attention des membres sur une discordance entre les textes français et néerlandais du 2° alinéa du projet. Le texte néerlandais dit que le conseil a pour tâche : « de Minister van Justitie ter zake van advies te dienen en *voorstellen* te doen », tandis que le texte français porte : « ... de donner son avis et *ses suggestions* au Ministre de la Justice en la matière ».

Sur proposition de ce membre, la Commission se déclare d'accord pour remplacer le mot « suggestions » par « propositions ». En conséquence, la rédaction du texte français est modifiée et la Commission adopte le texte suivant du 6° alinéa du 1° de l'article 5 : « d'animer l'action des comités de protection de la jeunesse, de donner en la matière des avis au Ministre de la Justice et de lui faire des propositions ».

Article 6. (5)

Cet article vise les services que le Ministre de la Justice mettra à la disposition des comités de protection de la jeunesse.

Dans chaque arrondissement judiciaire ou dans chaque province, il sera créé un secrétariat administratif chargé de préparer les délibérations du comité et d'en assurer l'exécution. En outre, un service social sera organisé conformément aux dispositions de l'article 73.

Lors de l'examen du 1er alinéa, 2°, de l'article 6, un membre fait observer que c'est précisément l'article 73 qui institue ce service social dans chaque arrondissement. Toutefois, l'article 6 prévoit la possibilité d'organiser un service par province. Il semble donc que les textes ne concordent pas entièrement.

Sur proposition d'un membre, la Commission décide de remplacer les mots : « service social » par « une section du service social ». Cette expression paraît plus précise et s'harmonise mieux avec les dispositions de l'article 73. Celui-ci prévoit en effet qu'il est créé dans chaque arrondissement judiciaire un service social comportant une section dont les délégués sont mis à la disposition des comités de protection de la jeunesse. La possibilité de créer des services provinciaux a également été critiquée. Finalement, le texte de l'alinéa premier a été remplacé par la disposition suivante : « Le Ministre de la Justice organise et met à la disposition des comités de protection de la jeunesse :

1. un secrétariat administratif chargé de préparer les délibérations du comité et d'en assurer l'exécution;

2. une section du service social prévu à l'article 7. »

L'article 6 du projet porte en outre que le Ministre de la Justice met à la disposition des comités, par arrondissement judiciaire ou par province, un centre

centrum voor het eerste onthaal van minderjarigen ter beschikking van het comité zal stellen. Door een lid werd de vraag gesteld of men hierbij met bestaande instellingen kan werken. De Minister antwoordt daarop, dat men voor ieder rechtsgebied zal moeten nagaan over welke instellingen met voldoende deskundige ervaring men ter plaatse kan beschikken.

Een lid zegde te vrezen dat de Minister van Justitie medisch-psychologische centra zal oprichten die ongelegen komen. Dat is niet de bedoeling van de Regering, maar zij wenst gewapend te zijn om raadplegingen te kunnen houden die niet voorzien zijn in de bestaande medisch-psychologische centra.

Na bespreking van het probleem in de Vaste Commissie van het Schoolpact, heeft de Minister een amendement ingediend om de gewenste nadere bepalingen in te voeren. De Commissie heeft dat amendement goedgekeurd.

Artikel 7. (6)

Artikel 7 bevat de financiële regelingen. De werkingskosten van de nationale raad en van de jeugdbeschermingscomités komen ten laste van het Ministerie van Justitie. Dit is eveneens het geval met de uitgaven, die voortspruiten uit de maatregelen van de comités, wanneer deze niet door openbare of private instellingen worden gedekt. De bijdragen van de ouders worden door de comités vastgesteld, maar de belanghebbenden kunnen beroep uitoefenen bij de jeugdrechtbank.

Op vraag van een lid werd door de Minister van Justitie meer uitleg verstrekt over de tekst van lid 2. Hij onderlijnde het feit, dat de tussenkomst van het comité slechts aanvullend is. Er zijn immers ook andere instellingen of menslievende werken, die financieel voor bepaalde minderjarigen tussenkomen. De tussenkomst zal slechts door het comité geschieden, wanneer de uitgaven niet anders kunnen gedekt worden en onontbeerlijk zijn. Een koninklijk besluit zal de voorwaarden bepalen onder dewelke de uitgaven mogen gedaan worden. Dit vormt het voorwerp van lid 3 dat werd overgenomen uit artikel 80 en in artikel 7 werd ingelast om een logische schikking in de volgorde der bepalingen te handhaven.

De Commissie voor de Justitie van de Senaat nam ook aan, dat in het laatste lid van artikel 7 een wijziging moest worden aangebracht. Aanvankelijk bepaalde deze tekst, dat de ouders zouden bijdragen in de kosten, die veroorzaakt worden door de maatregelen, die tegenover een minderjarige worden getroffen. De Commissie was van oordeel, dat niet alleen de ouders tot deze bijdragen kunnen gehouden zijn. De minderjarigen zelf kunnen in sommige gevallen over inkomsten beschikken. In andere gevallen, zijn het soms andere personen zoals ascendenten, die voor het onderhoud van de minderjarigen moeten instaan. In het laatste lid werden de woorden « van de ouders » vervangen door « van de minderjarigen en van de onderhoudsplichtige personen ». Het laatste deel van de zin wordt ook nog vervangen door de woorden : « onverminderd het recht van de betrokkenen zich bij verzoekschrift tot de jeugdrechtbank te wenden ».

*
**

médico-psychologique et un centre de premier accueil pour l'hébergement des mineurs. Un membre demande si cette disposition permettra l'utilisation des institutions existantes. Le Ministre répond que, dans chaque ressort, il faudra examiner quelles sont les institutions locales disposant d'une expérience suffisante en la matière.

Un membre craint que le Ministre de la Justice ne crée intempestivement des centres médico-psychologiques. Telles ne sont pas les intentions du Gouvernement, mais celui-ci veut cependant être armé pour pourvoir à des consultations qui ne seraient pas prévues dans des centres médico-psychologiques existants.

Après discussion de ce problème au sein de la Commission permanente du pacte scolaire, le Ministre a déposé un amendement qui apporte toutes les précisions souhaitables en la matière. Cet amendement a été adopté.

Article 7. (6)

L'article 7 contient des dispositions financières. Les frais de fonctionnement du Conseil national et des comités de protection de la jeunesse sont à charge du budget du Ministère de la Justice. Il en est de même des dépenses résultant des mesures prises par les comités, lorsqu'elles sont pas couvertes par une institution publique ou privée. La part contributive des parents est fixée par les comités, mais les intéressés peuvent former recours au tribunal de la jeunesse.

En réponse à une question posée par un commissaire, le Ministre de la Justice précise la portée du texte de l'alinéa 2. Il insiste sur le fait que l'intervention du comité ne peut être que supplétive. Il y a en effet d'autres institutions ou œuvres philanthropiques qui interviennent financièrement en faveur des mineurs. Le comité n'interviendra que lorsque les dépenses ne peuvent être couvertes autrement et qu'elles sont indispensables. Un arrêté royal réglera les conditions dans lesquelles ces dépenses peuvent être engagées. C'est l'objet de l'alinéa 3 qui a été disjoint de l'article 80 et inséré dans l'article 7 pour assurer l'unité des matières.

La Commission de la Justice du Sénat a également admis qu'il convenait d'apporter une modification au dernier alinéa de l'article 7. Le texte initial prévoyait que les parents interviendraient dans les frais occasionnés par les mesures prises à l'égard des mineurs. La Commission a été d'avis que cette contribution ne devrait pas être mise à charge des seuls parents. Il se peut dans certains cas que les mineurs disposent eux-mêmes de revenus. Parfois aussi d'autres personnes, par exemple les ascendants, sont responsables de l'entretien des mineurs. C'est pourquoi, au dernier alinéa, les mots « des parents » ont été remplacés par les mots « des mineurs et des personnes qui leur doivent des aliments ». Le dernier membre de phrase est remplacé par les mots : « sous réserve du droit pour les intéressés de former recours par voie de requête adressée au tribunal de la jeunesse ».

*
**

TITEL II. — *Gerechtelijke Bescherming.*

De Commissie van Justitie van de Senaat heeft vervolgens haar aandacht besteed aan het *onderzoek van titel II* van het ontwerp, die betrekking heeft op de gerechtelijke bescherming. Naar de opinie van een lid is de titel aan de hoofdstukken gegeven niet juist. Op zijn voorstel aanvaardde de Commissie dat hoofdstuk I genoemd wordt : « De jeugdrechtbanken en jeugdkamers van de Hoven van beroep ». Hoofdstuk II wordt genoemd : « Burgerrechtelijke bepalingen betreffende de minderjarigen ».

HOOFDSTUK I.

De instellingen.

Artikel 8. (7)

Het artikel 8 stelt de jeugdrechtbanken in. In iedere rechtbank van eerste aanleg wordt een afdeling opgericht, die de benaming « jeugdrechtbank » zal dragen. Zij bestaat uit één of meer kamers. Een kamer bestaat uit één rechter. Het aantal kamers wordt bij koninklijk besluit vastgesteld.

De jeugdrechters worden eveneens bij koninklijk besluit benoemd. Om tot jeugdrechter te worden benoemd moet men rechter zijn in de rechtbank van eerste aanleg, en sedert ten minste twee jaar werkelijk een rechtersambt hebben waargenomen. De eerste benoeming geschiedt slechts voor een termijn van drie jaar. Zij heeft aldus een voorlopig karakter en is een soort proefperiode. De benoeming is echter hernieuwbaar voor vijf jaar en kan na acht jaar definitief worden.

Indien de jeugdrechtbank uit verschillende rechters bestaat, berust de regeling van de dienst bij de oudst benoemde. Deze laatste regelingen worden als amendement aangenomen in de Senaatscommissie om ze in overeenstemming te brengen met algemene regelingen in het wetsontwerp betreffende het Gerechtelijk Wetboek.

De Commissie voor de Justitie van de Kamer heeft veel belang gehecht aan de mogelijkheid van de aanwijzing van een voorzitter bij de jeugdrechtbank, wanneer deze meerdere rechters telt. De Minister heeft evenwel doen opmerken, dat dit aanvankelijk in het ontwerp voorzien systeem niet meer verenigbaar is met de organisatie, die het gevolg zal zijn van de gerechtelijke hervorming. Hij heeft bovendien doen opmerken, dat het probleem van de wedde van de jeugdrechters gunstig geregeld wordt in artikel 91 (tekst van uwe Commissie).

Wanneer een jeugdrechter verhinderd is zijn functie uit te oefenen, kan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg een plaatsvervanger aanduiden.

De jeugdrechter heeft principieel geen andere gerechtelijke werkzaamheden. Hij zal aldus geheel zijn activiteit moeten besteden aan de zaken, die hem in uitvoering van deze wet zullen onderworpen worden. Bij koninklijk besluit kan hij echter worden gemachtigd zijn ambt uit te oefenen in andere jeugdrechtban-

TITRE II. — *Protection judiciaire.*

Votre Commission a ensuite abordé l'examen du *titre II* du projet, relatif à la protection judiciaire. Un membre estime que les intitulés des divers chapitres sont inexacts. A sa demande, la Commission décide de donner au chapitre premier l'intitulé suivant : « Des tribunaux de la jeunesse et des chambres de la jeunesse des Cours d'appel ». Le chapitre II sera intitulé « Dispositions de droit civil relatives aux mineurs ».

CHAPITRE PREMIER.

Des institutions.

Article 8. (7)

Cet article institue les tribunaux de la jeunesse. Dans chaque tribunal de première instance il est créé une section dénommée « tribunal de la jeunesse ». Elle comprend une ou plusieurs chambres, constituées d'un seul juge. Le nombre des chambres est fixé par arrêté royal.

Les juges de la jeunesse sont eux aussi désignés par arrêté royal. Pour pouvoir être nommés juges de la jeunesse, les candidats doivent avoir la qualité de juge au tribunal de première instance et avoir au moins deux ans de fonctions judiciaires effectives. La première désignation se fait pour un terme de trois ans. Elle a donc un caractère provisoire et constitue en quelque sorte un stage. Toutefois, la désignation est renouvelable pour une durée de cinq ans et elle peut devenir définitive après huit ans.

Lorsque le tribunal de la jeunesse comprend plusieurs juges, le plus ancien assume la répartition du service. Ces dernières dispositions résultent d'un amendement que votre Commission a adopté afin de mettre le texte en harmonie avec les règles générales prévues par le projet de loi contenant le Code judiciaire.

La Commission de Justice de la Chambre avait attaché de l'importance à la possibilité de désigner un président au tribunal de la jeunesse, lorsque celui-ci comprend plusieurs juges. Le Ministre a toutefois fait observer que ce système, qui était celui du projet, n'était pas compatible avec l'organisation qui résulterait de la réforme judiciaire. Il a fait observer d'autre part que la question des traitements des juges de la jeunesse était réglée d'une manière favorable par l'article 91 (texte adopté par votre Commission).

En cas d'empêchement d'un juge de la jeunesse, le président du tribunal de première instance peut lui désigner un remplaçant.

En principe, le juge de la jeunesse n'a pas d'autres activités judiciaires. Ainsi il devra se consacrer entièrement aux affaires qui lui seront soumises en vertu de la présente loi. Toutefois, il pourra être autorisé par arrêté royal à exercer ses fonctions dans d'autres tribunaux de la jeunesse siégeant dans le même ressort

ken, die in het rechtsgebied van hetzelfde hof van beroep zijn gelegen of mag hij zetelen in de kamers van burgerlijke zaken van de rechtbank van eerste aanleg.

Op voorstel van een lid, verklaarde de Commissie er zich mede akkoord, de derde zin van het vijfde lid weg te laten. Daarin werd bepaald, dat de jeugdrechters ook zouden zetelen in de burgerlijke kamers, wanneer moest geoordeeld worden over de bewaring van minderjarigen naar aanleiding van procedures voor echtscheiding of scheiding van tafel en bed. Dit stelsel was aanvankelijk niet in het ontwerp voorzien en enkele leden van de Commissie beschouwden het ook als een te verstrekkende regeling. Zij menen, dat het kan volstaan, dat in de loop van een dergelijk geding, de beslissingen getroffen worden door de voorzitter van de rechtbank in tegenwoordigheid van het openbaar ministerie. De weglating van deze zin is overigens in verband te brengen met de artikelen 9 en 14.

Artikel 9 (8).

Artikel 9 regelt de werkzaamheden van het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbanken. Het voorziet in de specialisatie van het ambt. De magistraten, die als openbaar ministerie bij deze gerechtelijke instanties zullen optreden, zullen door de procureur des Konings worden aangewezen. Zoals blijkt uit de debatten in de Commissie voor de Justitie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers kan men voor het openbaar ministerie geen speciale benoeming bij koninklijk besluit instellen. Er is een principiële eenheid in het ambt van het parket. De aanwijzing door de procureur des Konings kan echter de specialisatie toelaten.

Voor een gelijkaardige reden moest ook niet worden voorzien, dat deze magistraat van het parket zijn ambt in een ander arrondissement mag uitoefenen. Dit is reeds voorzien door artikel 205*bis* van de wet van 18 juni 1869 op de gerechtelijke organisatie.

Om redactionele redenen werd in het eerste lid van dit artikel ook een amendement aangenomen. De woorden : « De werkzaamheden van het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank worden uitgeoefend... » worden vervangen door : « Het ambt van openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank wordt uitgeoefend... ». Voor de Franse tekst is deze aanpassing niet nodig. Deze bevat de woorden : « Les fonctions du ministère public... sont exercées... ».

Op voorstel van een lid werd er ook nog een tweede lid aan artikel 9 toegevoegd. Deze tekst heeft betrekking op de tussenkomst van het openbaar ministerie in bepaalde burgerlijke procedures, waarbij de belangen van minderjarigen betrokken zijn en die tot de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg behoren. Het amendement voorzag in deze gevallen de verplichte tussenkomst van de gespecialiseerde magistraten van het openbaar ministerie. Het was als volgt opgesteld : « Deze magistraten oefenen eveneens het ambt van openbaar ministerie bij de rechtbank van eerste aanleg uit, telkens wanneer deze rechtbank te beslissen heeft op de vordering tot toestemming in het huwelijk, bedoeld bij artikel 160*bis* van het Burgerlijk

de cour d'appel, ou à siéger aux chambres civiles du tribunal de première instance.

Sur proposition d'un commissaire, la Commission a décidé de supprimer la troisième phrase du cinquième alinéa de cet article. Celle-ci disposait que les juges de la jeunesse siégeraient aussi dans les chambres civiles saisies d'une procédure en divorce ou en séparation de corps, lorsqu'il doit être statué sur la garde d'enfants mineurs. A l'origine, cette disposition ne figurait pas dans le projet et certains commissaires estiment qu'elle va trop loin. A leur avis, il suffit que, pendant l'instance en divorce ou en séparation de corps, les mesures soient ordonnées par le président du tribunal en présence du ministère public. La suppression de cette phrase est d'ailleurs à mettre en rapport avec les articles 9 et 14.

Article 9 (8).

L'article 9 vise l'exercice des fonctions du ministère public près le tribunal de la jeunesse. Il prévoit la spécialisation. Les magistrats qui rempliront la charge d'officier du ministère public près ces juridictions seront désignés par le procureur du Roi. Ainsi qu'il résulte des débats à la Commission de la Justice de la Chambre des Représentants, il n'est pas possible d'instaurer, par voie d'arrêté royal, un régime de désignation spéciale pour ces magistrats. Mais la désignation d'un substitut par le procureur du Roi permettra la spécialisation.

Pour une raison similaire, il n'est pas nécessaire de prévoir expressément que le magistrat du parquet pourra exercer ses fonctions dans un autre arrondissement. La règle est déjà établie par l'article 205*bis* de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire.

Pour des raisons de pure forme, il a été décidé d'amender le premier alinéa de cet article. Dans le texte néerlandais, les mots « De werkzaamheden van het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank worden uitgeoefend » sont remplacés par les mots : « Het ambt van openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank wordt uitgeoefend... » Il n'y a pas lieu d'adapter le texte français, qui est rédigé comme suit : « Les fonctions du ministère public... sont exercées... ».

Sur proposition d'un commissaire, un second alinéa est ajouté à l'article 9. Ce texte vise l'intervention du ministère public dans certaines affaires civiles intéressant les mineurs et restant de la compétence du tribunal de première instance. L'amendement prévoyait dans ces cas que l'intervention des magistrats spécialisés du ministère public était obligatoire. Cet amendement était rédigé comme suit : « Ces magistrats exercent également les fonctions du ministère public près le tribunal de première instance chaque fois que celui-ci est appelé à statuer sur la demande en autorisation de mariage prévue par l'article 160*bis* du Code civil ou sur les mesures provisoires relatives à la personne et aux biens d'enfants mineurs non éman-

Wetboek, of over de voorlopige maatregelen, die betrekking hebben op de persoon en op de goederen van niet ontvoogde minderjarige kinderen van ouders, die wegens echtscheiding of scheiding van tafel en bed in rechte staan ».

Nadien heeft de Commissie evenwel besloten aan de jeugdrechtbank bevoegdheid toe te kennen voor de conflicten in verband met de toestemming tot het huwelijk van minderjarigen. Diensvolgens werd het amendement gewijzigd.

Artikel 10 (9).

Artikel 10 legt ook een zekere specialisatie op voor de onderzoeksrechters. De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg zal een of meer onderzoeksrechters aanduiden, die speciaal zullen belast worden met de zaken, die tot de bevoegdheid van de jeugdrechtbank behoren.

Dit artikel heeft noch in de Commissie voor de Justitie van de Kamer noch in deze van de Senaat aanleiding gegeven tot veel commentaar. De tekst wijzigt alleen redactioneel het eerste lid van artikel 12 van de wet van 15 mei 1912, waardoor een dergelijke regeling reeds was ingesteld.

Artikel 11 (10).

Artikel 11 stelt in ieder hof van beroep één of meer jeugdkamers in. Naar artikel 32 van de wet van 15 mei 1912 werd reeds in beroep gevonnisd door een raadsheer van het hof van beroep, die daartoe voor een termijn van drie jaar bij koninklijk besluit was aangesteld. Zijn mandaat was hernieuwbaar. Het huidige ontwerp behoudt in grote mate dit stelsel maar voert de organisatie in van speciale jeugdkamers, die samengesteld zijn uit een kamervoorzitter of een raadsheer, die voor dezelfde termijn wordt benoemd, als reeds bepaald werd in artikel 32 van de wet van 15 mei 1912.

Evenals in het stelsel van de vroegere wet zal hij ingeval van verhindering vervangen worden door een plaatsvervanger, die aangeduid zal zijn door de eerste voorzitter van het hof van beroep.

Uw Commissie was van oordeel, dat de tekst van artikel 11 moest geamendeerd worden door na het eerste lid een nieuw tweede lid in te lassen. Dit luidt : « De Koning bepaalt het aantal kamers ». De Commissie wenste daardoor duidelijk te laten blijken, dat de beslissing betreffende de oprichting der kamers aan het ministerieel initiatief moet worden voorbehouden.

Artikel 12 (11).

Artikel 12 voert ook een mogelijkheid tot specialisatie in voor de magistraten van het openbaar ministerie bij de jeugdkamers in het hof van Beroep. Het ambt van openbaar ministerie zal daarbij worden uitgeoefend door één of meer magistraten van het parket

cipés dont le père et la mère sont en instance de divorce ou de réparation de corps ».

Ultérieurement, la Commission a toutefois décidé d'attribuer compétence au tribunal de la jeunesse pour les conflits en matière de consentement au mariage des mineurs. L'amendement a été modifié en conséquence.

Article 10 (9).

Cet article instaure une certaine spécialisation des juges d'instruction. Le président du tribunal de première instance désignera un ou plusieurs juges d'instruction spécialement chargés des affaires qui sont de la compétence du tribunal de la jeunesse.

Cet article n'a guère donné lieu à commentaires, ni à la Commission de la Justice de la Chambre ni à celle du Sénat. Il se borne à modifier la rédaction du premier alinéa de l'article 12 de la loi du 15 mai 1912, qui contenait déjà une disposition similaire.

Article 11 (10).

Cet article institue, dans chaque cour d'appel, une ou plusieurs chambres de la jeunesse. Déjà en vertu de l'article 32 de la loi du 15 mai 1912 c'est un conseiller à la cour d'appel, désigné à cet effet par arrêté royal pour un terme de trois ans, qui doit connaître de l'appel. Son mandat est renouvelable. Le présent projet maintient ce régime dans une très large mesure, mais organise des chambres de jeunesse spéciales, constituées d'un président de chambre ou d'un conseiller, désigné pour un terme identique à celui prévu à l'article 32 de la loi du 15 mai 1912.

Comme sous l'empire de la loi actuelle, il sera remplacé, en cas d'empêchement, par un magistrat désigné par le premier président de la cour d'appel.

Votre Commission de la Justice a jugé nécessaire d'amender l'article 11, en y insérant, après le premier alinéa, un deuxième alinéa nouveau, rédigé comme suit : « Le Roi fixe le nombre de ces chambres ». La Commission a voulu ainsi indiquer clairement que la décision relative à la création des chambres doit être réservée à l'initiative ministérielle.

Article 12 (11).

Cet article permet la spécialisation des magistrats du ministère public près les chambres de la jeunesse à la cour d'appel. La fonction du ministère public y sera exercée par un ou plusieurs magistrats du parquet général, désignés par le procureur général. Pour les

generaal, die aangeduid zijn door de procureur-generaal. Wegens de redenen, die reeds vermeld werden bij de bespreking van artikel 9, bestond ook voor deze magistraten geen motief om hen bij koninklijk besluit te laten aanduiden.

Uit redactioneel oogpunt werd door de Commissie de Nederlandse tekst van artikel 12 op dezelfde wijze geamendeerd als het eerste lid van artikel 9. De eerste zinsnede wordt vervangen door volgende woorden : « In het Hof van beroep wordt het ambt van openbaar ministerie bij de jeugdkamer uitgeoefend door... ».

Ook om redactionele redenen werd in de Franse tekst, op de eerste regel het woordje « de » vervangen door « du ».

HOOFDSTUK II.

Bepalingen betreffende de burgerlijke rechtstoestand van de minderjarigen.

Dit hoofdstuk kreeg de reeds vernoemde, geamendeerde benaming : « Burgerrechtelijke bepalingen betreffende de minderjarigen ».

De regelingen, die in dit hoofdstuk voorkomen, hebben tot doel de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en van sommige bijzondere wetten aan te passen, omdat er een samenhang bestaat tussen de maatregelen betreffende de bewaring en de bekwaamheid der kinderen, het regelen van geschillen in de schoot van een familie en de sociale en morele bescherming der minderjarigen die door dit wetsontwerp wordt beoogd.

Artikel 12*bis* (art. 12 van de door de Commissie aangenomen tekst).

Alvorens over te gaan tot het onderzoek van artikel 13 werd door uw Commissie van Justitie een artikel 12*bis* aangenomen.

Dit artikel wijzigt artikel 108 van het Burgerlijk Wetboek wat de wettelijke woonplaats van de niet ontvoegde minderjarigen betreft door het aan te passen aan de uitvoering van het ontwerp gestelde regels betreffende de uitoefening van de ouderlijke macht en van het recht van wettelijk beheer.

De nieuwe bepalingen van artikel 108 van het Burgerlijk Wetboek moeten, in voorkomend geval, worden geïnterpreteerd met inachtneming van de regels die door de artikelen 40 en 41 (art. 33 en 34 van de tekst door uw Commissie aangenomen) zijn gesteld met betrekking tot de ontzetting van de ouderlijke macht.

Als de ouders beiden van het recht van wettelijk beheer ontzet zijn, is het kind bij zijn pro-voogd woonachtig. Dat is ook het geval als alleen de vader van dit recht is ontzet en de moeder niet is aangewezen om hem te vervangen. Als de moeder de vader vervangt, bepaalt haar woonplaats die van het kind. Als alleen de moeder ontzet is, is de woonplaats van het kind bij zijn vader.

motifs déjà indiqués à l'article 9, il ne convient pas de faire désigner ces magistrats par arrêté royal.

Pour améliorer la rédaction du texte néerlandais, votre Commission a amendé l'article 12 de même la manière que le premier alinéa de l'article 9. Le premier membre de phrase est remplacé par les mots suivants : « in het Hof van beroep wordt het ambt van openbaar ministerie bij de jeugdkamer uitgeoefend door... ».

C'est également pour des raisons de pure forme qu'à la première ligne du texte français, le mot « de » a été remplacé par « du ».

CHAPITRE II.

Dispositions relatives au statut civil des mineurs.

Comme il est dit plus haut, l'intitulé de ce chapitre a été amendé comme suit : « Dispositions de droit civil relatives aux mineurs ».

Les dispositions qui y figurent ont pour objet d'adapter celles du Code civil et de certaines lois particulières, car il existe une connexion entre, d'une part, les mesures relatives à la garde et à la capacité des enfants et la solution des litiges familiaux et, d'autre part, la protection sociale et morale des mineurs, visée par le présent projet.

Article 12*bis* (art. 12 du texte adopté par la Commission).

Avant d'examiner l'article 13, il faut faire mention d'un article nouveau adopté par votre Commission.

Cet article modifie l'article 108 du Code civil en ce qui concerne le domicile légal des enfants mineurs non émancipés en l'adaptant aux nouvelles règles prévues par le projet relatives à l'exercice de la puissance paternelle et du droit d'administration légale.

Les nouvelles dispositions de l'article 108 du Code civil doivent, le cas échéant, être interprétées en tenant compte des règles édictées par les articles 40 et 41 (art. 33 et 34 du texte adopté par votre Commission) en ce qui concerne la déchéance de la puissance paternelle.

Si les père et mère sont tous deux déchus du droit d'administration légale, l'enfant est domicilié chez son protuteur. Il en est de même si seul le père est déchu de ce droit et que la mère n'est pas désignée pour le remplacer. Si la mère remplace le père, son domicile détermine celui de l'enfant. Si la mère est seule déchue, l'enfant a son domicile chez son père.

Artikel 13 (13-2).

Artikel 13 vloeit voort uit een amendement dat in de Kamercommissie voor de Justitie werd ingediend. Het ontwerp voorzag aanvankelijk niet in een dergelijke rechtsvordering, maar het is wenselijk ze erin op te nemen omdat ze betrekking heeft op een familiaal geschil over de belangen van de minderjarigen.

Het amendement strekte om aan de jeudrechtbank de bevoegdheid te verlenen de minderjarige te machtigen in het huwelijk te treden, wanneer de weigering van de ouders om daarin toe te stemmen, als een misbruik moet worden beschouwd. De Kamercommissie voor de Justitie had het beginsel ervan aangenomen. De verslaggevers hebben overigens erop gewezen dat zich reeds een bepaalde rechtspraak had ontwikkeld die aanneemt dat het openbaar ministerie de zaak bij de rechtbank aanhangig kan maken wanneer beide ouders weigeren hun toestemming te geven of wanneer zij van gevoelen verschillen over het huwelijk en geen van beiden zich tot de rechtbank wendt. De tekst die de Kamer heeft aangenomen, bevestigt dat recht van het parket en verruimt de bevoegdheid van de rechtbank, die voortaan kennis kan nemen van alle gevallen van weigering met misbruik van de ouderlijke macht.

Maar het probleem van de bevoegdheid op dit gebied heeft aanleiding gegeven tot een vrij uitvoerige gedachtenwisseling. De Kamercommissie voor de Justitie had het amendement niet aangenomen waar het bevoegdheid verleende aan de jeugdrechtbank; zij was van oordeel dat, aangezien de rechtbank van eerste aanleg bevoegd bleef om kennis te nemen van het beroep van de ouders tegen de akte van eerbied van een meerderjarig kind van minder dan 25 jaar oud, het beter was die zaak niet te splitsen ten einde de eenheid van de rechtspraak te verzekeren. Uw Commissie was niettemin van oordeel dat, indien een jeugdrechtbank wordt ingesteld en haar bevoegdheid wordt verleend om kennis te nemen van de familiegeschillen met betrekking tot de minderjarigen, zij haar rol ook volledig moest kunnen spelen op dat gebied, hetwelk nauw verband houdt met het geschil tussen de ouders over de ouderlijke macht of met de geschillen tussen ouders en kinderen over de tuchting, welke geschillen aan die rechtbank worden opgedragen door andere artikelen van het ontwerp.

Ten gevolge van dat standpunt heeft uw Commissie niet alleen een artikel 160bis aangenomen betreffende de weigering met misbruik van de ouderlijke macht, maar ook artikel 148 gewijzigd, ten einde het verschil van gevoelen tussen de ouders over het huwelijk van een minderjarig kind aan de jeugdrechtbank op te dragen: dat is de bedoeling van de wijziging van artikel 148, lid 2, van het Burgerlijk Wetboek, opgenomen in het n° 1 van artikel 13.

Bovendien achtte de Commissie het beter ook de rechtspleging op dat gebied te regelen. Wordt het geschil aanhangig gemaakt door een van de ouders, dan betreft het een rechtspleging op verzoekschrift waarvoor regelen zijn gesteld in de artikelen 56 en 63. Wordt het aanhangig gemaakt door de

Article 13 (13-2).

L'article 13 résulte d'un amendement déposé à la Commission de la Justice de la Chambre des Représentants. A l'origine, cette procédure n'était pas prévue par le projet mais il est souhaitable de l'y inscrire parce qu'elle a trait à un conflit familial touchant aux intérêts des mineurs.

L'amendement tendait à accorder au tribunal de la jeunesse le pouvoir d'autoriser le mineur à contracter mariage, lorsque le refus des parents d'y consentir doit être considéré comme abusif. La Commission de la Justice de la Chambre, en avait admis le principe. Les rapporteurs ont souligné, du reste, qu'il existe déjà une certaine jurisprudence qui admet que le ministère public peut saisir le tribunal lorsque les père et mère refusent tous deux leur consentement ou lorsqu'il y a dissentiment entre eux au sujet du mariage et qu'aucun des deux ne s'adresse au tribunal. Le texte admis par la Chambre confirme ce droit du parquet et élargit la compétence du tribunal qui peut, à l'avenir, connaître de tous les cas de refus abusif.

Mais la question de la compétence en la matière, a donné lieu à un assez long échange de vues. La Commission de la Justice de la Chambre n'avait pas suivi l'amendement en ce qu'il attribuait compétence au tribunal de la jeunesse; elle avait estimé que, le tribunal de première instance conservant compétence pour connaître du recours des parents contre l'acte respectueux signifié par un enfant majeur de moins de 25 ans, il était préférable en vue d'assurer l'unité de jurisprudence, de ne pas scinder ces matières. Votre Commission a néanmoins estimé que dès l'instant où l'on institue un tribunal de la jeunesse et qu'on lui donne compétence pour connaître des litiges familiaux intéressant les mineurs, il importait de lui permettre de jouer pleinement son rôle dans la présente matière, qui est très voisine des conflits entre parents touchant la puissance paternelle ou des conflits entre parents et enfants concernant la correction paternelle, qui lui sont déférés par d'autres articles du projet.

Cette position a entraîné votre Commission à admettre, non seulement, un article 160bis, concernant le refus abusif, mais également une modification à l'article 148 en vue de soumettre au tribunal de la jeunesse les dissensions entre père et mère concernant le mariage d'un enfant mineur: tel est l'objet de la modification apportée à l'article 148, alinéa 2, du Code civil, qui forme le n° 1 de l'article 13.

En outre, il a été jugé utile de fixer la procédure en la matière. Lorsque le litige est introduit par l'un des parents, il s'agit d'une procédure sur requête, pour laquelle des règles sont tracées aux articles 56 et 63. Lorsqu'il est introduit par le procureur du Roi, la procédure est prévue à l'article 160bis; elle

procureur des Konings, dan is de rechtspleging bepaald in artikel 160*bis*. Zij is geïnspireerd op artikel 152 van het Burgerlijk Wetboek en 883 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

Een wijziging werd dan nog aangenomen voor het eerste lid van het artikel. De Commissie was van oordeel, dat dit nauwkeuriger moest worden geformuleerd met volgende bewoordingen : « In het Burgerlijk Wetboek, eerste boek, titel V, eerste hoofdstuk, « Hoedanigheden en voorwaarden vereist om een huwelijk te mogen aangaan », wordt een artikel 160*bis* ingevoegd dat luidt als volgt : ... ». Het overige gedeelte van de tekst, dat het artikel 160*bis* van het Burgerlijk Wetboek zal uitmaken werd niet gewijzigd.

Deze tekstaanpassing vindt hoofdzakelijk haar nut in het feit dat door de daaropvolgende artikelen van het ontwerp ook wijzigingen aan andere titels en hoofdstukken van het Burgerlijk Wetboek worden gebracht, alsmede aan sommige bijzondere wetten. Deze methode laat ook toe een grotere systematiek in de redactie van het ontwerp in te voeren. In de daaropvolgende artikelen kan telkens een bepaald artikel aan de wijzigingen van een bepaald hoofdstuk van het Burgerlijk Wetboek worden gewijd. Dit zal dan ook opnieuw amendementen noodzakelijk maken bij de volgende artikelen van het ontwerp.

Artikel 14 (14.1).

Artikel 14 heeft betrekking op de maatregelen, die zullen moeten getroffen worden voor de minderjarigen, wanneer de ouders tot een echtscheidingsprocedure zijn gekomen.

De Commissie neemt een andere redactie aan van het eerste lid, in overeenstemming met de hierboven geformuleerde beschouwingen. De tekst wordt aldus : « In hetzelfde Wetboek, eerste boek, titel VI, hoofdstuk II, « Echtscheiding op grond van bepaalde feiten » worden de wijzigingen aangebracht, die volgen » : ... »

De tekst van 236 van het Burgerlijk Wetboek gewijzigd door de Kamer van Volksvertegenwoordigers wordt nu deze van artikel 14, 1 van het ontwerp.

De wijziging, die aan artikel 236 van het Burgerlijk Wetboek werd gebracht, heeft tot doel de rechterlijke instanties van bij de aanvang van de procedure op de hoogte te brengen van het feit, dat er uit het huwelijk minderjarigen zijn ontsproten voor dewelke sociale onderzoeken en eventueel voorbehoedende maatregelen nodig kunnen blijken. Dezelfde regel werd ingesteld voor de geadopteerde kinderen. De eis tot echtscheiding zal volgens het ontwerp de identiteit van deze minderjarigen moeten vermelden.

Het amenderen van dit artikel van het Burgerlijk Wetboek gaf ook aanleiding tot een aanpassing van de tekst van het tweede lid waar de vermelding van de officieren van gezondheid werd weggelaten.

In artikel 14 werd op voorstel van een lid en met instemming van de Minister en de Commissie ook een tweede nummer opgenomen, waardoor artikel 239 van het Burgerlijk Wetboek wordt gewijzigd. In dit laatste artikel wordt een tweede lid opgenomen,

s'inspire des règles inscrites à l'article 152 du Code civil et à l'article 883 du Code de procédure civile.

En outre, une modification a été apportée au premier alinéa de l'article. En effet, la Commission, estimant que celui-ci devait être libellé d'une manière plus précise, l'a modifié comme suit : « Il est inséré dans le Code civil, au livre 1er, titre V, chapitre 1er, intitulé « Des qualités et conditions requises pour pouvoir contracter mariage », un article 160*bis*, ainsi libellé : ... ». Le reste du texte qui constituera l'article 160*bis* du Code civil n'a pas été modifié.

Cette adaptation du texte se justifie essentiellement par le fait que les articles subséquents du projet de loi apportent certaines modifications à d'autres titres et à d'autres chapitres du Code civil, ainsi qu'à des lois particulières. Par ailleurs, cette méthode a l'avantage de mieux systématiser la rédaction du projet. Ainsi, il sera possible de consacrer chacun des articles subséquents aux modifications se rapportant à un chapitre déterminé du Code civil. Dès lors, il faudra prévoir de nouveaux amendements aux articles suivants du projet.

Article 14 (14.1).

L'article 14 concerne les mesures qui devront être prises en faveur des mineurs dont les parents sont en instance de divorce.

La Commission a adopté une nouvelle rédaction du premier alinéa pour tenir compte des considérations formulées ci-dessus. En conséquence, le texte est modifié comme suit : « Les modifications suivantes sont apportées au même Code, livre 1er, titre VI, chapitre II, intitulé « Du divorce pour cause déterminée » : ... »

Le texte de l'article 236 du Code civil modifié par la Chambre devient ainsi celui de l'article 14, 1, du projet.

La modification apportée à l'article 236 du Code civil a pour but de porter à la connaissance des autorités judiciaires, dès le début de la procédure, le fait que sont issus du mariage des mineurs pour lesquels il pourrait apparaître nécessaire de procéder à des enquêtes sociales et, éventuellement, de prendre des mesures de protection. La même règle a été prévue pour les enfants adoptifs. D'après le projet, la demande en divorce devra mentionner l'identité de ces mineurs.

Cet article du Code civil ayant fait l'objet d'amendement, il apparut opportun d'adapter le texte du second alinéa, où il n'est plus fait mention des officiers de santé.

Sur proposition d'un membre et avec l'accord du Ministre, votre Commission a décidé d'insérer à l'article 14 un n° 2 modifiant l'article 239 du Code civil. Dans ce dernier article, il est inséré un deuxième alinéa prévoyant qu'après comparution des parties, le juge

waarin bepaald wordt, dat de rechter na de verschijning der partijen, proces-verbaal zal opstellen, waarin hij ook melding zal maken van hun eventueel akkoord over de voorlopige maatregelen betreffende de minderjarige kinderen of geadopteerden, hun levensonderhoud en hun goederen.

Wel kon hierbij gevreesd worden, dat een rechter zich maar al te vlug bij een akkoord van de partijen zou aansluiten, doch juist voor de minderjarigen is het van zeer groot belang, dat gehandeld wordt op basis van een overeenkomst tussen de ouders. De rechter zal trouwens slechts overgaan tot het acteren van de overeenkomst, indien hij ze gepast oordeelt. Het artikel zal ook geen aanleiding zijn tot een uiteenzetting van de oorzaken van de procedure tot echtscheiding voor zover het de beoordeling van het bewaarrecht betreft. Dit kan wel met deze oorzaken verband houden, doch de motieven voor het bewaarrecht moeten daar niet noodzakelijk op steunen.

De Commissie nam ook een nummer 3 aan in artikel 14, waardoor artikel 264 van het Burgerlijk Wetboek wordt aangevuld. Door deze aanvulling zal de ambtenaar van de burgerlijke stand, na de overschrijving van het vonnis of het arrest waardoor de echtscheiding werd toegestaan, daarvan onverwijld kennis geven aan de procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg, die over de eis heeft beslist. Deze bepaling heeft ook tot doel de voornoemde ambtenaar in staat te stellen gebeurlijk maatregelen te doen treffen voor de minderjarigen.

Artikel 15 (14.4).

Artikel 15 voorzag de afschaffing van artikel 267 van het Burgerlijk Wetboek. Het artikel 267 regelt het voorlopig beheer over de kinderen tijdens het geding. Het beheerrecht wordt principieel aan de vader voorbehouden, tenzij een rechterlijke beslissing een andere regeling oplegt. In de Commissie voor de Justitie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers werd aangenomen, dat dit artikel kon worden opgeheven, omdat artikel 373 van het Burgerlijk Wetboek nu bepaalt, dat de ouderlijke macht gezamenlijk door de vader en de moeder wordt uitgeoefend.

Op voorstel van een van haar leden, nam de Commissie voor de Justitie van de Senaat een amendement aan, dat er toe strekt artikel 267 terug in te voeren. Zij wenste dit artikel van het Wetboek aan de andere nieuwe bepalingen aan te passen. In het aldus geamendeerd artikel 267 wordt bepaald, dat het voorlopig bestuur over de minderjarigen en hun goederen bij beide ouders blijft. Aldus komt het artikel in overeenstemming met het reeds aangehaald artikel 373 en met artikel 389. De partijen kunnen echter een andere overeenkomst treffen, die dan goedgekeurd kan worden door de rechter bij toepassing van het gewijzigd artikel 239. In het nieuw artikel wordt dan ook nog aan de voorzitter van de rechtbank de bevoegdheid toegekend om in kortgeding andere maatregelen te treffen op verzoek van de partijen of van één van hen of van de procureur des Konings.

Door uw Commissie werd een gewijzigd artikel 267 ingevoerd als 4 van het nieuw artikel 14.

dressera un procès-verbal dans lequel il constatera éventuellement leur accord sur les mesures provisoires relatives à la personne, aux aliments et aux biens des enfants mineurs non émancipés communs aux époux ou adoptés par eux.

On pourrait craindre qu'un juge n'entérine automatiquement l'accord des parties, mais pour les mineurs il est d'un grand intérêt de pouvoir se fonder sur un accord des parents. D'ailleurs, le juge ne procédera à la constatation de l'accord que s'il l'estime opportun. L'article ne doit pas donner lieu à un débat sur les motifs de la procédure en divorce pour autant qu'il concerne l'appréciation du droit de garde. Celle-ci peut être en relation avec les causes du divorce, mais les motifs du droit de garde ne doivent pas nécessairement être identiques.

La Commission a décidé d'insérer à l'article 14 un 3 complétant l'article 264 du Code civil. Aux termes de la nouvelle disposition, l'officier de l'état civil, après transcription du jugement ou de l'arrêt par lequel le divorce a été accordé, en avisera sans tarder le procureur du Roi près le tribunal de première instance qui a statué sur la demande. Cette disposition a d'autre part pour but de permettre audit officier de l'état civil de faire prendre éventuellement des mesures concernant les mineurs.

Article 15 (14.4).

L'article 15 prévoyait l'abrogation de l'article 267 du Code civil. L'article 267 règle l'administration provisoire de la personne et des biens des enfants durant la procédure. Le droit d'administration est, en principe, réservé au père, à moins qu'il n'en soit autrement ordonné par le tribunal. La Commission de la Justice de la Chambre des Représentants avait admis que cet article pouvait être abrogé parce que l'article 373 du Code civil actuel prévoit que la puissance paternelle est exercée conjointement par le père et par le mère.

Sur proposition de l'un de ses membres, votre Commission a adopté un amendement visant à rétablir l'article 267 tout en l'adaptant aux autres dispositions nouvelles. Dans l'article 267 ainsi amendé, il est prévu que l'administration provisoire de la personne et des biens des mineurs reste aux deux parents. Ainsi, l'article correspond désormais à l'article 373 déjà cité et à l'article 389. Néanmoins, les parties conservent la faculté d'en convenir autrement par un accord qui doit cependant être entériné par le juge conformément à l'article 239 modifié. Le nouvel article accorde par ailleurs compétence au président du tribunal statuant en référé pour prendre d'autres mesures à la demande soit des parties ou de l'une d'elles, soit du procureur du Roi.

Votre Commission a décidé de faire de l'article 267 modifié le n° 4 du nouvel article 14.

Artikel 16 (14.5).

Dit artikel wijzigde het artikel 268 van het Burgerlijk Wetboek.

Het heeft betrekking op de bevoegdheid van de voorzitter van de rechtbank om in kort-geding, tijdens de procedure tot echtscheiding, te beslissen over alle voorlopige maatregelen, die betrekking hebben op de persoon der partijen, hun kinderen en hun goederen. In het eerste lid van het geamendeerd artikel werd dit beschikkingsrecht ook uitdrukkelijk uitgebreid tot alle minderjarigen, die vernoemd worden in het nieuw artikel 236 van het Burgerlijk Wetboek, d.w.z. dat ook de geadopteerden in het toepassingsveld worden opgenomen.

Dit lid van artikel 268 komt praktisch bijna overeen met de bewoordingen van het huidige artikel. In de Senaatscommissie voor de Justitie heeft men een redactionele vereenvoudiging van de tekst aangenomen. De vroegere tekst bevatte de bewoordingen « gemeenschappelijke kinderen » en het woord « gemeenschappelijk » werd geschrapt. Aldus kon aan het toepassingsveld van het artikel de gewenste verruiming worden verleend zonder dat uitdrukkelijk nog naar artikel 236 moet worden verwezen zoals men in de Kamer had gedaan.

Het tweede lid, waarbij werd voorzien, dat de eis kon worden ingesteld door de partijen evenals door de procureur des Konings, werd door de Senaatscommissie overbodig geacht en geschrapt. Deze bevoegdheid blijkt reeds voldoende uit de tekst, die werd aangenomen voor artikel 267.

Als tweede lid van artikel 268 werd dan het derde lid aangehouden, dat werd aangenomen door de Kamer. Daarbij wordt aan de procureur des Konings het recht verleend alle nuttige inlichtingen in te winnen betreffende de morele en materiële toestand van de minderjarigen, door bemiddeling van een afgevaardigde bij de jeugdbescherming.

Onder voorbehoud van een lichte tekstaanpassing werd ook het daaropvolgend lid van het geamendeerd artikel door de Senaatscommissie voor de Justitie aangehouden. Door deze bepaling mag de voorzitter van de rechtbank het openbaar ministerie verzoeken tot de voornoemde informatie over te gaan. De tekst van de Kamer bevatte het woord onderzoek, terwijl deze verrichting « in stricto sensu » geen eigenlijk onderzoek is. Daarom werd het woord vervangen door « informatie ».

Op vraag van een lid, dat een verwaarlozing vreest van de rechten der verdediging, wordt door de Commissie aangenomen, dat in een volgend lid van artikel 268 zal vermeld worden, dat in alle gevallen van de informatie kennis zal worden gegeven aan de partijen.

Het voorlaatste en laatste lid van het nieuw artikel 268 behouden de regelingen, die er sedert de wet van 30 april 1958 (art. 3) reeds in voorkomen.

Dit geamendeerd artikel werd als n° 5 in het nieuwe artikel 14 opgenomen.

Article 16 (14.5).

Cet article modifiait l'article 268 du Code civil.

Il traite de la compétence du président du tribunal pour statuer en référé, durant la procédure en divorce, sur toutes les mesures provisoires relatives à la personne et aux biens, tant des parties que des enfants. Le premier alinéa de l'article amendé étendait cette compétence à tous les mineurs visés par le nouvel article 236 du Code civil, autrement dit, le champ d'application de ladite disposition se trouve étendu aux enfants adoptifs.

Cet alinéa de l'article 268 correspond pratiquement au libellé de l'article actuel. Votre Commission a simplifié la rédaction du texte. Le texte initial contenait les mots : « enfants communs »; le mot « communs » a été supprimé, afin de permettre d'élargir le champ d'application de l'article de la manière souhaitée sans qu'il soit nécessaire de renvoyer encore explicitement à l'article 236, comme l'avait fait la Chambre.

Votre Commission a jugé que le 2° alinéa, qui prévoyait que l'action pouvait être intentée par les parties ou par le procureur du Roi, était superflu, vu le texte qu'elle avait admis pour l'article 267. Dès lors elle a supprimé le 2° alinéa.

Comme 2° alinéa de l'article 268, votre Commission a alors admis le 3° alinéa du texte adopté par la Chambre. Cet alinéa autorise le procureur du Roi à prendre, à l'intervention d'un délégué à la protection de la jeunesse, tous renseignements utiles concernant la situation morale et matérielle des enfants.

Sous réserve d'une légère adaptation du texte, l'alinéa suivant de l'article amendé a également été adopté par votre Commission. En vertu de cette disposition, le président du tribunal peut demander au ministère public de procéder à l'information prévue ci-dessus. Le texte de la Chambre contenait le mot « enquête », alors que cette opération ne constitue pas *sensu stricto* une véritable enquête. C'est pourquoi il a été remplacé par le terme « information ».

A la demande d'un membre, qui craint que les droits de la défense ne soient négligés, la Commission a accepté de mentionner à l'alinéa suivant de l'article 268 qu'en tous cas, l'information est communiquée aux parties.

Les alinéas pénultième et dernier du nouvel article 268 maintiennent les dispositions qui y figurent déjà depuis la loi du 30 avril 1958 (article 3).

Cet article amendé a été inséré dans le nouvel article 14, dont il constituera le n° 5.

Artikel 17 (15.1).

Het eerste lid werd door de Commissie van Justitie van de Senaat geamendeerd in de reeds vernoemde zin. In dit gedeelte van de tekst werd bepaald : « In hetzelfde wetboek, eerste boek, titel VI, hoofdstuk III, « Echtscheidingen door onderlinge toestemming », worden de wijzigingen aangebracht, die volgen.... ».

Het artikel 17 wordt het artikel 15, 1° van de tekst, aangenomen door de Commissie voor de Justitie van de Senaat.

In een daaropvolgend lid wordt dan de tekst ingelast van het reeds door de Kamer geamendeerd artikel 280, waar het 1° vervangen werd. Het artikel 17 van het ontwerp wordt aldus gewijzigd : de verwijzing, die er in voorkwam naar het nieuw artikel 236 wordt weggelaten en vervangen door de woorden « hun gemeenschappelijke alsmede de door hen aangenomen kinderen ». In de laatste zin worden de woorden « uitspraak van » als overbodig geschrapt.

Artikel 18 (15.2).

Dit artikel wijzigde het 2° van artikel 283 van hetzelfde wetboek. In zijn geamendeerde vorm wordt het 2 van artikel 15, dat door de Commissie voor de Justitie van de Senaat werd aangenomen.

Ook in deze tekst wordt de verwijzing naar artikel 236 van het Burgerlijk Wetboek vervangen door de reeds aangehaalde omschrijving, die tot doel heeft alle kinderen en de geadopteerden in de maatregelen en in de procedure op te nemen.

Artikel 19 (15.3).

Het door de Senaatscommissie aangenomen artikel 15 bevat nog een laatste lid, dat overeenstemt met het artikel 19 van het ontwerp, dat door de Kamer werd aangenomen en waarin artikel 284 van het Burgerlijk wetboek gewijzigd wordt.

In een aanvullend lid wordt bepaald, dat bij de procedure van echtscheiding door onderlinge toestemming de oudste notaris, binnen de vijftien dagen, aan de procureur des Konings een eensluidend afschrift van het proces-verbaal en de daarbij gevoegde stukken zal overmaken.

In het ontwerp van de Kamer was de termijn bepaald op acht dagen. Uw Commissie voor de Justitie oordeelde dat deze termijn te kort was. Zij verving ook het woord « uitspraak » door eensluidend verklaard afschrift.

Door deze aanvulling van artikel 284 van het Burgerlijk Wetboek wenst men het parket op de hoogte te stellen van de getroffen overeenkomst om het in de gelegenheid te stellen na te gaan of deze strookt met de belangen van de minderjarigen en werkelijk werd uitgevoerd.

Artikel 20 (16).

Het artikel 20 van het ontwerp, dat door de Kamer werd aangenomen wordt artikel 16 in het ontwerp, dat werd aanvaard door de Commissie voor de Justitie van de Senaat.

Article 17 (15.1).

Le premier alinéa de cet article a été amendé par votre Commission dans le sens précité. Cette partie du texte portait : « Les modifications suivantes sont apportées au titre VI, chapitre III, intitulé « Du divorce par consentement mutuel : ... ».

L'article 17 devient l'article 15, 1°, du texte adopté par votre Commission.

A l'alinéa suivant, votre Commission a inséré le texte de l'article 280, déjà amendé par la Chambre, où le 1° a été remplacé. L'article 17 du projet a été modifié comme suit : la référence au nouvel article 236 qui y figurait, a été supprimée et remplacée par les mots « leurs enfants communs ainsi que les enfants qu'ils ont adoptés ». Dans la dernière phrase, le mot « prononcé », qui était superflu, a été supprimé.

Article 18 (15.2).

Cet article modifiait le 2° de l'article 283 du même Code. Dans sa forme amendée, il devient le n° 2 de l'article 15 du texte adopté par votre Commission.

Dans ce texte également, la référence à l'article 236 du Code civil a été remplacée par la nouvelle formule qui a été reproduite ci-dessus et qui étend l'application des mesures et de la procédure à tous les enfants, même adoptifs.

Article 19 (14.3).

L'article 15 adopté par votre Commission comporte encore un dernier alinéa, qui correspond à l'article 19 du texte adopté par la Chambre et qui modifie l'article 284 du Code civil.

Cet alinéa, qui complète ledit article, prévoit que, dans la procédure de divorce par consentement mutuel, le plus âgé des notaires remet, dans la quinzaine, au procureur du Roi, une copie certifiée conforme du procès-verbal et des pièces qui y sont annexées.

Dans le projet tel qu'il nous avait été transmis par la Chambre, le délai était fixé à huit jours. Votre Commission a estimé que c'était insuffisant. Par ailleurs, elle a remplacé le mot « expédition » par « copie certifiée conforme ».

Le but de cette disposition complétant l'article 284 du Code civil est d'avertir le parquet de l'accord intervenu, afin qu'il soit en mesure de vérifier si celui-ci tient vraiment compte des intérêts des mineurs et s'il a effectivement été suivi d'exécution.

Article 20 (16).

L'article 20 du projet, tel qu'il a été adopté par la Chambre des Représentants, devient l'article 16 du texte adopté par votre Commission.

In het nieuw artikel, dat door de Commissie voor de Justitie van de Senaat werd aangenomen, komt een eerste zin voor, die opnieuw verwijst naar de titel en het hoofdstuk van het Burgerlijk Wetboek, waaraan wijzigingen werden aangebracht. Dit is het eerste boek, titel VI, hoofdstuk IV, betreffende de gevolgen van de echtscheiding.

Een wijziging werd aangebracht aan artikel 302 van het Burgerlijk Wetboek.

Het huidige artikel kent in principe het beheer over de kinderen in hun belang toe aan de echtgenoot, die de echtscheiding heeft bekomen, tenzij de rechtbank daar anders over oordeelt. De Kamer had dit artikel van het Burgerlijk wetboek geamendeerd in artikel 20 van het ontwerp. Zij had daarbij aangenomen, dat de in het gewijzigd artikel 236 van het Burgerlijk Wetboek bedoelde kinderen, door de rechtbank aan een der echtgenoten of zelfs aan een derde zouden worden toevertrouwd na een onderzoek door het parket of door de jeugdrechter. Indien geen beslissing werd getroffen zouden de minderjarigen aan de echtgenoot worden toevertrouwd, die de echtscheiding had bekomen.

Door de Commissie voor de Justitie van de Senaat werd een meer soepel systeem voorzien, waarbij tevens in ruimere mate rekening wordt gehouden met de voorlopige maatregelen, die tijdens de procedure werden getroffen. Na de ontbinding van het huwelijk blijven de kinderen, zonder onderscheid van geadopteerden of anderen, onder het beheer van de persoon aan wie zij voorlopig werden toevertrouwd, hetzij door een overeenkomst in toepassing van artikel 239 van het Burgerlijk Wetboek, hetzij door een beschikking van de voorzitter in uitvoering van artikel 268 van dit Wetboek. Slechts wanneer een van beide rechtshandelingen niet zou hebben plaats gegrepen, zal het beheerrecht aan de echtgenoot worden toegekend, die de echtscheiding heeft verkregen.

De jeugdrechtbank kan echter na de echtscheiding in alle gevallen anders beslissen, in het belang van de minderjarigen, op verzoek der partijen of één ervan of van het openbaar ministerie.

Verdere verwijzingen naar de informatieopdrachten werden er in deze nieuwe tekst niet aangehouden, omdat dit als een algemene bevoegdheid van de jeugdrechtbank wordt geformuleerd en deze jurisdictie steeds mits informatie over de materiële en morele omstandigheden van het geval zal te werk gaan.

Artikel 21 (17.1).

De amendementen, betreffende de scheiding van tafel en bed, aangebracht aan het Burgerlijk Wetboek werden ook ondergebracht in een nieuw artikel van het ontwerp, dat werd aangenomen door de Commissie voor de Justitie van de Senaat. Dit is het artikel 17, waarin in de eerste zin wordt verwezen naar het eerste boek, titel VI, hoofdstuk V van het Burgerlijk Wetboek, dat betrekking heeft op de scheiding van tafel en bed. In dit artikel 17, 1, wordt dan de door de Kamer geamendeerde tekst opgenomen, die betrekking heeft op het

La première phrase du nouvel article admis par votre Commission contient une autre référence au titre et au chapitre du Code civil qui ont été modifiés. Il s'agit en l'espèce du livre 1er, titre VI, chapitre IV, qui traite des effets du divorce.

Une modification a été apportée à l'article 302 du Code civil.

En principe, l'article actuel attribue l'administration des enfants, dans l'intérêt de ceux-ci, à l'époux qui a obtenu le divorce, à moins que le tribunal n'en décide autrement. La Chambre avait amendé cet article du Code civil par l'article 20 du projet. En ce faisant, elle avait admis que les enfants visés à l'article 236 modifié du Code civil soient confiés par le tribunal, soit à l'un des époux, soit à une tierce personne, après enquête du parquet ou du juge de la jeunesse. Au cas où aucune décision n'aurait été prise, les mineurs devaient être confiés à l'époux qui a obtenu le divorce.

Votre Commission a prévu un système plus souple, tenant plus largement compte des mesures provisoires prises en cours de procédure. Après la dissolution du mariage, les enfants, adoptifs ou autres, restent sous l'administration de la personne à qui ils ont été confiés provisoirement, soit par un accord intervenu conformément à l'article 239 du Code civil, soit par une ordonnance du président du tribunal, prise en application de l'article 268 du même Code. Ce n'est qu'au cas où aucun de ces deux actes juridiques n'aurait été accompli que le droit d'administration sera attribué à l'époux qui a obtenu le divorce.

Après le divorce, le tribunal de la jeunesse peut cependant, pour le plus grand avantage des enfants, en décider autrement dans tous les cas, sur la demande, soit des parties ou de l'une d'elles, soit du ministère public.

Dans le texte nouveau, aucune autre référence à l'enquête n'a été maintenue, parce que cette notion est précisée dans le cadre de la compétence générale du tribunal de la jeunesse et que cette juridiction procédera toujours à une information sur la situation matérielle et morale dans le cas qu'elle examine.

Article 21 (17.1).

Les amendements apportés au Code civil en matière de séparation de corps ont également été groupés dans un article nouveau du texte adopté par votre Commission. Il s'agit de l'article 17, dont la première phrase renvoie au livre 1er, titre VI, chapitre V, du Code civil, qui a trait à la séparation de corps. Cet article 17, 1, reprend donc le texte amendé par la Chambre, qui concerne le second alinéa de l'article 307 dudit Code. En vertu de cet article, les communications à faire au ministère public durant la procédure de divorce sont

2e lid van artikel 307 van voornoemd Wetboek. Daardoor werden de mededelingen die moeten verstrekt worden aan het openbaar ministerie tijdens de echtscheidingsprocedure ook opgelegd voor de procedure van scheiding van tafel en bed. De reeds in de voorgaande artikelen verstrekte waarborgen aan de minderjarigen zullen aldus ook worden verleend bij scheiding van tafel en bed.

Artikel 22 (17.2).

Dit artikel bevat een aanpassing van artikel 311*bis* van het Burgerlijk Wetboek. Het gewijzigd artikel werd opgenomen in 2 van het artikel 17 van het ontwerp, dat werd aangenomen door de Commissie voor de Justitie van de Senaat.

Het amendement dat door de Kamer werd goedgekeurd had o.m. tot doel een bestaande rechtspraak te bevestigen. Het huidig artikel 311*bis* bepaalt, dat artikel 299 van toepassing is op de scheiding van tafel en bed. Door dit laatste verliest de echtgenoot tegen wie de echtscheiding werd uitgesproken, alle voordelen, die hem door de andere echtgenoot werden verleend. Door het gewijzigd artikel 311*bis* wordt naast artikel 299 ook artikel 302 van toepassing op de scheidingen van tafel en bed op grond van bepaalde feiten. Dit is het logisch gevolg van de aanpassing, die artikel 302 heeft ondergaan. Daarbij werden de reeds besproken grotere waarborgen voor de minderjarigen ingelast. Het is evident, dat deze ook moeten worden verleend bij een scheiding van tafel en bed.

In een tweede lid van het gewijzigd artikel 311*bis* worden de artikelen 303 en 304 ook toegepast zowel op de scheiding van tafel en bed op grond van bepaalde feiten als door onderlinge toestemming.

Deze artikelen hebben respectievelijk betrekking op het behoud der ouderlijke macht en de voordelen die aan de kinderen worden voorbehouden, na de ontbinding van het huwelijk.

Artikel 23 (18.1).

Dit artikel heeft voor doel het huidig artikel 355, leden 1 en 2 van het Burgerlijk Wetboek te wijzigen. Deze wijziging werd door de Commissie voor de Justitie van de Senaat opgenomen in het door hem aangenomen artikel 18, waarvan de eerste zin ook opnieuw verwijst naar de titel VIII en het eerste hoofdstuk van voornoemd Wetboek, waarin een aantal bepalingen geamendeerd worden. Dit hoofdstuk heeft betrekking op de adoptie.

De wijzigingen aan artikel 355 hebben tot doel de jeugdrechtbank bevoegd te maken om de adoptie te homologeren van minderjarigen.

Het is duidelijk dat met dit geamendeerd artikel rekening zal dienen gehouden te worden bij de besprekingen over de wijziging van het systeem der adoptie.

Artikel 24 (18.2).

De bepalingen van dit artikel werden opgenomen in 2 van artikel 18 van het ontwerp, dat werd goedge-

également rendues obligatoires en ce qui concerne la procédure en séparation de corps. Les garanties déjà prévues dans les articles précédents en faveur des mineurs seront donc étendues au cas de séparation de corps.

Article 22 (17.2).

Cet article tend à adapter l'article 311*bis* du Code civil. L'article modifié forme le n° 2 de l'article 17 du texte adopté par votre Commission.

L'amendement adopté par la Chambre avait notamment pour objet de consacrer une jurisprudence existante. L'article 311*bis* actuel du Code civil dispose que l'article 299 est applicable à la séparation de corps. Cet dernier enlève à l'époux contre lequel le divorce aura été admis tous les avantages que l'autre époux lui avait faits. L'article 311*bis* modifié rend applicable à la séparation de corps pour cause déterminée, tant l'article 299 que l'article 302 du Code civil. C'est là le corollaire de l'adaptation de l'article 302. Comme il est exposé plus haut, celui-ci accorde aux mineurs des garanties plus importantes. Il est évident que les mêmes garanties doivent être fournies en cas de séparation de corps.

Aux termes du second alinéa de l'article 311*bis* modifié, les articles 303 et 304 seront applicables à la séparation de corps, tant pour cause déterminée que par consentement mutuel.

Ces articles visent respectivement la conservation de la puissance paternelle et la sauvegarde, après la dissolution du mariage, des avantages assurés aux enfants.

Article 23 (18.1).

Cet article remplace les 1er et 2e alinéas de l'article 355 du Code civil. Cette modification figure à l'article 18 adopté par la Commission de la Justice du Sénat. La première phrase de cet article renvoie au chapitre 1er, Titre VIII, du même Code, dont un certain nombre de dispositions sont modifiées. Le chapitre en question concerne l'adoption.

L'article 355 modifié reconnaît au tribunal de la jeunesse la compétence d'homologuer l'adoption d'un mineur.

Il y aura lieu évidemment de tenir compte des modifications apportées à cet article lorsqu'il s'agira d'examiner les modifications à introduire dans le régime de l'adoption.

Article 24 (18.2).

Les dispositions de cet article forment le n° 2 de l'article 18 du texte tel qu'il a été adopté par la Commis-

keurd door de Commissie voor de Justitie van de Senaat. Het heeft tot doel het vierde lid te wijzigen van artikel 356 van het Burgerlijk Wetboek. Deze wettekst bepaalt de procedure van homologatie der adoptie in tweede instantie. De aangebrachte verandering heeft tot doel in graad van beroep de jeugdkamer van het Hof van beroep bevoegd te maken om te oordelen over de aanneming van minderjarigen.

Artikel 25 (18.3).

Dit artikel wijzigt artikel 360 van het Burgerlijk Wetboek. Het artikel heeft betrekking op de herroeping van de adoptie. In de Kamer werd echter alleen het derde lid gewijzigd, waardoor de rechtbank van Brussel bevoegd is om deze gedingen te beoordelen, wanneer de verweerder in het buitenland woont. Een nieuwe tekst werd in de Commissie voor de Justitie van de Senaat aangenomen om in algemene regel de jeugdrechtbanken bevoegd te maken wanneer deze procedure betrekking heeft op minderjarigen.

De ze tekst wordt opgenomen sub 3 in het artikel 18 van het ontwerp, dat door Uw Commissie werd goedgekeurd.

Artikel 26 (19.1).

Hierdoor wordt artikel 373 van het Burgerlijk Wetboek gewijzigd. Voordien oefende alleen de vader de ouderlijke macht uit. In de nieuwe tekst wordt dit gezag uitgeoefend door beide ouders. In geval van onenigheid heeft de wil van de vader de overhand. De moeder kan zich echter tot de jeugdrechtbank wenden.

Tijdens de besprekingen in de Commissie voor de Justitie van de Senaat werd door een lid opgeworpen, dat een wijziging van artikel 373 een zekere terugslag heeft op artikel 384 dat alleen aan de vader het genot toekent op de goederen van de kinderen, die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt. Na bespreking van deze opmerking, was de Commissie van oordeel dat een wijziging van artikel 384 wenselijk is.

De laatste zin van artikel 373 werd om redactionele redenen in de Nederlandse tekst herwerkt. Hij luidt nu : « Zijn zij het niet eens, dan is de wil van de vader doorslaggevend, maar de moeder heeft het recht zich tot de jeugdrechtbank te wenden ». Het gewijzigd artikel werd als 1 opgenomen in artikel 18 van het ontwerp, dat werd aangenomen door de Commissie voor de Justitie van de Senaat.

De gevestigde rechtspraak laat toe dat, wanneer de vader afwezig is, ontzet of in de onmogelijkheid om zijn wil uit te drukken, de moeder hem vervangt. In het perspectief van de nieuwe redactie van artikel 373 van het Burgerlijk Wetboek is er des te meer reden om deze rechtspraak te behouden, behalve voor wat betreft hetgeen voorzien is aangaande de ontzetting uit de ouderlijke macht.

In artikel 19 van het door de Senaatscommissie aangenomen ontwerp wordt een 3 ingelast waardoor artikel 384 wordt geamendeerd. De ouders krijgen het genot van de goederen van hun niet ontvoogde kinderen, die de leeftijd van 18 jaar niet hebben bereikt.

sion de la Justice du Sénat. Il tend à modifier le quatrième alinéa de l'article 356 du Code civil. Ce dernier article règle la procédure de l'homologation de l'adoption, au second degré. Le texte modifié attribue à la Chambre de la jeunesse de la Cour d'appel le droit de connaître en degré d'appel de l'homologation de l'adoption des mineurs.

Article 25 (18.3).

Cet article modifie l'article 360 du Code civil, qui a trait à la révocation de l'adoption. Mais la Chambre a modifié uniquement le troisième alinéa, qui porte que le tribunal de première instance de Bruxelles est compétent pour juger des actions en révocation si le défendeur est domicilié à l'étranger. Votre Commission a adopté un texte nouveau en vertu duquel c'est le tribunal de la jeunesse qui est, en règle générale, compétente si la procédure en révocation est poursuivie à l'égard d'un mineur.

Ce texte forme le n° 3 de l'article 18 du texte adopté par votre Commission.

Article 26 (19.1).

Cet article remplace l'article 373 du Code civil. Jusqu'à présent, le père seul exerce la puissance paternelle. Le texte nouveau accorde ce droit aux père et mère. En cas de dissentiment entre eux, la volonté du père prévaut. Toutefois, la mère a un droit de recours devant le tribunal de la jeunesse.

Au cours de la discussion à la Commission de la Justice du Sénat, un membre a émis l'objection qu'une modification de l'article 373 doit avoir une certaine répercussion sur l'article 384 qui attribue au père seul la jouissance des biens de enfants de moins de 18 ans. Après avoir débattu la question, la Commission est arrivée à la conclusion qu'il convient d'adapter l'article 384.

La dernière phrase du texte néerlandais de l'article 373 a fait l'objet d'une modification de pure forme. Le texte nouveau est rédigé comme suit : « Zijn zij het niet eens, dan is de wil van de vader doorslaggevend, maar de moeder heeft het recht zich tot de jeugdrechtbank te wenden ». L'article ainsi modifié forme le n° 1 de l'article 18 du texte adopté par la Commission de la Justice du Sénat.

La jurisprudence établie admet que si le père est absent, interdit ou dans l'impossibilité de manifester sa volonté, la mère le remplace. Dans la perspective de la nouvelle rédaction de l'article 373, cette jurisprudence pourra « a fortiori » être maintenue et appliquée aux deux époux, sauf ce qui est prévu en matière de la déchéance de la puissance paternelle.

A l'article 18 du texte adopté par votre Commission, il est inséré un n° 3 modifiant l'article 384. Il en résulte que les père et mère auront la jouissance des biens de leurs enfants non émancipés de moins de 18 ans accomplis.

In hetzelfde artikel van het ontwerp wordt ook een 4 ingevoerd waardoor artikel 386 van het Burgerlijk Wetboek wordt gewijzigd. De Commissie heeft geoordeeld, dat dit genot ten voordele van de ouders dient op te houden in geval van echtscheiding en van scheiding van tafel en bed.

Artikel 27 (19.2).

Door dit artikel wordt het artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek gewijzigd. Het heeft betrekking op het verblijf van de minderjarigen in de ouderlijke woning. Deze mag niet worden verlaten zonder toestemming van de vader. Ook deze bepaling moet worden aangepast aan het feit, dat beide ouders de ouderlijke macht uitoefenen. In overeenstemming met het gewijzigd artikel 373 werd in de nieuwe tekst bepaald, dat het kind de ouderlijke woning niet mag verlaten zonder de toestemming van de ouders. Indien zij het niet eens zijn, is de wil van de vader doorslaggevend maar de moeder heeft het recht zich tot de jeugdrechtbank te wenden.

De laatste zin van de Nederlandse tekst van dit artikel werd om redactionele redenen, op dezelfde wijze gewijzigd als de laatste zin van artikel 373.

Het geamendeerd artikel 27 van het ontwerp komt voor sub 2 van het artikel 19 van het ontwerp, dat werd aangenomen door uw Commissie.

Artikel 28 (20.2).

Dit artikel beoogt een aanpassing van een regeling, die betrekking heeft op de voogdij en die voorkomt in artikel 407 van het Burgerlijk Wetboek.

De Commissie voor de Justitie van de Senaat heeft echter geoordeeld, dat in overeenstemming met de reeds aangebrachte wijzigingen aan de uitoefening van de ouderlijke macht en het recht van genot van de ouders, voorafgaandelijk ook artikel 389 van het Burgerlijk Wetboek moest worden gewijzigd. Ook in dit artikel is de vader verantwoordelijk voor het beheer van de persoonlijke goederen van de minderjarigen. In de aangenomen gewijzigde vorm bepaalt het artikel, dat de ouders gedurende het huwelijk gezamenlijk de persoonlijke goederen van hun minderjarige kinderen beheren. Zijn zij het niet eens, dan is de wil van de vader doorslaggevend. De moeder heeft echter het recht zich tot de jeugdrechtbank te wenden.

Zij zullen ook beiden verantwoording schuldig zijn van de eigendom en van de inkomsten van de goederen, waarvan zij het genot niet hebben en van de eigendom alleen van de goederen waarvan de wet hun het vruchtgebruik toekent.

De Commissie voor de Justitie van de Senaat heeft dan ook nog bijzondere beschermingsmaatregelen aangenomen op financieel gebied ten voordele van de minderjarigen en heeft aan het artikel 389 volgende bepalingen toegevoegd : wanneer kan gevreesd worden dat geldsommen, die aan een minderjarige toekomen niet in zijn belang zullen worden gebruikt, kan de

Dans le même article, il est encore inséré un n° 4 modifiant l'article 386 du Code civil. La Commission a estimé que la jouissance au profit des père et mère doit cesser en cas de divorce et de séparation de corps.

Article 27 (19.2).

Cet article modifie l'article 374 du Code civil. Celui-ci concerne l'obligation qu'ont les mineurs de résider à la maison paternelle. Ils ne peuvent la quitter sans la permission de leur père. Cette disposition doit également être adaptée, eu égard au fait que dorénavant, les père et mère exerceront tous deux la puissance paternelle. Tenant compte des modifications apportées à l'article 373, le texte nouveau prévoit que l'enfant ne peut quitter la maison paternelle sans la permission de ses père et mère. En cas de dissentiment entre eux, la volonté du père prévaut; toutefois la mère a un droit de recours devant le tribunal de la jeunesse.

Pour des raisons de pure forme, la dernière phrase du texte néerlandais de cet article a été modifiée de la même manière que la dernière phrase de l'article 373.

L'article 27 amendé du projet devient le n° 2 de l'article 19 du texte adopté par votre Commission.

Article 28 (20.2).

Cet article tend à adapter une disposition relative à la tutelle, qui figure à l'article 407 du Code civil.

Votre Commission a cependant estimé qu'étant donné les modifications déjà apportées à l'exercice de la puissance paternelle et au droit de jouissance des parents, il y avait lieu de modifier en conséquence l'article 389 du Code civil. Ce dernier article dispose que le père est responsable de l'administration des biens personnels des enfants mineurs. Dans le libellé nouveau qui a été adopté, l'article 389 prévoit que, durant le mariage, les père et mère administrent conjointement les biens personnels de leurs enfants mineurs. En cas de dissentiment entre eux, la volonté du père prévaut. Toutefois, la mère a un droit de recours devant le tribunal de la jeunesse.

De même, ils seront tous deux comptables quant à la propriété et aux revenus des biens dont ils n'ont pas la jouissance et quant à la propriété seulement de ceux dont la loi leur donne l'usufruit.

Ensuite, votre Commission a encore adopté des mesures spéciales de protection financière en faveur des enfants mineurs en complétant l'article 389 par les dispositions suivantes : lorsqu'il existe des raisons de craindre que des sommes revenant à un mineur ne soient pas employées dans l'intérêt de celui-ci, le tribunal de la jeunesse peut, sur réquisition du procureur

jeugdrechtbank op vordering van de procureur des Konings de voorwaarden voor de aanwending van die sommen bepalen.

In hetzelfde geval, kunnen de rechtbanken, die uitspraak doen over morele en materiële schadevergoeding, de voorwaarden voor het aanwenden van de bedragen bepalen.

Wanneer dergelijke vonnissen kracht van gewijsde hebben verkregen, zal de griffier een afschrift ervan per aangetekende brief overmaken aan de schuldenaars, die zich slechts geldig zullen kunnen kwijten van hun schuld onder de door de rechtbank gestelde voorwaarden.

Dit geamendeerd artikel 389 van het Burgerlijk Wetboek werd opgenomen in het door de Senaatscommissie aangenomen artikel 20 van het ontwerp als 1 terwijl onder 2 het gewijzigd artikel 407, dat eveneens betrekking heeft op het hoofdstuk van de voogdij plaats vindt.

De bepalingen van lid 3 tot 5 van artikel 389 kwamen aanvankelijk voor in artikel 36 van het ontwerp.

Het artikel 407 werd reeds gewijzigd door de Kamer. Het heeft betrekking op de samenstelling van de familierraad. Het werd aangevuld met een bepaling waardoor de procureur des Konings of een door hem aangevoerd afgevaardigde bij de jeugdbescherming elke familierraad kan bijwonen met raadgevende stem. Hij is echter gehouden die bij te wonen, wanneer beslissingen moeten getroffen in toepassing van de door dit ontwerp gewijzigde artikelen 478, 479 en 485 van het Burgerlijk Wetboek.

In de loop van de besprekingen werd echter een amendement ingediend, dat strekte tot afschaffing van het tweede lid van het artikel 407. Dit amendement steunde op de overweging, dat er geen reden is om het openbaar ministerie of de afgevaardigde te verplichten aanwezig te zijn op iedere familierraad, die over de ontvoogding beslist. Deze heeft immers meestal tot doel het beheer van het patrimonium door de minderjarige te vergemakkelijken. De aanwezigheid van de vrederechter is reeds een waarborg tegen misbruiken.

Het amendement werd aangenomen.

Artikel 29 (21.1).

Door dit artikel wordt het artikel 477 van het Burgerlijk Wetboek vervangen door een nieuwe tekst. Het artikel laat nu de ontvoogding toe door een verklaring van de vader of eventueel van de moeder voor de vrederechter. De Kamer heeft geoordeeld, dat deze rechtshandeling niet het karakter mocht bewaren van een formaliteit, doch dat het in het belang van de minderjaringen is dat een zeker jurisdictioneel toezicht wordt uitgeoefend. Volgens de geamendeerde tekst zullen de ouders een verzoek moeten richten tot de jeugdrechtbank. Bij onenigheid kan de procedure worden ingesteld door één van hen.

De vader of de moeder, die geen verzoek heeft ingediend of eventueel degene aan wie het kind is toevertrouwd, moeten in ieder geval worden opgeroepen.

du Roi, fixer les conditions d'utilisation desdites sommes.

Dans le même cas, les tribunaux appelés à statuer sur l'indemnisation d'un dommage matériel ou moral peuvent fixer les conditions d'utilisation des sommes dues.

Lorsque ces décisions sont passées en force de chose jugée, le greffier les signifie en copie, par lettre recommandée à la poste, aux débiteurs qui ne peuvent dès lors se délibérer valablement qu'en observant les conditions fixées par le tribunal.

Cet article 389 amendé du Code civil est devenu le n° 1 de l'article 20 du texte adopté par votre Commission, le n° 2 contenant l'article 407 modifié, lequel concerne également le chapitre relatif à la tutelle.

Les dispositions des alinéas 3 à 5 de l'article 389 faisaient l'objet de l'article 36 du projet initial.

L'article 407 avait déjà été modifié par la Chambre. Il se rapporte à la composition du conseil de famille. Il fut complété par une disposition aux termes de laquelle le procureur du Roi ou un délégué à la protection de la jeunesse désigné par lui peut assister à tout conseil de famille avec voix consultative. Cette assistance est cependant obligatoire chaque fois que des décisions doivent être prises en application des articles 478, 479 et 485 du Code civil, modifiés par le présent projet.

Dans le cours de la discussion, un amendement a été déposé tendant à l'abrogation de l'alinéa 2 de l'article 407. Cet amendement s'inspirait de la considération qu'il n'y a aucune raison pour le ministère public ou pour le délégué de la protection de la jeunesse d'être présent à chaque conseil de famille qui délibère sur une émancipation. Dans la plupart des cas, celui-ci a pour but de faciliter la gestion du patrimoine par le mineur. La présence du juge de paix est déjà une garantie contre les abus.

L'amendement a été adopté.

Article 29 (21.1).

Cet article remplace l'article 477 du Code civil par un texte nouveau. Celui-ci autorise l'émancipation sur déclaration du père, ou éventuellement de la mère, devant le juge de paix. La Chambre a estimé que cet acte juridique ne pouvait pas conserver le caractère d'une simple formalité, mais que l'intérêt des mineurs requérait une certaine surveillance à exercer par le tribunal. D'après le texte amendé, les parents devront adresser une requête au tribunal de la jeunesse. En cas de dissentiment, la procédure pourra être intentée par l'un d'eux seulement.

Le père ou la mère qui n'a pas introduit la requête, ou éventuellement la personne à qui l'enfant est confié, doivent être appelés en tous cas.

Door een lid van de Commissie voor de Justitie werd gevreesd, dat dit een soort voogdij wordt die door de rechtbank op de ouders zal worden uitgeoefend. De andere leden zijn echter van oordeel, dat de misbruiken die in dit opzicht voorkomen, moeten verhinderd worden. De ontvoogding is soms aangewend om te ontsnappen aan de verantwoordelijkheid die voortspuit uit de ouderlijke macht. De ontvoogding moet in de toekomst geschieden in het belang van de minderjarigen.

Het geamendeerd artikel 477 komt voor als 1 in het artikel 21 van het ontwerp, dat goedgekeurd werd door Uwe Commissie. Dit artikel heeft betrekking op de wijzigingen van het eerste boek, titel X, hoofdstuk III van het Burgerlijk Wetboek, dat betrekking heeft op de ontvoogding.

Artikel 30. (21.2)

Dit artikel vervangt de tekst van artikel 478 van het Burgerlijk Wetboek. Het stelt de mogelijkheid in een minderjarige van achttien jaar te ontvoogden op initiatief van de familieraad, wanneer hij beide ouders heeft verloren. In de Kamer werd deze leeftijd op vijftien jaar gebracht, omdat er voortaan toch een toezicht is op de emancipatie door de jeugdrechtbank. In de gewijzigde tekst van het artikel blijft het initiatief toegekend aan de familieraad. De vrederechter zal echter het proces-verbaal van de beslissing van deze raad overmaken aan de jeugdrechtbank en het is deze laatste jurisdictie, die de beslissing neemt.

Het artikel wordt opgenomen als 2 van artikel 21 van de tekst van uw Commissie.

Artikel 31 (21-3).

In deze bepaling wordt artikel 479 van het Burgerlijk Wetboek geamendeerd. Het eerste lid onderging slechts een kleine redactionele wijziging. Het tweede lid van het voorgesteld artikel bevat echter een belangrijke wijziging. Daarin wordt aan de minderjarige, die geen ouders meer heeft, het recht toegekend om zelf de ontvoogding aan te vragen. Aangezien in dit geval het initiatief van de minderjarige zelf uitgaat, werd de leeftijd van achttien jaar behouden als voorwaarde om de aanvraag tot de vrederechter te richten.

Het vroegere tweede lid wordt nu ongewijzigd het derde lid. Daarin wordt bepaald, dat de vrederechter gevolg moet geven aan het verzoek.

De Commissie van Justitie van de Senaat heeft aan de tekst van de Kamer een lid toegevoegd, waardoor de twee laatste leden van het voorgaand artikel van het Burgerlijk Wetboek van toepassing worden d.w.z. dat ook in deze gevallen de jeugdrechtbank zal moeten beslissen.

Het artikel 479 wordt dan ondergebracht in het vermeld artikel 21 van het ontwerp als 3.

Artikel 32 (21-4).

Dit artikel vervangt de tekst van artikel 485 van hetzelfde Wetboek. Het artikel heeft betrekking op de

Un membre de votre Commission craint que cette disposition n'ait finalement pour effet de reconnaître au tribunal le droit d'exercer une sorte de tutelle sur les parents. Les autres membres sont cependant d'avis qu'il faut mettre fin aux abus constatés en la matière. L'émancipation sert parfois à échapper aux responsabilités inhérentes à la puissance paternelle. A l'avenir, il faudra que l'émancipation s'opère dans l'intérêt du mineur.

L'article 477 amendé devient le n° 1 de l'article 21 du texte adopté par votre Commission. Il concerne les modifications apportées au livre 1er, titre X, chapitre III, du Code civil, qui traite de l'émancipation.

Article 30 (21.2).

Cet article remplace le texte de l'article 478 du Code civil. Celui-ci permet d'émanciper, à l'initiative du conseil de famille, un mineur âgé de 18 ans resté sans père ni mère. La Chambre a ramené cet âge à 15 ans, en considération du fait que, dorénavant, l'émancipation sera soumise à la surveillance du tribunal de la jeunesse. Dans le texte modifié de l'article, l'initiative reste au conseil de famille. Cependant, le juge de paix transmettra le procès-verbal de la délibération de ce conseil au tribunal de la jeunesse et c'est à cette dernière juridiction qu'il appartiendra de statuer.

L'article en question devient le n° 2 de l'article 21 du texte adopté par votre Commission.

Article 31 (21.3).

Cette disposition modifie l'article 479 du Code civil. Le premier alinéa n'a fait l'objet que d'une modification de pure forme. Par contre, le second alinéa de l'article proposé a subi une modification importante. Il accorde au mineur resté sans père ni mère le droit de solliciter lui-même son émancipation. L'initiative émanant, en l'occurrence, du mineur en personne, l'âge à partir duquel la requête peut être adressée au juge de paix a été maintenu à dix-huit ans.

L'ancien alinéa 2 reste inchangé mais devient l'alinéa 3. Il dispose que le juge de paix devra déférer à ces réquisitions.

La Commission de la Justice du Sénat a ajouté au texte de la Chambre un alinéa aux termes duquel les deux derniers alinéas de l'article précédent du Code civil seront applicables, c'est-à-dire que, dans ces cas également, il appartiendra au tribunal de la jeunesse de prendre une décision.

Enfin, l'article 479 est inséré dans le susdit article 21 du projet, sous le numéro 3.

Article 32 (21.4).

Cet article remplace le texte de l'article 485 du même Code. Il concerne le retrait de l'émancipation. Aux

intrekking der ontvoogding. In het gewijzigd eerste lid wordt de ontvoogding ingetrokken wanneer de minderjarige niet in staat blijkt te zijn zichzelf te leiden. Tot op heden was dit slechts voorzien op grond van de nadelige verbintenissen die de minderjarige had afgesloten.

Door een tweede lid, dat werd ingevoerd, kan de procureur des Konings daartoe het initiatief nemen, na het advies te hebben ingewonnen van de vrederechter, die de familieraad heeft voorgezeten.

De gewijzigde tekst werd opgenomen als 4 van het artikel 21 van de tekst aangenomen door Uwe Commissie.

Deze achtte het nuttig te bepalen dat de minderjarige altijd moet worden gehoord of opgeroepen. Artikel 52 regelt het probleem immers slechts ingeval de intrekking wordt gevraagd door de procureur des Konings. De tekst die opgenomen is in fine van het eerste lid van het nieuwe artikel 485 regelt het probleem wanneer de intrekking wordt gevraagd door degenen die opgetreden zijn om de minderjarige te doen ontvoogden.

In het hoofdstuk II over de burgerrechtelijke bepalingen betreffende de minderjarigen werd door de Commissie voor de Justitie van de Senaat een artikel 21 in het herwerkte ontwerp ingelast. Dit heeft betrekking op het artikel 883 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging. De beraadslagingen van de familieraad worden o.m. door deze wetsbepaling geregeld. De gewijzigde tekst voorziet dat naast de voogd, de toeziende voogd of de andere leden van de familieraad, ook de procureur des Konings zich tegen een beslissing van deze raad kan voorzien. Hieruit vloeit voort dat het verzet van de vrederechter tegen die beslissing geen zin meer heeft. In de huidige stand van de wetgeving put de vrederechter die verzet doet, zijn bevoegdheid uit, en moet hij de gegrondheid van zijn verzet voor de rechtbank niet bewijzen; die taak is opgedragen aan het openbaar ministerie (De Page, Deel II, n° 39bis) maar aangezien voortaan verzet kan worden gedaan door de procureur des Konings zelf, zal de vrederechter hem nog alleen kennis geven van de betwistbare beslissing en zal hij zelf geen beroep meer hoeven in te stellen.

Wat betreft het beroep ingesteld door andere bevoegde personen, bepaalt de tekst bovendien uitdrukkelijk dat die eis moet worden ingesteld tegen de leden van de familieraad die het met de beslissing eens waren, met uitzondering van de vrederechter. Die bepaling bevestigt een regeling die nu reeds aangenomen wordt (De Page, D. II, n° 124).

De eis wordt ingesteld voor de burgerlijke rechtbank, behalve wanneer de beslissing betrekking heeft op de ontvoogding van de minderjarige of op zijn huwelijk, in welke gevallen de jeugdrechtbank bevoegd is. Deze doet uitspraak overeenkomstig de artikelen 477 en volgende of overeenkomstig artikel 160bis van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 33 (23).

Dit artikel heeft tot doel de wetgeving betreffende de openbare onderstand aan te passen aan het nieuw

termes de l'alinéa 1er modifié, celle-ci est retirée lorsque le mineur fait preuve d'incapacité dans le gouvernement de sa personne. Jusqu'ici, ce retrait n'était prévu qu'à la suite des engagements préjudiciables contractés par le mineur.

En vertu de l'alinéa 2 nouveau, le procureur du Roi peut également prendre l'initiative à cet effet, après avis du juge de paix, président du conseil de famille.

Le texte modifié formera le point 4 de l'article 21 de la disposition adoptée par votre Commission.

Celle-ci a estimé utile de stipuler que le mineur devait toujours être entendu ou appelé. En effet, l'article 52 ne règle la question qu'en cas de révocation demandée par le procureur du Roi. Le texte inséré in fine du premier alinéa du nouvel article 485 règle la question lorsque la révocation est demandée par ceux qui sont intervenus pour faire conférer l'émancipation.

Dans le chapitre II du projet remanié, chapitre qui concerne les dispositions civiles relatives aux mineurs, votre Commission a inséré un article 21, se rapportant à l'article 883 du Code de procédure civile. Ce dernier article règle notamment les délibérations du conseil de famille. Le texte modifié prévoit qu'outre le tuteur, le subrogé tuteur ou les autres membres du conseil de famille, le procureur du Roi pourra se pourvoir contre la délibération de ce conseil. Il en résulte que l'opposition du juge de paix contre la délibération n'a plus de raison d'être. Dans l'état actuel de la législation, le juge de paix, en formant opposition, épuise ses pouvoirs et n'a pas à soutenir le bien-fondé de son opposition devant le tribunal, cette tâche incombant au ministère public (voir De Page, t. II, n° 39bis). Puisqu'à l'avenir l'opposition pourra être formée par le procureur du Roi lui-même, le juge de paix se bornera à lui signaler la délibération critiquable mais il n'aura plus besoin d'introduire lui-même de recours.

Par ailleurs, en ce qui concerne le recours introduit par les autres personnes qui y ont droit, le texte prévoit expressément que cette demande doit être dirigée contre les membres du conseil de famille qui ont été d'avis de la délibération, hormis le juge de paix. Cette disposition confirme une solution déjà admise actuellement (voir De Page, t. II, n° 124).

La demande est formée devant le tribunal civil, sauf lorsque la délibération porte sur l'émancipation du mineur ou sur son mariage, auxquels cas c'est le tribunal de la jeunesse qui est compétent. Celui statuera conformément aux articles 477 et suivants ou à l'article 160bis du Code civil.

Article 33 (23).

Cet article tend à adapter la législation relative à l'assistance publique au nouveau régime d'émancipa-

systeem van de ontvoogding, dat door dit ontwerp wordt ingesteld. Artikel 79 van de wet van 10 maart 1925 werd door de Kamer gewijzigd. Volgens de geamendeerde tekst wordt de ontvoogding van de kinderen, die aan de openbare onderstand zijn toevertrouwd toegestaan door de jeugdrechtsbank op advies van de commissie. Op voorstel van een lid van de Senaatscommissie voor de Justitie, werd de tekst van de Kamer geamendeerd en werd er aan toegevoegd, dat deze procedure zou gebeuren op verzoek van het lid dat als voogd werd aangewezen. Dit amendement steunt op praktische overwegingen, die wel de aanwijzing van een bepaalde persoon wenselijk maken in deze gevallen, die dan als voogd optreedt en zich tot de jeugdrechtsbank kan wenden.

Deze bepalingen worden het voorwerp van artikel 23 van het ontwerp aangenomen door Uwe Commissie.

Uw Commissie heeft, op voorstel van de Minister, tussen de artikelen 33 en 34, verscheidene artikelen ingevoegd om de bepalingen van verschillende wetten betreffende het drijven van een handel door de ontvoogde minderjarige (artikel 24 van de voorgedragen tekst), zijn arbeidsovereenkomst en het recht om zelf zijn loon (artikelen 25 en 26 van die tekst) en de sociale uitkeringen (artikel 27 van die tekst) te ontvangen, in overeenstemming te brengen met de nieuwe bepalingen van het ontwerp betreffende de uitoefening van de ouderlijke macht (artikel 373 van het Burgerlijk Wetboek gewijzigd bij artikel 26 (19)).

Artikel 34 (28).

In dit artikel worden aanpassingen gedaan van de op 14 december 1932 gecoördineerde wetten betreffende de nationaliteit. Voor de nationaliteit der minderjarigen moet voortaan ook rekening worden gehouden met het feit, dat beide ouders het bewaarrecht uitoefenen gedurende het huwelijk. Een bepaalde keuze moest dan toch worden gedaan voor de minderjarigen om eventueel de nationaliteit te bepalen, indien deze bij de ouders niet dezelfde zou zijn. Men heeft in beide aangepaste teksten de voorkeur gegeven aan het stelsel waardoor de nationaliteit van de vader wordt gevolgd.

Artikel 5 en 18 van de voornoemde gecoördineerde wetten werd in deze zin gewijzigd. In het door de Senaatscommissie aangenomen ontwerp wordt deze bepaling artikel 28.

HOOFDSTUK III.

Maatregelen ter bescherming van de minderjarigen.

EERSTE AFDELING.

Maatregelen ten aanzien van de ouders.

Artikel 35 (29).

Met dit artikel wordt voor de kinderen een bijzondere waarborg ingevoerd voor de gezinsbijslagen en andere sociale uitkeringen. Er wordt in bepaald, dat wanneer zij recht geven op deze voordelen en opge-

tion instauré par le présent projet. L'article 79 de la loi du 10 mars 1925 a été remanié par la Chambre. D'après le texte modifié, l'émancipation des enfants confiés à l'assistance publique est accordée par le tribunal de la jeunesse, sur l'avis de la commission. Sur proposition d'un membre, votre Commission a amendé le texte de la Chambre en le complétant par une disposition portant que cette procédure serait entamée à la requête du membre désigné comme tuteur. Cet amendement s'inspire de considérations d'ordre pratique qui plaident en faveur de la désignation d'une personne déterminée, qui agira en qualité de tuteur et pourra s'adresser au tribunal de la jeunesse.

Ces dispositions font l'objet de l'article 23 du projet adopté par votre Commission.

Entre les articles 33 et 34, votre Commission a, sur proposition du Ministre, inséré plusieurs articles qui ont pour but de mettre en concordance avec les règles nouvelles prévues par le projet relativement à l'exercice de la puissance paternelle (article 373 du Code civil modifié par l'article 26 (19)) les dispositions de différentes lois concernant l'exploitation d'un commerce par le mineur émancipé (art. 24 du texte adopté par la Commission), son engagement au travail et son droit d'encaisser son salaire (art. 25 et 26 du même texte) ainsi que les prestations sociales (art. 27 de ce texte).

Article 34 (28).

Cet article comporte certaines adaptations des lois sur la nationalité, coordonnées le 14 décembre 1932. En matière de nationalité des mineurs, il y aura lieu dorénavant de tenir compte du fait que les père et mère exercent conjointement le droit de garde durant le mariage. Il convenait donc de préciser le mode selon lequel une nationalité serait conférée aux mineurs dont les parents sont de nationalité différente. Dans les deux textes adaptés, la préférence a été donnée au système selon lequel le mineur suit la nationalité du père.

C'est dans ce sens que les articles 5 et 18 des susdites lois coordonnées ont été modifiés. Cette disposition devient l'article 28 du texte adopté par la Commission du Sénat.

CHAPITRE III.

Des mesures de protection des mineurs.

SECTION PREMIERE.

Des mesures à l'égard des parents.

Article 35 (29).

Cet article prévoit une garantie particulière en faveur des enfants, dans le domaine des prestations familiales et autres allocations sociales. Il y est dit que, lorsqu'ils donnent droit à ces avantages et sont

voed worden in omstandigheden, die niet voldoen aan de eisen die mogen gesteld worden voor voeding, huisvesting en hygiëne en wanneer dan het bedrag van de uitkeringen niet wordt aangewend in het belang van de kinderen, de jeugdrechtbank, op vordering van de procureur des Konings, een persoon kan aanwijzen, die belast wordt het bedrag te innen en uitsluitend aan te wenden in het voordeel van de kinderen. Ook het jeugdbeschermingscomité kan daartoe worden aangewezen. Een vrij belangrijke gedachtenwisseling is ontstaan in de Commissie voor de Justitie over de vraag of de jeugdrechtbank een bepaalde persoon moest aanwijzen of dat steeds zou worden opgetreden langs het jeugdbeschermingscomité. Dit vraagstuk werd ook grondig onderzocht in de Commissie van de Kamer, waar men uiteindelijk in overeenstemming met het Departement de twee mogelijkheden voorzag om een zó soepel mogelijke rechtspraak mogelijk te maken.

Om dan de tekst nog te verduidelijken nam de Commissie voor de Justitie van de Senaat nog een amendement aan op de laatste zin van het artikel. Dit zegt immers, dat wanneer de beslissing in kracht van gewijsde is gegaan, de griffie van de jeugdrechtbank een afschrift betekent per aangetekende brief, aan de instellingen, die de bedragen moeten uitkeren. Deze zullen slechts geldig kunnen uitbetalen door te storten aan de persoon, die werd aangewezen door de jeugdrechtbank. In het amendement van de Senaatscommissie werd daar nog aan toegevoegd : « of aan het jeugdbeschermingscomité, daartoe aangewezen ».

Artikel 36 (20.1).

Dit artikel voorziet, dat een artikel 389*bis* van het Burgerlijk Wetboek zou worden ingevoerd, waardoor waarborgen worden verstrekt, opdat de vergoedingen voor blijvende invaliditeit of voor morele schade wel degelijk voor de belanghebbenden zullen worden besteed. Dit artikel valt echter weg daar deze regeling voorzien wordt in het gewijzigd artikel 389 van het Burgerlijk Wetboek, zoals dit door uwe Commissie voor de Justitie werd aangenomen.

Artikel 37 (30).

Met dit artikel wordt het recht geregeld waardoor het openbaar ministerie kan tussenkomen in de profylactische uitvoering van deze wet. Het bepaalt, dat wanneer de gezondheid, de veiligheid, de moraliteit van een minderjarige in gevaar komen of wanneer de omstandigheden, waarin hij wordt opgevoed gevaar opleveren, het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank een maatregel kan vorderen. De jeugdrechtbank bepaalt dan een opvoedingsbijstand voor hen, die het bewaarrecht over de kinderen uitoefenen.

In de Commissie voor de Justitie van de Senaat werd op dit artikel een amendement aangenomen. De woorden « beneden de volle leeftijd van achttien jaar » werden geschrapt : aangezien het hier gaat om een preventieve beschermingsmaatregel is er geen reden er het voordeel van te beperken tot de minderjarigen van minder dan achttien jaar oud.

élevés dans des conditions qui ne répondent pas aux exigences normales en matière d'alimentation, de logement et d'hygiène, et lorsque le montant des allocations n'est pas employé dans l'intérêt desdits enfants, le tribunal de la jeunesse peut, sur réquisition du procureur du Roi, désigner une personne chargée de percevoir ces montants et de les affecter aux besoins exclusifs des enfants. Le comité de protection de la jeunesse peut également être désigné à ces fins. Quant à la question de savoir si le tribunal de la jeunesse devait désigner une personne déterminée ou si l'intervention aurait toujours lieu par l'intermédiaire du comité de protection de la jeunesse, votre Commission a consacré une large discussion à ce problème. Celui-ci avait déjà été examiné de façon approfondie par la Commission de la Chambre, qui avait finalement décidé, en accord avec le Département, de prévoir les deux éventualités, afin de permettre une jurisprudence aussi souple que possible.

Dans un but de précision, la Commission du Sénat a amendé la dernière phrase de l'article. Celle-ci dit que lorsque la décision est passée en force de chose jugée, le greffe du tribunal de la jeunesse la signifie en copie, par lettre recommandée, aux organismes chargés de la liquidation des allocations. Ces organismes ne pourront se libérer valablement que par le versement à la personne désignée par le tribunal de la jeunesse. Votre Commission a amendé cet alinéa en le complétant par les mots : « ou au comité de protection de la jeunesse désigné à cette fin ».

Article 36 (20.1).

Cet article prévoyait l'insertion, dans le Code civil, d'un article 389*bis* offrant des garanties quant à l'emploi effectif, au profit des intéressés, des indemnités d'invalidité permanente ou de dommage moral. Cette matière étant réglée par l'article 389 du Code civil, tel qu'il a été modifié par votre Commission de la Justice, l'article a été supprimé.

Article 37 (30).

Cet article accorde au ministère public le pouvoir d'intervenir en vue de l'exécution des dispositions de caractère préventif de la présente loi. Il spécifie que lorsque la santé, la sécurité, la moralité ou les conditions d'éducation d'un mineur sont compromises, le ministère public peut requérir le tribunal de la jeunesse de prononcer une mesure. Le tribunal de la jeunesse détermine l'assistance éducative à accorder aux personnes qui ont la garde de l'enfant.

La Commission de la Justice du Sénat a amendé cet article. Les mots « de moins de dix-huit ans accomplis » ont été supprimés : en effet, comme il s'agit d'une mesure purement protectrice, il n'y a pas lieu d'en limiter le bénéfice aux mineurs de moins de dix-huit ans.

Artikel 38 (31).

Dit artikel bevat een nadere verklaring van de opvoedingsbijstand. Deze berust op een beslissing van de jeugdrechtbank, waardoor hulp wordt toegezegd aan hen die de minderjarige onder hun bewaring hebben. Deze hulp komt van het jeugdbeschermingscomité of kan ook door voornoemde rechtbank worden opgedragen aan een afgevaardigde bij de jeugdbescherming.

De opvoedingsbijstand kan volkomen preventief worden aangewend en zelfs worden uitgesproken afgezien van een procedure ten opzichte van de minderjarige.

Door een lid van de Commissie werd de vraag gesteld of het wel nodig is dat ook een afgevaardigde bij de jeugdbescherming kan worden aangeduid. Het comité zou kunnen volstaan. Het blijkt echter bij de bespreking, dat het wenselijk is deze tekst niet te wijzigen en aan de rechtbank de keuze te laten. Zij moet in alle gevallen zo soepel mogelijk kunnen optreden en het is ten slotte toch zij die de uiteindelijke controle over haar beslissing behoudt. Zij is namelijk bevoegd om alle incidenten en geschillen te beslechten, waartoe de maatregel zou kunnen leiden.

De tekst, die door de Kamer werd gestemd, werd grondig herwerkt ingevolge een amendement, dat ertoe strekt de verplichtingen verder te bepalen, die de rechtbank in het belang van de minderjarige kan opleggen aan de personen, die hem onder hun bewaring hebben. Deze beschikkingen komen overeen met de maatregelen, die de rechtbank rechtstreeks tegenover de minderjarige kan nemen krachtens artikel 44 (37 van de tekst van Uw Commissie). Er dient nochtans nadruk te worden gelegd op het feit, dat, binnen het raam van de opvoedingsbijstand, een plaatsing van de minderjarige buiten het familiaal midden een uitzondering moet blijven.

Artikel 39 (32).

In artikel 39 wordt een nieuwe regeling aangenomen voor de ontzetting uit de ouderlijke macht. Deze is geregeld door de artikelen 1, 3 en 4 van de wet van 15 mei 1912. De bestaande verplichte ontzetting wordt door artikel 39 opgeheven. De ontzetting mag worden opgelegd in gevallen, waarin een van de ouders zou veroordeeld zijn tot criminele of correctionele straffen wegens feiten gepleegd op de persoon of met de hulp van hun kinderen of afstammelingen. Hetzelfde geldt als de gezondheid, de veiligheid of moraliteit van het kind in gevaar gebracht wordt.

Volgens artikel 4 van de wet van 15 mei 1912 kan de moeder ontzet worden uit de ouderlijke macht, wanneer zij in het huwelijk treedt met een persoon, die ontzet is. Het omgekeerde is echter niet het geval. Door artikel 39 wordt deze regel voor beiden van toepassing.

Volgens artikel 39 kan de ontzetting zowel geheel of slechts gedeeltelijk zijn. Het vonnis kan aldus de ontzetting tot bepaalde rechten beperken. Een zeer soepele jurisprudentie kan derhalve worden toegepast.

Article 38 (31).

Cet article précise ce qu'il faut entendre par assistance éducative. Celle-ci résulte d'une décision du tribunal de la jeunesse attribuant une aide à ceux qui ont la garde du mineur. Cette aide émane au comité de protection de la jeunesse, mais peut également être l'œuvre d'un délégué à la protection de la jeunesse, dûment requis par ledit tribunal.

L'assistance éducative peut revêtir un aspect purement préventif et même être prononcée indépendamment de toute procédure à l'égard du mineur.

Un membre de la Commission a demandé s'il était réellement indispensable de pouvoir procéder à la désignation d'un délégué à la protection de la jeunesse. Le comité pourrait suffire. La discussion a fait cependant apparaître qu'il serait préférable de ne pas modifier le texte et de laisser le choix au tribunal. Celui-ci doit pouvoir agir dans tous les cas avec le maximum de souplesse et c'est lui qui garde, en définitive, le contrôle final de ses décisions. Il est notamment compétent pour tous les incidents et litiges auxquels la mesure pourrait donner lieu.

Le texte tel qu'il avait été voté par la Chambre a été profondément remanié à la suite d'un amendement tendant à préciser les obligations que le tribunal peut, dans l'intérêt du mineur, imposer aux personnes qui en ont la garde. Ces mesures sont parallèles à celles que le tribunal peut prendre directement à l'égard du mineur en vertu de l'article 44 (37 du texte adopté par votre Commission). Il y a lieu toutefois de souligner que, dans le cadre de l'assistance éducative, le placement du mineur en dehors du milieu familial doit être exceptionnel.

Article 39 (32).

L'article 39 modifie la matière de la déchéance de la puissance paternelle. Celle-ci est régie par les 1er, 3 et 4 de la loi du 15 mai 1912. L'article met fin à la déchéance obligatoire actuelle. La déchéance n'est plus prévue que dans les cas où l'un des parents est condamné à une peine criminelle ou correctionnelle du chef de faits commis sur la personne ou à l'aide de ses enfants ou descendants. Il en est de même lorsque la santé, la sécurité ou la moralité de l'enfant est mise en péril.

Aux termes de l'article 4 de la loi du 15 mai 1912, la mère peut être exclue de la puissance paternelle lorsqu'elle épouse une personne déchue. L'inverse n'est toutefois pas vrai. En vertu de l'article 39, cette règle s'appliquera désormais au père également.

Selon l'article 39, la déchéance peut être totale ou partielle. Le jugement peut donc limiter la déchéance à certains droits. La jurisprudence pourra par conséquent être très souple.

De ontzetting wordt uitgesproken door de jeugdrechtbank, op vordering van het openbaar ministerie.

Tijdens de bespreking van dit artikel in de Commissie kwam vooral tot uiting dat het facultatief karakter der ontzetting de grote vernieuwing is, die door deze bepaling wordt ingevoerd. In verband daarmee werd door een lid de vraag gesteld of het volgens de wet mogelijk is om nadien de ouderlijke macht terug te bekomen. Door de Minister werd daarop geantwoord, dat dit zeker mogelijk is, doch in toepassing van artikel 65, dat in algemene regel toelaat aan de jeugdrechtbank de door haar getroffen maatregelen te wijzigen of in te trekken.

De Commissie voor de Justitie van de Senaat heeft ook nog een redactionele wijziging aan de Franse tekst van het artikel aangebracht. In het laatste lid werd de term « requisitoire » vervangen door « réquisition ». In de Nederlandse tekst bleef het woord « vordering » ongewijzigd.

Artikel 40 (33).

In dit artikel komt het onderscheid tussen volledige of gedeeltelijke ontzetting duidelijk tot uiting. De tekst geeft van beide een nadere omschrijving.

De gedeeltelijke ontzetting slaat op de rechten, die de rechtbank bepaalt. De rechter is daarin dus vrij.

De volledige ontzetting slaat echter op alle rechten, die uit de ouderlijke macht voortvloeien. Het artikel geeft daarvan een opsomming. Deze ontzetting betekent aldus de uitsluiting van het recht van bewaring en opvoeding, van het recht om levensonderhoud te vorderen, van het recht om nalatenschappen te verkrijgen in toepassing van artikel 746 van het Burgerlijk Wetboek. Zij veroorzaakt ook het verlies van het genot der goederen, bepaald in artikel 384 van het Burgerlijk Wetboek. Zij brengt bovendien de onbekwaamheid met zich om voogd, pleegvoogd, toeziende voogd, lid van een familierraad, curator of speciaal raadsman van de moeder-voogdes te zijn.

In het artikel kwam ook de uitdrukking voor dat de ontzetting de onbekwaamheid veroorzaakte om door zijn toestemming handelingen geldig te maken. Daardoor werd bedoeld dat de ouders, die ontzet worden, ook niet langer voor bepaalde rechtshandelingen hun goedkeuring kunnen verlenen, terwijl die vaak door de wet worden opgelegd.

Door een lid van de Commissie werd opgemerkt, dat de gebruikte bewoordingen zeer vaag waren en niet nauwkeurig genoeg aanwezen wat bedoeld werd. De Commissie voor de Justitie van de Senaat heeft daarop een geamendeerde tekst aangenomen in 2 van lid 2 van artikel 40, die luidt : « onbekwaamheid om ze te verlegenvoorden, tot hun handelingen toestemming te verlenen en hun goederen te beheren ».

Artikel 41 (34).

Het artikel 41 legt de verplichting op aan de jeugdrechtbank een persoon aan te stellen, die bij gehele of

La déchéance est prononcée par le tribunal de la jeunesse, sur réquisition du ministère public.

Au cours de la discussion que votre Commission a consacrée à cet article, l'accent a surtout été mis sur le fait que la grande innovation apportée par la présente disposition est bien le caractère désormais facultatif de la déchéance. A ce sujet, un membre a demandé si la loi permettait de relever ultérieurement de cette déchéance les personnes exclues. Le Ministre a répondu par l'affirmative, tout en spécifiant que cette mesure devrait être décidée en application de l'article 65 qui permet, en règle générale, au tribunal de la jeunesse, de modifier ou de rapporter les mesures qu'il a prises.

La Commission de la Justice du Sénat a encore adopté une modification au texte français de l'article. Au dernier alinéa, le terme « requisitoire » a été remplacé par « réquisition ». Dans le texte néerlandais, le mot « vordering » est maintenu.

Article 40 (33).

Cet article fait ressortir nettement la différence entre déchéance totale et déchéance partielle. Le texte donne une définition précise des deux notions.

La déchéance partielle porte sur les droits que le tribunal détermine. Le juge dispose donc, en l'occurrence, d'un pouvoir discrétionnaire.

La déchéance totale, par contre, porte sur tous les droits qui découlent de la puissance paternelle. L'article les énumère. La déchéance totale comprend l'exclusion du droit de garde et d'éducation, du droit de réclamer des aliments, du droit de recueillir les successions par application de l'article 746 du Code civil. Elle provoque également la perte de la jouissance des biens prévue à l'article 384 du même Code. Elle entraîne, en outre, l'incapacité d'être tuteur, tuteur officieux, subrogé tuteur, membre d'un conseil de famille, curateur ou conseil spécial de la mère tutrice.

L'article disposait en outre que la déchéance impliquait aussi pour celui qui en est frappé, l'incapacité de valider des actes par son consentement. Les parents déchus se trouvent ainsi dans l'impossibilité de ratifier désormais certains actes juridiques, alors que, bien souvent, ceux-ci sont imposés par la loi.

Un commissaire a fait observer que les termes employés étaient très vagues et ne spécifiaient pas suffisamment le but visé. Votre Commission a, dès lors, amendé le 2 de l'alinéa 2 de l'article 40 et l'a libellé comme suit : « l'incapacité de les représenter, de consentir à leurs actes et d'administrer leurs biens ».

Article 41 (34).

L'article 41 impose au tribunal de la jeunesse l'obligation de désigner une personne qui, en cas de

gedeeltelijke ontzetting, de rechten van de ontzette ouder zal uitoefenen. Deze persoon zal ook de daaruit voortvloeiende verplichtingen moeten naleven. De rechtbank kan echter ook de minderjarige toevertrouwen aan het jeugdbeschermingscomité, dat dan iemand kan aanwijzen om deze rechten uit te oefenen. De jeugdrechtbank moet echter deze aanwijzing goedkeuren op vordering van de procureur des Konings.

De vader en de moeder worden voorafgaandelijk gehoord of opgeroepen.

Door een lid van de Commissie werd opgemerkt, dat de tekst van het artikel duidelijk zou moeten aanduiden, dat deze aanstelling zou moeten gebeuren bij de uitspraak van de ontzetting. De Commissie besloot dan ook de tekst in deze zin te amenderen en in de eerste zin van het eerste lid werden de woorden « In geval van volledige of gedeeltelijke ontzetting van de ouderlijke macht wijst de jeugdrechtbank » gewijzigd door « Wanneer zij de volledige of gedeeltelijke ontzetting van de ouderlijke macht uitspreekt, wijst ... ».

Op verzoek van een lid en op voorstel van het departement heeft uw Commissie, ten einde iedere dubbelzinnigheid te vermijden, bepaald dat de persoon aangesteld krachtens dat artikel de rechten zal uitoefenen, die gesomd zijn in n° 1° en 2° van artikel 40 (28).

In de Commissie voor de Justitie van de Kamer heeft een vrij uitvoerige gedachtenwisseling plaats gegrepen over de vraag of de niet-ontzette vader of moeder niet in de eerste plaats voor deze opdracht diende in aanmerking te komen.

Ook de Commissie voor de Justitie van de Senaat heeft daarover een grondig debat gevoerd, waarin het stelsel, dat aangenomen werd door de Kamer, werd onderzocht. Door verschillende leden werd er op gewezen, dat er aldus nadelige gevolgen ontstaan voor de vader of de moeder, die geen fout beging.

Tot besluit is de tekst gewijzigd ten einde voorrang te verlenen aan de niet-ontzette ouder, wanneer dat niet tegen het belang van de minderjarige is. Op die wijze wordt de beoordelingsbevoegdheid van de rechtbank gevrijwaard. Dat amendement is opgenomen als laatste lid van artikel 34 van de tekst voorgedragen door de Commissie.

Artikel 42 (35).

Er werd een meer genuanceerde tekst aangenomen voor de rechten en plichten van de aangestelde persoon. Aldus worden hem geen rechten verleend inzake toestemming tot het huwelijk. De tekst duidt vervolgens ook nauwkeuriger aan, hoe hij de rechten zal uitoefenen, die hem werden verleend: overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 373 en 374 van het Burgerlijk Wetboek. De verwijzing naar die artikelen laat toe de conflicten op te lossen, die zich gebeurlijk zouden voordoen met de niet-ontzette ouder, die niet werd aangewezen om de ontzette echtgenoot te vervangen.

In overeenstemming met de tekst van de Kamer werd in de Senaatscommissie ook aangenomen, dat de aangestelde persoon er zal over waken, dat de inkomsten van de minderjarige aan diens onderhoud en opvoeding worden besteed.

déchéance totale ou partielle, exercera les droits des parents déchus. Cette personne devra aussi accomplir les obligations qui y sont corrélatives. Le tribunal peut également confier le mineur au comité de protection de la jeunesse, lequel désignera une personne qui exercera ces droits. Cette désignation devra cependant être homologuée par le tribunal de la jeunesse, sur réquisition du procureur du Roi.

Le père et la mère seront préalablement entendus ou appelés.

Un commissaire a fait remarquer que le texte de l'article devrait préciser qu'il y a lieu de procéder à ladite désignation au moment où la déchéance est prononcée. Aussi la Commission a-t-elle décidé d'amender le texte en ce sens. Au début de l'alinéa 1er, les mots « En cas de... » ont été remplacés par « En prononçant la déchéance totale ou partielle... ».

Sur intervention d'un membre et sur proposition du Département, votre Commission a, pour éviter toute équivoque, stipulé que les droits que la personne désignée en vertu de cet article sera appelée à exercer, sont ceux mentionnés aux 1° et 2° de l'article 40 (28).

La Commission de la Justice de la Chambre avait consacré un échange de vues assez détaillé à la question de savoir s'il ne convenait pas de prendre, en premier lieu, en considération pour cette charge le parent non déchu.

La Commission de la Justice du Sénat a débattu à son tour le problème de façon approfondie et examiné le système adopté par la Chambre. Plusieurs membres ont souligné que celui-ci entraîne pour le parent non coupable des conséquences préjudiciables.

En conclusion, le texte a été amendé en vue d'accorder une priorité au parent non déchu, si l'intérêt du mineur ne s'y oppose pas. Le pouvoir d'appréciation du tribunal est ainsi sauvegardé. Cet amendement fait l'objet du dernier alinéa de l'article 34 du texte présenté par la Commission.

Article 42 (35).

Le texte relatif aux droits et devoirs de la personne désignée a été rédigé d'une façon plus nuancée. Cette personne ne se voit accorder aucun droit en matière de consentement au mariage. Le texte énonce ensuite, de façon plus précise, comment elle aura à exercer les droits qui lui auront été accordés, à savoir: conformément aux dispositions des articles 373 et 374 du Code civil. La référence à ces articles permet de résoudre les conflits éventuels avec le parent non déchu qui n'aurait pas été désigné pour remplacer son conjoint déchu.

Reprenant le texte de la Chambre, la Commission du Sénat a admis que la personne désignée veille à l'emploi des revenus du mineur, à l'entretien et à l'éducation de celui-ci.

Het tweede lid van artikel 42 werd vereenvoudigd door te bepalen, dat in alle gevallen het stelsel der voogdij van toepassing zal zijn voor het beheer van de goederen van de minderjarigen.

Het derde lid van het artikel werd ook behouden. Daardoor heeft de niet-ontzette ouder slechts recht op het wettelijk genot van de goederen van de minderjarige, indien hij de machten mag uitoefenen, die aangeduid zijn in artikel 41.

Het laatste lid van artikel 42 werd geschrapt. Het werd overbodig geacht.

AFDELING II.

Maatregelen ten aanzien van de minderjarigen.

Artikel 43 (36).

Dit artikel handelt over de bevoegdheid *ratione materiae* van de jeugdrechtbank.

Zij is bevoegd om te oordelen over klachten ingediend door hen, die de ouderlijke macht uitoefenen of in rechte of in feite een minderjarige beneden de achttien jaar onder hun bewaring hebben. Deze klachten worden ingediend wanneer de minderjarige door wangedrag en onbuigzaamheid ernstige redenen tot ontevredenheid geeft.

De tekst, die aangenomen werd door de Kamer, bevatte de uitdrukking « klachten wegens onbuigzaamheid ». Een lid van de Commissie voor de Justitie van de Senaat liet opmerken, dat dit een begrip weergaf, dat eigenlijk niet helemaal juist was en ook niet overeenstemde met de woorden « correction paternelle » in de Franse tekst. Hij meende dat deze woorden uit de tekst mochten geschrapt worden en dat « klachten » kon volstaan. De Commissie heeft zich bij dit voorstel aangesloten.

De jeugdrechtbank is ook bevoegd voor het beoordelen van vorderingen van het openbaar ministerie betreffende minderjarigen wier gezondheid, veiligheid of moraliteit gevaar loopt wegens hun milieu, hun bezigheden of door het gedrag van hen, die het bewaarrecht hebben.

Uw Commissie heeft op voorstel van de Minister, de leeftijdsgrens van 18 jaar laten vallen om reden dat het hier, zoals in het geval van artikel 37, gaat om een tussenkomst die uitsluitend tot bescherming strekt. Ingevolge het amendement ingediend op artikel 38, werd enerzijds voorgesteld de leeftijdsgrens van 18 jaar te hernemen, en, anderzijds, de tussenkomst op grond van artikel 43, 2) van de jeugdrechtbank te besnoeien, in het geval waar het gevaar opgelopen door de minderjarige het resultaat is van zijn bezigheden. De Minister heeft zich niet kunnen eens verklaren met deze wijziging van artikel 43, 2). Hij heeft doen opmerken dat dit systeem een vermindering van de soepelheid van de voorziene bescherming zou ten gevolge hebben en een vermeerdering van de ontzettingen : twee gevolgen die indruisen tegen de essentiële doelstellingen van het ontwerp.

L'alinéa 2 de l'article 42 a été simplifié en ce sens que, dans tous les cas, le régime de la tutelle sera applicable à l'administration des biens des mineurs.

L'alinéa 3 a été maintenu. Il dispose que le parent non déchu n'a le droit de jouissance légale des biens du mineur que s'il est investi des pouvoirs prévus à l'article 41.

Le dernier alinéa de l'article 42 a été jugé superflu. Il a donc été supprimé.

SECTION II.

Des mesures à l'égard des mineurs.

Article 43 (36).

Cet article traite de la compétence *ratione materiae* du tribunal de la jeunesse.

Celui-ci connaît des plaintes formées par les personnes investies de la puissance paternelle ou qui assurent la garde, en droit ou en fait, d'un mineur de moins de dix-huit ans. Les plaintes sont introduites lorsque, par son inconduite et son indiscipline, le mineur donne de graves sujets de mécontentement.

Dans le texte néerlandais modifié par la Chambre figurait l'expression « klachten wegens onbuigzaamheid ». Un membre de la Commission de la Justice du Sénat a fait remarquer que la notion ainsi exprimée n'était, en fait, pas rigoureusement exacte, et ne correspondait point, par surcroît, aux termes « plaintes en correction paternelle » du texte français. Il estimait que ces mots pouvaient être supprimées et que « plaintes » et « klachten » suffisaient. La Commission s'est ralliée à cette proposition.

Le tribunal de la jeunesse connaît également des réquisitions du ministère public relatives aux mineurs dont la santé, la sécurité ou la moralité sont mises en danger en raison du milieu où ils vivent, des activités auxquelles ils se livrent ou du comportement de ceux qui exercent le droit de garde.

Sur proposition du Ministre, votre Commission a supprimé dans ce cas la limite d'âge de 18 ans pour la raison qu'il s'agit ici, comme à l'article 37, d'une intervention purement protectrice. A la suite de l'amendement déposé à l'article 38, il avait été proposé, d'une part, de rétablir la limite de 18 ans, et, d'autre part, de circonscrire l'intervention du tribunal de la jeunesse sur pied de l'article 43, 2), au cas où le danger couru par le mineur résulte des activités auxquelles il se livre. Le Ministre n'a pu se rallier à cette modification de l'article 43, 2). Il a fait observer que ce système aurait pour conséquence de diminuer la souplesse de la protection prévue, et de multiplier les déchéances : or, ces deux conséquences vont à l'encontre des objectifs essentiels poursuivis par le projet.

In de Commissie voor de Justitie van de Senaat werd de bijzondere aandacht op deze bepaling gevestigd. De parketten krijgen daardoor een opdracht om ook waakzaam te zijn op de minderjarigen, wanneer zij tegenover de meerderjarige delinquenten optreden. Wanneer zij o.m. overgaan tot aanhouding van een van de ouders moet de bevoegde dienst verwittigd worden, dat maatregelen moeten getroffen worden voor de kinderen. Nu gebeurt het dat de commissie van de openbare onderstand een initiatief neemt. Voortaan zullen echter de parketten aandacht moeten schenken aan eventuele maatregelen.

De jeugdrechtbank is ook bevoegd om te oordelen over minderjarigen, die zich aan bedelarij, landloperij overleveren of zwervend worden aangetroffen.

Zij zal ook oordelen over de strafrechtelijke vervolgingen voor de als misdrijf omschreven feiten en voor inbreuken op de artikelen 10 en 11 van de gecoördineerde wetten op het lager onderwijs van 20 augustus 1957.

De jeugdrechtbank is niet bevoegd wanneer de minderjarige militair zou zijn.

Artikel 44 (37).

Dit artikel omschrijft bepaalde maatregelen, die door de jeugdrechtbank kunnen worden getroffen. Het kunnen maatregelen zijn van bewaring, behoefting en opvoeding. Zij kan de minderjarige berispen en eventueel de ouders tot beter toezicht aanmanen. Het kind kan ook onder toezicht worden geplaatst van het jeugdbeschermingscomité of van een afgevaardigde bij de jeugdbescherming. Het kan ook door de rechtbank geplaatst worden bij private personen of in een inrichting. Het kan ook toevertrouwd worden aan de groep Rijksgestichten voor observatie en opvoeding onder toezicht.

Een lid van de Commissie vroeg nadere uitleg over het feit, dat een « groep rijksgestichten » in de tekst werd voorzien. Dit is echter geschied om de minderjarigen van het ene naar het andere gesticht te kunnen overbrengen zonder dat daartoe een nieuw vonnis moet worden uitgesproken. Dit kan nodig zijn om rekening te houden met de specialiteit der instellingen.

De jeugdrechtbank kan ook het behoud van het kind in zijn milieu afhankelijk stellen van het bezoeken van een onderwijsinrichting of het leveren van bepaalde paedagogische of filantropische prestaties of het volgen van de richtlijnen van een centrum van opvoedkundige voorlichting of geestelijke hygiëne.

De Commissie voor de Justitie van de Senaat heeft een aantal amendementen aan de tekst aangebracht. In het eerste lid werden de woorden « minderjarigen beneden de leeftijd van achttien jaar » vervangen door « minderjarigen die voor haar zijn gebracht ». De Commissie gaf de voorkeur aan deze laatste formulering omdat het reeds door het vorige artikel voldeende de bevoegdheid « ratione actatis » blijkt.

Redactionele verbeteringen werden ook aangebracht aan de Nederlandse tekst van 2 en dit lid werd aangevuld door de tekst, die zich op het einde van het

L'attention particulière de la Commission de la Justice du Sénat a précisément été attirée sur cette disposition. Les parquets se voient ainsi confier la mission de veiller également sur les mineurs lorsqu'ils interviennent à l'égard des délinquants majeurs. Lorsqu'ils procèdent notamment à l'arrestation de l'un des parents, le service compétent devra être averti, si des mesures s'imposent à l'endroit des enfants. Or, il arrive que la commission d'assistance publique prenne une initiative. Dorénavant, les parquets pourront donc envisager d'éventuelles mesures.

La compétence du tribunal de la jeunesse s'étend en outre aux mineurs qui se livrent à la mendicité ou au vagabondage qui sont trouvés vagabondant.

Il décidera, d'autre part, des poursuites intentées du chef de faits qualifiés infractions et du chef des infractions aux articles 10 et 11 des lois sur l'enseignement primaire, coordonnées le 20 août 1957.

Le tribunal de la jeunesse n'est pas compétent lorsque le mineur a la qualité de militaire.

Article 44 (37).

Cet article définit certaines mesures que peut ordonner le tribunal de la jeunesse : mesures de grade, de préservation et d'éducation. Il peut réprimander le mineur et enjoindre éventuellement aux parents d'exercer une meilleure surveillance. Il peut également confier l'enfant à la surveillance du comité de protection de la jeunesse ou d'un délégué à la protection de la jeunesse. Il peut encore le placer chez des personnes privées ou dans un établissement. Il peut, enfin le confier au groupe des établissements d'observation et d'éducation surveillée de l'Etat.

Un membre de la Commission a demandé des explications au sujet du fait que le texte prévoit un « groupe d'établissement de l'Etat ». Cette formule tend à permettre le transfert des mineurs d'un établissement à un autre sans l'intervention d'un nouveau jugement. Ce transfert peut s'avérer nécessaire en raison de la spécialisation des institutions.

Le tribunal de la jeunesse peut subordonner le maintien du mineur dans son milieu soit à la fréquentation d'un établissement d'enseignement, à l'accomplissement des certaines prestations éducatives ou philanthropiques, soit à l'observation des directives d'un centre d'orientation éducative ou d'hygiène mentale.

La Commission de la Justice du Sénat a amendé le texte sur un certain nombre de points. Au premier alinéa, les mots « de moins de dix-huit ans » ont été remplacés par « qui lui sont déférés ». La préférence de la Commission est allée à cette dernière formule en raison du fait que l'article précédent indique déjà à suffisance la compétence « ratione actatis » du tribunal de la jeunesse.

Elle a apporté des modifications de pure forme au texte néerlandais du n° 2 et elle a complété cet alinéa par la disposition qui figurait in fine de l'article, à

artikel bevindt vanaf de woorden : « De rechtbank kan ... ». In deze tekst wordt het woord « evenwel » geschrapt. De Commissie oordeelde, dat de daarin beschreven maatregelen beter in dit lid pasten.

Uiteindelijk nam de Commissie ook aan, dat de maatregelen moesten aangepast worden aan de bestaande bevoegdheden der militaire jurisdicties en aan de militieverplichtingen. Er werd een aanvullend lid in het artikel opgenomen, waardoor de maatregelen in 2 tot 4 worden geschorst wanneer de minderjarige onder de wapens is en dat zij eindigen bij zijn meerderjarigheid.

Artikel 45 (38).

Dit artikel geeft de bevoegdheid aan de jeugdrechtbank om een zaak terug te verwijzen naar het openbaar ministerie, die dan de vervolging kan instellen voor de gewone jurisdicties. Zij kan daartoe overgaan, wanneer zij oordeelt, dat voor het bepaald geval geen maatregelen van bewaring, opvoeding of behoeding geschikt zijn. De minderjarige moet echter op het tijdstip van het feit ouder dan zestien jaar zijn.

Dit artikel werd door de Minister in deze zin toegevoegd. Het is wenselijk, dat de jeugdrechtbanken kennis hebben van alle misdrijven maar in zekere gevallen kan het voorkomen, dat door de vroegtijdige rijpheid van de minderjarige de maatregelen waarover de jeugdrechtbank beschikt ontoereikend zijn. Zulks zou ook kunnen blijken in de gevallen van verkeersinbreuken en andere overtredingen. In deze hypothese moet de verzending naar de gewone rechtbanken mogelijk worden.

Artikel 46 (40).

Door deze bepaling wordt aan de jeugdrechtbank een bijzondere bevoegdheid verleend voor misdaden. Zij kan tegenover de minderjarige de maatregelen treffen, die in artikel 43 reeds werden omschreven, doch zij kan de zaak opnieuw tot zich nemen voordat de betrokkene meerderjarig is geworden, om hem eventueel ter beschikking van de Regering te stellen. Deze laatste maatregel houdt echter op, wanneer de betrokkene vijftientwintig jaar is geworden.

Het hierbij beschreven geval is zwaarder dan dit voorzien in het daaropvolgend artikel. De Commissie van Justitie van de Senaat heeft het daarom wenselijk geoordeeld dat artikel 46 artikel 47 zou worden.

Artikel 47 (39).

Dit artikel geeft dan aan de jeugdrechtbank de bevoegdheid om minderjarigen ter beschikking van de Regering te stellen, wanneer reeds maatregelen voorzien in artikel 44 zijn toegepast geworden maar wanneer deze hun uitwerking gemist hebben, wegens voortdurend wangedrag of gevaarlijke gedragingen van betrokkenen. Hij kan in dit geval tot zijn meerderjarigheid ter beschikking van de Regering worden gesteld.

Artikel 48 (41).

Door dit artikel wordt de Minister van Justitie bevoegd om over de minderjarigen te beslissen,

partir des mots « Le tribunal peut ... ». Dans ce texte, l'adverbe « toutefois » a été supprimé. La Commission a estimé que les mesures dont il s'agit trouvaient mieux leur place dans cet alinéa.

Enfin, la Commission a émis l'avis que les mesures devraient être adaptées à l'actuelle compétence des juridictions militaires et aux obligations de milice. Elle a complété l'article par un alinéa prévoyant que les mesures reprises aux 2, 3 et 4 sont suspendues lorsque le mineur se trouve sous les drapeaux et qu'elles prennent fin à sa majorité.

Article 45 (38).

Cet article habilite le tribunal de la jeunesse à renvoyer une affaire au ministère public qui peut alors entamer des poursuites devant les juridictions ordinaires. Le tribunal peut recourir à cette procédure lorsqu'il estime inadéquate une mesure de garde, d'éducation ou de préservation. Dans ce cas, il faut toutefois que le mineur soit âgé de plus de seize ans accomplis au moment du fait.

Le Ministre a commenté l'article en ce sens. Il est souhaitable que les tribunaux de la jeunesse puissent connaître de toutes les infractions. Mais dans certains cas, il peut apparaître qu'en raison de la maturité précoce d'un mineur, les mesures dont dispose le tribunal de la jeunesse seraient inadéquates. Il peut en être de même dans les cas d'infractions de roulage ou de contraventions. Dans ces hypothèses, le renvoi aux tribunaux ordinaires doit être possible.

Article 46 (40).

Cette disposition accorde au tribunal de la jeunesse une compétence particulière en matière de crimes. Il peut prendre à l'égard du mineur les mesures prévues à l'article 43, mais il peut décider que la cause lui sera de nouveau soumise avant la majorité de l'intéressé en vue de mettre celui-ci, s'il y a lieu, à la disposition du Gouvernement. Cette dernière mesure prend cependant fin le jour où l'intéressé atteint l'âge de vingt-cinq ans.

Le cas visé par cette disposition est plus grave que celui prévu à l'article suivant. Aussi la Commission de la Justice du Sénat a-t-elle jugé souhaitable d'intervertir l'ordre des articles 46 et 47.

Article 47 (39).

En vertu de cet article, le tribunal de la jeunesse peut mettre à la disposition du Gouvernement les mineurs qui, ayant fait l'objet des mesures prévues à l'article 44, rendent celles-ci inopérantes par leur mauvaise conduite ou par leur comportement dangereux. Ils peuvent, dans ce cas, être mis à la disposition du Gouvernement jusqu'à leur majorité.

Article 48 (41).

Cet article fait du Ministre de la Justice l'autorité compétente pour statuer sur le sort des mineurs mis à

die ter beschikking van de Regering werden gesteld. Hij beslist in dit geval welke maatregelen voorzien in artikel 44 op deze minderjarige zullen worden toegepast. Indien zij ouder zijn dan zestien jaar kan hij hen ook doen opsluiten in een strafinrichting, waar zij aan een bijzonder regime zullen onderworpen worden.

Deze bepalingen hebben in de Commissie voor de Justitie aanleiding gegeven tot een breedvoerige bespreking. Door sommige leden werd erop gewezen, dat juist in deze zware gevallen de bevoegdheid aan de rechter ontheven wordt. Enkele leden stelden de vraag of niet zou kunnen bepaald worden, dat de Regering de minderjarige terug ter beschikking stelt van de jeugdrechtbank. Daartegen werd echter ingebracht, dat men op deze wijze het aantal instanties, die moeten tussenkomen zou verhogen. Het huidige systeem heeft het voordeel, dat het de Minister van Justitie toelaat de maatregelen aan de eigen geaardheid van elk geval aan te passen.

Artikel 49 (42).

Dit artikel bepaalt dat de minderjarigen tegen dewelke maatregelen moesten getroffen worden tot hun meerderjarigheid onder toezicht blijven van de jeugdrechtbank. Dit stelsel bestaat reeds door de artikelen 25 en 26 van de wet van 15 mei 1912. In het nieuw artikel zal echter de jeugdrechtbank dit toezicht opdragen aan het jeugdbeschermingscomité of aan een afgevaardigde bij de jeugdbescherming.

De Commissie voor de Justitie van de Senaat heeft ook dit artikel geamendeerd door in het eerste lid 2 tot 4 te vervangen door 3 en 4 daar de maatregel van 2 van artikel 44, juist een toezicht uitmaakt, dat in dit laatste geval tijdelijk is.

Tijdens de bespreking in de Commissie werd er ook door verschillende leden op gewezen, dat voor het toezicht ook toepassing kan gemaakt worden van artikel 65 (art. 60 van de tekst van uw Commissie). De jeugdrechtbank kan steeds de door haar getroffen maatregelen wijzigen en zij kan ook dit toezicht laten vervallen door een rechterlijke beslissing, wanneer zij vroeger opgelegde maatregelen intrekt.

Het artikel 65 heeft dus ook voor artikel 49 zijn volledige uitwerking. De Commissie stemde in met deze interpretatie.

Artikel 50 (43).

Dit artikel heeft betrekking op de minderjarigen, die wegens geestesstoringsen in psychiatrische inrichtingen worden opgenomen. Dit kan door de jeugdrechtbank bevolen worden na deskundig onderzoek. Is de opneming niet meer noodzakelijk, dan geeft het hoofd van de inrichting daarvan kennis aan het openbaar ministerie.

Artikel 13 van de wet van 18 juni 1850, gewijzigd door de wet van 28 december 1873 is dan van toepassing.

la disposition du Gouvernement. Il décide, en l'occurrence, lesquelles des mesures prévues à l'article 44 leur seront appliquées. S'ils sont âgés de plus de seize ans, il peut également les faire détenir dans un établissement pénitentiaire où ils seront soumis à un régime spécial.

Ces dispositions ont fait l'objet d'une large discussion au sein de la Commission de la Justice. Certains commissaires ont insisté sur le fait que c'est justement pour ces cas graves que le juge se voit dépouillé de sa compétence. Des membres se sont demandé s'il ne serait pas possible de prévoir que le Gouvernement remettra le mineur à la disposition du tribunal de la jeunesse. Il leur a été répondu qu'en agissant ainsi, on augmenterait le nombre des instances appelées à intervenir. Le système actuel présente l'avantage de donner au Ministre de la Justice des possibilités qui lui permettront d'individualiser les mesures d'après la nature des cas.

Article 49 (42).

Cet article dispose que le mineur qui a fait l'objet de certaines mesures, reste soumis jusqu'à sa majorité à la surveillance du tribunal de la jeunesse. Ce système existe déjà en vertu des articles 25 et 26 de la loi du 15 mai 1942. Aux termes du nouvel article, le tribunal de la jeunesse confiera toutefois cette surveillance au comité de protection de la jeunesse ou à un délégué à la protection de la jeunesse.

La Commission de la Justice du Sénat a amendé le présent article en remplaçant, au premier alinéa, « 2 à 4 » par « 3 à 4 », puisque la mesure prévue au 2 de l'article 44 consiste précisément en une surveillance, laquelle, dans le dernier cas, sera temporaire.

Au cours de la discussion en Commission, plusieurs membres ont, en outre, fait remarquer qu'en matière de surveillance, il peut être fait application de l'article 65 (article 60 du texte de votre Commission). Le tribunal de la jeunesse peut à tout moment modifier les mesures qu'il a ordonnées et donc supprimer, par la voie d'une décision judiciaire, cette surveillance, lorsqu'il rapporte des mesures qu'il avait imposées antérieurement.

L'article 65 produit donc pleinement ses effets au regard de l'article 49 également. La Commission s'est ralliée à cette interprétation.

Article 50 (43).

Cet article concerne les mineurs placés dans un établissement psychiatrique en raison de troubles mentaux. Le tribunal de la jeunesse peut ordonner cette mesure après expertise. Dès que la collocation cesse d'être nécessaire, le chef de l'établissement en donne avis au ministère public.

Dans ce cas, l'article 13 de la loi du 18 juin 1850, modifiée par la loi du 28 décembre 1873, est d'application.

Door een lid van de Commissie werd er op gewezen, dat de behandeling van deze minderjarigen volgens het regime der krankzinnigen niet zonder gevaar is, daar in sommige gevallen, op een bepaald moment, deze personen kunnen worden vrijgelaten, behoudens in geval van beroep zoals bepaald in artikel 16 van de wet van 1850. De Commissie was van oordeel dat de verwijzing naar die wet wel te betreuren is omdat men bezig is ze te herzien maar dat, als men naar de wet op de krankzinnigen verwijst, de regeling ervan ook moet worden toegepast zolang ze niet is herzien.

Aangezien de jeugdrechter de minderjarigen krachtens artikel 11, 3) in alle soorten van verzorgings- en behandelingsinrichtingen kan plaatsen, zal hij ze bij voorkeur doen opnemen in een open afdeling, zodat de plaatsing eerder zeldzaam zal zijn. Maar tijdens de duur ervan valt de minderjarige niet onder deze wet; dit is nader bepaald in een tweede lid dat aan artikel 50 (43 van de tekst van uw Commissie) is toegevoegd.

De Commissie voor de Justitie heeft ook in dit artikel wijzigingen aangenomen in de redactie van de Nederlandse tekst. Op het einde van de eerste zin werden de woorden « bevelen, dat hij daarin zal worden opgenomen » vervangen door « zijn plaatsing bevelen ». In het begin van de tweede zin werden de woorden « de opneming » vervangen door « deze ».

HOOFDSTUK IV.

Rechtsgebied en rechtspleging.

De door de Kamer aangenomen Nederlandse titel luidde « Rechtsgebied en rechtspleging ». De Commissie voor de Justitie van de Senaat heeft echter geoordeeld, dat het beter was de Nederlandse titel te wijzigen en hem in overeenstemming te brengen met de Franse tekst.

Artikel 51 (44).

Dit artikel regelde de bevoegdheid van de jeugdrechtbank naar de verblijfplaats van de minderjarige.

Deze regel werd het voorwerp van een grondige bespreking.

Enkele leden van de Commissie vroegen zich af, waarom men de verblijfplaats had gekozen en niet de woonplaats. De kinderen wonen natuurlijk niet altijd bij de ouders doch verder in het ontwerp wordt bepaald, dat zij van verblijfplaats veranderen met hun ouders (art. 66). De Commissie besloot dat het systeem beter zou gewijzigd worden. De bedoeling van het artikel komt er op neer, dat die rechter bevoegd is, die het familiaal milieu in zijn rechtsgebied heeft. Daarom werd het eerste lid geamendeerd en aangenomen dat de territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank bepaald wordt door de verblijfplaats van de ouders, voogden of zij die minderjarigen onder hun bewaring hebben.

Un membre de la Commission a estimé que l'application à ces mineurs du régime des aliénés n'est pas dépourvue de risques puisque, dans certains cas, ceux-ci peuvent, à un moment donné, être remis en liberté, sauf les recours prévus à l'article 16 de la loi de 1850. Après discussion, la Commission a été d'avis que, s'il était regrettable de devoir renvoyer à cette législation dont la revision est en cours, il fallait néanmoins, du moment que l'on se réfère à la loi sur les aliénés, laisser jouer le système qu'elle prévoit, en attendant la réforme de celui-ci.

Etant donné qu'en vertu de l'article 44, 3), le juge de la jeunesse peut placer les mineurs dans toutes espèces d'institutions de soins et de traitement, il aura recours de préférence au placement dans une section ouverte, et la collocation sera une mesure plutôt rare. Mais pendant la durée de celle-ci, le mineur est soustrait aux effets de la présente loi : c'est ce que précise un alinéa 2 qui a été ajouté à l'article 50 (43 du texte adopté par votre Commission).

La Commission de la Justice a apporté des modifications au texte néerlandais de cet article. A la fin de la première phrase, les termes « bevelen, dat hij daarin zal worden opgenomen », ont été remplacés par « zijn plaatsing bevelen ». Au début de la seconde phrase, les mots « de opneming » ont été remplacés par « deze ».

CHAPITRE IV.

De la compétence territoriale et de la procédure.

L'intitulé néerlandais adopté par la Chambre était « Rechtsgebied en rechtspleging ». La Commission sénatoriale de la Justice a jugé préférable de le modifier afin de le mettre en concordance avec le texte français.

Article 51 (44).

Aux termes de cet article, la compétence du tribunal de la jeunesse était déterminée par la résidence du mineur.

Cette disposition a fait l'objet d'une discussion approfondie.

Des commissaires se sont demandé pourquoi on avait choisi la résidence et non le domicile. Les enfants n'habitent évidemment pas toujours chez leurs parents, mais le projet prévoit plus loin (art. 66) qu'ils changent de résidence en même temps que les parents. Votre Commission a jugé préférable de modifier le système. L'article tend à accorder la compétence au juge qui a le milieu familial dans son ressort. En conséquence, votre Commission a amendé le premier alinéa en précisant que la compétence territoriale du tribunal de la jeunesse est déterminée par la résidence des parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur.

De artikelen 355 en 360 van het Burgerlijk Wetboek, die betrekking hebben op de adoptie en de woonplaats van de adoptant aanwijzen, vormen daarop een uitzondering.

Voor de gevallen waarin bepaalde verzoeken tot de jeugdrechtbank worden gericht, zal het de rechtbank zijn van de verblijfplaats van de verzoeker, die bevoegd zal zijn. Naar het 1 van het tweede lid van het door de Kamer aangenomen artikel 51, is deze regel van toepassing op artikel 373 van het Burgerlijk Wetboek, voor verzoeken die gericht worden tot de rechtbank door de vrouw in verband met de uitoefening van de ouderlijke macht; op artikel 477 van hetzelfde Wetboek, dat betrekking heeft op een verzoek tot ontvoogding; op artikel 72, lid 5 van deze wet, waardoor om schrapping uit de strafregisters kan worden gevraagd van de tegen de minderjarige getroffen maatregelen. De Commissie voor de Justitie van de Senaat oordeelde het logisch, dat ook het artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek onder toepassing van deze bevoegdheidsregels zou vallen. Dit artikel handelt o.m. over een mogelijk verzoek van de moeder in verband met de ouderlijke woning. Dezelfde oplossing werd aangenomen voor artikel 389, 1ste lid, van hetzelfde Wetboek, dat o.m. ook dergelijke verzoeken instelt in verband met het beheerrecht over de goederen van de minderjarigen. Het tweede lid van artikel 51 werd door de Commissie van Justitie van de Senaat aldus geamendeerd.

Op voorstel van een lid van de Commissie, wordt het artikel 51 aangevuld met de bepalingen van artikel 66 van het ontwerp. Dit laatste heeft immers ook betrekking op een bevoegdheidsregeling in verband met het rechtsgebied. De tekst zelf van artikel 66 heeft redactionele aanpassingen ondergaan, die de grond van de bepalingen niet wijzigen. In deze laatste teksten wordt bepaald, dat indien de personen, die de minderjarigen onder hun bewaring hebben, van verblijfplaats veranderen, onverwijld bericht aan de jeugdrechtbank moet worden gegeven, indien tegen deze minderjarigen maatregelen werden getroffen. Het is de rechtbank van het arrondissement van de nieuwe verblijfplaats, die bevoegd wordt. De vroegere rechtbank blijft echter bevoegd, wanneer de verandering van verblijfplaats gebeurt in de loop van een geding.

Artikel 52 (15).

Dit artikel regelt de wijze waarop de jeugdrechtbank gevat kan worden. Het werd geamendeerd door Uw Commissie. Volgende beschouwingen liggen aan de basis van de nieuwe redactie. Er werd door een lid opgemerkt, dat in de door de Kamer aangenomen tekst niet voorzien werd, dat de minderjarige zelf zich tot de jeugdrechtbank kan wenden daar dit o.m. voortspruit uit het artikel 72. Door dit laatste artikel kan de minderjarige zich persoonlijk tot de jeugdrechtbank richten voor schrapping van de hem opgelegde maatregelen uit het strafregister. De Commissie nam vervolgens aan, dat in de redactie van de tekst de term verzoek in beginsel moest gehandhaafd worden. Voor wat dan meer bepaald de klachten betreft voorzien in artikel 43, 1), heeft de Commissie niet gewenst, dat de huidige praktijk

Les articles 355 et 360 du Code civil qui se rapportent à l'adoption et déterminent le domicile de l'adoptant, constituent une exception en la matière.

Pour les cas où certaines requêtes sont adressées au tribunal de la jeunesse, le tribunal compétent sera celui de la résidence du requérant. Selon le n° 1 du 2e alinéa de l'article 51 tel qu'il a été adopté par la Chambre, cette règle s'applique à l'article 373 du Code civil en ce qui concerne les requêtes adressées au tribunal par la femme et relatives à l'exercice de la puissance paternelle; à l'article 477 du même Code, qui se rapporte aux demandes d'émancipation; à l'article 72, 5e alinéa, de la présente loi, aux termes duquel peut être demandée la radiation, dans le casier judiciaire, des mesures prises à l'égard du mineur. Il a paru logique à la Commission sénatoriale de la Justice d'étendre l'application de ces règles de compétence à l'article 374 du Code civil. Cet article traite notamment de la requête éventuelle de la mère concernant le domicile paternel. Votre Commission a adopté une solution identique en ce qui concerne l'article 389, 1er alinéa, du même Code, qui permet aussi, entre autres, pareilles requêtes en rapport avec l'administration des biens du mineur. Votre Commission a amendé en ce sens le 2e alinéa de l'article 51.

Sur proposition d'un commissaire, elle a complété l'article 51 par les dispositions de l'article 66 du projet. En effet, cette disposition concerne elle aussi les règles de compétence territoriale. Le texte même de l'article 66 a subi des modifications de pure forme, qui n'affectent en rien le fond. Ce texte prévoit que si les personnes qui ont la garde du mineur changent de résidence, le tribunal de la jeunesse doit en être avisé sans délai, au cas où le mineur a fait l'objet de certaines mesures. C'est le tribunal de l'arrondissement de la nouvelle résidence qui sera compétent. L'ancien tribunal conserve toutefois sa compétence lorsque le changement de résidence s'opère en cours d'instance.

Article 52 (15).

Cet article règle la manière dont le tribunal de la jeunesse peut être saisi. Il a été amendé par votre Commission. Le nouveau libellé est basé sur les considérations développées ci-après. Un membre a fait remarquer que le texte adopté par la Chambre ne prévoit pas la manière dont le mineur lui-même peut saisir le tribunal, ce droit résultant pour lui notamment de l'article 72. Aux termes de celui-ci, les mineurs peuvent demander personnellement au tribunal de la jeunesse la radiation, dans le casier judiciaire, des mesures qui leur ont été imposées. Ensuite, votre Commission a admis que le terme « requête » devait, en principe, être maintenu. En ce qui concerne plus spécialement les plaintes prévues à l'article 43, 1), elle n'a pas été d'avis que la pratique actuelle devait être conservée. Désormais, les plaintes ne devraient

behouden blijft. De klachten zouden niet meer moeten gericht zijn tot de rechter maar wel tot het openbaar ministerie. Het parket moet verantwoordelijk zijn voor het vatten van de rechtbank. Daarvoor zal het ook over zijn gespecialiseerde magistraten beschikken, die de ingekomen klachten zelf kunnen onderzoeken. De uitzondering, die men daarop kan aannemen is het geval, waarin het openbaar ministerie de zaak zou verwijzen naar de onderzoeksrechter.

Uitgaande van deze beschouwingen werd een nieuwe tekst aangenomen. Daarin werd een onderscheid ingevoerd naar gelang de jeugdrechtbank moet oordelen over de aangelegenheid bedoeld in hoofdstuk II van titel II of in hoofdstuk III van dezelfde titel. Voor hoofdstuk II, dat betrekking heeft op de burgerrechtelijke bepalingen betreffende de minderjarigen, wordt de rechtbank gevat door een verzoekschrift uitgaande van de vader, de moeder, de voogden of zij, die de minderjarige onder hun bewaring hebben. Zij wordt ook nog gevat door een dagvaarding op verzoek van het openbaar ministerie. Deze regel bestaat onverminderd de bepalingen van de artikelen 302, 355, 360, 478 en 479 inzake bewaring van kinderen na echtscheiding, adoptie en ontvoogding.

Voor de aangelegenheden voorzien in hoofdstuk III, die betrekking hebben op maatregelen ter bescherming van de minderjarigen, zal de jeugdrechtbank gevat worden op vordering van het openbaar ministerie of door de verwijzing van de onderzoeksrechter voorzien in artikel 68, derde lid. In deze gevallen zal de rechtbank overgaan tot het sociaal en psycho-medisch onderzoek, dat vooropgesteld wordt in artikel 55 en eventueel voorlopige maatregelen nemen, die voorkomen in de artikelen 57 en 69 van het ontwerp.

Voor de aangelegenheden, die voorzien zijn in hetzelfde hoofdstuk, kan de rechtbank ook gevat worden door vrijwillige verschijning als gevolg van een met redenen omklede waarschuwing van het openbaar ministerie of door dagvaarding op initiatief van het openbaar ministerie.

Artikel 53 (16).

Dit artikel voorzag, dat waarschuwingen en dagvaardingen op straf van nietigheid moeten gericht worden aan de minderjarigen en hun ouders, voogden of zij die het bewaarrecht uitoefenen, voor de maatregelen bepaald in artikelen 43, 2) tot 5), en 47.

Tijdens de besprekingen in de Commissie voor de Justitie van de Senaat werd opgeworpen, dat een meer algemene regel moest worden ingesteld om de waarschuwingen en dagvaardingen te richten aan de ouders. Vaak wordt trouwens de minderjarige niet als een partij ter zake beschouwd. Een lid liet echter opmerken, dat in geval van vordering tot intrekking van de ontvoogding ook de dagvaarding van de minderjarige moet geschieden. Hij zal zelf ook gedaagd worden, indien men een maatregel van hoofdstuk III, afdeling II tegen hem wenst te nemen of te doen wijzigen en hij ten minste twaalf jaar oud is.

Het artikel werd volgens deze richtlijnen geamendeerd.

plus être adressées au juge mais au ministère public. La responsabilité de saisir le tribunal incombe au parquet. Celui-ci disposera à cette fin de magistrats spécialisés qui pourront eux-mêmes instruire les plaintes. Exception peut être faite pour le cas où le ministère public déférerait la cause au juge d'instruction.

A la lumière de ces considérations, un nouveau texte a été adopté. Il établit une distinction selon que le tribunal de la jeunesse doit juger une affaire prévue au chapitre II du titre II ou au chapitre III du même titre. Dans le cas du chapitre II, relatif aux dispositions civiles concernant les mineurs, le tribunal est saisi par une requête émanant des père, mère, tuteurs ou personnes qui ont la garde de l'enfant. Il l'est aussi par citation à la requête du ministère public. Cette règle s'applique sans préjudice des dispositions des articles 302, 355, 360, 478 et 479 concernant la garde des enfants après divorce, l'adoption et l'émancipation.

Dans les matières prévues au chapitre III concernant les mesures de protection des mineurs, le tribunal de la jeunesse sera saisi par la réquisition du ministère public ou l'ordonnance de renvoi délivrée par le juge d'instruction en vertu de l'article 68, 3e alinéa. Dans ces cas, le tribunal procédera à l'étude sociale et à l'examen médico-psychologique prescrits par l'article 55, et ordonnera éventuellement les mesures provisoires prévues aux articles 57 et 69 du projet.

Dans les matières qui font l'objet du chapitre en question, le tribunal peut également être saisi par la comparution volontaire à la suite d'un avertissement motivé donné par le Ministère public ou par la citation à la requête du Ministère public.

Article 53 (16).

Cet article prévoyait que, pour les mesures énoncées aux articles 43, 2 à 5, et 47, les avertissements et citations devaient, à peine de nullité, être adressés aux mineurs ainsi qu'aux parents, tuteurs ou personnes exerçant le droit de garde.

Au cours des délibérations qui ont eu lieu au sein de votre Commission, l'avis a été exprimé qu'il convenait de prévoir une règle plus générale en ce qui concerne la manière d'adresser les avertissements et les citations aux parents. Souvent, le mineur n'est d'ailleurs pas considéré comme partie au procès. Un membre a cependant fait observer que si l'action à faire révoquer son émancipation, le mineur doit être cité lui aussi. S'il est âgé de douze ans au moins, il sera cité en personne au cas où l'action tend à faire prendre ou modifier à son égard une des mesures prévues au chapitre III, section II.

L'article a été amendé en ce sens.

Artikel 54 (47).

Door de bepalingen van dit artikel kunnen de openbare besturen, die een recht van vervolging bezitten, de minderjarigen niet dagvaarden. Zij kunnen alleen klacht indienen bij het parket. Het openbaar ministerie blijft aldus ook in deze gevallen meester van de publieke vordering.

De Commissie heeft er aan gehouden de benadeelde personen aan éénzelfde stelsel te onderwerpen. Om deze reden heeft zij een bepaling aangenomen waardoor het zich stellen van burgerlijke partij door een rechtstreekse dagvaarding voor de jeugdrechtbank niet toegelaten is. Deze bepaling maakt het voorwerp uit van het eerste lid van artikel 54.

Artikel 55 (50).

Dit artikel schrijft de maatregelen voor, die de jeugdrechtbank zal moeten nemen, om een zo volledig mogelijk beeld te hebben van de psychologie en het milieu van de minderjarige. Zij zal een maatschappelijk onderzoek laten gebeuren door bemiddeling van een afgevaardigde bij de jeugdbescherming. Zij kan de minderjarige aan een psycho-medisch onderzoek onderwerpen. De jeugdrechtbank zal in principe een zaak niet terug overmaken aan het parket, om een vervolging voor de gewone rechtsmacht te laten gebeuren, zonder dat dit onderzoek is geschied. Voor overtredingen zal men daartoe evenwel niet moeten overgaan.

De Commissie voor de Justitie van de Senaat heeft dit artikel geamendeerd door er een nieuw lid in op te nemen na het derde lid. Daarin wordt bepaald, dat de jeugdrechtbank ook inzage mag krijgen van het sociale en van het medico-psychologisch onderzoek, dat gedaan werd door toedoen van het jeugdbeschermingscomité.

De bepalingen van dit artikel zijn ook toepasselijk binnen het raam van hoofdstuk II van titel II.

Artikel 56 (51).

Door dit artikel wordt de jeugdrechtbank gemachtigd op ieder ogenblik de ouders, voogden of zij, die minderjarigen onder hun bewaring hebben, op te roepen.

Op voorstel van de Minister heeft de Commissie in dit artikel een tweede lid ingevoegd om de rechtspleging te regelen in geval van geschil over de uitoefening van de ouderlijke macht, het huwelijk van minderjarigen of de ontvoogding, met dien verstande dat de dringende behandeling en de de verplichte oproeping van de ouder die geen verzoekschrift heeft ingediend, verzekerd zijn. Die bepaling is noodzakelijk omdat het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering de rechtspleging op verzoekschrift niet regelt.

Het tweede lid van de tekst overgezonden door de Kamer wordt dus de derde lid : het spreekt vanzelf dat de straffen waarin het voorziet, niet toepasselijk zijn op de vorgenoemde rechtsplegingen. Daarom is het begin van dat lid gewijzigd.

Article 54 (47).

Aux termes de cette disposition, les administrations publiques investies d'un droit de poursuite ne sont pas habilitées à citer le mineur. Elles peuvent uniquement porter plainte au parquet; dans ces cas également, le ministère public reste donc maître de l'action publique.

La Commission a tenu à soumettre les personnes lésées à un régime analogue. C'est pourquoi elle a adapté une disposition stipulant que la constitution de partie civile par voie de citation directe devant le tribunal de la jeunesse n'est pas autorisée. Cette disposition fait l'objet du 1er alinéa de l'article 54.

Article 55 (50).

Cet article prescrit les mesures que devra prendre le tribunal de la jeunesse pour se faire une idée aussi exacte que possible de la psychologie du mineur et du milieu où il est élevé. Il fera procéder à une étude sociale par l'intermédiaire d'un délégué à la protection de la jeunesse. Il peut soumettre le mineur à un examen médico-psychologique. Ce n'est, en principe, qu'après avoir fait procéder à cet examen que le tribunal de la jeunesse renverra l'affaire au parquet en vue de poursuites devant la juridiction ordinaire. L'examen en question sera cependant superflu en cas de contravention.

La Commission de la Justice du Sénat a amendé cet article en y insérant une nouvelle disposition après le 3e alinéa. Ce texte prévoit que le tribunal de la jeunesse peut obtenir communication de l'étude sociale et de l'examen médico-psychologique effectués à l'intervention du comité de protection de la jeunesse.

Les dispositions de cet article sont également d'application dans le cadre du chapitre II du titre II.

Article 56 (51).

Cet article habilite le tribunal de la jeunesse à convoquer en tout temps les parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur.

Sur la proposition du Ministre, la Commission a admis d'y insérer un 2e alinéa visant à régler la procédure dans les conflits relatifs à l'exercice de la puissance paternelle, au mariage des mineurs ou à l'émancipation, en assurant l'urgence et la convocation obligatoire de celui des parents qui n'a pas présenté requête. Cette disposition est nécessaire, la procédure sur requête n'étant pas réglée dans le Code de procédure civile.

L'alinéa 2 du texte transmis par la Chambre devient ainsi l'alinéa 3 : il va de soi que les pénalités qu'il prévoit ne s'appliquent pas dans les procédures susdites. C'est pourquoi le début de cet alinéa a été modifié.

Artikel 57 (52).

Deze bepaling van het ontwerp laat de jeugdrechtbank toe tijdens de rechtspleging de nodige maatregelen van bewaring te treffen. Zij kan hem laten bij hen, die er het bewaarrecht over uitoefenen of hem onder het toezicht stellen van het jeugdbeschermingscomité of tot plaatsing overgaan.

Uw Commissie heeft de tekst van dat artikel verbeterd en, ten einde alle dubbelzinnigheid te vermijden, bepaald dat de voorlopige maatregelen slechts toepasselijk zijn in het raam van Hoofdstuk III van Titel II.

Een lid heeft voorgesteld artikel 69, 2°, van de wet van 10 maart 1925 op de openbare onderstand te wijzigen, ten einde de commissie van openbare onderstand in staat te stellen onmiddellijk te handelen op verordering van de procureur des Konings of de gemeentelijke overheid. Uw Commissie was evenwel van oordeel dat die wijziging moest worden ingevoerd naar aanleiding van de hervorming van de wet op de openbare onderstand.

Artikel 58 (55).

Dit artikel heeft betrekking op de mededeling van het dossier. Het is echter niet wenselijk, dat bepaalde stukken, die betrekking hebben op de persoon en het milieu van de minderjarige meer bekend zouden worden gemaakt dan nodig is voor de procedure. Deze bescheiden zullen dan ook niet worden medegedeeld aan de burgerlijke partij en de minderjarige. De advocaat van de minderjarige moet echter mededeling krijgen van geheel het dossier.

Het eerste lid van dit artikel werd door de Commissie voor de Justitie van de Senaat ook geamendeerd en nauwkeuriger geformuleerd. Wanneer een zaak voor de jeugdrechtbank wordt gebracht, worden de partijen en hun advocaat verwittigd en hebben zij ten minste drie dagen vóór de zitting om inzage van het dossier te nemen.

In het tweede lid van het artikel wordt bepaald, dat de minderjarige steeds door een advocaat moet bijgestaan zijn. Indien hij er geen heeft, zal een advocaat worden aangeduid door de stafhouder of door het bureau voor kosteloze raadpleging.

Artikel 59 (54).

Krachtens dit artikel mogen de partijen door hun advocaat worden vertegenwoordigd behalve in de gevallen bepaald in hoofdstuk III van titel II. De Commissie heeft de persoonlijke verschijning verplicht gesteld voor alle rechtsplegingen waarin dat hoofdstuk voorziet omdat direct contact nodig is met de ouders of de kinderen tegen wie een maatregel wordt geëist.

Met betrekking tot de andere rechtsplegingen is bepaald dat geen pleitbezorgers hoeven op te treden.

In het belang van een degelijke rechtsbedeling kan de jeugdrechtbank steeds bevelen, dat de partijen persoonlijk verschijnen. In het bijzonder wordt in de tekst vermeld, dat allen, die de minderjarige onder bewaring hebben, kunnen opgeroepen worden.

Article 57 (52).

Cette disposition permet au tribunal de la jeunesse de prendre à l'égard des mineurs, pendant la durée de la procédure, les mesures de garde nécessaires. Il peut laisser l'enfant chez les personnes qui en ont la garde, le mettre sous la surveillance du comité de protection de la jeunesse ou le placer.

Votre Commission a amélioré la rédaction de cet article et pour éviter toute équivoque, elle a stipulé que les mesures provisoires n'étaient d'application que dans le cadre du chapitre III du titre II.

Un membre a proposé de modifier l'article 69, 2°, de la loi du 10 mars 1925 sur l'assistance publique en vue de permettre à la commission d'assistance publique d'agir d'urgence sur réquisition du procureur du Roi ou de l'autorité communale. Votre Commission a cependant estimé que ce changement devrait être réalisé lors de la réforme de la loi sur l'Assistance publique.

Article 58 (55).

Cet article se rapporte à la communication du dossier. Il n'est cependant pas souhaitable que certaines pièces relatives à la personnalité du mineur ou au milieu où il vit, soient divulguées plus que ne le nécessite la procédure. Aussi ces documents ne seront-ils communiqués ni à la partie civile ni au mineur. L'avocat de ce dernier doit toutefois pouvoir prendre connaissance de tout le dossier.

Votre Commission a amendé plusieurs alinéas de cet article et elle en a établi une rédaction plus précise. Lorsqu'une affaire est portée devant le tribunal de la jeunesse, les parties et leur avocat en sont informés et ils peuvent prendre connaissance du dossier pendant trois jours au moins avant l'audience.

Le 2° alinéa de l'article dispose que le mineur doit toujours être assisté d'un avocat. S'il n'a pas d'avocat, il lui en sera désigné un par le bâtonnier ou par le bureau de la consultation gratuite.

Article 59 (54).

Cet article permet aux parties de se faire représenter par leur avocat, sauf dans les cas prévus au chapitre III du titre II. La Commission a étendu la comparution en personne à toutes les procédures prévues par ce chapitre, car elles nécessitent le contact direct avec les parents ou les enfants à l'égard de qui une mesure est requise.

Dans les autres procédures, il a été stipulé que le ministère des avoués n'est pas requis.

Dans l'intérêt d'une bonne administration de la justice, le tribunal de la jeunesse peut en tout temps ordonner que les parties comparaissent en personne. Le texte précise que toutes les personnes qui ont la garde du mineur, peuvent être convoquées.

Artikel 60 (56).

Het eerste lid van dit artikel bepaalt dat in de gevallen bedoeld in hoofdstuk III, afdeling I, de minderjarigen niet worden beschouwd als partij bij de debatten.

Zij kunnen gehoord worden, indien de jeugdrechtbank dit wenselijk acht. Na het verhoor zullen zij de zaal moeten verlaten.

Wegens de samenhang tussen de regeling voorzien in artikel 60 en het daaropvolgend artikel, besloot de Commissie de tekst van artikel 61 als laatste lid in artikel 60 op te nemen. Deze tekst bepaalt, dat in de gevallen bedoeld in titel II, hoofdstuk III, afdeling II, de zaak van iedere minderjarige afzonderlijk zal worden onderzocht. Andere minderjarigen mogen daar niet bij aanwezig zijn, tenzij tot confrontatie moet worden overgegaan.

Artikel 61 (56).

Dit artikel wordt gevoegd bij artikel 60.

Artikel 62 (57).

Dit artikel verleent aan de jeugdrechtbank het recht om zich steeds tijdens de debatten in de raadkamer terug te trekken met het doel bepaalde personen te ondervragen over de persoonlijkheid van de minderjarige. Dit geldt zowel voor de ondervraging van getuigen en deskundigen als van de ouders, voogden of andere personen, die het bewaarrecht over de minderjarige uitoefenen.

In principe is deze laatste daarbij niet aanwezig, tenzij de jeugdrechtbank er anders zou over beslissen. Het recht der verdediging is echter voldoende gewaarborgd, doordat in het laatste lid steeds de verplichte aanwezigheid van de advocaat van de minderjarige wordt ingesteld.

Artikel 63 (58).

In dit artikel wordt de mogelijkheid van beroep voorzien. Het verhaal is mogelijk voor het openbaar ministerie en voor alle partijen. In de rechtspleging op verzoek betreffende conflicten tussen de ouders in verband met de uitoefening van de ouderlijke macht, zoals het recht om toe te stemmen tot het huwelijk, beschikt hij, die geen verzoekschrift heeft ingediend over het recht van beroep.

Op voorstel van de Minister heeft uw Commissie een lid ingevoegd om de procedure van dat hoger beroep te regelen. Een lid heeft uiting gegeven aan zijn vrees dat de rechtspleging op verzoekschrift aanleiding zou kunnen geven tot misbruiken. De Minister heeft geantwoord dat de rechtsplegingen zoveel mogelijk moeten worden vereenvoudigd en dat de waarborgen voldoende leken. Het amendement van de Regering is, op 1 stem na, met algemene stemmen aangenomen.

Artikel 64 (59).

De bepaling verleent aan de rechter in hoger beroep eveneens de mogelijkheid om voorlopige maatregelen

Articles 60 (56).

Le premier alinéa de cet article dispose que, dans les cas visés au chapitre III, section première, les mineurs ne sont pas considérés comme parties aux débats.

Ils peuvent être entendus si le tribunal de la jeunesse l'estime opportun. Après leur audition, ils devront quitter la salle.

En raison de la connexité qui existe entre les dispositions des articles 60 et 61, la Commission a décidé d'insérer ce dernier article comme 2e alinéa de l'article 60. Cet alinéa dispose que, dans les affaires visées au titre II, chapitre III, section II, le cas de chaque mineur sera examiné séparément en l'absence de tout autre mineur, sauf s'il y a lieu de procéder à des confrontations.

Article 61 (56).

Cet article a été inséré dans l'article 60.

Article 62 (57).

Cet article confère au tribunal de la jeunesse le droit de se retirer à tout moment au cours des débats, en chambre du conseil pour entendre certaines personnes sur la personnalité du mineur. Il s'agit aussi bien de l'audition de témoins et d'experts que de celle des parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur.

En principe, celui-ci n'assiste pas à cette audition, à moins que le tribunal de la jeunesse n'en dispose autrement. Le droit de la défense est cependant suffisamment garanti, le dernier alinéa prévoyant la présence obligatoire de l'avocat du mineur.

Article 63 (58).

Cet article ouvre la possibilité d'un appel. Celui-ci peut être interjeté par le ministère public et par toutes les parties en cause. Dans les procédures sur requête intéressant les conflits entre les père et mère relativement à l'exercice de la puissance paternelle ou de ses attributs, tel le droit de consentir au mariage, celui qui n'a pas présenté requête dispose du droit d'appel.

Sur proposition du Ministre, votre Commission a inséré un alinéa réglant la procédure de cet appel. Un membre a exprimé des craintes concernant la procédure sur requête qui pourrait donner lieu à des abus. Le Ministre a répondu qu'il fallait simplifier au maximum les procédures et que les garanties paraissaient suffisantes. L'amendement du Gouvernement a été admis à l'unanimité des voix moins une.

Article 64 (59).

En vertu de cette disposition, le juge saisi de l'appel peut, lui aussi, prendre des mesures provisoires. Celles

te treffen. De voorlopige maatregelen, die in eerste aanleg worden opgelegd, blijven van kracht zolang ze niet in hoger beroep worden gewijzigd.

Artikel 65 (60).

Het artikel is gewijdd aan de herziening van de maatregelen, die tegen een minderjarige werden getroffen. Voor de bestrijding der jeugddelinquentie dient dit van uitzonderlijk belang te worden geacht.

De Commissie voor de Justitie van de Senaat heeft het artikel gewijzigd en het eerste en tweede lid samengebracht in één enkele gewijzigde tekst. In het tweede lid werd ook een lichte tekstwijziging aangenomen in de eerste zin.

Door dit artikel kan de jeugdrechtbank ambtshalve of op verzoek van het openbaar ministerie de maatregelen intrekken of wijzigen, die getroffen werden tegen de minderjarige of tegen de ouders of tegen de personen, die de minderjarige onder hun bewaring hebben. Deze herziening kan echter niet gebeuren wanneer de minderjarige ter beschikking van de Regering werd gesteld. Hij is dan onder de bevoegdheid geplaatst van de Minister van Justitie.

Ook de ouders, voogden of zij die de minderjarige onder hun bewaking hebben en de minderjarige zelf kunnen de herziening bij verzoekschrift aan de jeugdrechtbank aanvragen. Zij zijn echter gehouden de termijn van een jaar te eerbiedigen te rekenen vanaf het definitief worden van de beslissing. Indien het verzoek wordt afgewezen zal een nieuwe termijn van één jaar moeten verstrijken alvorens het kan hernieuwd worden.

Artikel 66.

Dit artikel wordt gevoegd bij artikel 44.

Artikel 67 (48).

Door dit artikel wordt de splitsing der strafrechtelijke vervolging opgelegd, wanneer het misdrijf, dat door de minderjarige werd gepleegd, samenhangt met een misdrijf dat zou gepleegd zijn door personen, die niet tot de rechtsmacht van de jeugdrechtbank behoren. Deze splitsing moet gebeuren zodra het vooronderzoek er niet kan door geschaad worden. De vervolgingen kunnen opnieuw worden samengevoegd, wanneer de jeugdrechtbank de zaak terug zou gestuurd hebben naar het openbaar ministerie, om de vervolging voor de gewone rechtsmacht te laten gebeuren.

Artikel 68 (49).

Dit artikel voorziet de tussenkomst van de onderzoeksrechter. Deze zal enkel optreden in geval dit noodzakelijk is, op vordering van het openbaar ministerie of van ambtswege in geval van ontdekking op heterdaad. In spoedeisende gevallen kan de onderzoeks-

imposées en première instance sont maintenues tant qu'elles n'ont pas été modifiées en appel.

Article 65 (60).

Cet article est consacré à la revision des mesures prises à l'égard d'un mineur. Cette disposition revêt une importance exceptionnelle dans la lutte contre la délinquance juvénile.

Votre Commission a modifié cet article en fusionnant les textes des deux premiers alinéas. D'autre part, elle a apporté une légère modification au libellé de la première phrase du second alinéa.

Aux termes du présent article, le tribunal de la jeunesse peut, soit d'office, soit à la demande du ministère public, rapporter ou réformer les mesures prises à l'égard du mineur, des parents ou des personnes qui ont la garde de celui-ci. Cette revision n'est cependant pas possible lorsque le mineur a été mis à la disposition du Gouvernement. Dans ce cas, il relève de l'autorité du Ministre de la Justice.

Les parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur, et ce dernier lui-même, peuvent saisir, par voie de requête, le tribunal de la jeunesse d'une demande en revision. Ils sont toutefois tenus de respecter le délai d'un an à compter du jour où la décision est devenue définitive. Si cette requête est rejetée, elle ne pourra être renouvelée qu'après l'expiration d'un nouveau délai d'un an.

Article 66.

Cette disposition a été fusionnée avec l'article 44.

Article 67 (48).

Cet article impose la disjonction des poursuites pénales lorsque le fait commis par le mineur est connexe à une infraction qu'auraient commise des personnes non justiciables du tribunal de la jeunesse. Cette disjonction doit avoir lieu dès qu'elle pourra se faire sans nuire à l'information. Les poursuites peuvent à nouveau être jointes si le tribunal de la jeunesse a renvoyé l'affaire au ministère public en vue de leur continuation devant la juridiction ordinaire.

Article 68 (49).

Cet article prévoit l'intervention du juge d'instruction. Celui-ci n'intervient qu'en cas de nécessité absolue, qu'il soit saisi par la réquisition du ministère public ou qu'il agisse d'office en cas de flagrant délit. S'il y a urgence, le juge d'instruction peut prendre des mesu-

rechter bewaringsmaatregelen treffen, doch de jeugdrechtbank wordt daarvan onmiddellijk op de hoogte gebracht. Zij zal dan haar normale bevoegdheden over de minderjarige uitoefenen en zij kan de maatregel eventueel opheffen of wijzigen.

Wanneer het onderzoek geëindigd is, zal de onderzoeksrechter, op vordering van het openbaar ministerie een beschikking nemen van buitenvervolginstelling of de minderjarige verwijzen naar de jeugdrechtbank. Volgens het stelsel treedt eigenlijk de onderzoeksrechter op met de bevoegdheid, die normaal aan de raadkamer toebehoort.

Het laatste lid van het artikel werd door Uw Commissie geamendeerd. Het woord « rechter » werd vervangen door « onderzoeksrechter ».

Artikel 69 (53).

In de bepalingen van dit artikel wordt het geval voorzien, waarbij er geen mogelijkheid zou zijn de bewaringsmaatregelen uit te voeren. De minderjarige kan dan in een huis van arrest worden opgesloten maar voor niet langer dan vijftien dagen. Hij zal van de volwassene gedetineerden worden afgezonderd.

Tijdens de besprekingen in Uw Commissie werd door een lid de vraag gesteld of dit artikel van toepassing was voor de beschikkingen van de onderzoeksrechter en van de jeugdrechtbank. De Minister antwoordde dat dit inderdaad het geval was.

Artikel 70 (61).

In dit artikel werden de verbeurdverklaringen en veroordeling tot de kosten voorzien. De jeugdrechtbank zal ook uitspraak doen over de burgerlijke vordering samen met de uitspraak over de publieke vordering. De personen, die burgerlijk aansprakelijk zijn worden samen met de minderjarigen gedagvaard en zijn hoofdelijk met hen gehouden voor kosten, terugave en schadevergoeding.

Artikel 71 (62).

Dit artikel verwijst naar de wetbepalingen van burgerlijke rechtsvordering voor de toepassing van titel II, hoofdstuk II en naar de bepalingen van strafrechtspleging in correctionele zaken voor titel II, hoofdstuk III.

Het artikel werd door de Commissie voor de Justitie van de Senaat ook gewijzigd. Op de tweede en eerste regel werden de woorden « in hoofdstuk II van titel II » vervangen door « in titel II, hoofdstuk II » en op de vierde regel « in hoofdstuk III van dezelfde titel » werden vervangen door « in dezelfde titel, hoofdstuk III ». Deze amendementen werden aangebracht om in de tekst een uniformiteit van wijze van citeren te behouden.

Artikel 72 (63).

Ontzetting uit de ouderlijke macht en maatregelen getroffen tegen de minderjarigen worden in het straf-

res de garde, mais le tribunal de la jeunesse en sera immédiatement informé. Dès lors, celui-ci exercera ses attributions normales à l'égard du mineur et pourra éventuellement lever ou modifier la mesure.

L'instruction terminée, le juge d'instruction rendra, sur la réquisition du ministère public, une ordonnance de non-lieu ou une ordonnance de renvoi devant le tribunal de la jeunesse. Dans ce système, les attributions dévolues au juge d'instruction sont, somme toute, celles qui appartiennent normalement à la chambre du conseil.

Le dernier alinéa de l'article a été amendé par votre Commission. Le mot « juge » a été remplacé par « juge d'instruction ».

Article 69 (53).

Les dispositions de cet article prévoient le cas où l'exécution des mesures de garde s'avérerait impossible. Le mineur peut alors être gardé dans une maison d'arrêt pour un terme qui ne peut dépasser quinze jours. Il sera isolé des détenus adultes.

Au cours des discussions qui ont eu lieu au sein de votre Commission, un membre a demandé si le présent article était applicable aux ordonnances du juge d'instruction et du tribunal de la jeunesse. Le Ministre a répondu par l'affirmative.

Article 70 (61).

Cet article traite de la confiscation et de la condamnation aux frais. Le tribunal de la jeunesse statuera sur l'action civile, en même temps que sur l'action publique. Les personnes civilement responsables sont citées conjointement avec le mineur et tenues solidairement avec lui des frais, des restitutions et des dommages-intérêts.

Article 71 (62).

Ce texte renvoie aux dispositions légales en matière de procédure civile pour l'application du titre II, chapitre II, et aux dispositions de procédure pénale en matière correctionnelle pour le titre II, chapitre III.

L'article a été modifié par votre Commission. Les mots « au chapitre II du titre II » et « au chapitre III du même titre » ont été remplacés respectivement par « au titre II, chapitre II » et « au même titre, chapitre III ». Ces amendements ont été apportés en vue d'assurer l'uniformité de la façon dont les renvois sont formulés dans le texte.

Article 72 (63).

Les déchéances de la puissance paternelle et certaines mesures prononcées à l'égard des mineurs sont

register opgetekend. Zij mogen niet ter kennis van de particulieren worden gebracht. Aan de gerechtelijke overheden mogen zij wel worden medegedeeld. Aan de administratieve instanties zullen zij worden overgemaakt, wanneer dit nodig is voor het toepassen van wetten of reglementen. Een procedure zal daarvoor worden ingesteld bij koninklijk besluit.

Betreffende deze laatste soort mededelingen werd door de Commissie voor de Justitie van de Senaat een amendement aangenomen. Enkele leden lieten opmerken, dat ook deurwaarders en notarissen op de hoogte zouden moeten gesteld worden van bepaalde vonnissen van de jeugdrechtbank. Voor notarissen is het bij voorbeeld zeer belangrijk te weten of iemand, waarvoor zij optreden, ontzet is uit de ouderlijke macht. De Commissie heeft zich bij deze zienswijze aangesloten en het artikel in dit opzicht geamendeerd.

Volgens het daarop volgende vijfde lid, waarin een redactionele verbetering is aangebracht, mag de minderjarige na verloop van vijf jaar de schrapping van de meldingen aan de jeugdrechtbank vragen. Zoals in het verslag van de Commissie voor de Justitie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers is gezegd, betekent deze regel de opheffing van de officiële vermelding van de uitspraak van de jeugdrechtbank en is het zichzelf, die daar het best over kan oordelen.

De ontzetting uit de ouderlijke macht wordt geschrapt, wanneer daaraan een einde is gekomen door het herstel.

*
**

Er valt op te merken, dat de Commissie voor de Justitie van de Senaat een andere volgorde der artikelen van dit hoofdstuk heeft aangenomen. Zij heeft daarvoor gemeend een meer logische volgorde in de verschillende proceduriële bepalingen te brengen.

TITEL III.

Algemene bepalingen.

Artikel 73 (64).

Dit artikel is gewijd aan de organisatie van de sociale dienst voor jeugdbescherming. Een dergelijke dienst wordt in elk arrondissement opgericht. Hij is samengesteld uit vaste afgevaardigden.

Tijdens de bespreking in de Commissie voor de Justitie van de Senaat werd op voorstel van een lid een amendement aangenomen, waardoor duidelijker moet blijken dat deze dienst een eigen benaming heeft. De uitdrukking « sociale dienst » werd vervangen door « sociale dienst voor jeugdbescherming ».

De dienst bestaat uit twee afdelingen. Een afdeling staat ter beschikking van de jeugdbeschermingscomités, de andere is ter beschikking van de rechterlijke overheid.

De vaste afgevaardigden worden benoemd door de Minister van Justitie op een lijst van twee namen, die in elk arrondissement zal worden voorgedragen door

mentionnées au casier judiciaire. Elles ne peuvent pas être portées à la connaissance des particuliers, mais bien à celle des autorités judiciaires. Communication en sera faite aux autorités administratives, dans la mesure où ceci est nécessaire pour l'application des lois et règlements. Un arrêté royal réglera la procédure à appliquer en la matière.

Votre Commission a adopté un amendement relatif à ce dernier genre de communication. Des membres ont estimé que les huissiers et les notaires devraient eux aussi être informés de certains jugements du tribunal de la jeunesse. Les notaires ont, en effet, grand intérêt à savoir si la personne pour laquelle ils instrumentent, est déchue de la puissance paternelle. Votre Commission s'est ralliée à ce point de vue et a amendé l'article en ce sens.

Aux termes de la disposition de l'alinéa 5, dont la rédaction a été améliorée, le mineur peut, après cinq ans, demander au tribunal de la jeunesse la radiation des mentions inscrites à son casier judiciaire. Ainsi qu'il est dit dans le rapport de la Commission de la Justice de la Chambre des Représentants, ceci revêtent à supprimer l'inscription officielle de la sentence du tribunal de la jeunesse, celui-ci étant, par ailleurs, le mieux placé pour en juger.

La radiation de la déchéance de la puissance paternelle a lieu lorsque la réintégration y a mis fin.

*
**

Il y a lieu de remarquer que la Commission de la Justice du Sénat a modifié l'ordre des articles du présent chapitre. Elle a cru réaliser ainsi un groupement plus logique des diverses dispositions de procédure.

TITRE III.

Dispositions générales.

Article 73 (64).

Cet article est consacré à l'organisation du service social de protection de la jeunesse. Il est créé un service dans chaque arrondissement. Il est composé de délégués permanents.

Au cours de la discussion, votre Commission a adopté un amendement proposé par un membre et tendant à faire ressortir plus nettement que ce service possède une dénomination propre. L'expression « service social » a été remplacée par « service social de protection de la jeunesse ».

Le service comporte deux sections. L'une est à la disposition des comités de protection de la jeunesse, l'autre est à la disposition des autorités judiciaires.

Les délégués permanents sont nommés par le Ministre de la Justice sur une liste de deux noms, présentée dans chaque arrondissement par le comité de pro-

het beschermingscomité of door de rechterlijke overheid. De kandidaten moeten houder zijn van een diploma van maatschappelijk assistent of van een diploma, waaruit blijkt dat zij voldoende pedagogische of sociale kennis bezitten. Zij moeten ook geslaagd zijn in een examen voor toelating tot de proeftijd. Bij koninklijk besluit zal hun kader, hun organiek reglement en hun hiërarchie nader worden geregeld. Zij zullen onderworpen zijn aan het statuut van het rijkspersoneel en onder het gezag staan van de Minister van Justitie.

Tijdens de bespreking van deze bepalingen werd er door verschillende leden van de Commissie op gewezen, dat er aldus twee afdelingen in de sociale dienst ontstaan, die beide onder het gezag staan van dezelfde Minister maar toch autonoom zouden kunnen optreden. Het moet echter onderlijnd worden, dat zij op samenwerking aangewezen zijn en dat zij hun documentatie kunnen uitwisselen.

Op het artikel werd ook een amendement ingediend door een lid. Dit had tot doel de vaste afgevaardigden op te nemen onder de actieve ambten die recht geven op een bevoordeligd pensioenstelsel. De Minister heeft mededeling gedaan van het negatief standpunt van het ministerie van Financiën dat zich verzet tegen een fragmentarische regeling. Het amendement werd met eenparigheid verworpen.

Uiteindelijk vermeldt artikel 73 ook nog, dat de met de jeugdbescherming belaste overheden tot aanwijzing van vrijwillige afgevaardigden kunnen overgaan. Voor reis- en verblijfkosten zullen deze met de vaste afgevaardigden worden gelijkgesteld.

Artikel 74 (65).

Door dit artikel wordt een bijzondere politiedienst in ieder gerechtelijk arrondissement ingesteld.

Aanvankelijk werd in het eerste lid bepaald, dat de Koning de jeugdpolitieofficiëren en agenten zou aanstellen. In de Commissie voor de Justitie van de Senaat werd door een lid voorgesteld deze tekst te amenderen, omdat deze kan doen vermoeden, dat de agenten bij koninklijk besluit zouden benoemd worden. Dit amendement werd aangenomen en in de huidige tekst wordt bepaald, dat bij koninklijk besluit in ieder arrondissement een jeugdpolitieëenheid zal worden ingesteld, die onder het gezag zal staan van het parket-generaal en zal werken onder leiding van het parket.

Het organiek statuut zal ook bij koninklijk besluit worden geregeld. De leden van deze diensten worden belast met de opdrachten van administratieve en gerechtelijke politie, die nodig zijn voor de toepassing van de wetten op de jeugdbescherming.

Artikel 75 (66).

Dit artikel regelt de erkenning van de personen of inrichtingen, die bereid zijn, in toepassing van de wet, minderjarigen op te nemen. Deze werden aanvankelijk in het eerste lid opgesomd met volgende bewoordingen « iedere persoon, vereniging of instelling, die

tection ou par les autorités judiciaires. Les candidats doivent être porteurs d'un diplôme d'auxiliaire social ou d'un diplôme faisant foi de connaissances pédagogiques ou sociales suffisantes. Ils doivent en outre avoir satisfait à un examen d'admission au stage. Un arrêté royal précisera le cadre, le règlement organique et la hiérarchie. Les délégués permanents seront soumis au statut des agents de l'Etat et placés sous l'autorité du Ministre de la Justice.

Au cours de la discussion de ces dispositions, plusieurs membres ont fait observer que le service social se voit ainsi divisé en deux sections qui, tout en relevant du même Ministre, pourraient néanmoins agir de manière autonome. Il convient cependant de souligner qu'elles devront nécessairement collaborer et échanger leur documentation.

A cet article, un membre a proposé un amendement tendant à ranger la fonction de délégué permanent parmi les fonctions actives donnant droit à un régime préférentiel en matière de pension. Le Ministre a fait part à ce sujet de la position négative du Département des Finances qui s'oppose à ce que le problème des services actifs reçoive des solutions fragmentaires. L'amendement a été rejeté à l'unanimité.

Enfin, l'article 73 dispose que les autorités chargées de la protection de la jeunesse peuvent procéder à la désignation de délégués bénévoles. En manière d'indemnité pour frais de route et de séjour, ceux-ci sera assimilés aux délégués permanents.

Article 74 (65).

Cet article organise, dans chaque arrondissement judiciaire, un service de police spécial.

Dans le texte adopté par la Chambre, le premier alinéa disposait que le Roi instituerait les officiers et agents de police de la jeunesse. Un commissaire a proposé d'amender ce texte, qui aurait pu laisser supposer que les agents devaient être nommés par arrêté royal. Cet amendement a été adopté et le texte actuel dispose que le Roi instituera, dans chaque arrondissement judiciaire, une unité de police de la jeunesse, qui sera placée sous l'autorité du parquet général et qui fonctionnera sous la direction du parquet.

Le statut organique sera fixé par voie d'arrêté royal. Les membres de ces services sont chargés des missions de police administrative et judiciaire, nécessitées par l'application des lois relatives à la protection de la jeunesse.

Article 75 (66).

Cette disposition règle la question de l'agrément des personnes ou établissements s'offrant à recueillir des mineurs en application de la loi. Le texte adopté par la Chambre les désignait par les termes : « toute personne, toute œuvre, ou tout établissement s'offrant à

zich bereid verklaart doorgaans minderjarigen op te nemen ». Tijdens de bespreking in de Commissie voor de Justitie van de Senaat werd deze omschrijving te vaag geacht.

Het eerste lid van dit artikel werd daarom geamendeerd en volgende tekst werd aangenomen :

« Iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon, iedere vereniging of inrichting, die zich bereid verklaart gezamenlijk en doorgaans minderjarigen op te nemen... »

Deze moeten in het vervolg door de Minister van Justitie erkend worden. Na advies van een daartoe opgerichte commissie, zullen bij koninklijk besluit de voorwaarden der erkenning worden vastgesteld. Volgens de wet moeten deze betrekking hebben op het opvoedend personeel, de beroepsopleiding, het bestuur, de gebouwen, de installaties, de verzorging, de morele vorming en het opvoedingsregime van de minderjarigen.

Tijdens de bespreking werden door een lid verschillende opmerkingen gemaakt in verband met deze tekst. Hij wees erop, dat bepaalde instellingen door het Departement van Volksgezondheid kunnen erkend worden. Misschien zal er niet altijd overeenstemming zijn in de erkenningen tussen de twee betrokken Departementen. De Minister wees er evenwel op, dat daarom juist een vertegenwoordiger van het Departement van Volksgezondheid in de adviserende commissie zetelt.

De vrees werd geuit dat de leerplannen zouden beïnvloed worden door de richtlijnen van de Minister van Justitie. Om aan die vrees tegemoet te komen, werd nauwkeurig bepaald dat de Minister van Justitie de door de Minister van Nationale Opvoeding en Cultuur vastgestelde leerplannen niet zou mogen wijzigen. Een amendement heeft litt. c in die zin aangepast.

Enkele leden hebben ook nog opgemerkt dat naar de redactie van lid twee de mogelijkheid zou kunnen voorkomen, dat het bedoeld koninklijk besluit bijzondere voorwaarden zou kunnen stellen aan een bepaalde inrichting. Om de twijfel daarover te voorkomen, heeft de Minister ingestemd met een aanpassing van lid 2.

Tijdens de behandeling van het wetsontwerp werd op aanvraag van de Nationale Unie der Kindertehuizen een bijeenkomst georganiseerd tussen een afvaardiging van deze Unie en de Voorzitter van de Commissie voor de Justitie van de Senaat en de verslaggever van het wetsontwerp. Ook tijdens deze bijeenkomst werd een soortgelijke vrees door deze afvaardiging geuit.

Artikel 76 (67).

Dit artikel verleent aan de Minister van Justitie de bevoegdheid te beslissen over de erkenningsaanvragen. Zijn beschikkingen moeten gemotiveerd zijn en worden uitgebracht nadat het advies werd ingewonnen van een daartoe opgerichte commissie. Deze wordt voorgezeten door een jeugdrechter in hoger beroep. Zij is bovendien samengesteld uit twee jeugdrechters, een

recueillir d'une façon habituelle des mineurs ». Votre Commission de la Justice a estimé que cette spécification était trop vague.

En conséquence, elle a amendé le passage précité de l'alinéa 1er de l'article 1er en le remplaçant par le texte suivant :

« Toute personne physique ou morale, toute œuvre ou tout établissement s'offrant à recueillir collectivement ou de façon habituelle des mineurs... »

Leur agrégation par le Ministre de la Justice est désormais requise. Après que la commission créée à cet effet aura émis son avis, les conditions de cette agrégation seront établies par arrêté royal. Aux termes de la loi, celles-ci concernent le personnel des services d'éducation, de formation professionnelle et d'administration, les bâtiments, les installations, les soins, la formation morale et le régime éducatif des mineurs.

Au cours de la discussion, un membre a formulé différentes observations au sujet de ce texte. Il a fait remarquer que certaines institutions peuvent être agréées par le Département de la Santé publique. Il n'y aura peut-être pas toujours concordance, dans ce domaine, entre les deux départements intéressés. Le Ministre répond que c'est précisément pour assurer cette concordance qu'un représentant du Département de la Santé publique siège dans la commission consultative.

Un membre craint que les programmes d'enseignement ne soient influencés par les directives du Ministre de la Justice. Pour rencontrer cette appréhension, il a été précisé que le Ministre de la Justice ne pourrait modifier les programmes arrêtés par le Ministre de l'Éducation Nationale et de la Culture. Votre Commission a adopté un amendement tendant à compléter le littéra c en ce sens.

Certains membres ont encore fait observer que la rédaction de l'alinéa 2 pouvait faire croire que l'arrêté royal d'agrégation pourrait imposer des exigences particulières à un établissement déterminé. En vue de dissiper toute équivoque à cet égard, le Ministre a marqué son accord sur une modification de l'alinéa 2.

Durant la discussion du projet de loi, une entrevue fut organisée, à la demande de l'Union nationale des Maisons d'enfants, entre une délégation de cette dernière, le président de votre Commission de la Justice et le rapporteur du projet de loi. Au cours de cette rencontre, la même crainte avait été formulée par la délégation précitée.

Article 76 (67).

Cet article confère au Ministre de la Justice le pouvoir de statuer sur les demandes d'agrégation. Il statuera par décision motivée, après avoir pris l'avis d'une commission instituée à cet effet. Celle-ci est présidée par un juge d'appel de la jeunesse. Elle comprend, en outre, deux juges de la jeunesse, un fonctionnaire de chacun des Ministères de la Justice,

ambtenaar respectievelijk van het Ministerie van Justitie, van Nationale Opvoeding en van Volksgezondheid evenals een vertegenwoordiger van het Nationaal Werk van Kinderwelzijn. Zij worden benoemd door de Minister van Justitie na advies van zijn betrokken collega's.

Tijdens de reeds aangehaalde bijeenkomst met de afvaardiging van de Nationale Unie der Kindertehuizen werd er door deze ook op gewezen, dat de inrichtingen en verenigingen waar kinderen worden geplaatst in deze commissie niet vertegenwoordigd zijn. Er wordt gevreesd, dat aldus te veel unilateraal zal worden gehandeld door het Ministerie.

In de Commissie voor de Justitie van de Senaat werd door enkele leden ook kritiek uitgebracht op het feit, dat deze verenigingen in de commissie niet vertegenwoordigd zijn. Een amendement werd met het oog daarop ingediend en dit voorzag dat vier vertegenwoordigers in de commissie zouden zetelen. Het amendement werd echter verworpen met 6 stemmen tegen 1 stem.

Door een ander lid werd dan een amendement voorgesteld, dat door de Minister en de Commissie werd aanvaard. Volgens deze tekstwijziging kan de Minister twee personen aan de commissie toevoegen wegens hun ervaring op het gebied van het administratieve en pedagogische leiding van de inrichtingen.

In artikel 76 wordt vervolgens ook nog bepaald, dat voor elk erkenningsdossier een verslag zal worden opgemaakt door het parket en door een rechter in de jeugdrechtbank van het arrondissement waar de verzoeker gevestigd is.

Artikel 77 (79).

Dit artikel heeft betrekking op personen en inrichtingen waar kinderen zullen worden opgenomen buiten de toepassing van deze wet of andere wettelijke bepalingen.

De tekst van het artikel werd gewijzigd door de Commissie voor de Justitie van de Senaat, omdat hij in te brede termen werd opgesteld. Geen duidelijk onderscheid werd gemaakt met tehuizen waar o.m. voor studie aan minderjarigen logies wordt verstrekt of met diensten, die in logies voorzien. In de nieuwe tekst werd dit dan nauwkeuriger omschreven.

Schoolinternaten en daarmee gelijkgestelde kosthuizen vallen buiten de toepassing van dit artikel. Het is vanzelfsprekend, dat het onderbrengen van leerlingen bij leraren van een school ook buiten het toepassingsveld van deze verplichting valt.

Het artikel werd ook nog aangevuld met een tekst waardoor de jeugdrechtbank op verzoek van het openbaar ministerie dergelijke inrichting onder toezicht kan plaatsen of zelfs kan doen sluiten, wanneer veiligheid, gezondheid of moraliteit van de kinderen in gevaar wordt gebracht. De rechtbank kan daartoe overgaan in geval van klacht of strafrechtelijke veroordeling van een personeelslid.

de l'Education nationale et de la Santé publique, ainsi qu'un représentant de l'Œuvre nationale de l'Enfance. Ils sont nommés par le Ministre de la Justice, après avis de ses collègues intéressés.

Au cours de ladite entrevue avec la délégation de l'Union nationale des Maisons d'enfants, celle-ci a fait observer que les établissements et œuvres qui accueillent les enfants, ne sont pas représentés au sein de cette commission. On craint dès lors que le Ministère n'agisse de façon trop unilatérale.

La non-représentation de ces œuvres au sein de cette commission a également été critiquée par certains membres de la Commission de la Justice du Sénat. Un membre a déposé un amendement prévoyant la présence de quatre délégués au sein de la Commission. L'amendement a cependant été rejeté par 6 voix contre 1.

Un autre membre a déposé alors un amendement qui a été admis par le Ministre et la Commission. Aux termes de ce texte, le Ministre peut adjoindre à la Commission deux personnes connues pour leur expérience dans le domaine de la gestion administrative ou la direction pédagogique des établissements.

L'article 76 dispose en outre que, pour chaque dossier, un rapport sera établi par le parquet et par un juge au tribunal de la jeunesse de l'arrondissement où le requérant est établi.

Article 77 (79).

Cette disposition vise les particuliers ou les établissements s'offrant à héberger des enfants en dehors du champ d'application de la présente loi ou d'autres dispositions légales.

Votre Commission de la Justice a modifié le texte de cet article qui était rédigé en termes trop vagues. Il n'établissait aucune distinction nette entre les établissements en question et les homes où des mineurs sont logés, notamment en vue de continuer leurs études ou les services qui leur assurent un logement. Dans le nouveau texte, ce point a été précisé.

Les internats scolaires et les pensions y assimilées ne tombent pas sous l'application du présent article. Il va de soi que l'hébergement d'élèves chez des professeurs échappe également à l'obligation imposée par cet article.

Celui-ci a en outre été complété par un texte aux termes duquel le tribunal de la jeunesse peut, à la demande du ministère public, placer l'établissement sous surveillance ou même en ordonner la fermeture lorsque la sécurité, la santé ou la moralité des enfants sont mises en danger. Ces mesures peuvent être décidées à la suite d'une plainte ou en cas de condamnation pénale d'un membre du personnel.

Artikel 78 (68).

Door dit artikel kan de erkenning van een instelling, waar kinderen geplaatst werden, ook door de Minister worden ingetrokken. Dit zal geschieden wanneer zij niet meer aan de erkenningsvoorwaarden voldoet. Voorafgaandelijk zal echter een aanmaning worden gedaan om zich gedurende een bepaalde periode opnieuw aan de gestelde voorwaarden aan te passen. Deze periode kan schommelen tussen een termijn van acht dagen tot zes maanden. De Minister zal voor de intrekking ook het advies van de reeds aangehaalde commissie inwinnen.

De eerste zin van het artikel werd in de Commissie voor de Justitie van de Senaat geamendeerd. Hij bevatte de opsomming van personen en instellingen, die kunnen erkend worden, en de tekst werd in overeenstemming gebracht met die van de eerste zin van artikel 75.

Tegen dit artikel werd door de afvaardiging van de Unie der Kindertehuizen en door enkele leden van de Commissie voor de Justitie ook de kritiek uitgeoefend, die bij artikel 76 was uitgebracht geworden. De commissie voor erkenningen treedt op in een procedure van intrekking, terwijl de belanghebbenden er niet in tegenwoordig zijn. Deze kritiek heeft reeds aanleiding gegeven tot het amenderen van artikel 76.

Artikel 79 (69).

Dit artikel voorziet de inlichtingen, die in verband met de toepassing der voorgaande bepalingen aan het Ministerie zullen worden verstrekt. Het artikel legde de mededeling op van de beslissingen van de jeugdrechtbanken en de jeugdbeschermingscomités. Na bespreking in de Commissie voor de Justitie en op voorstel van de Minister werd de tekst gewijzigd. De Minister zal kennis krijgen van de beslissingen, die genomen werden krachtens de eerste titel van deze wet, wanneer zij uitgaven van zijn begroting inhouden. Voor de toepassingen van titel II, hoofdstukken III en IV wordt iedere beslissing medegedeeld.

Het tweede lid van het artikel voorzag twee maal per jaar een inspectie der gestichten. Op voorstel van een lid van de Commissie werd de tekst gewijzigd, omdat men oordeelde dat meer rekening kon worden gehouden met de geaardheid der individuele gevallen. Tevens werd in de nieuwe tekst gepreciseerd, dat de inspectie betrekking heeft op de plaatsingen en op de in artikel 75 bedoelde inrichtingen.

Artikel 80 (70).

Dit artikel regelt het stelsel van de uitgaven.

De tekst, die door de Kamer werd aangenomen werd door de Commissie voor de Justitie van de Senaat geamendeerd.

Het eerste lid bepaalt, dat de Koning ieder jaar de prijs per dag onderhoud in de rijksgestichten voor observatie en opvoeding onder toezicht zal bepalen. Aanvankelijk vermeldde de tekst ook per dag opvoeding. Dit werd echter niet weerhouden omdat deze bepaling niet voor Rijksgestichten van toepassing werd geoordeeld.

Article 78 (68).

En vertu de cet article, le Ministre peut retirer l'agréation d'un établissement hébergeant des enfants, lorsque celui-ci ne satisfait plus aux conditions qui l'ont justifiée. L'établissement sera, au préalable, mis en demeure de se conformer à ces conditions dans un délai déterminé. Ce délai sera de huit jours à six mois. Avant de retirer l'agréation, le Ministre consultera la commission d  j citée.

Votre Commission de la Justice a amendé la première phrase de l'article. Celle-ci contenant l'énumération des personnes et institutions susceptibles d'agréation, le texte a été mis en concordance avec celui de la première phrase de l'article 75.

Le présent article a suscité de la part de la délégation de l'Union des Maisons d'enfants et de quelques membres de votre Commission de la Justice, les mêmes critiques que celles qu'ils avaient formulées à l'encontre de l'article 76. Une commission d'agréation intervient dans la procédure de retrait, alors que les intéressés n'y sont pas représentés. Ces critiques ont d  j donné lieu à la modification de l'article 76.

Article 79 (69).

Cet article énumère les informations qui seront fournies au Ministère en vue de l'application des dispositions précédentes. Il prescrivait la notification des décisions prises par le tribunaux de la jeunesse et par les comités de protection de la jeunesse. Après discussion et sur proposition du Ministre, votre Commission a modifié ce texte. Le Ministre recevra notification des décisions prises en vertu du titre premier de la présente loi, lorsqu'elles entraînent des dépenses à charge de son budget. Toutes les décisions prises en vertu des titre II, chapitres III et IV, doivent être notifiées.

Le 2   alinéa de l'article prévoyait que les établissements seraient inspectés deux fois. Sur proposition d'un membre, votre Commission, estimant qu'il était possible de tenir compte davantage des nécessités propres à chaque cas, en a amendé le texte. La nouvelle rédaction précise en outre que l'inspection concerne les placements ainsi que les établissements visés à l'article 75.

Article 80 (70).

Cet article règle le système des dépenses.

Le texte adopté par la Chambre a été amendé par la Commission de la Justice du Sénat.

Le premier alinéa dispose que le Roi fixe annuellement le prix de la journée d'entretien dans les établissements d'observation et d'éducation surveillée de l'Etat. Le texte initial prévoyait également la fixation du prix de la journée d'  ducation. Cette spécification a été jugée inutile pour les établissements de l'Etat.

Het tweede lid bepaalde dat het maximum bedrag der toelagen zou vastgesteld worden bij koninklijk besluit. De term maximum werd aan kritiek onderworpen door de afvaardiging van de N.U.K. Dit was ook het geval voor het jaarlijks bepalen van het totaal. De tekst werd overeenkomstig deze opmerkingen gewijzigd. Daarentegen werd bepaald dat de dagelijkse toelage niet alleen betrekking moet hebben op het onderhoud maar ook op de opvoeding.

Het vroeger derde lid werd verplaatst naar artikel 7.

Het vroeger vierde lid van het artikel wordt nu het derde lid en het bepaalt, dat de toelagen per dag onderhoud en opvoeding een vast bedrag zijn voor de courante uitgaven.

Naar het huidige vierde lid zal een koninklijk besluit de toelagen voor bijzondere kosten regelen.

Naar het laatste lid van het artikel mogen de toelagen voor geen ander doel worden aangewend dan voor het onderhoud, de opvoeding en de behandeling van de minderjarige. De onderhoudskosten zijn die voor verlichting, verwarming, personeel, en.

Artikel 81 (71).

Naar het eerste lid van dit artikel bepaalt de jeugdrechtbank de bijdragen van de minderjarige en diens onderhoudsplichtigen in de kosten, die uit de maatregelen voortspruiten. Zij beslist daarover na onderzoek der financiële middelen van de betrokkenen.

In de Commissie voor de Justitie van de Senaat werd een ander tweede lid in de tekst opgenomen, dat verwijst naar het laatste lid van artikel 7, waardoor de jeugdrechtbank ook bevoegd is te oordelen over het verhaal, dat kan worden ingesteld tegen de beslissingen van het jeugdbeschermcomité, die een financiële bijdrage van de ouders kunnen inhouden.

Het tweede lid werd ook geamendeerd. Het bevat de vermelding, dat deze beslissingen vatbaar zijn voor herziening. In de Commissie werd daar ook nog hoger beroep aan toegevoegd.

In het voorlaatste lid worden de inbreuken strafbaar gesteld overeenkomstig artikel 391*bis* van het Strafwetboek.

In het laatste lid wordt bepaald, dat de invordering zal gebeuren door bemiddeling van de registratie en domeinen. Zij verjaren na vijf jaar.

Artikel 82 (72).

Door dit artikel mag de instantie, die overeenkomstig deze wet over een minderjarige te beslissen heeft, ook de bestemming vaststellen van het loon, dat aan geplaatste minderjarigen wordt toegekend. Er wordt tevens in de mogelijkheid voorzien bepaalde bedragen op een spaarboekje te plaatsen. Deze zouden dan niet mogen worden afgehaald zonder machtiging van de overheid, die het spaarboekje liet openen. Wanneer de belanghebbende meerderjarig is geworden, zal hij over deze bedragen kunnen beschikken, tenzij gedurende zijn minderjarigheid de jeugdrechtbank er anders had over beslist. In ieder geval zal hij er vrij kunnen over beschikken, wanneer hij vijftientig jaar is geworden.

Le 2e alinéa stipulait que le montant maximum des subsides serait fixé par arrêté royal. La mention du terme maximum ayant fait l'objet de critiques de la part de la délégation de l'U.N.M.E. de même que l'obligation de fixer les taux annuellement. Le texte a été modifié en conséquence. En revanche, il a été précisé que le subside journalier doit couvrir non seulement l'entretien mais aussi l'éducation.

L'ancien alinéa 3 a été inséré dans l'article 7.

L'ancien alinéa 4 de l'article, devenu l'alinéa 3, dispose que les subsides journaliers d'entretien et d'éducation constituent un forfait couvrant les dépenses courantes.

Aux termes de l'actuel alinéa 4, un arrêté royal fixera les subsides pour frais particuliers.

Le dernier alinéa de l'article dispose que les subsides peuvent uniquement être utilisés pour l'entretien, l'éducation et le traitement des mineurs. Par dépenses d'entretien, il faut entendre les dépenses d'éclairage, de chauffage, de personnel, etc.

Article 81 (71).

Aux termes de l'alinéa premier de cet article, le tribunal de la jeunesse fixe la contribution financière des mineurs et des personnes qui leur doivent des aliments, dans les frais résultant des mesures prises. Il se prononce après enquête sur les moyens financiers des intéressés.

Votre Commission a inséré dans le texte un alinéa nouveau assurant la concordance avec le dernier alinéa de l'article 7, lequel habilite le tribunal de la jeunesse à juger également du recours formé contre les décisions imposant une contribution financière aux parents, prises par le comité de protection de la jeunesse.

Votre Commission a également amendé l'alinéa 2. Celui-ci disposait que les décisions du tribunal sont susceptibles de révision. Votre Commission a complété le texte par les mots « l'appel ».

L'avant-dernier alinéa sanctionne les infractions conformément à l'article 391*bis* du Code pénal.

Le dernier alinéa dispose que le recouvrement sera poursuivi à l'intervention de l'Administration de l'enregistrement et des domaines. L'action se prescrit par cinq ans.

Article 82 (72).

En vertu de cet article, l'autorité appelée, conformément à la présente loi, à prendre des décisions au sujet d'un mineur, peut également décider de l'application des rémunérations allouées aux mineurs placés, la possibilité étant prévue, en outre, d'inscrire certaines sommes à un livret d'épargne. Celles-ci ne pourraient être retirées sans l'autorisation de l'autorité à l'initiative de laquelle le livret a été ouvert. L'intéressé pourra disposer de ces sommes à sa majorité, à moins qu'auparavant le tribunal de la jeunesse n'en ait décidé autrement. Il pourra de toute façon en disposer librement lorsqu'il aura atteint l'âge de vingt-cinq ans.

Artikel 83 (73).

Door dit artikel is de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders toepasselijk op de minderjarigen, die gedurende hun plaatsing betaalde arbeid verrichten. Aangezien hier echter rekening dient te worden gehouden met het opvorderingsaspect van de plaatsingen en de bijzondere omstandigheden van ieder geval, zullen de modaliteiten van toepassing bij koninklijk besluit worden geregeld.

Artikel 84 (74).

Dit artikel stelt een verplichting in voor het bezoeken van de minderjarigen. Op voorstel van verschillende leden werd het ook in de Senaatscommissie voor de Justitie geamendeerd. Het eerste lid voorzag dat de afgevaardigden tweemaal per jaar de minderjarigen zouden bezoeken, die door het jeugdbeschermingscomité zijn geplaatst geworden. In de nieuwe tekst is dit herleid tot een regelmatig bezoek.

Ook de rechter in de jeugdrechtbank is tot dit bezoeken gehouden, doch voor hem werd het dubbel jaarlijks bezoek in de tekst weerhouden. Wel werd er een zin aan toegevoegd waardoor hij gemachtigd is deze opdracht aan een afgevaardigde bij de jeugdbescherming te geven.

In het laatste lid wordt dan bepaald, dat naar aanleiding van deze bezoeken aan de Minister een rapport over de toestand van de betrokkene moet worden gezonden.

Artikel 85 (75).

Dit artikel houdt voor, dat personen beneden de 18 jaar alleen terechtzittingen mogen bijwonen voor de berechting van hun eigen vervolgingen. Wanneer zij als getuigen moeten worden gehoord, zullen zij daarop alleen aanwezig zijn gedurende de daarvoor nodige tijd.

Artikel 86 (76).

Door dit artikel wordt aan allen, die bij de jeugdbescherming betrokken zijn, de plicht opgelegd de filosofische overtuiging, de religie en de taal van het gezin van de minderjarige te eerbiedigen.

Tijdens de bespreking in de Commissie voor de Justitie van de Senaat werd er op gewezen door de meeste leden, dat deze eerbied vanzelfsprekend is ofschoon dit artikel toch met het nodig menselijk doorzicht zal moeten worden geïnterpreteerd. Er mag niet de minste beïnvloeding gebeuren. Men dient op de meest absolute wijze de vrijheid van overtuiging te eerbiedigen.

Artikel 87 (77).

Dit artikel houdt het beroepsgeheim in voor allen, die bij de toepassing van deze wet betrokken zijn. Artikel 458 is op hen van toepassing. Zoals reeds vermeldt werd wegens dit artikel door Uwe Commissie,

Article 83 (73).

Aux termes de cet article, l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs est applicable aux mineurs qui exercent une activité rémunérée au cours de leur placement. Comme il faut tenir compte de l'aspect éducatif de ces placements et des circonstances particulières de chaque cas, un arrêté royal en règlera les modalités d'application.

* .

Article 84 (74).

Cet article impose l'obligation de visiter les mineurs. Sur la proposition de plusieurs membres, il a été amendé par la Commission de la Justice du Sénat. L'alinéa premier disposait que les délégués devraient visiter deux fois l'an les mineurs placés par le comité de protection de la jeunesse. Le texte nouveau réduit cette obligation à une visite régulière.

Le juge au tribunal de la jeunesse est également tenu de faire ces visites, mais pour lui, les deux visites annuelles ont été maintenues. Le texte a été complété par une disposition, permettant audit juge de transmettre cette charge à un délégué à la protection de la jeunesse.

Le dernier alinéa dispose qu'à l'occasion de ces visites, un rapport sur la situation de l'intéressé doit être adressé au Ministre de la Justice.

Article 85 (75).

Aux termes de cet article, les personnes âgées de moins de dix-huit ans ne peuvent assister aux audiences que pour le jugement des poursuites dirigées contre elles. Lorsqu'elles doivent être entendues comme témoins, elles ne seront présentes que pendant le temps nécessaire.

Article 86 (76).

Cet article impose à toutes les personnes qui ont à s'occuper de la protection de la jeunesse, l'obligation de respecter les convictions philosophiques, la religion et la langue de la famille du mineur.

Au cours des débats qui ont eu lieu au sein de votre Commission, la plupart des membres ont fait remarquer que ce respect est l'évidence même, mais, de toute façon, le présent article devra être interprété avec la compréhension qui s'impose. Aucune influence ne pourra évidemment être exercée. Il convient de respecter la liberté de conviction de la manière la plus absolue.

Article 87 (77).

Aux termes de cet article, toute personne qui apporte son concours à l'application de la présente loi est tenue au secret professionnel. L'article 458 du Code pénal lui est applicable. Ainsi qu'il a été dit, c'est en raison

artikel 4 opgeheven en in artikel 87 werd een zinsnede ingelast waaruit blijkt, dat het beroepsgeheim bestaat ten welken titel men ook zijn medewerking aan de uitvoering van deze wet verleent.

Artikel 88 (78).

Dit artikel bepaalt, dat buiten de medisch af te raden gevallen, zal worden overgegaan tot preventieve inentingen en vaccinaties. Een koninklijk besluit zal de modaliteiten regelen.

Door een lid van de Commissie voor de Justitie werd gevraagd of in dringende medische gevallen niet het oordeel van de ouders moest worden ingewonnen. De Minister antwoordde daarop, dat in deze gevallen de verantwoordelijkheid van de beslissing bij de geneesheer berustte.

TITEL IV.

Strafbepalingen.

Artikel 89 (80).

Dit artikel legt bijzondere strafbepalingen op voor het bekend maken van de verslagen der debatten in de jurisdicties, die deze wet moeten toepassen. Ook de publicatie van de identiteit van minderjarigen, die vervolgd werden of tegen dewelke maatregelen werden getroffen, wordt strafbaar gesteld.

Artikel 90 (81).

Door dit artikel wordt strafrechtelijke vervolging voorzien tegen hen, die minderjarigen beneden de leeftijd van 16 jaar werken doen uitvoeren, die kennelijk hun krachten te boven gaan.

De geldboeten worden zoveel maal toegepast als er tewerkgestelde minderjarigen zijn, waarvoor het wanbedrijf werd gepleegd, zonder dat zij een maximum van duizend frank mogen te boven gaan. Verdubbeling van de straf is voorzien bij recidieve.

Artikel 91 (82).

Dit artikel voert een bijzondere bestraffing in voor hen, die een minderjarige beneden de 16 jaar schuldig doet worden aan bedelarij.

Artikel 92 (83).

Dit artikel stelt de persoon strafbaar, die zijn medewerking heeft verleend in de zin van artikel 66 van het Strafwetboek, bij het plegen door een minderjarige van een overtreding of een misdrijf bepaald door het Boswetboek. De straf is politioneel.

Artikel 93 (84).

Dit artikel stelt een gelijkwaardige straf in voor hen, die het plegen van een misdrijf door een minderjarige

des dispositions du présent article que votre Commission a supprimé l'article 4. Elle a, par ailleurs, complété l'article 87 par un membre de phrase, précisant que le secret professionnel doit être gardé, quel que soit le titre auquel la collaboration à l'exécution de cette loi ait été apporté.

Article 88 (78).

Cet article dispose que, hormis les cas où il existerait une contre-indication médicale, le mineur placé sera soumis à des vaccinations et inoculations préventives. Un arrêté royal en réglera les modalités.

Un commissaire a demandé si, dans les cas médicaux d'urgence, il ne convenait pas de consulter les parents. Le Ministre a répondu qu'en cette occurrence, la responsabilité de la décision incombait au médecin.

TITRE IV.

Dispositions pénales.

Article 89 (80).

Cet article prévoit des sanctions particulières pour la publication du compte rendu des débats des juridictions chargées de l'application de la présente loi. Est punie également, la publication de l'identité des mineurs poursuivis ou qui ont fait l'objet de mesures.

Article 90 (81).

Cet article prévoit des poursuites pénales à l'égard de quiconque fait exécuter par des mineurs âgés de moins de 16 ans, des travaux excédent manifestement leurs forces.

L'amende est appliquée autant de fois qu'il y a eu de mineurs employés à l'égard desquels le délit a été commis, sans qu'elle puisse excéder un maximum de mille francs. En cas de récidive, la peine sera doublée.

Article 91 (82).

Cet article prévoit des peines particulières pour ceux à cause de qui un mineur n'ayant pas 16 ans se rend coupable de mendicité.

Article 92 (83).

Cet article rend passible d'une peine de police la personne qui, au sens de l'article 66 du Code pénal, aide un mineur à se rendre coupable d'une contravention ou d'une infraction prévue par le Code forestier.

Article 93 (84).

Cet article prévoit une peine identique dans les cas où l'infraction commise par un mineur a été facilitée

vergemakkelijkt hebben door het gemis aan toezicht, wanneer zij deze onder hun bewaring hadden.

Artikel 94 (85).

Ook door deze bepaling wordt een gelijkaardige straf ingevoerd voor hen, die zaken helen, die een minderjarige naar aanleiding van een overtreding heeft bekomen.

Artikel 95 (86).

Dit artikel stelt artikel 391*bis* van het Strafwetboek van toepassing voor hen, die het toezicht op de gezinsbijslag of andere sociale uitkeringen vrijwillig belemmeren door na te laten de nodige documentatie te bezorgen aan de instellingen, die belast zijn met de uitkeringen, of door valse of onvolledige aangiften of door de bestemming te wijzigen, die er aan gegeven wordt door de persoon of het comité voor de jeugdbescherming belast met het toezicht op de gezinsbijslag.

Artikel 96 (87).

Door dit artikel wordt een artikel 372*bis* in het Strafwetboek ingevoegd. Daardoor wordt aanranding op de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging gepleegd op een persoon van hetzelfde geslacht van minder dan 18 jaar, met correctionele straffen strafbaar gesteld.

Artikel 97 (88).

Door dit artikel wordt het nieuw artikel 372*bis* van het Strafwetboek ook in het toepassingsveld betrokken van het artikel 377 van hetzelfde Wetboek en wordt een verhoging van straf voorzien wanneer de schuldige een familiaal of sociaal gezag over het slachtoffer

Artikel 98 (89).

Dit artikel maakt al de bepalingen van boek I van het Strafwetboek, inbegrepen hoofdstuk VII en artikel 85, van toepassing op de hierboven aangehaalde misdrijven.

TITEL V.

Opheffings-, wijzigings- en overgangsbepalingen.

Artikel 99 tot en met 107 (90 tot 99).

Deze artikelen bevatten de overgangsbepalingen en hebben in de Commissie voor de Justitie alleen aanleiding gegeven tot volgende opmerkingen. Bij artikel 99 werd door een lid gevraagd of het wenselijk was de bepalingen van het Strafwetboek, die betrekking hebben op sommige verplichte ontzettingen uit de ouderlijke macht, op te heffen. De Minister antwoordde bevestigend, het artikel 39 maakt de ontzetting steeds facultatief.

Op voorstel van enkele leden van de Commissie werd artikel 107 geamendeerd. Een tweede lid werd aange-

par le défaut de surveillance de ceux qui en ont la garde.

Article 94 (85).

Cet article applique une peine analogue à quiconque a recelé des choses obtenues par un mineur à l'occasion d'une contravention.

Article 95 (86).

Cet article soumet à l'article 391*bis* du Code pénal toute personne qui aura volontairement entravé la tutelle aux prestations familiales ou autres allocations sociales, en s'abstenant de fournir aux organismes chargés de la liquidation de ces allocations les documents nécessaires, en faisant des déclarations fausses ou incomplètes ou en modifiant l'affectation que leur avait donnée la personne ou le comité de protection de la jeunesse chargé de la tutelle aux allocations familiales.

Article 96 (87).

Cet article insère dans le Code pénal un article 372*bis*, aux termes duquel sera puni d'une peine correctionnelle, l'attentat à la pudeur commis sans violence ni menaces sur la personne d'un mineur de même sexe âgé de moins de 18 ans.

Article 97 (88).

Cet article inclut le nouvel article 372*bis* du Code pénal dans le champ d'application de l'article 377 du même Code. Une augmentation de peine est prévue lorsque le coupable a une autorité d'ordre familial ou social sur la victime.

Article 98 (89).

Aux termes de cet article, toutes les dispositions du livre Ier du Code pénal, y compris celles du chapitre VII et de l'article 85, sont applicables aux infractions susvisées.

TITRE VI

Dispositions abrogatoires, modificatives et transitoires.

Articles 99 à 107 (90 à 99).

Ces articles comportent les dispositions transitoires et ont suscité de la part de votre Commission de la Justice les observations suivantes. A propos de l'article 99, un membre a demandé s'il était opportun d'abroger les textes du Code pénal prévoyant certains cas de déchéance obligatoire de la puissance paternelle. Le Ministre a répondu affirmativement, la déchéance étant toujours facultative en vertu de l'article 39.

Sur proposition de quelques membres, votre Commission a amendé les dispositions de l'article 107. Un

nomen om een termijn van een jaar te verlenen aan de personen en inrichtingen bedoeld in artikel 77. Zij kunnen dan de verklaring doen, die voorzien is in dit artikel.

Voor artikel 100, § 3 heeft de Minister een amendement ingediend om de wedde te regelen van de jeugdrechters. Tussen de artikelen 105 en 106 werd op voorstel van de Minister een nieuw artikel ingelast, dat ertoe strekt de waarborg te verlenen aan de magistraten, die het ambt van kinderrechtter waarnemen, dat hun functie en anciënniteit zullen worden behouden.

Een § 12 werd toegevoegd. Deze moet in verband gebracht worden met de wijzigingen welke in de artikelen 4 en 5 van het Wetboek van Koophandel door artikelen 24 (tekst van de Commissie) zijn aangebracht.

Artikel 108 (*nieuw*) (100).

Dit artikel werd opgenomen in het ontwerp op vraag van de Minister. Het bepaalt dat de Koning de datum vaststelt van de inwerkingtreding van deze wet. De Minister heeft dit nader toegelicht door er op te wijzen, dat het noodzakelijk zal zijn wegens de op te richten diensten bepaalde gedeelten van de wet afzonderlijk van kracht te laten geworden.

★★

Het aldus geamendeerd ontwerp werd eenparig aangenomen.

Dit verslag is met algemene stemmen goedgekeurd.

De Verslaggever,
E. VAN BOGAERT.

De Voorzitter,
H. ROLIN.

second alinéa y a été ajouté en vue de laisser un délai d'un an aux personnes et établissements visés à l'article 77 pour faire la déclaration prévue par ce texte.

A l'article 100, § 3, le Ministre a déposé un amendement visant à régler les traitements des juges de la jeunesse. Entre les articles 105 et 106, votre Commission a décidé d'insérer, à la demande du Ministre, un article tendant à assurer le maintien en fonction des magistrats actuellement désignés comme juges des enfants et la sauvegarde de leur ancienneté.

Un § 12 a été ajouté. Il est à mettre en rapport avec la modification des articles 4 et 5 du Code de commerce par l'article 24 (texte adopté par votre Commission).

Articles 108 (nouveau) (100).

Cet article, inséré dans le projet à la demande du Ministre, dispose que le Roi fixe la date à laquelle la loi sortira ses effets. Le Ministre a précisé qu'en raison de la création prévue de nouveaux services, il sera nécessaire de mettre certaines parties de la loi en vigueur à des dates distinctes.

★★

Le projet de loi ainsi amendé a été adopté à l'unanimité.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,
E. VAN BOGAERT.

Le Président,
H. ROLIN.

TEKST AANGENOMEN
DOOR DE COMMISSIE.

EERSTE TITEL.

SOCIALE BESCHERMING.

EERSTE ARTIKEL.

In de hoofdplaats van ieder gerechtelijk arrondissement wordt een jeugdbeschermingscomité opgericht.

Wanneer het belang van de jeugd het vergt, kan de Koning in eenzelfde gerechtelijk arrondissement twee of meer jeugdbeschermingscomités oprichten, daarbij rekening houdende met het bevolkingscijfer alsmede met de regionale behoeften of de noodwendigheden op taalgebied.

ART. 2.

Het jeugdbeschermingscomité heeft tot doel op te treden wanneer de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van een minderjarige gevaar loopt wegens het milieu waarin hij leeft of wegens zijn bezigheden of wanneer de omstandigheden waarin hij wordt opgevoed door het gedrag van degenen die hem onder hun bewaring hebben gevaar opleveren.

In dit geval kan het in het belang van de minderjarige een preventieve sociale actie doen voeren, voor zover zijn hulp is gevraagd of aanvaard door de personen die over de minderjarige de ouderlijke macht uitoefenen of hem in rechte of in feite onder hun bewaring hebben.

Het jeugdbeschermingscomité heeft bovendien tot taak :

- 1) aan de bevoegde overheden zijn medewerking te verlenen in de gevallen en op de wijze bij de wet bepaald;
- 2) de feiten die op de lichamelijke gezondheid of de zedelijkheid van de jeugd nadelig kunnen inwerken, ter kennis van de bevoegde overheden te brengen;
- 3) in plaatselijk of gewestelijk verband alle initiatieven voor een betere bescherming van de jeugd te bevorderen, te oriënteren en te coördineren.

ART. 3.

Het jeugdbeschermingscomité bestaat uit twaalf tot vierentwintig leden, door de Minister van Justitie voor een hernieuwbare termijn van drie jaar benoemd uit vertegenwoordigers van diensten, instellingen of organisaties die zich actief met de jeugd, de jeugdbescherming en het gezin bezighouden.

Een derde van die leden worden benoemd op de voordracht van de Minister tot wiens bevoegdheid de

TEXTE ADOPTE
PAR LA COMMISSION

TITRE PREMIER.

PROTECTION SOCIALE.

ARTICLE PREMIER.

Il est institué au chef-lieu de chaque arrondissement judiciaire un comité de protection de la jeunesse.

Le Roi peut, lorsque l'intérêt de la jeunesse le requiert, créer dans un même arrondissement judiciaire deux ou plusieurs comités de protection de la jeunesse, compte tenu du chiffre de la population et des nécessités régionales ou linguistiques.

ART. 2.

Le comité de protection de la jeunesse est chargé d'intervenir, lorsque la santé, la sécurité ou la moralité d'un mineur est mise en danger soit en raison du milieu où il est élevé, soit par les activités auxquelles il se livre, ou lorsque les conditions de son éducation sont compromises par le comportement des personnes qui en ont la garde.

Il peut, dans ce cas, faire exercer, dans l'intérêt du mineur, une action sociale préventive pour autant que son aide ait été sollicitée ou acceptée par les personnes investies à l'égard du mineur de la puissance paternelle ou qui en assument la garde, en droit ou en fait.

Le comité de protection de la jeunesse a, en outre, pour mission :

- 1) d'apporter son concours aux autorités compétentes dans les cas et de la manière déterminés par la loi;
- 2) de signaler aux autorités compétentes les faits de nature à exercer une influence défavorable sur la santé physique ou morale de la jeunesse;
- 3) de promouvoir, d'orienter et de coordonner sur le plan local ou régional, toutes les initiatives en faveur de la protection de la jeunesse.

ART. 3.

Le comité de protection de la jeunesse se compose de douze à vingt-quatre membres nommés pour un terme renouvelable de trois ans par le Ministre de la Justice parmi les représentants de services, d'institutions ou d'organisations s'occupant activement de la jeunesse, de la protection de la jeunesse et de la famille.

Un tiers de ces membres sont nommés sur proposition du Ministre ayant l'éducation nationale dans ses

nationale opvoeding behoort; een derde, op de voordracht van de Minister tot wiens bevoegdheid de volksgezondheid en het gezin behoren.

Onder de wegens hun bevoegdheid of verdiensten inzake jeugdbescherming bekende personen kunnen er ten hoogste drie door het comité zelf met een twee derde meerderheid voor een duur van drie jaar gecoördteerd worden.

De Minister van Justitie benoemt uit de leden van het comité een voorzitter en twee ondervoorzitters.

De Koning regelt de werkwijze van het comité en stelt de vergoedingen van de leden vast. In het comité kan Hij afdelingen oprichten, waarvan Hij de samenstelling bepaalt met inachtneming van het bovenstaande.

ART. 4.(5)*

Er wordt een nationale raad voor jeugdbescherming opgericht.

Deze raad bestaat uit eenentwintig tot vierentwintig leden, door de Minister van Justitie voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar benoemd volgens de regels die gelden voor het samenstellen van de jeugdbeschermingscomités.

De Minister van Justitie benoemt uit de leden van de raad een voorzitter en twee ondervoorzitters.

De Minister van Justitie en de Ministers tot wier respectieve bevoegdheid de nationale opvoeding en de volksgezondheid en het gezin behoren, worden elk in de raad vertegenwoordigd door een bijzitter of diens plaatsvervanger, die raadgevende stem heeft.

De directeur-generaal van de dienst voor jeugdbescherming neemt het ambt van secretaris-generaal van de raad waar.

De nationale raad voor jeugdbescherming heeft tot taak :

1) de actie van de jeugdbeschermingscomités aan te moedigen, de Minister van Justitie ter zake van advies te dienen en voorstellen te doen;

2) de Ministers die recht van voordracht hebben voor de samenstelling van de raad, van advies te dienen omtrent elke kwestie betreffende de sociale bescherming van de jeugd, en wel op verzoek van de genoemde Ministers of uit eigen beweging;

3) jaarlijks verslag uit te brengen over de ontwikkeling en de behoeften van de sociale bescherming van de jeugd.

De Koning regelt de werkwijze van de raad en van het vast bureau dat in de raad wordt opgericht. Hij stelt de aan hun leden toe te kennen vergoedingen vast.

(*) Het tussen haakjes geplaatste cijfer duidt het overeenstemmend artikel aan van de tekst overgemaakt door de Kamer.

attributions; un tiers, sur proposition du Ministre ayant la santé publique et la famille dans ses attributions.

Au maximum trois personnes connues pour leur compétence ou leurs mérites en matière de protection de la jeunesse peuvent être cooptées par le comité même à une majorité des deux tiers et pour une durée de trois ans.

Le Ministre de la Justice nomme parmi les membres du comité un président et deux vice-présidents.

Le Roi règle le fonctionnement du comité et fixe les indemnités allouées à ses membres. Il peut créer au sein du comité des sections dont Il fixe la composition compte tenu des dispositions ci-dessus.

ART. 4.(5)*

Il est institué un conseil national de protection de la jeunesse.

Ce conseil se compose de vingt et un à vingt-quatre membres nommés pour un terme renouvelable de cinq ans par le Ministre de la Justice selon les règles observées pour la composition des comités de protection de la jeunesse.

Le Ministre de la Justice nomme parmi les membres du conseil un président et deux vice-présidents.

Le Ministre de la Justice et les Ministres qui ont respectivement l'éducation nationale et la santé publique et la famille dans leurs attributions, sont représentés au sein du conseil chacun par un assesseur ou son suppléant ayant voix consultative.

Le directeur général de l'office de la protection de la jeunesse assume les fonctions de secrétaire général du conseil.

Le conseil national de protection de la jeunesse a pour mission :

1) d'animer l'action des comités de protection de la jeunesse, de donner en la matière des avis au Ministre de la Justice et de lui faire des propositions;

2) de donner son avis aux Ministres ayant le droit de présenter des candidats pour la composition du conseil, au sujet de toute question relative à la protection sociale de la jeunesse, et ce, à la demande des dits Ministres ou de sa propre initiative;

3) de faire annuellement rapport sur le développement et les besoins de la protection sociale de la jeunesse.

Le Roi règle le fonctionnement du conseil et du bureau permanent qui est constitué dans son sein. Il fixe les indemnités allouées à leurs membres.

(*) Le chiffre mis entre parenthèses renvoie à l'article correspondant du texte transmis par la Chambre.

ART. 5.(6)

De Minister van Justitie organiseert en stelt ter beschikking van de jeugdbeschermingscomités :

1) een administratief secretariaat, belast met de voorbereiding en de uitvoering van de beslissingen van het comité;

2) een afdeling van de sociale dienst bedoeld in artikel 64.

De Minister van Justitie stelt bovendien, in ieder gerechtelijk arrondissement of in iedere provincie, ter beschikking van de comités :

1) een medisch-psychologisch centrum;

2) een centrum voor eerste onthaal voor het onderbrengen van minderjarigen.

Hij kan daartoe met openbare of private instellingen, alsmede met particulieren, overeenkomsten aangaan.

Mocht hij geen overeenkomsten hebben kunnen aangaan die het mogelijk maken in de bestaande centra de onontbeerlijke onderzoeken te verzekeren, dan neemt de Minister van Justitie de maatregelen om de nodige raadplegingen te organiseren.

ART. 6.(7)

De werkingskosten van de nationale raad voor jeugdbescherming en van de jeugdbeschermingscomités komen ten laste van de begroting van het Ministerie van Justitie.

Dit is eveneens het geval met de uitgaven die voortvloeien uit de maatregelen van de comités en die niet door een openbare of private instelling worden gedekt.

De Koning bepaalt onder welke voorwaarden de comités die uitgaven mogen doen.

De bijdrage van de minderjarigen en van de onderhoudsplichtige personen wordt door de comités vastgesteld onverminderd het recht van de betrokkenen zich bij verzoekschrift tot de jeugdrechtbank te wenden.

TITEL II.

GERECHTELIJKE BESCHERMING.

EERSTE HOOFDSTUK.

Jeugdrechtbanken en jeugdkamers van de hoven van beroep.

ART. 7.(8)

In elke rechtbank van eerste aanleg is er onder de benaming « jeugdrechtbank » een afdeling die uitsluitend kennis neemt van de zaken die haar krachtens deze wet worden toegewezen.

ART. 5.(6)

Le Ministre de la Justice organise et met à la disposition des comités de protection de la jeunesse :

1) un secrétariat administratif chargé de préparer les délibérations du comité et d'en assurer l'exécution;

2) une section du service social prévu à l'article 64.

En outre, le Ministre de la Justice met à la disposition des comités, par arrondissement judiciaire ou par province :

1) un centre médico-psychologique;

2) un centre de premier accueil pour l'hébergement des mineurs.

A cet effet, il peut passer convention avec des organismes publics ou privés, ainsi qu'avec des particuliers.

Là où il n'aurait pu conclure de conventions permettant d'assurer, dans les centres existants, les examens indispensables, le Ministre de la Justice prend les mesures en vue d'organiser les consultations nécessaires.

ART. 6.(7)

Les frais de fonctionnement du conseil national de protection de la jeunesse et des comités de protection de la jeunesse sont à charge du budget du Ministère de la Justice.

Il en est de même des dépenses résultant des mesures prises par les comités qui ne sont pas couvertes par une institution publique ou privée.

Le Roi détermine les conditions dans lesquelles les comités peuvent engager ces dépenses.

La part contributive des mineurs et des personnes qui leur doivent des aliments est fixée par les comités, sous réserve du droit pour les intéressés de former recours par voie de requête adressée au tribunal de la jeunesse.

TITRE II.

PROTECTION JUDICIAIRE.

CHAPITRE PREMIER.

Des tribunaux de la jeunesse et des chambres de la jeunesse des cours d'appel.

ART. 7.(8)

Il y a dans chaque tribunal de première instance une section dénommée « tribunal de la jeunesse » qui connaît exclusivement des affaires qui lui sont attribuées par la présente loi.

Die rechtbank bestaat uit een of meer kamers met één rechter.

De Koning bepaalt het aantal kamers en wijst de jeugdrechters aan uit de rechters in de rechtbank van eerste aanleg die ten minste sedert twee jaar werkelijk een rechterlijk ambt uitoefenen.

Die magistraten worden aangewezen voor een termijn van drie jaar, die telkens voor vijf jaar kan vernieuwd worden. Na acht jaar kunnen zij vast benoemd worden.

Zij oefenen dit ambt uit met uitsluiting van enige andere gerechtelijke werkzaamheid. Evenwel kan de Koning een rechter in de jeugdrechtbank ermede belasten zijn ambt uit te oefenen in een of meer andere jeugdrechtbanken die in hetzelfde gebied van het hof van beroep zitting houden of hem machtigen om zitting te houden in de kamers voor burgerlijke zaken van de rechtbank van eerste aanleg.

Wanneer er in de jeugdrechtbank verscheidene rechters zijn, berust de verantwoordelijkheid voor en de verdeling van de dienst bij de oudstbenoemde.

Bij verhindering van een jeugdrechter wijst de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg een rechter titularis aan om hem te vervangen.

ART. 8. (9)

Het ambt van openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank wordt uitgeoefend door een of meer magistraten van het parket, die door de procureur des Konings worden aangewezen.

Deze magistraten oefenen eveneens het ambt van openbaar ministerie bij de rechtbank van eerste aanleg uit telkens wanneer deze rechtbank te beslissen heeft over de voorlopige maatregelen die betrekking hebben op de persoon, op het levensonderhoud en op de goederen van niet ontvoogde minderjarige kinderen van ouders die wegens echtscheiding of scheiding van tafel en bed in rechte staan.

ART. 9. (10)

Een of meer door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg aangewezen onderzoeksrechters worden speciaal belast met de zaken die tot de bevoegdheid van de jeugdrechtbank behoren.

ART. 10. (11)

In elk hof van beroep bestaan een of meer jeugdkamers die kennis nemen van het hoger beroep tegen de beslissingen van de jeugdrechtbanken.

De Koning bepaalt het aantal kamers.

De jeugdkamers zijn samengesteld uit één enkel lid, zijnde een kamervoorzitter of raadsheer in het hof, die door de Koning voor een hernieuwbare termijn van drie jaar wordt aangewezen.

Bij verhindering van een titularis wijst de eerste voorzitter een plaatsvervanger aan.

Ce tribunal comprend une ou plusieurs chambres constituées d'un seul juge.

Le Roi fixe le nombre de ces chambres et désigne les juges de la jeunesse parmi les juges au tribunal de première instance qui ont au moins deux ans de fonctions judiciaires effectives.

Ces magistrats sont désignés pour un terme de trois ans renouvelable chaque fois pour une durée de cinq ans. Après huit ans, ils peuvent être nommés à titre définitif.

Ils exercent ces fonctions à l'exclusion de toute autre activité judiciaire. Toutefois, le Roi peut charger un juge au tribunal de la jeunesse d'exercer ses fonctions dans un ou plusieurs autres tribunaux de la jeunesse siégeant dans le même ressort de cour d'appel ou l'autoriser à siéger aux chambres civiles du tribunal de première instance.

Lorsque le tribunal de la jeunesse comprend plusieurs juges, le plus ancien a la responsabilité et assume la répartition du service.

En cas d'empêchement d'un juge de la jeunesse, le président du tribunal de première instance désigne un juge titulaire pour le remplacer.

ART. 8. (9)

Les fonctions du ministère public près le tribunal de la jeunesse sont exercées par un ou plusieurs magistrats du parquet désignés par le procureur du Roi.

Ces magistrats exercent également les fonctions du ministère public près le tribunal de première instance chaque fois que celui-ci est appelé à statuer sur les mesures provisoires relatives à la personne, aux aliments et aux biens d'enfants mineurs non émancipés dont les père et mère sont en instance de divorce ou de séparation de corps.

ART. 9. (10)

Un ou plusieurs juges d'instruction désignés par le président du tribunal de première instance sont spécialement chargés des affaires qui sont de la compétence du tribunal de la jeunesse.

ART. 10. (11)

Il y a dans chaque cour d'appel une ou plusieurs chambres de la jeunesse qui connaissent de l'appel des décisions des tribunaux de la jeunesse.

Le Roi fixe le nombre de ces chambres.

Les chambres de la jeunesse sont constituées d'un seul membre, président de chambre ou conseiller à la cour, désigné par le Roi pour un terme renouvelable de trois ans.

En cas d'empêchement d'un titulaire, il lui est désigné un remplaçant par le premier président.

ART. 12 (nieuw).

In het hof van beroep wordt het ambt van openbaar ministerie bij de jeugdkamers uitgeoefend door een of meer magistraten van het parket-generaal, die door de procureur-generaal worden aangewezen.

HOOFDSTUK II.

Burgerrechtelijke bepalingen betreffende de minderjarigen.

ART. 12 (nieuw).

In het Burgerlijk Wetboek, eerste boek, titel III, « Woonplaats », wordt de wijziging aangebracht die volgt :

artikel 108 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 108. — Een niet ontvoogde minderjarige heeft zijn woonplaats bij degene die zijn wettelijk beheerder is.

» Wanneer de ouders die geen gemeenschappelijke woonplaats hebben, beiden wettelijk beheerder zijn van de niet ontvoogde minderjarige, dan heeft deze zijn woonplaats bij zijn vader.

» Een onbekwaamverklaarde meerderjarige heeft zijn woonplaats bij zijn voogd. ».

ART. 13 (1 : nieuw - 2 : 13).

In hetzelfde Wetboek, eerste boek, titel V, eerste hoofdstuk, « Hoedanigheden en voorwaarden vereist om een huwelijk te mogen aangaan », worden de wijzigingen aangebracht die volgen :

1. artikel 148 wordt gewijzigd als volgt :

a. het tweede lid wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Zijn dezen het niet eens, dan wordt het geschil door een van hen bij verzoekschrift voor de jeugdrechtbank gebracht. »;

b. het derde lid wordt opgeheven;

2. na artikel 160 wordt een artikel 160bis ingevoegd, luidende als volgt :

« Artikel 160bis. — Wanneer in de gevallen bedoeld in de artikelen 148 tot 150, 158 en 159, de toestemming tot het huwelijk van een minderjarig kind wordt geweigerd, kan de jeugdrechtbank, op vordering van de procureur des Konings, het kind toestemming verlenen om een huwelijk aan te gaan, als zij de weigering een misbruik acht te zijn.

De vordering wordt ingeleid bij dagvaarding tegen een bepaalde dag. De termijn van verschijning is acht dagen. Het vonnis is niet vatbaar voor verzet, maar wel kan hoger beroep er tegen worden ingesteld binnen vijftien dagen na de uitspraak, indien het op tegenspraak, of na de betekening, indien het bij verstek gewezen is. De termijn van verschijning voor de jeugdkamer van het hof van beroep is acht dagen.

ART. 11.(12)

A la cour d'appel, les fonctions du ministère public près les chambres de la jeunesse sont exercées par un ou plusieurs magistrats du parquet général, désignés par le procureur général.

CHAPITRE II.

Dispositions de droit civil relatives aux mineurs.

ART. 12 (nouveau).

La modification suivante est apportée au Code civil, livre premier, titre III, intitulé « Du domicile » :

l'article 108 est remplacé par la disposition suivante :

« Article 108. — Le mineur non émancipé a son domicile chez la personne qui est son administrateur légal.

» Lorsque les père et mère, qui n'ont pas de domicile commun, sont tous deux administrateurs légaux du mineur non émancipé, celui-ci est domicilié chez son père.

» Le majeur interdit a son domicile chez son tuteur. ».

ART. 13 (1 : nouveau - 2 : 13).

Les modifications suivantes sont apportées au même Code, livre premier, titre V, chapitre premier, intitulé « Des qualités et conditions requises pour pouvoir contracter mariage » :

1. l'article 148 est modifié comme suit :

a. l'alinéa 2 est remplacé par la disposition suivante :

« En cas de dissentiment entre ceux-ci, le litige est porté, par l'un d'eux, par voie de requête, devant le tribunal de la jeunesse. »;

b. l'alinéa 3 est abrogé;

2. il est inséré après l'article 160 un article 160bis, ainsi libellé :

« Article 160bis. — Lorsque dans les cas prévus aux articles 148 à 150, 158 et 159, le consentement au mariage d'un enfant mineur est refusé, le tribunal de la jeunesse peut, sur la demande du procureur du Roi, autoriser l'enfant à contracter mariage s'il juge le refus abusif.

La demande est introduite par citation à jour fixe. Le délai de comparution est de huitaine. Le jugement n'est pas susceptible d'opposition, mais il peut être frappé d'appel dans la quinzaine du prononcé, s'il est contradictoire, ou de la signification, s'il est par défaut. Le délai de comparution devant la chambre de la jeunesse de la cour d'appel est de huitaine.

» De jeugdrechtbank en de jeugdkamer van het hof van beroep behandelen de zaak onverwijld.

» Wanneer in het in artikel 160 bedoelde geval de toestemming tot het huwelijk van een minderjarig kind door de familieraad wordt geweigerd, kan de jeugdrechtbank eveneens, op vordering van de voogd, de toeziende voogd, de curator, een lid van de vergadering of de procureur des Konings, in het huwelijk toestemmen als zij de weigering een misbruik acht te zijn.

» De vordering wordt ingesteld tegen de leden van de familieraad, behalve de vrederechter, die het met de beslissing eens waren. Het tweede lid van dit artikel is op deze vordering toepasselijk. ».

ART. 14. (14-15-16)

In hetzelfde Wetboek, eerste boek, titel VI, hoofdstuk II, « Echtscheiding op grond van bepaalde feiten », worden de wijzigingen aangebracht die volgen :

1. artikel 236 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 236.—Elke eis tot echtscheiding bevat een omstandige opgave van de feiten. Hij bevat, in voorkomend geval en voor zover zij minderjarig en niet ontvoegd zijn, de vermelding van de identiteit van de gemeenschappelijke kinderen van de echtgenoten alsook van hun geadopteerde kinderen.

» De eis wordt met de bewijsstukken, zo die er zijn, aan de voorzitter van de rechtbank of aan de rechter die het ambt van voorzitter waarneemt, overhandigd door de echtgenoot-eiser in persoon, tenzij deze door ziekte verhinderd is; in dit geval begeeft de rechter zich, op verzoek van de eiser en op het getuigschrift van twee doctoren in de geneeskunde of de heelkunde, naar de woning van de eiser, om aldaar zijn eis in ontvangst te nemen. »;

2. artikel 239 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 239. — Op de bepaalde dag houdt de rechter aan de twee echtgenoten, indien beiden verschijnen, of aan de eiser, indien deze alleen verschijnt, zodanige bedenkingen voor als hij geschikt oordeelt om een verzoening te bewerken.

» Slaagt hij daarin niet, dan maakt hij daarvan een proces-verbaal op waarin hij, als hij ze gepast oordeelt en bekrachtigt, de overeenkomst tussen partijen vaststelt over de voorlopige maatregelen die betrekking hebben op de persoon, op het levensonderhoud en op de goederen van de niet ontvoegde minderjarige kinderen die aan de echtgenoten gemeenschappelijk zijn of door hen werden aangenomen.

» De rechter gelast dat het proces-verbaal, de eis en de stukken aan de procureur des Konings worden meegedeeld en dat over een en ander aan de rechtbank verslag wordt uitgebracht. »;

» Le tribunal de la jeunesse et la chambre de la jeunesse de la cour d'appel instruisent la cause d'urgence.

» Lorsque dans le cas prévu à l'article 160, le consentement au mariage d'un enfant mineur est refusé par le conseil de famille, le tribunal de la jeunesse peut également, sur la demande du tuteur, du subrogé tuteur, du curateur, d'un membre de l'assemblée ou du procureur du Roi, autoriser le mariage s'il juge le refus abusif.

» La demande est formée contre les membres du conseil de famille qui ont été d'avis de la délibération, hormis le juge de paix. L'alinéa 2 du présent article est applicable à cette demande. ».

ART. 14. (14-15-16)

Les modifications suivantes sont apportées au même Code, livre premier, titre VI, chapitre II, intitulé « Du divorce pour cause déterminée » :

1. l'article 236 est remplacé par la disposition suivante :

« Article 236.—Toute demande en divorce détaille les faits. Elle contient, le cas échéant et pour autant qu'ils soient mineurs et non émancipés, la mention de l'identité des enfants communs des époux ainsi que des enfants adoptés par eux.

» La demande est remise, avec les pièces à l'appui, s'il y en a, au président du tribunal ou au juge qui en fait les fonctions, par l'époux demandeur en personne, à moins qu'il n'en soit empêché par maladie; auquel cas, sur sa réquisition et le certificat de deux docteurs en médecine ou en chirurgie, le magistrat se transporte au domicile du demandeur pour y recevoir sa demande. »;

2. l'article 239 est remplacé par la disposition suivante :

« Article 239. — Au jour indiqué, le juge fait aux deux époux, s'ils se présentent, ou au demandeur, s'il est seul comparant, les représentations qu'il croit propres à opérer un rapprochement.

» S'il ne peut y parvenir, il en dresse un procès-verbal dans lequel il constate, s'il le juge convenable et l'entérine, l'accord des parties sur les mesures provisoires relatives à la personne, aux aliments et aux biens des enfants mineurs non émancipés communs aux époux ou adoptés par eux.

» Le juge ordonne la communication du procès-verbal, de la demande et des pièces au procureur du Roi et le référé du tout au tribunal. »;

3. artikel 264 wordt met de volgende bepaling aangevuld :

« De ambtenaar van de burgerlijke stand geeft na de overschrijving onverwijld daarvan kennis aan de procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg die op de vordering heeft beslist. »;

4. artikel 267 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 267.* — Het voorlopig bestuur over de persoon en de goederen van de kinderen blijft bij beide ouders zoals bepaald is in de artikelen 373 en 389, tenzij de partijen een andere regeling hebben getroffen in een overeenkomst die behoorlijk werd bekrachtigd zoals in artikel 239 is bepaald, een en ander onder voorbehoud van de beslissingen die in het belang van de kinderen door de voorzitter, rechtsprekend in kort geding, op verzoek hetzij van partijen of van een ervan, hetzij van de procureur des Konings, mochten worden gewezen. »;

5. artikel 268 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 268.* — De voorzitter, rechtsprekend in kort geding, neemt, in iedere stand van het geding, kennis van de voorlopige maatregelen die betrekking hebben op de persoon, op het levensonderhoud en op de goederen, zowel van de partijen als van de kinderen.

» De procureur des Konings kan, door bemiddeling van een afgevaardigde bij de jeugdbescherming, alle dienstige inlichtingen betreffende de zedelijke en stofelijke toestand van de kinderen inwinnen.

» De voorzitter kan de procureur des Konings verzoeken de in vorig lid bedoelde informatie te verrichten.

» Van de informatie wordt in alle gevallen aan partijen kennis gegeven.

» De voorzitter kan gebruik maken van dezelfde bevoegdheden als bij artikel 218 aan de vrederechter zijn toegekend.

» In dit geval kan zijn beschikking ingeroepen worden tegen alle tegenwoordige of toekomstige derdenschuldenaars, nadat zij hun, op verzoek van een van de partijen, door een gerechtsdeurwaarder zal zijn bekend. Wanneer zij ophoudt haar gevolgen te hebben, krijgen de derdenschuldenaars op dezelfde wijze daarvan bericht ten verzoeken van de meest gereede partij. ».

Art. 15. (17-18-19)

In hetzelfde Wetboek, eerste boek, titel VI, hoofdstuk III, « Echtscheiding door onderlinge toestemming », worden de wijzigingen aangebracht die volgen :

3. l'article 264 est complété par la disposition suivante :

« Après avoir effectué la transcription, l'officier de l'état-civil en avise sans tarder le procureur du Roi près le tribunal de première instance qui a statué sur la demande. »;

4. l'article 267 est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 267.* — L'administration provisoire de la personne et des biens des enfants reste aux père et mère ainsi qu'il est prévu aux articles 373 et 389, à moins que les parties n'en aient convenu autrement par un accord dûment entériné conformément à l'article 239, le tout sous réserve des décisions qui seraient rendues, pour le plus grand avantage des enfants, par le président statuant en référé, sur la demande, soit des parties ou de l'une d'elles, soit du procureur du Roi. »;

5. l'article 268 est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 268.* — Le président statuant en référé, connaît en tout état de cause, des mesures provisoires relatives à la personne, aux aliments et aux biens, tant des parties que des enfants.

» Le procureur du Roi peut prendre, à l'intervention d'un délégué à la protection de la jeunesse, tous renseignements utiles concernant la situation morale et matérielle des enfants.

» Le président peut demander au procureur du Roi de procéder à l'information prévue à l'alinéa précédent.

» L'information est, en tous cas, communiquée aux parties.

» Le président peut exercer les mêmes pouvoirs que ceux conférés au juge de paix par l'article 218.

» En ce cas, son ordonnance est opposable à tous tiers débiteurs actuels ou futurs sur la signification qui leur en est faite par ministère d'huissier de justice, à la requête d'une des parties. Lorsqu'elle cesse de produire ses effets, les tiers débiteurs en sont informés par la même voie, à la requête de la partie la plus diligente. ».

Art. 15. (17-18-19)

Les modifications suivantes sont apportées au même Code, livre premier, titre VI, chapitre III, intitulé « Du divorce par consentement mutuel » :

1. in artikel 280 wordt het 1° door de volgende bepaling vervangen :

« Aan wie hun gemeenschappelijke alsmede de door hen aangenomen kinderen toevertrouwd zullen worden, hetzij gedurende de proeftijd, hetzij na de echtscheiding; »;

2. in artikel 283 wordt het 2° door de volgende bepaling vervangen :

« De akten van geboorte en van overlijden van al hun gemeenschappelijke kinderen en van die welke zij hebben aangenomen; »;

3. artikel 284 wordt met de volgende bepaling aangevuld :

« De oudste notaris overhandigt binnen vijftien dagen aan de procureur des Konings een eensluidend verklaard afschrift van het proces-verbaal en van de daarbij gevoegde stukken. ».

ART. 16. (20)

In hetzelfde Wetboek, eerste boek, titel VI, hoofdstuk IV, « Gevolgen van echtscheiding », wordt de wijziging aangebracht die volgt :

artikel 302 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 302.* — Na de ontbinding van het huwelijk blijft het bestuur over de persoon en over de goederen van de kinderen bij diegene aan wie het voorlopig werd toevertrouwd, hetzij bij een overeenkomst tussen partijen die behoorlijk werd bekrachtigd zoals in artikel 239 is bepaald, hetzij bij een beschikking van de voorzitter, rechtsprekend in kort geding overeenkomstig artikel 268.

» Bij gebreke van zodanige overeenkomst of van zodanige beschikking, komt het bestuur toe aan de echtgenoot die de echtscheiding verkregen heeft.

» De jeugdrechtbank kan evenwel in alle gevallen in het belang van de kinderen anders beslissen, hetzij op verzoek van partijen of van een ervan, hetzij van de procureur des Konings. ».

ART. 17. (21-22)

In hetzelfde Wetboek, eerste boek, titel VI, hoofdstuk V, « Scheiding van tafel en bed », worden de wijzigingen aangebracht die volgen :

1. artikel 307, tweede lid, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« De artikelen 234 tot 239bis, 241, eerste en tweede lid, 242 tot 249, 253 en 262 tot 274 zijn evenwel van toepassing. Niettemin wordt in die stand van het geding niet gelast dat over de eis aan de rechtbank verslag zal worden uitgebracht zoals is bepaald bij de

1. à l'article 280, le 1° est remplacé par la disposition suivante :

« A qui leurs enfants communs ainsi que les enfants qu'ils ont adoptés seront confiés, soit pendant les épreuves, soit après le divorce; »;

2. à l'article 283, le 2° est remplacé par la disposition suivante :

« Les actes de naissance et de décès de tous leurs enfants communs et de ceux qu'ils ont adoptés; »;

3. l'article 284 est complété par la disposition suivante :

« Le plus âgé des notaires remet, dans la quinzaine, au procureur du Roi, une copie certifiée conforme du procès-verbal et des pièces qui y sont annexées. ».

ART. 16. (20)

La modification suivante est apportée au même Code, livre premier, titre VI, chapitre IV, intitulé « Des effets du divorce » :

l'article 302 est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 302.* — Après la dissolution du mariage, l'administration de la personne et des biens des enfants reste à celui à qui elle a été confiée provisoirement soit par l'accord des parties dûment entériné conformément à l'article 239, soit par une ordonnance du président statuant en référé conformément à l'article 268.

» En l'absence de pareil accord ou de pareille ordonnance, l'administration appartient à celui des époux qui a obtenu le divorce.

» Le tribunal de la jeunesse peut cependant, pour le plus grand avantage des enfants, en décider autrement dans tous les cas, sur la demande, soit des parties ou de l'une d'elles, soit du procureur du Roi. ».

ART. 17. (21-22)

Les modifications suivantes sont apportées au même Code, livre premier, titre VI, chapitre V, intitulé « De la séparation de corps » :

1. l'article 307, alinéa 2, est remplacé par la disposition suivante :

« Toutefois, les articles 234 à 239bis, 241, premier et deuxième alinéas, 242 à 249, 253 et 262 à 274 sont applicables. Néanmoins, le référé de la demande au tribunal, prévu par les articles 239 et 239bis, n'est point ordonné en cet état de la procédure; le juge, s'il n'a

artikelen 239 en 239bis; als de rechter de partijen niet heeft kunnen verzoenen, verwijst hij ze naar de rechtbank. »;

2. artikel 311bis wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 311bis. — De artikelen 299 en 302 zijn van toepassing op scheiding van tafel en bed op grond van bepaalde feiten.

» De artikelen 303 en 304 zijn van toepassing op de scheiding van tafel en bed op grond van bepaalde feiten zowel als op die door onderlinge toestemming. ».

ART. 18. (23-24-25)

In hetzelfde Wetboek, eerste boek, titel VIII, eerste hoofdstuk, « Aanneming van kinderen », worden de wijzigingen aangebracht die volgen :

1. in artikel 355 worden de eerste twee leden door de volgende bepalingen vervangen :

« De akte van aanneming moet ter homologatie onderworpen worden aan de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van de aannemende of, indien het aangenomen kind of een van de aangenomen kinderen minderjarig is, aan de jeugdrechtbank van de woonplaats van de aannemende. Te dien einde doet de meest gerede partij een uitgifte van deze akte of van ieder der overeenkomstig het vorige lid opgemaakte akten aan de procureur des Konings toekomen.

» Wanneer de aannemende zijn woonplaats in het buitenland heeft, zijn de procureur des Konings en de rechtbank van eerste aanleg of, in voorkomend geval, de jeugdrechtbank te Brussel bevoegd. »;

2. in artikel 356 wordt het vierde lid door de volgende bepaling vervangen :

« Het hof van beroep of, in voorkomend geval, de jeugdkamer van dit hof behandelt de zaak in dezelfde vorm als de rechtbank van eerste aanleg en beslist, zonder opgave van redenen : « Het vonnis wordt bevestigd » of « Het vonnis wordt teniet gedaan »; « bijgevolg wordt de aanneming gehomologeerd » of « bijgevolg wordt de aanneming niet gehomologeerd ». »;

3. in artikel 360 wordt het derde lid door de volgende bepaling vervangen :

« Is het aangenomen kind of een van de aangenomen kinderen ten aanzien van wie de herroeping wordt vervolgd minderjarig, dan is de jeugdrechtbank bevoegd. Indien de verweerder zijn woonplaats heeft in het buitenland, is de rechtbank van eerste aanleg of eventueel de jeugdrechtbank te Brussel bevoegd. ».

ART. 19. (26-27)

In hetzelfde Wetboek, eerste boek, titel IX, « Ouderlijke macht », worden de volgende wijzigingen aangebracht :

pu rapprocher les parties, les renvoie à se pourvoir devant le tribunal. »;

2. l'article 311bis est remplacé par la disposition suivante :

« Article 311bis. — Les articles 299 et 302 sont applicables à la séparation de corps pour cause déterminée.

» Les articles 303 et 304 sont applicables à la séparation de corps, tant pour cause déterminée que par consentement mutuel. ».

ART. 18. (23-24-25)

Les modifications suivantes sont apportées au même Code, livre premier, titre VIII, chapitre premier, intitulé « De l'adoption » :

1. à l'article 355, les alinéas 1 et 2 sont remplacés par les dispositions suivantes :

« L'acte d'adoption doit être soumis à l'homologation du tribunal de première instance du domicile de l'adoptant, ou, si l'adopté ou l'un des adoptés est mineur, au tribunal de la jeunesse du domicile de l'adoptant. A cet effet, une expédition de l'acte ou de chacun des actes dressés conformément à l'article précédent est remise par la partie la plus diligente au procureur du Roi.

» Si l'adoptant est domicilié à l'étranger, le procureur du Roi et le tribunal de première instance ou, le cas échéant, le tribunal de la jeunesse de Bruxelles sont compétents. »;

2. à l'article 356, l'alinéa 4 est remplacé par la disposition suivante :

« La cour d'appel ou, le cas échéant, la chambre de la jeunesse de cette cour instruit dans les mêmes formes que le tribunal de première instance ou le tribunal de la jeunesse et prononce, sans énoncer de motifs : « Le jugement est confirmé » ou « Le jugement est réformé »; « en conséquence, l'adoption est homologuée » ou « en conséquence, l'adoption n'est pas homologuée ». »;

3. à l'article 360, l'alinéa 3 est remplacé par la disposition suivante :

« Si l'adopté ou l'un des adoptés à l'égard duquel la révocation est poursuivie est mineur, le tribunal de la jeunesse est compétent. Si le défendeur est domicilié à l'étranger, le tribunal de première instance ou, le cas échéant, le tribunal de la jeunesse de Bruxelles est compétent. ».

ART. 19. (26-27)

Les modifications suivantes sont apportées au même Code, livre premier, titre IX, intitulé « De la puissance paternelle » :

1. artikel 373 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 373.*—Gedurende het huwelijk wordt dit gezag door de ouders gezamenlijk uitgeoefend. Zijn zij het niet eens, dan is de wil van de vader doorslaggevend, maar de moeder heeft het recht zich tot de jeugdrechtbank te wenden. »;

2. artikel 374 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 374.* — Het kind mag het ouderlijk huis niet verlaten zonder de toestemming van zijn ouders. Zijn zij het niet eens, dan is de wil van de vader doorslaggevend, maar de moeder heeft het recht zich tot de jeugdrechtbank te wenden. »;

3. artikel 384 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 384.* — De ouders of, in geval een van hen overlijdt, de langstlevende, hebben het genot van de goederen van hun kinderen totdat dezen de volle leeftijd van achttien jaar bereikt hebben of tot aan de ontvoogding, in geval deze plaats heeft voordat zij achttien jaar oud zijn. »;

4. artikel 386 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 386.* — Dit genot houdt op in geval van echtscheiding en van scheiding van tafel en bed. ».

ART. 20. (36-28)

In hetzelfde Wetboek, eerste boek, titel X, hoofdstuk II, « Voogdij », worden de wijzigingen aangebracht die volgen :

1. artikel 389 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 389.* — Gedurende het huwelijk beheren de ouders gezamenlijk de persoonlijke goederen van hun minderjarige kinderen. Zijn zij het niet eens, dan is de wil van de vader doorslaggevend, maar de moeder heeft het recht zich tot de jeugdrechtbank te wenden.

» Zij zijn verantwoording schuldig van de eigendom en de inkomsten, ten aanzien van de goederen waarvan zij het genot niet hebben, en van de eigendom alleen, ten aanzien van de goederen waarvan de wet hun het vruchtgebruik toekent.

» Wanneer kan gevreesd worden dat geldsommen die aan een minderjarige toekomen niet in zijn belang worden gebruikt, kan de jeugdrechtbank op vordering van de procureur des Konings de voorwaarden voor de aanwending van die sommen bepalen.

» In hetzelfde geval, kunnen de rechtbanken die uitspraak doen over de vergoeding van een stoffelijke of zedelijke schade aan een minderjarige veroorzaakt, de voorwaarden voor de aanwending van de verschuldigde geldsommen bepalen.

1. l'article 373 est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 373.*—Durant le mariage, cette autorité est exercée conjointement par le père et la mère. En cas de dissentiment entre eux la volonté du père prévaut; toutefois la mère a un droit de recours devant le tribunal de la jeunesse. »;

2. l'article 374 est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 374.* — L'enfant ne peut quitter la maison paternelle sans la permission de ses père et mère. En cas de dissentiment entre eux la volonté du père prévaut; toutefois la mère a un droit de recours devant le tribunal de la jeunesse. »;

3. l'article 384 est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 384.* — Les père et mère ou, en cas de décès de l'un d'eux, le survivant, ont la jouissance des biens de leurs enfants jusqu'à l'âge de dix-huit ans accomplis, ou jusqu'à l'émancipation qui pourrait avoir lieu avant l'âge de dix-huit ans. »;

4. l'article 386 est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 386.* — Cette jouissance cesse en cas de divorce et de séparation de corps. ».

ART. 20. (36-28)

Les modifications suivantes sont apportées au même Code, livre premier, titre X, chapitre II, intitulé « De la tutelle » :

1. l'article 389 est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 389.* — Durant le mariage, les père et mère administrent conjointement les biens personnels de leurs enfants mineurs. En cas de dissentiment entre eux la volonté du père prévaut; toutefois la mère a un droit de recours devant le tribunal de la jeunesse.

» Ils sont comptables quant à la propriété et aux revenus des biens dont ils n'ont pas la jouissance et, quant à la propriété seulement, de ceux dont la loi leur donne l'usufruit.

» Lorsqu'il existe des raisons de craindre que des sommes revenant à un mineur ne soient pas employées dans l'intérêt de celui-ci, le tribunal de la jeunesse peut, sur réquisition du procureur du Roi, fixer les conditions d'utilisation des dites sommes.

» Dans le même cas, les tribunaux appelés à statuer sur l'indemnisation d'un dommage matériel ou moral causé à un mineur peuvent fixer les conditions d'utilisation des sommes dues.

» Wanneer de beslissingen bedoeld in de twee voorgaande leden in kracht van gewijsde zijn gegaan, betekent de griffier een afschrift ervan bij ter post aangekende brief aan de schuldenaars, die zich dan alleen mits nakoming van de voorwaarden gesteld door de rechtbank, geldig kunnen bevrijden. »;

2. artikel 407 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« De procureur des Konings of een door hem aangevozen afgevaardigde bij de jeugdbescherming kan elke familieraad bijwonen met raadgevende stem. ».

ART. 21. (29-30-31-32)

In hetzelfde Wetboek, eerste boek, titel X, hoofdstuk III, « Ontvoogding », worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1. artikel 477 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 477.* — De minderjarige die de volle leeftijd van vijftien jaar heeft bereikt, kan door de jeugdrechtbank worden ontvoogd op verzoek van zijn ouders of wanneer dezen het niet eens zijn, op verzoek van een hunner.

De vader of de moeder die geen verzoek heeft ingediend evenals, in voorkomend geval, degene aan wie de bewaring van het kind is toevertrouwd, moeten alleszins vooraf worden gehoord of opgeroepen. »;

2. artikel 478 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 478.* — De minderjarige die geen ouders meer heeft en de volle leeftijd van vijftien jaar heeft bereikt, kan worden ontvoogd, indien de familieraad hem daartoe geschikt oordeelt.

» Het proces-verbaal van de beslissing waaruit de instemming van de familieraad blijkt, wordt door de vrederechter aan de jeugdrechtbank toegezonden.

» De ontvoogding wordt uitgesproken door de jeugdrechtbank. »;

3. artikel 479 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 479.* — Wanneer de voogd niets gedaan heeft met het oog op de ontvoogding van de minderjarige die de in artikel 478 gestelde vereisten vervult en wanneer een of meer bloedverwanten of aanverwanten van deze minderjarige, in de graad van volle neef of in een nadere graad, hem geschikt oordelen om ontvoogd te worden, kunnen zij de vrederechter verzoeken de familieraad bijeen te roepen om over dat punt te beraadslagen.

» De minderjarige die geen ouders meer heeft en volle achttien jaar oud is, kan eveneens de vrederechter verzoeken de familieraad bijeen te roepen om over zijn ontvoogding te beraadslagen.

» Lorsque les décisions prévues aux deux alinéas qui précèdent, sont passées en force de chose jugée, le greffier les signifie en copie par lettre recommandée à la poste, aux débiteurs qui ne peuvent dès lors se libérer valablement qu'en observant les conditions fixées par le tribunal. »;

2. l'article 407 est remplacé par la disposition suivante :

« Le procureur du Roi ou un délégué à la protection de la jeunesse désigné par lui peut assister à tout conseil de famille avec voix consultative. ».

ART. 21. (29-30-31-32)

Les modifications suivantes sont apportées au même Code, livre premier, titre X, chapitre III, intitulé « De l'émancipation » :

1. l'article 477 est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 477.* — Le mineur ayant atteint l'âge de quinze ans accomplis peut être émancipé par le tribunal de la jeunesse sur requête présentée par ses père et mère ou, en cas de dissentiment, sur requête présentée par l'un d'entre eux.

» Celui des père et mère qui n'a pas présenté requête, ainsi que, le cas échéant, la personne à qui la garde de l'enfant a été confiée, doivent, en tous cas, être préalablement entendus ou appelés. »;

2. l'article 478 est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 478.* — Le mineur resté sans père ni mère et ayant atteint l'âge de quinze ans accomplis peut être émancipé si le conseil de famille l'en juge capable.

» Le procès-verbal de la délibération constatant l'assentiment du conseil de famille est transmis au tribunal de la jeunesse par le juge de paix.

» L'émancipation est prononcée par le tribunal de la jeunesse. »;

3. l'article 479 est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 479.* — Lorsque le tuteur n'a fait aucune diligence pour l'émancipation du mineur qui remplit les conditions prévues à l'article 478 et qu'un ou plusieurs parents ou alliés de ce mineur au degré de cousin germain ou à des degrés plus proches le jugent capable d'être émancipé, ils peuvent requérir le juge de paix de convoquer le conseil de famille pour délibérer à ce sujet.

» Le mineur resté sans père ni mère et âgé de dix-huit ans accomplis peut également requérir le juge de paix de convoquer le conseil de famille pour délibérer au sujet de son émancipation.

» De vrederechter moet aan die verzoeken voldoen.
 » De twee laatste leden van voorgaand artikel zijn toepasselijk. »;

4. artikel 485 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 485.* — Aan iedere ontvoogde minderjarige die er niet toe in staat blijkt zichzelf te leiden of wiens verbintenissen ingevolge het vorige artikel zijn verminderd, kan het voordeel van de ontvoogding ontnomen worden; de ontvoogding wordt ingetrokken met inachtneming van dezelfde vormen als bij het verlenen van de ontvoogding zijn nagekomen, de minderjarige gehoord of opgeroepen.

» De procureur des Konings kan eveneens de intrekking van de ontvoogding aanvragen, na in voorkomend geval het advies van de vrederechter, voorzitter van de familieraad die over de ontvoogding heeft beraadslaagd, te hebben ingewonnen. ».

ART. 22 (nieuw)

In het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging, eerste boek, titel X, « Beraadslagingen van de familieraad », wordt de wijziging aangebracht die volgt :

artikel 883 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 883.* — Telkens wanneer de beslissingen van de familieraad niet eenparig genomen zijn, wordt de mening van ieder der leden die van de familieraad deel uitmaken, in het proces-verbaal vermeld.

» De voogd, toeziende voogd of curator, evenals de leden van de vergadering en de procureur des Konings kunnen tegen de beslissing opkomen; zij stellen hun eis in tegen de leden, behalve de vrederechter, die het met de beslissing eens waren, voor de rechtbank van eerste aanleg, tenzij de beslissing de ontvoogding of het huwelijk van de minderjarige betreft, in welke gevallen de jeugdrechtbank bevoegd is. ».

ART. 23. (33)

Artikel 79 van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 79.* — De ontvoogding wordt toegestaan door de jeugdrechtbank, op advies van de commissie en op verzoek van het lid dat als voogd werd aangewezen. ».

ART. 24. (nieuw)

In het Wetboek van Koophandel, eerste boek, eerste titel, « Koopliden », worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1. artikel 4 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Artikel 4.* — Iedere ontvoogde minderjarige van de ene of de andere kunne, die volle achttien jaar oud

» Le juge de paix doit déférer à ces réquisitions.

» Les deux derniers alinéas de l'article précédent sont applicables. »;

4. l'article 485 est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 485.* — Tout mineur émancipé qui fait preuve d'incapacité dans le gouvernement de sa personne ou dont les engagements ont été réduits en vertu de l'article précédent peut être privé du bénéfice de l'émancipation, laquelle lui est retirée en suivant les mêmes formes que celles qui ont eu lieu pour la lui conférer, le mineur entendu ou appelé.

» Le procureur du Roi peut également demander la révocation de l'émancipation, après avoir pris le cas échéant l'avis du juge de paix, président du conseil de famille qui a délibéré sur l'émancipation. ».

ART. 22 (nouveau)

La modification suivante est apportée au Code de procédure civile, livre premier, titre X, intitulé « Des avis de parents » :

l'article 883 est remplacé par la disposition suivante :

« *Artikel 883.* — Toutes les fois que les délibérations du conseil de famille ne sont pas unanimes, l'avis de chacun des membres qui le composent est mentionné dans le procès-verbal.

» Le tuteur, subrogé tuteur ou curateur, de même que les membres de l'assemblée et le procureur du Roi, peuvent se pourvoir contre la délibération; ils forment leur demande contre les membres qui ont été d'avis de la délibération, hormis le juge de paix, devant le tribunal de première instance, sauf lorsque la délibération porte sur l'émancipation du mineur ou sur son mariage, auxquels cas le tribunal de la jeunesse est compétent. ».

ART. 23. (33).

L'article 79 de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 79.* — L'émancipation est accordée par le tribunal de la jeunesse sur l'avis de la commission et à la requête de celui de ses membres qui a été désigné en qualité de tuteur. ».

ART. 24. (nouveau)

Les modifications suivantes sont apportées au Code de commerce, livre premier, titre premier, intitulé « Des commerçants » :

1. l'article 4 est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 4.* — Tout mineur émancipé de l'un ou l'autre sexe, âgé de dix-huit ans accomplis, qui veut

is en wil genieten van het hem door artikel 487 van het Burgerlijk Wetboek verleende vermogen om handel te drijven, kan de handelsverrichtingen niet beginnen, noch als meerderjarige worden beschouwd wat betreft de door hem terzake koophandel aangegane verbintenissen : 1° zo hij daartoe niet vooraf werd gemachtigd door zijn ouders of door een van hen in geval de andere onbekwaamverklaard, overleden of afwezig is, of, bij gebreke van de vader en van de moeder of in geval dezen het niet eens zijn, door de jeugdrechtbank in de vormen en onder de voorwaarden bepaald in de artikelen 477 tot 479 van het Burgerlijk Wetboek; 2° zo, daarenboven, een uitgifte van de akte van machtiging of van de door de jeugdrechtbank gewezen beslissing tot machtiging niet binnen een maand na haar dagtekening werd toegezonden aan de griffie van de rechtbank van koophandel van de plaats waar de minderjarige zijn woonplaats wil vestigen of, bij gebreke van de rechtbank van koophandel, aan de griffie van de burgerlijke rechtbank.

» De machtiging van de ouders of van een van hen, bedoeld in het 1° van het vorige lid, wordt verleend bij een verklaring afgelegd voor de vrederechter of voor een notaris, of voor de griffier van de rechtbank van koophandel; de vrederechter of de notaris die de verklaring heeft ontvangen, is gehouden binnen een maand na haar dagtekening een uitgifte ervan af te geven op de griffie van de rechtbank van koophandel, op de in artikel 13 hierna gestelde straffen.»;

2. artikel 5 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 5. — De intrekking van de machtiging om handel te drijven kan door de jeugdrechtbank worden uitgesproken op verzoek van de vader of de moeder die deze machtiging heeft verleend.

» In geval de machtiging door de jeugdrechtbank werd verleend, kan de intrekking worden uitgesproken in de vormen en onder de voorwaarden die bij de verlening ervan in acht werden genomen.

» De procureur des Konings kan eveneens de intrekking vorderen van de machtiging om handel te drijven na, in voorkomend geval, het advies te hebben ingewonnen van de vrederechter die de familierraad heeft voorgezeten waarin over deze machtiging werd beraadslaagd. In alle gevallen zendt de jeugdrechtbank een gelijkluidend afschrift van de verordening aan de minderjarige en hoort zij hem of roept hem ten minste op.

» Een uittreksel uit de beslissing waarbij de intrekking van de machtiging is uitgesproken, wordt, binnen de maand, overgemaakt aan de griffie van de rechtbank van koophandel.».

ART. 25. (nieuw)

In de wet van 10 maart 1900 op de arbeidsovereenkomst worden de wijzigingen aangebracht die volgen :

1. artikel 34 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 34. — De minderjarige is, met uitdrukkelijke of stilzwijgende machtiging van zijn ouders of

profiter de la faculté que lui accorde l'article 487 du Code civil de faire le commerce, ne peut en commencer les opérations, ni être réputé majeur quant aux engagements par lui contractés pour faits de commerce : 1° s'il n'y a pas été préalablement autorisé par ses père et mère ou par l'un d'eux en cas d'interdiction, décès ou absence de l'autre, ou, à défaut du père et de la mère ou en cas de dissentiment entre ceux-ci, par le tribunal de la jeunesse dans les formes et conditions prévues par les articles 477 à 479 du Code civil; 2° si, en outre, l'acte d'autorisation ou la décision d'autorisation rendue par le tribunal de la jeunesse n'a été transmis en expédition, dans le mois de sa date, au greffe du tribunal de commerce du lieu où le mineur veut établir son domicile ou, à défaut de tribunal de commerce, au greffe du tribunal civil.

» L'autorisation des père et mère ou de l'un d'eux, prévue au 1° de l'alinéa précédent, est accordée par une déclaration faite devant le juge de paix, ou devant notaire, ou devant le greffier du tribunal de commerce; le juge de paix ou le notaire qui a reçu la déclaration est tenu d'en remettre expédition dans le mois de sa date, au greffe du tribunal de commerce, sous les peines indiquées par l'article 13 ci-après.»;

2. l'article 5 est remplacé par la disposition suivante :

« Article 5. — Le retrait de l'autorisation de faire le commerce peut être prononcé par le tribunal de la jeunesse à la requête des père ou mère qui ont accordé cette autorisation.

» Dans les cas où l'autorisation a été accordée par le tribunal de la jeunesse, le retrait peut être prononcé dans les mêmes formes et conditions qui ont eu lieu pour la conférer.

» Le procureur du Roi peut également demander le retrait de l'autorisation de faire le commerce, après avoir pris, le cas échéant, l'avis du juge de paix, président du conseil de famille qui a délibéré sur l'autorisation.

» Dans tous les cas le tribunal de la jeunesse transmet une copie conforme de la demande au mineur et entend ou, à tout le moins convoque celui-ci.

» Un extrait de la décision prononçant le retrait de l'autorisation est transmis, dans le délai d'un mois, au greffe du tribunal de commerce.».

ART. 25. (nouveau)

Les modifications suivantes sont apportées à la loi du 10 mars 1900 sur le contrat de travail :

1. l'article 34 est remplacé par la disposition suivante :

« Article 34. — Le mineur est capable d'engager son travail moyennant l'autorisation expresse ou tacite de

van zijn voogd, bevoegd zijn arbeid te verhuren. Bij gebrek aan deze machtiging kan de jeugdrechtsbank ze verlenen op verzoek van het openbaar ministerie of van een lid van de familie.

» De ouders of de voogd worden vooraf gehoord of opgeroepen. »;

2. artikel 35 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 35. — Het hoofd van de onderneming stelt de minderjarige, op geldige wijze, zijn loon ter hand, behoudens verzet, hem door de vader, de moeder of de voogd betekend. »;

3. artikel 36 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 36. — Indien het belang van de minderjarige dit vordert, kan de jeugdrechtsbank op verzoek van het openbaar ministerie of een lid van de familie, de minderjarige machtigen het loon van zijn arbeid te ontvangen en er geheel of gedeeltelijk over te beschikken of voor hem een te allen tijde afzetbare bijzondere voogd aanstellen, gelast over dit loon te beschikken voor de behoeften van de onmondige. De ouders of de voogd worden vooraf gehoord of opgeroepen. ».

ART. 26. (nieuw)

In de wet van 5 juni 1928 houdende regeling van de arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst wordt de wijziging aangebracht die volgt :

in artikel 102 worden de eerste twee leden door de volgende bepalingen vervangen :

« De zeeman beneden de achttien jaar is niet bekwaam, tenzij hij, bij toepassing van zijn persoonlijk statuut, in het volle bezit is van zijn burgerlijke rechten, om een verbintenis aan te gaan en kan op de monsterrol van een schip niet ingeschreven worden zonder de machtiging van zijn ouders of van zijn voogd.

» Wordt de verbintenis aangegaan in het Rijk, dan wordt in het ontbreken van deze machtiging voorzien door de machtiging verleend overeenkomstig artikel 34 van de wet van 10 maart 1900 op de arbeidsovereenkomst. ».

ART. 27. (nieuw)

In de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, in de besluitwet van 10 januari 1945 betreffende de maatschappelijke zekerheid van de mijnwerkers en er mee gelijkgesteld en in de besluitwet van 7 februari 1945 betreffende de maatschappelijke zekerheid van de zeevlieden ter koopvaardij wordt de wijziging aangebracht die volgt :

het 2° van het tweede lid van artikel 8 van de besluitwet van 28 december 1944, het 2° van het tweede lid van artikel 5 van de besluitwet van 10 januari

ses père et mère ou de son tuteur. A défaut de cette autorisation, il peut y être suppléé par le tribunal de la jeunesse, à la requête du ministère public ou d'un membre de la famille.

Les père et mère ou le tuteur sont préalablement entendus ou appelés. »;

2. l'article 35 est remplacé par la disposition suivante :

« Article 35. — Le chef d'entreprise remet valablement au mineur son salaire, sauf opposition lui notifiée par le père, la mère ou le tuteur. »;

3. l'article 36 est remplacé par la disposition suivante :

« Article 36. — Si l'intérêt du mineur l'exige, le tribunal de la jeunesse peut, à la requête du ministère public ou d'un membre de la famille, autoriser le mineur à encaisser la rémunération de son travail et à en disposer en tout ou en partie, ou lui désigner un tuteur ad hoc, toujours révocable, chargé de disposer de cette rémunération pour les besoins du pupille. Les père et mère ou le tuteur sont préalablement entendus ou appelés. ».

ART. 26. (nouveau)

La modification suivante est apportée à la loi du 5 juin 1928 portant réglementation du contrat d'engagement maritime :

à l'article 102, les alinéas 1 et 2 sont remplacés par les dispositions suivantes :

« A moins qu'il n'ait le plein exercice de ses droits civils par application de son statut personnel, le marin de moins de dix-huit ans n'est pas capable de contracter un engagement et ne peut être inscrit au rôle d'équipage du navire sans l'autorisation de ses père et mère ou de son tuteur.

» Lorsque l'engagement a lieu dans le Royaume, il est suppléé au défaut de cette autorisation par celle accordée conformément à l'article 34 de la loi du 10 mars 1900 sur le contrat de travail. ».

ART. 27. (nouveau)

La modification suivante est apportée à l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, à l'arrêté-loi du 10 janvier 1945 concernant la sécurité sociale des ouvriers mineurs et assimilés et à l'arrêté-loi du 7 février 1945 concernant la sécurité sociale des marins de la marine marchande :

le 2° du deuxième alinéa de l'article 8 de l'arrêté-loi du 28 décembre 1944, le 2° du deuxième alinéa de l'article 5 de l'arrêté-loi du 10 janvier 1945 et le 2° du

1945 en het 2° van het eerste lid van artikel 8 van de besluitwet van 7 februari 1945 worden ieder door de volgende bepaling vervangen :

« 2° de aan een minderjarige arbeider verschuldigde prestaties kunnen hem geldig worden overgemaakt, tenzij er verzet bestaat vanwege de vader, de moeder of de voogd; ».

ART. 28. (34)

In de op 14 december 1932 gecoördineerde wetten op de verwerving, het verlies en de herkrijging van de nationaliteit, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1. in artikel 5 wordt, na het eerste lid, een lid ingevoegd dat als volgt luidt :

« Wanneer gedurende het huwelijk het bewaarrecht door de ouders gezamenlijk wordt uitgeoefend, is de toepassing van het vorige lid afhankelijk van de vrijwillige verandering van nationaliteit door de vader. »;

2. artikel 18, 4°, wordt aangevuld als volgt :

« Wanneer gedurende het huwelijk het bewaarrecht door de ouders gezamenlijk wordt uitgeoefend, is de toepassing van het vorige lid afhankelijk van het verlies van de staat van Belg door de vader. ».

HOOFDSTUK III.

Maatregelen ter bescherming van de minderjarigen.

EERSTE AFDELING.

Maatregelen ten aanzien van de ouders.

ART. 29. (35)

Wanneer kinderen die recht geven op gezinsbijslag of andere sociale uitkeringen grootgebracht worden in omstandigheden die kennelijk en doorgaans niet voldoen aan de eisen inzake voeding, huisvesting en hygiëne, en wanneer het bedrag van de uitkeringen niet wordt aangewend in het belang van de kinderen, kan de jeugdrechtbank, op vordering van het openbaar ministerie, een persoon aanwijzen die ermede belast is het bedrag van die uitkeringen te innen en uitsluitend te gebruiken voor de behoeften van de kinderen en voor de gezinsuitgaven die hen betreffen.

Het jeugdbeschermingscomité kan daartoe worden aangewezen.

Wanneer de beslissing in kracht van gewijsde is gegaan, betekent de griffier van de jeugdrechtbank ze bij afschrift per ter post aangetekende brief aan de met de vereffening van de uitkeringen belaste instelling, die zich dan alleen geldig kan bevrijden door het verschuldigde bedrag te storten aan de persoon of aan het jeugdbeschermingscomité daartoe aangewezen.

ART. 30. (37)

Wanneer de gezondheid, de veiligheid, de zedelijkheid van een minderjarige gevaar lopen, of wanneer

premier alinéa de l'article 8 de l'arrêté-loi du 7 février 1945 sont chacun remplacés par la disposition suivante :

« 2° les prestations dues à un travailleur d'âge mineur lui sont remises valablement, sauf opposition du père, de la mère ou du tuteur; ».

ART. 28 (34)

Les modifications suivantes sont apportées aux lois sur l'acquisition, la perte et le recouvrement de la nationalité, coordonnées le 14 décembre 1932 :

1. il est inséré après le premier alinéa de l'article 5 un alinéa libellé comme suit :

« Lorsque, durant le mariage, le droit de garde est exercé conjointement par les père et mère, l'application de l'alinéa précédent est subordonnée au changement volontaire de nationalité dans le chef du père. »;

2. l'article 18, 4°, est complété comme suit :

« Lorsque, durant le mariage, le droit de garde est exercé conjointement par les père et mère, l'application de l'alinéa précédent est subordonnée à la perte de la qualité de Belge dans le chef du père. ».

CHAPITRE III.

Des mesures de protection des mineurs.

SECTION PREMIERE.

Des mesures à l'égard des parents.

ART. 29. (35)

Lorsque des enfants donnant droit aux prestations familiales ou autres allocations sociales sont élevés dans des conditions d'alimentation, de logement et d'hygiène manifestement et habituellement défectueuses et lorsque le montant des allocations n'est pas employé dans l'intérêt des enfants, le tribunal de la jeunesse peut, sur réquisition du ministère public, désigner une personne chargée de percevoir le montant de ces allocations et de l'affecter aux besoins exclusifs des enfants et aux dépenses du foyer qui les concernent.

Le comité de protection de la jeunesse peut être désigné à ces fins.

Lorsque la décision est passée en force de chose jugée, le greffier du tribunal de la jeunesse la signifie en copie, par lettre recommandée à la poste, à l'organisme chargé de la liquidation des allocations, qui ne peut dès lors se libérer valablement que par versement à la personne ou au comité de protection de la jeunesse désigné à cette fin.

ART. 30. (37)

Lorsque la santé, la sécurité, la moralité ou les conditions d'éducation d'un mineur sont compromises,

de omstandigheden waarin hij wordt opgevoed, gevaar opleveren, kan de jeugdrechtbank, op vordering van het openbaar ministerie, een maatregel voor opvoedingsbijstand bevelen ten aanzien van degenen die hem onder hun bewaring hebben.

ART. 31. (38)

De opvoedingsbijstand verzekert aan de personen die de minderjarige onder hun bewaring hebben, de hulp van het jeugdbeschermingscomité of van een afgevaardigde bij de jeugdbescherming.

Die maatregel kan, daarenboven, naar gelang van de omstandigheden, voor dezelfde personen een of meer van de volgende verplichtingen inhouden :

1) de minderjarige onderwerpen aan het toezicht van het jeugdbeschermingscomité of van een afgevaardigde bij de jeugdbescherming;

2) hem onderwerpen aan de pedagogische of medische richtlijnen van een centrum voor opvoedkundige voorlichting of geestelijke hygiëne;

3) hem geregeld een school voor gewoon of bijzonder onderwijs doen bezoeken;

4) uitzonderlijk, hem plaatsen bij een betrouwbaar persoon of in een geschikte inrichting met het oog op zijn huisvesting, behandeling, opvoeding, onderrichting of beroepsopleiding.

Het jeugdbeschermingscomité of de afgevaardigde bij de jeugdbescherming belast met de opvoedingsbijstand, waakt voor de vervulling van deze verplichtingen onder het toezicht van de jeugdrechtbank.

Tot opvoedingsbijstand kan worden besloten afgezien van enigerlei rechtspleging ten opzichte van de minderjarige.

ART. 32. (39)

Van de ouderlijke macht ten aanzien van alle kinderen, of van een of meer onder hen, kan geheel of ten dele worden ontzet :

1) de vader of de moeder die is veroordeeld tot een criminele of correctionele straf wegens enig feit gepleegd op de persoon of met behulp van een van de kinderen of afstammelingen;

2) de vader of de moeder die, door slechte behandeling, misbruik van gezag, kennelijk slecht gedrag of erge nalatigheid, de gezondheid, de veiligheid of de zedelijkheid van het kind in gevaar brengt.

Hetzelfde geldt voor de vader of de moeder die huwt met een persoon die van de ouderlijke macht is ontzet.

De ontzetting wordt uitgesproken door de jeugdrechtbank, op vordering van het openbaar ministerie.

ART. 33. (40)

Volledige ontzetting slaat op alle rechten die uit de ouderlijke macht voortvloeien.

le tribunal de la jeunesse peut, sur réquisition du ministère public, ordonner une mesure d'assistance éducative à l'égard des personnes qui en ont la garde.

ART. 31. (38)

L'assistance éducative assure aux personnes qui ont la garde du mineur l'aide du comité de protection de la jeunesse ou d'un délégué à la protection de la jeunesse.

Cette mesure peut, en outre, selon les circonstances, comporter pour ces mêmes personnes l'une ou plusieurs des obligations suivantes :

1) soumettre le mineur à la surveillance du comité de protection de la jeunesse ou d'un délégué à la protection de la jeunesse;

2) le soumettre aux directives pédagogiques ou médicales d'un centre d'orientation éducative ou d'hygiène mentale;

3) lui faire fréquenter régulièrement un établissement d'enseignement ordinaire ou spécial;

4) exceptionnellement le placer chez une personne digne de confiance ou dans un établissement approprié, en vue de son hébergement, de son traitement, de son éducation, de son instruction ou de sa formation professionnelle.

Le comité de protection de la jeunesse ou le délégué à la protection de la jeunesse chargé de l'assistance éducative, veille à l'accomplissement de ces obligations sous le contrôle du tribunal de la jeunesse.

L'assistance éducative peut être ordonnée indépendamment de toute procédure à l'égard du mineur.

ART. 32. (39)

Peut être déchu de la puissance paternelle, en tout ou en partie, à l'égard de tous ses enfants, de l'un ou de plusieurs d'entre eux :

1) le père ou la mère qui est condamné à une peine criminelle ou correctionnelle du chef de tous faits commis sur la personne ou à l'aide d'un de ses enfants ou descendants;

2) le père ou la mère qui, par mauvais traitements, abus d'autorité, inconduite notoire ou négligence grave, met en péril la santé, la sécurité ou la moralité de son enfant.

Il en est de même pour le père ou la mère qui épouse une personne déchue de la puissance paternelle.

La déchéance est prononcée par le tribunal de la jeunesse sur réquisition du ministère public.

ART. 33. (40)

La déchéance totale porte sur tous les droits qui découlent de la puissance paternelle.

Voor degene die erdoor getroffen wordt, betekent ze ten aanzien van het betrokken kind en van diens afstammelingen :

1) uitsluiting van het recht van bewaring en opvoeding;

2) onbekwaamheid om ze te vertegenwoordigen, tot hun handelingen toestemming te verlenen en hun goederen te beheren;

3) uitsluiting van het recht van genot bedoeld in artikel 384 van het Burgerlijk Wetboek;

4) uitsluiting van het recht om levensonderhoud te vorderen;

5) uitsluiting van het recht om hun nalatenschap geheel of ten dele te verkrijgen overeenkomstig artikel 746 van het Burgerlijk Wetboek.

Volledige ontzetting brengt bovendien algemene onbekwaamheid mede om voogd, pleegvoogd, toeziende voogd, lid van een familieraad, curator of speciaal raadsman van de moeder-voogdes te zijn.

Gedeeltelijke ontzetting slaat op de rechten die de rechtbank bepaalt.

ART. 34. (41)

Wanneer zij de volledige of gedeeltelijke ontzetting van de ouderlijke macht uitspreekt, wijst de jeugdrechtbank de persoon aan die, onder haar toezicht, de in artikel 33, 1) en 2), vermelde rechten waarvan de ouders of een van hen ontzet zijn, zal uitoefenen en de overeenkomstige verplichtingen zal nakomen, of vertrouwt zij de minderjarige toe aan het jeugdbeschermingscomité, dat iemand aanwijst om de genoemde rechten uit te oefenen, nadat zijn aanwijzing door deze rechtbank is gehomologeerd op vordering van het openbaar ministerie.

De vader en de moeder worden vooraf gehoord of opgeroepen.

Werd slechts een der ouders ontzet, dan wijst de jeugdrechtbank, om hem te vervangen, de niet ontzette ouder aan, als dat niet in strijd is met het belang van de minderjarige.

ART. 35. (42)

Onverminderd de regels bepaald in het Burgerlijk Wetboek inzake toestemming tot het huwelijk, oefent de persoon die ingevolge artikel 34 is aangewezen, de rechten uit die hem werden verleend, eventueel met inachtneming van de bepalingen van de artikelen 373 en 374 van het Burgerlijk Wetboek. Hij waakt ervoor dat de inkomsten van de minderjarige aan diens onderhoud en opvoeding worden besteed.

In alle gevallen gelden voor het beheer van de goederen van de minderjarige de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek betreffende de voogdij.

De niet ontzette ouder heeft slechts het recht op wetmatig genot van de goederen van de minderjarige, indien hij is bekleed met de machten bedoeld in artikel 34.

Elle comprend pour celui qui en est frappé, à l'égard de l'enfant qu'elle concerne et des descendants de celui-ci :

1) l'exclusion du droit de garde et d'éducation;

2) l'incapacité de les représenter, de consentir à leurs actes et d'administrer leurs biens;

3) l'exclusion du droit de jouissance prévu à l'article 384 du Code civil;

4) l'exclusion du droit de réclamer des aliments;

5) l'exclusion du droit de recueillir tout ou partie de leur succession par application de l'article 746 du Code civil.

En outre, la déchéance totale entraîne l'incapacité générale d'être tuteur, tuteur officieux, subrogé tuteur, membre d'un conseil de famille, curateur ou conseil spécial de la mère tutrice.

La déchéance partielle porte sur les droits que le tribunal détermine.

ART. 34. (41)

En prononçant la déchéance totale ou partielle de la puissance paternelle, le tribunal de la jeunesse désigne la personne qui, sous son contrôle, exercera les droits mentionnés à l'article 33, 1) et 2), dont les parents ou l'un d'entre eux sont déchus et remplira les obligations qui y sont corrélatives, ou confie le mineur au comité de protection de la jeunesse, lequel désigne une personne qui exercera ces droits après que sa désignation aura été homologuée par ce tribunal, sur réquisition du ministère public.

Le père et la mère sont préalablement entendus ou appelés.

Si un seul des parents a encouru la déchéance, le tribunal de la jeunesse désigne, pour le remplacer, le parent non déchus, lorsque l'intérêt du mineur ne s'y oppose pas.

ART. 35. (42)

Sans préjudice des règles fixées par le Code civil en matière de consentement au mariage, la personne désignée par application de l'article 34 exerce les droits dont elle est investie en se conformant, le cas échéant, aux dispositions des articles 373 et 374 du Code civil. Elle veille à ce que les revenus du mineur soient employés à l'entretien et à l'éducation de celui-ci.

Dans tous les cas, la gestion des biens du mineur est régie par les dispositions du Code civil relatives à la tutelle.

Le parent non déchus n'a le droit de jouissance légale des biens du mineur que s'il est investi des pouvoirs prévus à l'article 34.

AFDELING II.

Maatregelen ten aanzien van de minderjarigen.

ART. 36. (43)

De jeugdrechtbank neemt kennis :

1) van de klachten ingediend door de personen die de ouderlijke macht uitoefenen, of in rechte of in feite een minderjarige beneden de leeftijd van achttien jaar onder hun bewaring hebben, die door zijn wangedrag of onbuigzaamheid ernstige redenen tot ontevredenheid geeft;

2) van de vorderingen van het openbaar ministerie betreffende minderjarigen wier gezondheid, veiligheid of zedelijkheid gevaar loopt hetzij wegens het milieu waarin zij leven hetzij wegens hun bezigheden, of wanneer de omstandigheden waarin zij worden opgevoed, gevaar opleveren door het gedrag van degenen die hen onder hun bewaring hebben;

3) van de vorderingen van het openbaar ministerie betreffende minderjarigen beneden de volle leeftijd van achttien jaar die bedelend of zwervend worden aangetroffen of van bedelarij of landloperij een gewoonte maken;

4) van de vorderingen van het openbaar ministerie ten aanzien van minderjarigen beneden de leeftijd van achttien jaar die vervolgd worden wegens een als misdrijf omschreven feit;

5) van de vorderingen van het openbaar ministerie betreffende de overtredingen bedoeld in de artikelen 10 en 11 van de wetten op het lager onderwijs, gecoördineerd op 20 augustus 1957.

De bepalingen van dit artikel zijn niet toepasselijk op minderjarigen die op het tijdstip van de feiten de hoedanigheid van militair bezitten.

ART. 37. (44)

De jeugdrechtbank kan ten aanzien van minderjarigen die voor haar zijn gebracht, maatregelen van bewaring, behoeding en opvoeding bevelen.

Zij kan volgens de omstandigheden :

1° hen berispen en hen laten bij of teruggeven aan degenen die ze onder hun bewaring hebben en dezen in voorkomend geval aanmanen in het vervolg beter toezicht op hen te houden;

2° hen onder het toezicht stellen van het jeugdbeschermingscomité of van een afgevaardigde bij de jeugdbescherming, die moet waken op de naleving van de door de rechtbank gestelde voorwaarden.

De rechtbank kan het behoud van de minderjarige in zijn milieu met name afhankelijk stellen van een of meer der volgende voorwaarden :

a) geregeld een school voor gewoon of bijzonder onderwijs bezoeken;

SECTION II.

Des mesures à l'égard des mineurs.

ART. 36. (43)

Le tribunal de la jeunesse connaît :

1) des plaintes formées par les personnes investies de la puissance paternelle ou qui assument la garde en droit ou en fait d'un mineur de moins de dix-huit ans qui, par son inconduite ou son indiscipline, donne de graves sujets de mécontentement;

2) des réquisitions du ministère public relatives aux mineurs dont la santé, la sécurité ou la moralité sont mises en danger, soit en raison du milieu où ils sont élevés, soit par les activités auxquelles ils se livrent, ou dont les conditions d'éducation sont compromises par le comportement des personnes qui en ont la garde;

3) des réquisitions du ministère public relatives à des mineurs âgés de moins de dix-huit ans accomplis trouvés mendiant ou vagabondant ou se livrant habituellement à la mendicité ou au vagabondage;

4) des réquisitions du ministère public à l'égard des mineurs de moins de dix-huit ans poursuivis du chef d'un fait qualifié infraction;

5) des réquisitions du ministère public relatives aux infractions visées par les articles 10 et 11 des lois sur l'enseignement primaire, coordonnées le 20 août 1957.

Les dispositions du présent article ne sont pas applicables aux mineurs ayant la qualité de militaire au moment des faits.

ART. 37. (44)

Le tribunal de la jeunesse peut ordonner à l'égard des mineurs qui lui sont déférés, des mesures de garde, de préservation et d'éducation.

Il peut selon les circonstances :

1° les réprimander et les laisser ou les rendre aux personnes qui en ont la garde en leur enjoignant le cas échéant de mieux les surveiller à l'avenir;

2° les soumettre à la surveillance du comité de protection de la jeunesse ou d'un délégué à la protection de la jeunesse chargé de veiller à l'observation des conditions fixées par le tribunal.

Le tribunal peut subordonner le maintien du mineur dans son milieu, notamment à l'une ou plusieurs des conditions suivantes :

a) fréquenter régulièrement un établissement scolaire d'enseignement ordinaire ou spécial;

b) een prestatie van opvoedkundige of filantropische aard leveren in verhouding tot leeftijd en midelen;

c) de pedagogische en medische richtlijnen van een centrum voor opvoedkundige voorlichting of geestelijke hygiëne in acht nemen;

3° hen, onder toezicht van het jeugdbeschermingscomité of van een afgevaardigde bij de jeugdbescherming, uitbesteden bij een betrouwbaar persoon of in een geschikte inrichting, met het oog op hun huisvesting, behandeling, opvoeding, onderrichting of beroepsopleiding;

4° hen toevertrouwen aan de groep Rijksgestichten voor observatie en opvoeding onder toezicht.

De onder n°s 2 tot 4 bedoelde maatregelen worden geschorst wanneer de minderjarige onder de wapens is. Zij lopen ten einde bij zijn meerderjarigheid.

ART. 38. (45)

Indien de minderjarige die wegens een als misdrijf omschreven feit voor de jeugdrechtsbank is gebracht, op het tijdstip van het feit ouder dan volle zestien jaar was en de jeugdrechtsbank een maatregel van bewaring, behoeving of opvoeding niet geschikt acht, kan zij de zaak bij een met redenen omklede beslissing uit handen geven en ze naar het openbaar ministerie verwijzen met het oog op vervolging vóór het bevoegde gerecht als daartoe grond bestaat.

ART. 39. (47)

Indien de krachtens artikel 37 genomen maatregel zijn uitwerking mist wegens het voortdurend wangedrag of de gevaarlijke gedragingen van de minderjarige, kan de jeugdrechtsbank beslissen dat hij, totdat hij meerderjarig is, ter beschikking van de Regering wordt gesteld.

ART. 40. (46)

Indien de minderjarige een als misdaad omschreven feit heeft gepleegd, kan de jeugdrechtsbank, als zij een van de in artikel 37 bepaalde maatregelen neemt, beschikken dat de zaak haar opnieuw wordt voorgelegd voordat de minderjarige meerderjarig is geworden om hem, indien daartoe grond bestaat, ter beschikking van de Regering te stellen voor niet langer dan tot de dag waarop de betrokkene vijftientig jaar wordt.

ART. 41. (48)

Wanneer de minderjarige ingevolge de artikelen 39 of 40 ter beschikking van de Regering is gesteld, beslist de Minister van Justitie op hem een van de in artikel 37, 2° tot 4°, bepaalde maatregelen toe te passen of hem, zo hij ouder dan zestien jaar is, te doen opsluiten in een strafinrichting waar hij aan een bijzonder regime onderworpen zal worden.

b) accomplir une prestation éducative ou philanthropique en rapport avec son âge et ses ressources;

c) se soumettre aux directives pédagogiques et médicales d'un centre d'orientation éducative ou d'hygiène mentale;

3° les placer, sous surveillance du comité de protection de la jeunesse ou d'un délégué à la protection de la jeunesse, chez toute personne digne de confiance, ou dans tout établissement approprié, en vue de leur hébergement, de leur traitement, de leur éducation, de leur instruction ou de leur formation professionnelle;

4° les confier au groupe des établissements d'observation et d'éducation surveillée de l'Etat.

Les mesures prévues sous les n°s 2 à 4 sont suspendues lorsque le mineur se trouve sous les armes. Elles prennent fin à sa majorité.

ART. 38. (45)

Si le mineur déféré au tribunal de la jeunesse en raison d'un fait qualifié infraction était âgé de plus de seize ans accomplis au moment de ce fait et que le tribunal de la jeunesse estime inadéquate une mesure de garde, de préservation ou d'éducation, il peut par décision motivée se dessaisir et renvoyer l'affaire au ministère public aux fins de poursuites devant la juridiction compétente, s'il y a lieu.

ART. 39. (47)

Si la mesure prise en vertu de l'article 37 est inopérante en raison de la mauvaise conduite persistante, ou du comportement dangereux du mineur, le tribunal de la jeunesse peut décider que le mineur sera mis à la disposition du Gouvernement jusqu'à sa majorité.

ART. 40. (46)

Si le mineur a commis un fait qualifié crime, le tribunal de la jeunesse peut, lorsqu'il prend une des mesures prévues à l'article 37, décider que la cause lui sera de nouveau soumise avant la majorité du mineur en vue de mettre celui-ci, s'il y a lieu, à la disposition du Gouvernement pour un terme qui ne pourra dépasser le jour où l'intéressé atteint l'âge de vingt-cinq ans.

ART. 41. (48)

Lorsque le mineur est mis à la disposition du Gouvernement en vertu des articles 39 ou 40, le Ministre de la Justice décide de le soumettre à l'une des mesures prévues à l'article 37, 2° à 4°, ou de le faire détenir, s'il a plus de seize ans, dans un établissement pénitentiaire où il sera soumis à un régime spécial.

ART. 42. (49)

Buiten de in artikel 41 bepaalde gevallen staat de minderjarige tegen wie een van de in artikel 37, 3° en 4°, bedoelde maatregelen is genomen, tot zijn meerderjarigheid onder toezicht van de jeugdrechtbank.

De jeugdrechtbank wijst het jeugdbeschermingscomité of een afgevaardigde bij de jeugdbescherming aan om dit toezicht uit te oefenen.

ART. 43. (50)

Wanneer een minderjarige wegens zijn geestestoestand in een psychiatrische inrichting moet verblijven, kan de jeugdrechtbank, na een psychiatrische expertise en bij een met redenen omklede beslissing, zijn plaatsing bevelen. Zodra deze niet meer volstrekt noodzakelijk is, geeft het hoofd van de psychiatrische inrichting daarvan schriftelijk bericht aan het openbaar ministerie bij de jeugdrechtbank en wordt er voor het overige gehandeld zoals in artikel 13 van de wet van 18 juni 1850 op de behandeling van de krankzinnigen, gewijzigd bij de wet van 28 december 1873, is bepaald.

Gedurende de plaatsing van een minderjarige in een psychiatrische inrichting wordt de toepassing van onderhavige wet te zijnen opzichte opgeschort.

HOOFDSTUK IV.

Territoriale bevoegdheid en rechtspleging.

ART. 44. (51-66)

Onverminderd de artikelen 355 en 360 van het Burgerlijke Wetboek, wordt de territoriale bevoegdheid van de jeugdrechtbank bepaald door de verblijfplaats van de ouders, voogden of degenen die de minderjarige onder hun bewaring hebben.

Bevoegd is echter de jeugdrechtbank :

1) van de verblijfplaats van de verzoeker, wanneer de artikelen 373, 374, 389, eerste lid, en 477 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 63, vijfde lid, van deze wet worden toegepast;

2) in wier rechtsgebied de familieraad krachtens de artikelen 478 en 479 van het Burgerlijk Wetboek vergaderd heeft.

Indien de ouders, voogden of degenen die een minderjarige onder hun bewaring hebben tegen wie een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding is genomen, van verblijfplaats veranderen, moeten zij daarvan onverwijld bericht geven aan de jeugdrechtbank onder wier bescherming de minderjarige is gesteld.

De verandering van verblijfplaats brengt mede dat de zaak onttrokken wordt aan deze rechtbank en verwezen naar de jeugdrechtbank van het arrondissement waar de nieuwe verblijfplaats gelegen is. Het dossier wordt haar toegezonden door de griffier van de rechtbank aan wie de zaak is onttrokken.

ART. 42. (49)

Le mineur qui a fait l'objet d'une des mesures prévues à l'article 37, 3° et 4°, en dehors des cas prévus à l'article 41, est soumis jusqu'à sa majorité à la surveillance du tribunal de la jeunesse.

Le tribunal de la jeunesse désigne pour assurer cette surveillance le comité de protection de la jeunesse ou un délégué à la protection de la jeunesse.

ART. 43. (50)

Lorsque en raison de l'état mental du mineur, son séjour dans un établissement psychiatrique est nécessaire, le tribunal de la jeunesse peut, après expertise psychiatrique et par décision motivée, ordonner sa collocation. Dès que celle-ci a cessé d'être indispensable, le chef de l'établissement psychiatrique en donne avis par écrit au ministère public près le tribunal de la jeunesse et il est procédé, pour le surplus, comme il est dit à l'article 13 de la loi du 18 juin 1850 sur le régime des aliénés, modifiée par la loi du 28 décembre 1873.

Pendant la durée de la collocation d'un mineur, l'application de la présente loi est suspendue à son égard.

CHAPITRE IV.

De la compétence territoriale et de la procédure.

ART. 44. (51-66)

Sans préjudice des articles 355 et 360 du Code civil, la compétence territoriale du tribunal de la jeunesse est déterminée par la résidence des parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur.

Néanmoins le tribunal de la jeunesse compétent est :

1) celui de la résidence du requérant en cas d'application des articles 373, 374, 389, alinéa 1er, et 477 du Code civil et de l'article 63, alinéa 5, de la présente loi;

2) celui dans le ressort duquel le conseil de famille s'est réuni en vertu des articles 478 et 479 du Code civil.

Si les parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde d'un mineur ayant fait l'objet d'une mesure de garde, de préservation ou d'éducation changent de résidence, ils doivent en donner avis sans délai au tribunal de la jeunesse à la protection duquel le mineur est confié.

Le changement de résidence entraîne le dessaisissement de ce tribunal au profit du tribunal de la jeunesse de l'arrondissement où est située la nouvelle résidence. Le dossier lui est transmis par le greffier du tribunal dessaisi.

De rechtbank waarbij de zaak aanhangig is gemaakt, blijft echter bevoegd om uitspraak te doen in geval van verandering van verblijfplaats tijdens het geding.

ART. 45. (52)

De zaak wordt bij de jeugdrechtbank aanhangig gemaakt :

1. in de aangelegenheden bedoeld in titel II, hoofdstuk II, en onverminderd de artikelen 302, 355, 360, 478 en 479 van het Burgerlijk Wetboek, bij een verzoekschrift ondertekend door de vader, de moeder, de voogden of degenen die de minderjarige onder hun bewaring hebben, of bij dagvaarding op verzoek van het openbaar ministerie;

2. in de aangelegenheden bedoeld in titel II, hoofdstuk III :

a) op de vordering van het openbaar ministerie of de in artikel 49, derde lid, bedoelde beschikking tot verwijzing, ten einde de onderzoeken bedoeld in artikel 50 te verrichten en in voorkomend geval de in artikelen 52 en 53 bepaalde voorlopige maatregelen van bewaring te bevelen;

b) door vrijwillige verschijning ingevolge een met redenen omklede waarschuwing van het openbaar ministerie of bij dagvaarding of verzoek van het openbaar ministerie ten einde over de zaak zelf te beslissen, na de partijen in hun middelen gehoord te hebben.

ART. 46. (53)

De dagvaarding op verzoek van het openbaar ministerie of de waarschuwing die het geeft moet, op straffe van nietigheid, worden gericht aan de ouders, voogden of degenen die de minderjarige onder hun bewaring hebben en aan de minderjarige zelf indien de rechtsvordering tot doel heeft zijn ontvoogding te doen intrekken of ten aanzien van hem een van de maatregelen bedoeld in titel II, hoofdstuk III, afdeling II, te doen nemen of wijzigen en hij ten minste twaalf jaar oud is.

ART. 47. (54)

Het is niet geoorloofd zich burgerlijke partij te stellen bij rechtstreekse dagvaarding voor de jeugdrechtbank.

Ten aanzien van minderjarigen die onder de jeugdrechtbank ressorteren, kunnen de openbare besturen de vervolgingen die tot hun bevoegdheid behoren, slechts instellen door klacht in te dienen bij de procureur des Konings; deze alleen kan de zaak bij de jeugdrechtbank aanhangig maken.

ART. 48. (67)

Wanneer het feit dat de minderjarige zou hebben gepleegd, samenhangt met een misdrijf dat zou begaan

Le tribunal saisi reste cependant compétent pour statuer en cas de changement de résidence survenant en cours d'instance.

ART. 45. (52)

Le tribunal de la jeunesse est saisi:

1. dans les matières prévues au titre II, chapitre II, sans préjudice des articles 302, 355, 360, 478 et 479 du Code civil, par une requête signée par les père, mère, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur ou par citation à la requête du ministère public;

2. dans les matières prévues au titre II, chapitre III :

a) par la réquisition du ministère public ou l'ordonnance de renvoi prévue à l'article 49, alinéa 3, en vue de procéder aux investigations prévues à l'article 50 et d'ordonner, s'il échet, les mesures provisoires de garde prévues aux articles 52 et 53;

b) par la comparution volontaire à la suite d'un avertissement motivé donné par le ministère public ou la citation à la requête du ministère public, en vue de statuer au fond, les parties entendues en leurs moyens.

ART. 46. (53)

La citation à la requête du ministère public ou l'avertissement donné par lui doit, à peine de nullité, être adressé aux parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur et au mineur lui-même si l'action tend à faire révoquer son émancipation ou à faire prendre ou modifier à son égard, une des mesures prévues au titre II, chapitre III, section II, et qu'il est âgé de douze ans au moins.

ART. 47. (54)

La constitution de partie civile par voie de citation directe devant le tribunal de la jeunesse n'est pas autorisée.

A l'égard des mineurs relevant du tribunal de la jeunesse, les administrations publiques ne peuvent exercer les poursuites qui leur appartiennent, qu'en formant plainte entre les mains du procureur du Roi qui seul peut saisir le tribunal de la jeunesse.

ART. 48. (67)

Lorsque le fait qu'aurait commis le mineur est connexe à une infraction qu'auraient commise une ou

zijn door een of meer personen die niet aan de rechtsmacht van de jeugdrechtbank zijn onderworpen, worden de vervolgingen gesplitst zodra dat zonder nadeel voor het vooronderzoek kan geschieden.

De vervolgingen kunnen worden gevoegd indien de jeugdrechtbank de zaak ingevolge artikel 38 uit handen heeft gegeven.

ART. 49. (68)

Alleen in uitzonderingsomstandigheden en in geval van volstreekte noodzaak wordt de zaak bij vordering van het openbaar ministerie bij de onderzoeksrechter aanhangig gemaakt of treedt deze ambtshalve op in geval van ontdekking op heterdaad.

In spoedeisende gevallen kan de onderzoeksrechter ten aanzien van de minderjarige een van de in de artikelen 52 en 53 bedoelde maatregelen van bewaring nemen, behoudens de verplichting daarvan onmiddellijk bericht te geven aan de jeugdrechtbank, die alsdan haar bevoegdheden uitoefent.

Als het onderzoek is geëindigd, neemt de onderzoeksrechter, op vordering van het openbaar ministerie, een beschikking tot buitenvervolginstelling of een beschikking tot verwijzing naar de jeugdrechtbank.

ART. 50. (55)

De jeugdrechtbank treft alle maatregelen en doet alle navorsingen verrichten die dienstig zijn om de persoonlijkheid van de betrokken minderjarigen en het milieu waarin zij worden grootgebracht, te kennen en om uit te maken wat hun belang is en welke middelen voor hun opvoeding of behandeling geschikt zijn.

Zij doet een maatschappelijk onderzoek verrichten door bemiddeling van een afgevaardigde bij de jeugdbescherming.

Zij kan de minderjarige aan een medisch-psychologisch onderzoek onderwerpen.

Zij kan inzage krijgen van de maatschappelijke onderzoeken en van het protocol van de medico-psychologische onderzoeken die verricht zijn door toedoen van het jeugdbeschermingscomité.

Buiten het geval waarin een als overtreding omschreven feit krachtens artikel 36, 4), bij de jeugdrechtbank is aanhangig gemaakt, kan zij de zaak onder de in artikel 38 bepaalde voorwaarden eerst na het in het vorige lid bedoelde gedane onderzoek uit handen geven.

ART. 51. (56)

Wanneer een zaak eenmaal bij de jeugdrechtbank is aanhangig gemaakt, kan zij te allen tijde de minderjarige, de ouders, voogden of degenen die hem onder hun bewaring hebben, oproepen.

In de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 148, 373, 374, 389, eerste lid, 477 en 485 van het Burgerlijk Wetboek, behandelt de jeugdrechtbank de zaak onverwijld. Zij doet een gelijkluidend afschrift van de

plusieurs personnes non-justiciables du tribunal de la jeunesse, les poursuites sont disjointes dès que la disjonction peut avoir lieu sans nuire à l'information.

Les poursuites peuvent être jointes si le tribunal de la jeunesse s'est dessaisi conformément à l'article 38.

ART. 49. (68)

Le juge d'instruction n'est saisi par réquisition du ministère public ou ne se saisit d'office en cas de flagrant délit que dans des circonstances exceptionnelles et en cas de nécessité absolue.

S'il y a urgence, le juge d'instruction peut prendre à l'égard du mineur une des mesures de garde visées aux articles 52 et 53, sauf à en donner immédiatement avis au tribunal de la jeunesse qui exerce dès lors ses attributions.

L'instruction terminée, le juge d'instruction rend, sur la réquisition du ministère public, une ordonnance de non-lieu ou une ordonnance de renvoi devant le tribunal de la jeunesse.

ART. 50. (55)

Le tribunal de la jeunesse effectue toutes diligences et fait procéder à toutes investigations utiles pour connaître la personnalité des mineurs intéressés, le milieu où ils sont élevés, déterminer leur intérêt et les moyens appropriés à leur éducation ou à leur traitement.

Il fait procéder à une étude sociale par l'intermédiaire d'un délégué à la protection de la jeunesse.

Il peut soumettre le mineur à un examen médico-psychologique.

Il peut obtenir communication des études sociales et des protocoles d'examen médico-psychologiques effectués à l'intervention du comité de protection de la jeunesse.

Hors le cas où le tribunal de la jeunesse est saisi en vertu de l'article 36, 4), d'un fait qualifié contravention, il ne peut se dessaisir d'une affaire, dans les conditions prévues par l'article 38, qu'après avoir fait procéder à l'examen prévu à l'alinéa précédent.

ART. 51. (56)

Le tribunal de la jeunesse, une fois saisi, peut en tout temps convoquer le mineur, les parents, tuteurs ou personnes qui en ont la garde.

Dans les matières prévues aux articles 148, 373, 374, 389, alinéa premier, 477 et 485 du Code civil, le tribunal de la jeunesse instruit la cause d'urgence. Il transmet une copie conforme de la demande à celui

vordering toekomen aan degene van de ouders die geen verzoek heeft ingediend; zij hoort deze laatste of roept hem ten minste op.

Indien, in de andere aangelegenheden, de minderjarige of de personen die de minderjarige onder hun bewaring hebben, op de oproeping niet verschijnen en deze personen dit niet kunnen rechtvaardigen, kunnen zij door de jeugdrechtbank veroordeeld worden tot geldboete van één tot vijftientwintig frank en tot gevangenisstraf van één tot zeven dagen, of tot een van die straffen alleen.

ART. 52. (57)

Gedurende een rechtspleging strekkende tot de toepassing van een der maatregelen bedoeld in titel II, hoofdstuk III, neemt de jeugdrechtbank voorlopig ten aanzien van de minderjarige de nodige maatregelen van bewaring.

Zij kan ofwel de minderjarige laten bij degenen die hem onder hun bewaring hebben en hem gebeurlijk onder het in artikel 37, 2°, bedoelde toezicht stellen ofwel voorlopig een van de in artikel 37, 3° en 4°, bedoelde maatregelen nemen.

ART. 53. (69)

Indien het feitelijk onmogelijk is een particulier of een instelling te vinden die de minderjarige dadelijk kan opnemen, en alzo de in artikel 52 bedoelde maatregelen niet kunnen worden ten uitvoer gelegd, mag de minderjarige voorlopig, maar voor niet langer dan vijftien dagen, in een huis van arrest worden bewaard.

De minderjarige die in een huis van arrest wordt bewaard, wordt van de aldaar gedetineerde volwassenen afgezonderd.

ART. 54. (59)

Behalve in de gevallen bepaald in titel II, hoofdstuk III, waarin zij in persoon moeten verschijnen, mogen de partijen zich door een advocaat laten vertegenwoordigen. De medewerking van pleitbezorgers is niet vereist.

De jeugdrechtbank kan te allen tijde bevelen dat de partijen persoonlijk verschijnen. Zij kan tevens al degenen oproepen die de minderjarige onder hun bewaring hebben.

ART. 55. (58)

Wanneer een zaak bij de jeugdrechtbank aanhangig is gemaakt, wordt aan de partijen en aan hun advocaat kennis gegeven van de neerlegging van het dossier ter griffie waar ze gedurende ten minste drie dagen vóór de terechtzitting er inzage kunnen van nemen. De stukken die betrekking hebben op de persoonlijkheid van de minderjarige en op het milieu waarin hij leeft mogen echter noch aan de minderjarige noch aan de burgerlijke partij medegedeeld worden. Het volledig dossier, die stukken inbegrepen, moet de advocaat van de minderjarige ter beschikking gesteld worden wanneer deze partij is in het geding.

des père et mère qui n'a pas présenté requête; il entend ou, à tout le moins convoque ce dernier.

Dans les autres matières, si, sur l'invitation à comparaître, le mineur ou les personnes qui ont la garde du mineur ne comparaissent pas et que ces personnes ne puissent justifier la non-comparution, elles peuvent être condamnées, par le tribunal de la jeunesse, à une amende d'un à vingt-cinq francs et à un emprisonnement d'un à sept jours ou à l'une de ces peines seulement.

ART. 52. (57)

Pendant la durée d'une procédure tendant à l'application d'une des mesures prévues au titre II, chapitre III, le tribunal de la jeunesse prend provisoirement à l'égard du mineur les mesures de garde nécessaires.

Il peut, soit le laisser chez les personnes qui en ont la garde et le soumettre, le cas échéant, à la surveillance prévue à l'article 37, 2°, soit prendre provisoirement une des mesures prévues à l'article 37, 3° et 4°.

ART. 53. (69)

S'il est matériellement impossible de trouver un particulier ou une institution en mesure de recueillir le mineur sur-le-champ et qu'ainsi les mesures prévues à l'article 52 ne puissent être exécutées, le mineur peut être gardé provisoirement dans une maison d'arrêt pour un terme qui ne peut dépasser quinze jours.

Le mineur gardé dans une maison d'arrêt est isolé des adultes qui y sont détenus.

ART. 54. (59)

Sauf dans les cas prévus au titre II, chapitre III, où elles doivent comparaître en personne, les parties peuvent se faire représenter par un avocat. Le ministère des avoués n'est pas requis.

Le tribunal de la jeunesse peut, en tout temps, ordonner la comparution personnelle des parties. Il peut, de même, convoquer toutes les personnes qui ont la garde du mineur.

ART. 55. (58)

Lorsqu'une affaire est portée devant le tribunal de la jeunesse, les parties et leur avocat sont informés du dépôt au greffe du dossier dont ils peuvent prendre connaissance pendant trois jours au moins avant l'audience. Toutefois, les pièces concernant la personnalité du mineur et le milieu où il vit ne peuvent être communiquées ni au mineur ni à la partie civile. Le dossier complet y compris ces pièces doit être mis à la disposition de l'avocat du mineur, lorsque celui-ci est partie au procès.

Heeft de minderjarige geen advocaat, dan wijst de staflhouder of het bureau voor kosteloze raadplegingen er een aan.

ART. 56. (60 + 61)

In de zaken bedoeld in titel II, hoofdstuk III, eerste afdeling, worden de betrokken minderjarigen niet als partij bij de debatten beschouwd. De jeugdrechtbank kan hen horen indien zij dit geraden acht en hen verzoeken de zittingszaal te verlaten nadat zij zijn gehoord.

In de zaken bedoeld in titel II, hoofdstuk III, afdeling II, wordt het geval van elke minderjarige afzonderlijk onderzocht. Geen andere minderjarige mag daarbij aanwezig zijn behalve gedurende de voor eventuele confrontatie nodige tijd.

ART. 57. (62)

De jeugdrechtbank kan zich tijdens de debatten te allen tijde in raadkamer terugtrekken om de deskundigen en de getuigen, de ouders, voogden of degenen die de minderjarige onder hun bewaring hebben, omtrent diens persoonlijkheid te horen.

De minderjarige is niet aanwezig bij de debatten in raadkamer. De rechtbank kan hem echter laten roepen indien zij dit geraden acht.

De debatten in raadkamer mogen slechts plaatsvinden in aanwezigheid van de advocaat van de minderjarige.

ART. 58. (63)

Tegen de beslissingen van de jeugdrechtbank kan binnen de wettelijke termijnen hoger beroep ingesteld worden door het openbaar ministerie en alle in het geding betrokken partijen.

De vonnissen gewezen in de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 148, 373, 374, 389, eerste lid, en 477 van het Burgerlijk Wetboek zijn niet vatbaar voor verzet. Hoger beroep kan enkel bij verzoekschrift worden ingesteld, binnen een maand na de uitspraak. De jeugdkamer van het hof van beroep doet een gelijkluidend afschrift van dit verzoekschrift toekomen aan degene van de ouders die geen hoger beroep heeft ingesteld; zij hoort deze laatste of roept hem ten minste op.

De jeugdrechtbank kan de voorlopige tenuitvoerlegging van haar beslissingen bevelen, behalve wat de kosten betreft.

ART. 59. (64)

De rechter in hoger beroep kan de in de artikelen 52 en 53 bedoelde voorlopige maatregelen nemen.

De vroeger door de jeugdrechtbank genomen voorlopige maatregelen blijven gehandhaafd zolang ze niet door het gerecht in hoger beroep zijn gewijzigd.

Si le mineur n'a pas d'avocat, il lui en sera désigné un par le bâtonnier ou par le bureau de consultation gratuite.

ART. 56. (60-61)

Dans les affaires visées au titre II, chapitre III, section première, les mineurs intéressés ne sont pas considérés comme parties au débat. Le tribunal de la jeunesse peut les entendre s'il l'estime opportun et les inviter à quitter la salle d'audience après leur audition.

Dans les affaires visées au titre II, chapitre III, section II, le cas de chaque mineur est examiné séparément en l'absence de tout autre mineur, sauf pendant le temps nécessaire à d'éventuelles confrontations.

ART. 57. (62)

Le tribunal de la jeunesse peut à tout moment, au cours des débats, se retirer en chambre du conseil pour entendre, sur la personnalité du mineur, les experts et les témoins, les parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur.

Le mineur n'assiste pas aux débats en chambre du conseil. Le tribunal peut cependant le faire appeler s'il l'estime opportun.

Les débats en chambre du conseil ne peuvent avoir lieu qu'en présence de l'avocat du mineur.

ART. 58. (63)

Les décisions du tribunal de la jeunesse sont, dans les délais légaux, susceptibles d'appel de la part du ministère public et de toutes les parties en cause.

Les jugements rendus dans les matières prévues aux articles 148, 373, 374, 389, alinéa premier, et 477 du Code civil ne sont pas susceptibles d'opposition. L'appel ne peut être formé que par voie de requête dans le mois du prononcé. La chambre de la jeunesse de la cour d'appel transmet une copie conforme de cette requête à celui des père et mère qui n'a pas interjeté appel; elle entend ou, à tout le moins convoque ce dernier.

Le tribunal de la jeunesse peut ordonner l'exécution provisoire de ses décisions sauf quant aux dépens.

ART. 59. (64)

Le juge saisi de l'appel peut prendre les mesures provisoires prévues aux articles 52 et 53.

Les mesures provisoires prises antérieurement par le tribunal de la jeunesse sont maintenues tant qu'elles n'ont pas été modifiées par la juridiction d'appel.

ART. 60. (65)

De jeugdrechtbank kan te allen tijde, ambtshalve of op vordering van het openbaar ministerie, de maatregelen genomen zowel ten aanzien van de vader, moeder of degenen die de minderjarige onder hun bewaring hebben als ten aanzien van de minderjarige zelf, intrekken of wijzigen, de terbeschikkingstelling van de Regering uitgezonderd, en binnen de perken van deze wet optreden in het belang van de minderjarige.

De vader, moeder, voogden of degenen die de minderjarige onder hun bewaring hebben, alsmede de minderjarige tegen wie de maatregel is genomen, kunnen zich met dat doel bij verzoekschrift tot de jeugdrechtbank wenden, nadat één jaar verstreken is sedert de dag waarop de beslissing waarbij de maatregel is bevolen, definitief is geworden. Indien dit verzoekschrift wordt afgewezen, kan het niet worden hernieuwd voordat één jaar verstreken is sedert de dag waarop de afwijzende beslissing definitief is geworden.

ART. 61. (70)

Ingeval het als misdrijf omschreven feit bewezen is, veroordeelt de jeugdrechtbank de minderjarige tot de kosten en, indien daartoe grond bestaat, tot teruggave. Bijzondere verbeurdverklaring kan worden uitgesproken.

In hetzelfde geval doet de jeugdrechtbank waarbij de burgerlijke vordering aanhangig is gemaakt, uitspraak over deze vordering terzelfder tijd als over de publieke vordering. Zij doet terzelfder tijd uitspraak over de kosten.

De personen die hetzij krachtens artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek, hetzij krachtens een bijzondere wet aansprakelijk zijn, worden gedagvaard en zijn met de minderjarige hoofdelijk gehouden tot betaling van de kosten, tot teruggave en tot schadevergoeding.

ART. 62. (71)

Behoudens afwijking, gelden voor de in titel II, hoofdstuk II, bedoelde procedures de wetsbepalingen inzake burgerlijke rechtspleging, en voor die waarvan in dezelfde titel, hoofdstuk III, sprake is, de wetsbepalingen betreffende de vervolgingen in correctionele zaken.

ART. 63. (72)

De ontzetting van de ouderlijke macht en de maatregelen die ingevolge de artikelen 37, 39 en 40 worden bevolen ten aanzien van minderjarigen die op grond van artikel 36, 1), 3) en 4), voor de jeugdrechtbank zijn gebracht, worden in het strafregister van de betrokkene vermeld.

Die ontzetting en die maatregelen mogen nooit aan particulieren ter kennis worden gebracht.

Zij mogen aan de gerechtelijke overheden ter kennis worden gebracht.

ART. 60. (65)

Le tribunal de la jeunesse peut, en tout temps, soit d'office, soit à la demande du ministère public, rapporter ou modifier les mesures prises tant à l'égard des père, mère ou personnes qui ont la garde du mineur qu'à l'égard du mineur lui-même, à l'exception de la mise à la disposition du Gouvernement, et agir dans les limites de la présente loi au mieux des intérêts du mineur.

Le tribunal de la jeunesse peut être saisi aux mêmes fins par requête des père, mère, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur ainsi que du mineur qui fait l'objet de la mesure, après l'expiration d'un délai d'un an à compter du jour où la décision ordonnant la mesure est devenue définitive. Si cette requête est rejetée, elle ne peut être renouvelée avant l'expiration d'un an depuis la date à laquelle la décision de rejet est devenue définitive.

ART. 61. (70)

Dans le cas où le fait qualifié infraction est établi, le tribunal de la jeunesse condamne le mineur aux frais et, s'il y a lieu, aux restitutions. La confiscation spéciale peut être prononcée.

Dans le même cas, le tribunal de la jeunesse saisi de l'action civile statue sur cette action en même temps que sur l'action publique. Il statue en même temps sur les dépens.

Les personnes responsables soit en vertu de l'article 1384 du Code civil, soit en vertu d'une loi spéciale, sont citées et tenues solidairement avec le mineur, des frais, des restitutions et des dommages intérêts.

ART. 62. (71)

Sauf dérogation, les dispositions légales en matière de procédure civile s'appliquent aux procédures visées au titre II, chapitre II, et les dispositions légales concernant les poursuites en matière correctionnelle, aux procédures visées au même titre, chapitre III.

ART. 63. (72)

Les déchéances de la puissance paternelle et les mesures prononcées par application des articles 37, 39 et 40 à l'égard des mineurs déferés au tribunal de la jeunesse sur base de l'article 36, 1), 3) et 4), sont mentionnées au casier judiciaire des intéressés.

Ces déchéances et ces mesures ne peuvent jamais être portées à la connaissance des particuliers.

Elles peuvent être portées à la connaissance des autorités judiciaires.

Zij mogen ook aan de administratieve overheden, de notarissen en de gerechtsdeurwaarders worden ter kennis gebracht, indien dezen die inlichtingen voor de toepassing van een wets- of verordening-bepaling volstrekt nodig hebben. Deze mededeling geschiedt onder de controle van de gerechtelijke overheden volgens de door de Koning te bepalen procedure.

De meldingen die bij toepassing van deze wet in het strafregister van een minderjarige zijn gemaakt, kunnen op verzoek van degene die er het voorwerp van was, bij beslissing van de jeugdrechtsbank geschrapt worden na verloop van vijf jaren sedert het tijdstip waarop die maatregelen een einde hebben genomen.

De ontzetting van de ouderlijke macht wordt ambtshalve geschrapt, wanneer daaraan door herstel een einde is gemaakt.

TITEL III.

ALGEMENE BEPALINGEN.

ART. 64. (73)

In elk gerechtelijk arrondissement wordt een sociale dienst voor jeugdbescherming opgericht, samengesteld uit vaste afgevaardigden.

Die dienst bestaat uit twee afdelingen :

a) een afdeling waarvan de afgevaardigden ter beschikking van de jeugdbeschermingscomités worden gesteld;

b) een afdeling waarvan de afgevaardigden ter beschikking worden gesteld van de rechterlijke overheden die met de toepassing van deze wet zijn belast.

De vaste afgevaardigden bij de jeugdbescherming worden door de Minister van Justitie benoemd op een lijst met twee namen, die in elk gerechtelijk arrondissement wordt voorgedragen hetzij door het of de jeugdbeschermingscomités, hetzij door de rechterlijke overheden. Zij moeten houder zijn van een diploma van maatschappelijk assistent of van een diploma dat van een voldoende pedagogische of sociale kennis doet blijken en zij moeten vooraf voor een examen voor toelating tot de proeftijd geslaagd zijn.

De Koning stelt het organiek reglement en het kader van de vaste afgevaardigden bij de jeugdbescherming alsook de hiërarchische positie van hun ambt vast. Hij bepaalt uit welke diploma's een voldoende pedagogische of sociale kennis blijkt en stelt nadere regels voor het examen voor toelating tot de proeftijd dat door de Minister van Justitie wordt georganiseerd.

De vaste afgevaardigden bij de jeugdbescherming zijn aan het statuut van het Rijkspersoneel onderworpen en zij staan administratiefrechtelijk onder het gezag van de Minister van Justitie.

Zij vervullen, onder de verantwoordelijkheid en de leiding van de met de jeugdbescherming belaste overheden tot wier beschikking zij gesteld zijn, de hun door dezen opgelegde opdrachten.

Elles peuvent également être portées à la connaissance des autorités administratives, des notaires et des huissiers de justice, dans les cas où ces renseignements leur sont indispensables pour l'application d'une disposition légale ou réglementaire. Cette communication se fait sous le contrôle des autorités judiciaires, suivant la procédure qui sera déterminée par le Roi.

Les mentions inscrites au casier judiciaire d'un mineur, par application de la présente loi, peuvent être rayées par décision du tribunal de la jeunesse, sur requête de celui qui en a fait l'objet, lorsque cinq ans se sont écoulés à partir du moment où ces mesures ont pris fin.

La déchéance de la puissance paternelle est rayée d'office lorsqu'il y a été mis fin par la réintégration.

TITRE III.

DISPOSITIONS GENERALES.

ART. 64. (73)

Il est créé dans chaque arrondissement judiciaire un service social de protection de la jeunesse composé de délégués permanents.

Ce service comporte deux sections :

a) une section dont les délégués sont mis à la disposition des comités de protection de la jeunesse;

b) une section dont les délégués sont mis à la disposition des autorités judiciaires chargées de l'application de la présente loi.

Les délégués permanents à la protection de la jeunesse sont nommés par le Ministre de la Justice sur une liste de deux noms, présentée dans chaque arrondissement judiciaire, soit par le ou les comités de protection de la jeunesse, soit par les autorités judiciaires. Ils doivent être porteurs d'un diplôme d'auxiliaire social ou d'un diplôme justifiant de connaissances pédagogiques ou sociales suffisantes et doivent avoir satisfait préalablement à un examen d'admission au stage.

Le Roi fixe le règlement organique et le cadre des délégués permanents à la protection de la jeunesse ainsi que la hiérarchie de leurs fonctions. Il détermine les diplômes faisant foi de connaissances pédagogiques ou sociales suffisantes et règle les modalités de l'examen d'admission au stage qui est organisé par le Ministre de la Justice.

Les délégués permanents à la protection de la jeunesse sont soumis au statut des agents de l'Etat et placés administrativement sous l'autorité du Ministre de la Justice.

Ils effectuent sous la responsabilité et la direction des autorités chargées de la protection de la jeunesse à la disposition desquelles ils sont mis, les missions qui leur sont ordonnées par celles-ci.

Aan iedere afdeling van de sociale dienst voor jeugdbescherming kunnen door de overheden te wier beschikking zij is gesteld, vrijwillige afgevaardigden worden toegevoegd. Op het stuk van vergoeding wegens reis- en verblijfkosten worden deze afgevaardigden gelijkgesteld met de vaste afgevaardigden bij de jeugdbescherming.

ART. 65. (74)

De Koning stelt in ieder gerechtelijk arrondissement een jeugdpolitieeenheid in, die onder het gezag en het toezicht van de procureur-generaal staat zomede onder de leiding van de procureur des Konings tot wiens beschikking zij gesteld is.

De Koning bepaalt het aantal officieren en agenten volgens de behoeften van de dienst, hun statuut en de voorwaarden tot uitoefening van hun ambt.

De officieren en agenten van de jeugdpolitie zijn belast met alle opdrachten van administratieve en gerechtelijke politie in verband met de toepassing van de wetten op de jeugdbescherming.

ART. 66. (75)

Iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon, iedere vereniging of inrichting die zich bereid verklaart gezamenlijk en doorgaans minderjarigen op te nemen krachtens deze wet, moet daartoe door de Minister van Justitie erkend worden.

Na het advies van de in artikel 67 bedoelde commissie te hebben ingewonnen, stelt de Koning, per categorie van inrichtingen, de algemene voorwaarden voor erkenning vast; die voorwaarden kunnen betrekking hebben op :

a) het personeel van de diensten voor opvoeding, beroepsopleiding en bestuur;

b) de gebouwen en installaties;

c) de verzorging, het onderwijs, de morele vorming en beroepsopleiding, alsmede het opvoedingsregime van de minderjarigen, onverminderd de toepassing van artikel 6 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van de wetgeving betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal, technisch en kunstonderwijs.

ART. 67. (76)

De Minister van Justitie beschikt, bij een met rede- nen omklede beslissing, op de erkenningsaanvragen, na het advies te hebben ingewonnen van een commissie die wordt voorgezeten door een jeugdrechter in hoger beroep en bovendien bestaat uit twee jeugdrechters, een ambtenaar van het Ministerie van Justitie, een ambtenaar van het Ministerie tot wiens bevoegdheid de nationale opvoeding behoort, een ambtenaar van het Ministerie tot wiens bevoegdheid de volksgezondheid en de gezinszorg behoort, alsook een vertegenwoordiger van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn.

Des délégués bénévoles peuvent être adjoints à chacune des sections du service social de protection de la jeunesse par les autorités à la disposition desquelles elles sont mises. En matière d'indemnité pour frais de route et de séjour, ils sont assimilés aux délégués permanents à la protection de la jeunesse.

ART. 65. (74)

Le Roi institue, dans chaque arrondissement judiciaire, une unité de police de la jeunesse, placée sous l'autorité et la surveillance du procureur général et sous la direction du procureur du Roi à la disposition duquel elle est mise.

Le Roi fixe le nombre des officiers et agents selon les besoins du service, leur statut et les conditions d'exercice de leurs fonctions.

Les officiers et agents de la police de la jeunesse sont chargés de toutes missions de police administrative et judiciaire relatives à l'application des lois sur la protection de la jeunesse.

ART. 66. (75)

Toute personne physique ou morale, toute œuvre ou tout établissement s'offrant à recueillir collectivement et de façon habituelle des mineurs en vertu de la présente loi, doit avoir été agréé à cette fin par le Ministre de la Justice.

Le Roi arrête, par catégorie d'établissements, les conditions générales d'agrément, après avoir pris l'avis de la commission prévue à l'article 67; ces conditions peuvent concerner :

a) le personnel des services d'éducation, de formation professionnelle et d'administration;

b) les bâtiments et installations;

c) les soins, l'enseignement, la formation morale et professionnelle ainsi que le régime éducatif des mineurs, sans préjudice de l'application de l'article 6 de la loi du 29 mai 1959 modifiant la législation relative à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique et artistique.

ART. 67. (76)

Le Ministre de la Justice statue sur les demandes d'agrément par décision motivée, après avoir pris l'avis d'une commission présidée par un juge d'appel de la jeunesse et comprenant, en outre, deux juges de la jeunesse, un fonctionnaire du Ministère de la Justice, un fonctionnaire du Ministère ayant l'éducation nationale dans ses attributions, un fonctionnaire du Ministère ayant la santé publique et la famille dans ses attributions ainsi qu'un représentant de l'Œuvre Nationale de l'Enfance.

De leden van de commissie worden aangewezen door de Minister van Justitie na advies van zijn betrokken collega's.

De Minister van Justitie kan bovendien aan deze leden twee personen toevoegen die bekend zijn wegens hun ervaring in het administratief beheer of de pedagogische leiding van de inrichtingen bedoeld in artikel 66.

Hij stelt de werkwijze van die commissie vast.

Elk erkenningsdossier bevat, buiten de administratieve inlichtingen, een verslag van een rechter in de jeugdrechtbank en van de procureur des Konings van het arrondissement waar de verzoeker is gevestigd.

ART. 68. (78)

Wanneer wordt bevonden dat de natuurlijke persoon of rechtspersoon, de vereniging of inrichting, niet meer aan de erkenningsvoorwaarden voldoet, kan de Minister van Justitie ze aanmanen zich, volgens het geval, binnen acht dagen tot zes maanden naar die voorwaarden te gedragen; zoniet kan hij, na raadpleging van de in artikel 67 bedoelde commissie, de erkenning bij een met redenen omklede beslissing intrekken.

ART. 69. (79)

Aan de Minister van Justitie wordt kennis gegeven :

a) van iedere beslissing die genomen wordt krachtens de eerste titel van deze wet wanneer zij uitgaven ten gevolge heeft ten laste van de begroting van het Ministerie van Justitie;

b) van iedere krachtens titel II, hoofdstukken III en IV, van deze wet genomen beslissing.

Hij doet de plaatsingen alsmede de in artikel 66 bedoelde inrichtingen inspecteren door ambtenaren aan wie hij daartoe opdracht geeft.

ART. 70. (80)

De Koning bepaalt ieder jaar de prijs per dag onderhoud in de Rijksgestichten voor observatie en opvoeding onder toezicht.

Na het advies te hebben ingewonnen van de commissie ingesteld bij artikel 67, bepaalt de Koning het bedrag van de toelagen per dag onderhoud en opvoeding waarop de andere inrichtingen dan de in het eerste lid bedoelde of de private personen aanspraak kunnen maken voor de plaatsingen verricht krachtens titel I en titel II, hoofdstukken III en IV, van deze wet.

De toelagen per dag onderhoud en opvoeding zijn een vast bedrag voor de courante uitgaven.

Voor de betaling van bijzondere kosten kunnen toelagen worden toegekend onder de voorwaarden die de Koning stelt.

Les membres de la commission sont désignés par le Ministre de la Justice après avis de ses collègues intéressés.

Le Ministre de la Justice peut, en outre, adjoindre à ces membres deux personnes connues pour leur expérience dans la gestion administrative ou la direction pédagogique des établissements visés à l'article 66.

Il règle les modalités de fonctionnement de cette commission.

Chaque dossier d'agrément contient, outre les renseignements administratifs, un rapport d'un juge au tribunal de la jeunesse et du procureur du Roi de l'arrondissement où le requérant est établi.

ART. 68. (78)

Lorsqu'il est constaté que la personne physique ou morale, l'œuvre ou l'établissement, ne satisfait plus aux conditions d'agrément, le Ministre de la Justice peut le mettre en demeure de se conformer à ces conditions dans un délai de huit jours à six mois selon le cas, faute de quoi, après consultation de la commission prévue à l'article 67, il peut, par décision motivée, retirer l'agrément.

ART. 69. (79)

Le Ministre de la Justice reçoit notification :

a) de toute décision prise en vertu du titre premier de la présente loi lorsqu'elle entraîne des dépenses à charge du budget du Ministère de la Justice;

b) de toute décision prise en vertu du titre II, chapitres III et IV, de la présente loi.

Il fait inspecter les placements, ainsi que les établissements visés à l'article 66, par les fonctionnaires qu'il délègue à cet effet.

ART. 70. (80)

Le Roi fixe annuellement le prix de la journée d'entretien dans les établissements d'observation et d'éducation surveillée de l'Etat.

Le Roi, après avoir pris l'avis de la commission instituée par l'article 67, fixe le montant des subsides journaliers d'entretien et d'éducation auxquels peuvent prétendre les établissements autres que ceux visés à l'alinéa 1er ou les particuliers, pour les placements effectués en vertu du titre I et du titre II, chapitres III et IV, de la présente loi.

Les subsides journaliers d'entretien et d'éducation constituent un forfait couvrant les dépenses courantes.

Des subsides destinés au paiement des frais spéciaux peuvent être alloués dans les conditions déterminées par le Roi.

Alle toelagen dienen uitsluitend voor het betalen van de uitgaven voor onderhoud, opvoeding en behandeling van de minderjarige voor wie zij zijn toegekend. Zij worden alleen uitbetaald aan de natuurlijke persoon of rechtspersoon die de minderjarige werkelijk grootbrengt. Zij worden door de Staat voorgeschooten.

ART. 71. (81)

De jeugdrechtbank bepaalt, na onderzoek van de gegoedheid der betrokkenen, de bijdrage van de minderjarigen en van de onderhoudsplichtigen in de onderhouds-, opvoedings- en behandelingskosten die voortvloeien uit maatregelen genomen overeenkomstig de bepalingen van titel II, hoofdstukken III en IV, van deze wet. De onderhoudsplichtigen die niet in het geding betrokken zijn, worden opgeroepen.

De jeugdrechtbank beslist evenzo op de voorziening ingesteld krachtens artikel 6, laatste lid.

Deze beslissingen zijn vatbaar voor hoger beroep en voor herziening.

Overtreding van de verplichtingen, door die beslissingen opgelegd, wordt gestraft overeenkomstig de bepalingen van artikel 391*bis* van het Strafwetboek.

De invordering van de kosten die ten laste van betrokkenen komen, geschiedt door bemiddeling van het bestuur der registratie en domeinen, overeenkomstig het bepaalde in artikel 3 van de domaniale wet van 22 december 1949. De vordering verjaart door verloop van vijf jaren, overeenkomstig het bepaalde in artikel 2277 van het Burgerlijk Wetboek.

ART. 72. (82)

Het jeugdbeschermingscomité, de jeugdrechtbank of de Minister van Justitie, al naar het geval, bepaalt welke bestemming zal worden gegeven aan het loon dat aan de ingevolge titel I of titel II, hoofdstuk III of hoofdstuk IV, van deze wet geplaatste minderjarige wordt toegekend.

Tijdens de minderjarigheid van de betrokkene kunnen de bijdragen uit dat loon die op een spaarboekje bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas mochten zijn ingeschreven, niet worden afgehaald zonder de uitdrukkelijke machtiging van de overheid die het spaarboekje heeft doen openen.

De betrokkene kan ze afhalen als hij eenentwintig jaar wordt. De jeugdrechtbank kan echter op verzoek van het openbaar ministerie of van de wettelijke vertegenwoordigers van de minderjarige beslissen dat afhaling voordat betrokkene vijfentwintig jaar is geworden niet kan geschieden zonder de uitdrukkelijke machtiging van de rechtbank. Zodanig verzoek kan alleen worden ingediend zolang de betrokkene minderjarig is.

ART. 73. (83)

De besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders is, onder de voorwaarden en volgens de modaliteiten die de Koning

Tous les subsides servent exclusivement à payer les dépenses d'entretien, d'éducation et de traitement du mineur pour lequel ils sont alloués. Ils ne sont payés qu'à la personne physique ou morale qui élève effectivement le mineur. L'avance en est faite par l'Etat.

ART. 71. (81)

Le tribunal de la jeunesse fixe, après enquête sur la solvabilité des intéressés, la part contributive des mineurs et des personnes qui leur doivent des aliments, dans les frais d'entretien, d'éducation et de traitement résultant des mesures prises conformément aux dispositions du titre II, chapitre III et IV, de la présente loi. Les débiteurs d'aliments qui ne sont pas à la cause, y sont appelés.

Le tribunal de la jeunesse statue de même sur les recours introduits en vertu de l'article 6, dernier alinéa.

Ces décisions sont susceptibles d'appel et de révision.

La violation des obligations imposées par ces décisions est punie conformément aux dispositions de l'article 391*bis* du Code pénal.

Le recouvrement des frais mis à charge des intéressés est poursuivi à l'intervention de l'administration de l'enregistrement et des domaines, conformément aux dispositions de l'article 3 de la loi domaniale du 22 décembre 1949. L'action se prescrit par cinq ans conformément aux dispositions de l'article 2277 du Code civil.

ART. 72. (82)

L'affectation des rémunérations allouées au mineur placé en application du titre Ier ou du titre II, chapitre III ou chapitre IV, de la présente loi est réglée, selon le cas, par le comité de protection de la jeunesse, par le tribunal de la jeunesse ou par le Ministre de la Justice.

Pendant la minorité de l'intéressé les sommes provenant de ces rémunérations et qui auraient été inscrites à un livret de la Caisse Générale d'Epargne et de Retraite, ne peuvent être retirées sans l'autorisation expresse de l'autorité à l'initiative de laquelle le livret d'épargne a été ouvert.

Elles peuvent être retirées par l'intéressé lorsqu'il a atteint l'âge de vingt et un ans. Toutefois, le tribunal de la jeunesse peut, à la demande du ministère public ou des représentants légaux du mineur, décider que ce retrait ne pourra avoir lieu sans l'autorisation expresse du tribunal avant que l'intéressé ait atteint l'âge de vingt-cinq ans. Pareille demande ne peut être introduite que pendant la minorité de l'intéressé.

ART. 73. (83)

L'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs est applicable, dans les

bepaalt, toepasselijk ten aanzien van minderjarigen die krachtens de bepalingen van titel I en titel II, hoofdstukken III en IV, van deze wet bij een particulier of in een inrichting zijn geplaatst en betaalde arbeid verrichten.

ART. 74. (84)

Het jeugdbeschermingscomité doet regelmatig iedere door zijn bemiddeling geplaatste minderjarige door een van zijn afgevaardigden bezoeken.

De jeugdrechter bezoekt ten minste tweemaal per jaar iedere minderjarige die door hem gepaast is krachtens een van de in artikel 37, 3° en 4°, bedoelde maatregelen. Hij kan daartoe een afgevaardigde bij de jeugdbescherming opdracht geven.

Naar aanleiding van de bezoeken aan de minderjarige van wiens plaatsing is kennis gegeven overeenkomstig artikel 69, wordt over de toestand van de betrokkene aan de Minister van Justitie een rapport gezonden.

ART. 75. (85)

De minderjarigen beneden de volle leeftijd van achttien jaar mogen de terechtzittingen van de hoven en rechtbanken alleen bijwonen voor de behandeling en de berechting van de vervolgingen die tegen hen zijn ingesteld, of wanneer zij getuigenis moeten afleggen, en enkel gedurende de tijd dat hun aanwezigheid noodzakelijk is.

ART. 76. (86)

De gerechtelijke en administratieve overheden alsmede de natuurlijke personen of rechtspersonen, de verenigingen, instellingen of inrichtingen die hun medewerking dienen te verlenen bij de maatregelen die ter uitvoering van deze wet zijn genomen, moeten de godsdienstige en wijsgerige overtuiging en de taal van de gezinnen waartoe de minderjarigen behoren eerbiedigen.

ART. 77. (87)

Elke persoon die, in welke hoedanigheid ook, zijn medewerking verleent aan de toepassing van deze wet, staat daardoor in voor de geheimhouding van de feiten die hem in de uitoefening van zijn opdracht worden toevertrouwd en die hiermede verband houden.

Artikel 458 van het Strafwetboek is op hem van toepassing.

ART. 78. (88)

Buiten de gevallen waarin er een medische tegenaanwijzing bestaat, mogen aan de minderjarigen die geplaatst zijn overeenkomstig de bepalingen van titel II, hoofdstukken III en IV, van deze wet, pre-

conditions et suivant les modalités fixées par le Roi, aux mineurs qui sont placés, en vertu des dispositions du titre I et du titre II, chapitres III et IV, de la présente loi, chez un particulier ou dans un établissement et qui exercent une activité rémunérée.

ART. 74. (84)

Le comité de protection de la jeunesse fait visiter régulièrement par un de ses délégués, tout mineur placé à son intervention.

Le juge de la jeunesse fait au moins deux fois l'an visite à tout mineur qu'il a placé en vertu d'une des mesures prévues à l'article 37, 3° et 4°. Il peut commettre à cet effet un délégué à la protection de la jeunesse.

A l'occasion des visites au mineur dont le placement a été notifié en vertu de l'article 69, un rapport sur la situation de l'intéressé est adressé au Ministre de la Justice.

ART. 75. (85)

Les mineurs âgés de moins de dix-huit ans accomplis ne peuvent assister aux audiences des cours et tribunaux que pour l'instruction et le jugement des poursuites dirigées contre eux, ou lorsqu'ils ont à déposer comme témoins et seulement pendant le temps où leur présence est nécessaire.

ART. 76. (86)

Les autorités judiciaires et administratives ainsi que les personnes physiques ou morales, les œuvres, institutions ou établissements chargés d'apporter leur concours aux mesures prises en exécution de la présente loi, doivent respecter les convictions religieuses et philosophiques et la langue des familles auxquelles les mineurs appartiennent.

ART. 77. (87)

Toute personne qui, à quelque titre que ce soit, apporte son concours à l'application de la présente loi est, de ce fait, dépositaire des secrets qui lui sont confiés dans l'exercice de sa mission et qui se rapportent à celle-ci.

L'article 458 du Code pénal lui est applicable.

ART. 78. (88)

Hormis les cas où il existerait une contre-indication médicale, les mineurs placés en vertu des dispositions du titre II, chapitre III et IV, de la présente loi peuvent être soumis à des vaccinations et inoculations

ventieve vaccinaties en inentingën toegediend worden, waarvan het aantal, de soort en de toedieningswijze door de Koning bepaald worden.

ART. 79. (77)

Iedere persoon of iedere inrichting, behalve de schoolinternaten en daarmee gelijkgestelde kosthuizen, die zich bereid verklaart door deze wet of andere wetsbepalingen niet beschermde minderjarigen gezamenlijk en doorgaans op te nemen buiten de verblijfplaats van hun bloedverwanten in de rechte lijn of zijlijn of van hun wettelijke vertegenwoordiger, moet daarvan vooraf aangifte doen bij het jeugdbeschermingscomité van het arrondissement.

Wanneer uit een strafrechtelijke veroordeling uitgesproken tegen een persoon of een personeelslid van een inrichting, zoals zij in het vorige lid zijn bedoeld, of uit een onderzoek op klacht betreffende de huisvesting of de opvoeding van de minderjarigen blijkt dat hun gezondheid, hun veiligheid of hun zedelijkheid gevaar loopt, kan de jeugdrechtbank op verordering van het openbaar ministerie, de betrokkenen geboord, het huis of de inrichting gedurende een tijd die zij vaststelt aan geregeld bezoek onderwerpen en in ernstige gevallen de sluiting ervan gelasten.

TITEL IV.

STRAFBEPALINGEN.

ART. 80. (89)

Publicatie en verspreiding van het verslag van de debatten voor de jeugdtkamers der hoven van beroep en voor de jeugdrechtbanken door middel van boeken, pers, film, radio, televisie, of op enige andere wijze, zijn verboden.

Publicatie en verspreiding door middel van dezelfde procédés van teksten, tekeningen, foto's of enigerlei beelden waaruit de identiteit kan blijken van minderjarigen die vervolgd worden of tegen wie een maatregel als bedoeld in de artikelen 37, 38, 39, 40 en 43 is genomen, zijn eveneens verboden.

Overtreding van dit artikel wordt gestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot twee jaar en met geldboete van driehonderd tot drieduizend frank, of met een van die straffen alleen.

ART. 81. (90)

Hij die, buiten de gevallen vermeld in het Strafwetboek, in de wet van 28 mei 1888 op de bescherming van de in rondreizende beroepen tewerkgestelde kinderen en de wet op de arbeid van vrouwen, jongelingen en kinderen, gecoördineerd op 28 februari 1919, een minderjarige beneden de volle leeftijd van zestien jaar bezigt voor werken die kennelijk zijn krachten te boven gaan, wordt gestraft met geldboete van zesentwintig tot tweehonderd frank.

préventives, dont le nombre, l'espèce et les modalités d'application sont fixés par le Roi.

ART. 79. (77)

Toute personne ou tout établissement, à l'exclusion des internats scolaires et des pensions assimilées, s'offrant à héberger collectivement et de façon habituelle, hors de la résidence de leurs parents en ligne directe ou collatérale ou de leur représentant légal, des mineurs non protégés par la présente loi ou par d'autres dispositions légales, doit préalablement en faire la déclaration au comité de protection de la jeunesse de son arrondissement.

Lorsqu'une condamnation pénale, prononcée à charge d'une personne ou d'un membre du personnel d'un établissement, visés à l'alinéa précédent, ou une enquête faisant suite à une plainte relative aux conditions d'hébergement ou d'éducation des mineurs fait apparaître que leur santé, leur sécurité ou leur moralité est mise en danger, le tribunal de la jeunesse peut, à la demande du ministère public, les intéressés entendus, soumettre, pendant un laps de temps qu'il détermine, la maison ou l'établissement à des visites périodiques et, dans les cas graves, en ordonner la fermeture.

TITRE IV.

DISPOSITIONS PÉNALES.

ART. 80. (89)

La publication et la diffusion du compte rendu des débats des chambres de la jeunesse des cours d'appel et des tribunaux de la jeunesse par le livre, la presse, la cinématographie, la radiophonie, la télévision ou par quelque autre manière sont interdites.

La publication et la diffusion par les mêmes procédés de textes, dessins, photographies ou images de nature à révéler l'identité des mineurs poursuivis ou qui ont fait l'objet d'une mesure prévue aux articles 37, 38, 39, 40 et 43 sont également interdites.

Les infractions au présent article sont punies d'un emprisonnement de deux mois à deux ans et d'une amende de trois cents francs à trois mille francs ou d'une de ces peines seulement.

ART. 81. (90)

Quiconque, en dehors des cas prévus par le Code pénal, la loi du 28 mai 1888 relative à la protection des enfants employés dans les professions ambulantes et la loi sur le travail des femmes, des adolescents et des enfants, coordonnée le 28 février 1919, a employé un mineur âgé de moins de seize ans accomplis à des travaux qui excèdent manifestement ses forces, est puni d'une amende de vingt-six à deux cents francs

De geldboete wordt zoveel malen opgelegd als er aldus minderjarigen zijn tewerkgesteld, zonder dat de som van de straffen duizend frank mag te boven gaan.

In geval van herhaling binnen vijf jaar na de vorige veroordeling, worden de straffen verdubbeld, zonder dat het totaal bedrag van de geldboeten tweeduizend frank mag overschrijden.

ART. 82. (91)

Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden wordt gestraft :

1) hij die er een gewoonte van maakt een minderjarige beneden de volle leeftijd van zestien jaar te doen bedelen;

2) hij die een minderjarige beneden de leeftijd van zestien jaar ter beschikking van een bedelaar heeft gesteld, die zich van deze minderjarige heeft bediend om het openbaar medelijden op te wekken.

In geval van herhaling kan de straf worden verdubbeld.

ART. 83. (92)

Als dader van het feit dat door een minderjarige beneden de leeftijd van achttien jaar is gepleegd, wordt gestraft met gevangenisstraf van één dag tot zeven dagen en met geldboete van één tot vijftientig frank, of met een van die straffen alleen :

1) hij die door de middelen vermeld in artikel 66, derde en vierde lid, van het Strafwetboek, deelneemt aan een als overtreding omschreven feit;

2) hij die op dezelfde wijze deelneemt aan een feit dat in het Boswetboek als misdrijf geldt.

ART. 84. (93)

In alle gevallen waarin een minderjarige beneden de leeftijd van achttien jaar een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd en welke maatregel ook tegen hem is genomen, kan, indien het feit vergemakkelijkt werd gemis aan toezicht, degene die de minderjarige onder zijn bewaring heeft, veroordeeld worden tot gevangenisstraf van één dag tot zeven dagen en tot geldboete van één tot vijftientig frank, of tot een van die straffen alleen, onverminderd de bepalingen van het Strafwetboek en van de bijzondere wetten betreffende de deelneming.

ART. 85. (94)

Hij die geheel of gedeeltelijk de zaken heeft die een minderjarige beneden de leeftijd van achttien jaar door middel van een als overtreding omschreven feit heeft verkregen, wordt gestraft met gevangenisstraf van één dag tot zeven dagen en met geldboete van één tot vijftientig frank, of met een van die straffen alleen.

L'amende est appliquée autant de fois qu'il y a eu de mineurs ainsi employés, sans que la somme des peines puisse excéder mille francs.

En cas de récidive dans les cinq ans à partir de la condamnation antérieure, les peines sont doublées sans que le total des amendes puisse dépasser deux mille francs.

ART. 82. (91)

Sont punis d'un emprisonnement de huit jours à trois mois :

1) celui qui a fait habituellement mendier un mineur n'ayant pas seize ans accomplis;

2) celui qui a procuré un mineur de moins de seize ans à un mendiant qui s'est servi de ce mineur dans le but d'exciter la commisération publique.

En cas de récidive, la peine peut être portée au double.

ART. 83. (92)

Sont punis, comme auteurs du fait commis par un mineur de moins de dix-huit ans, d'un emprisonnement d'un à sept jours et d'une amende d'un à vingt-cinq francs ou d'une de ces peines seulement :

1) ceux qui, par des moyens indiqués à l'article 66 alinéas 3 et 4, du Code pénal, ont participé à un fait qualifié contravention;

2) ceux qui ont participé de la même manière à un fait érigé en infraction par le Code forestier.

ART. 84. (93)

Dans tous les cas où le mineur âgé de moins de dix-huit ans a commis un fait qualifié infraction et quelle que soit la mesure prise à son égard, si le fait a été facilité par un défaut de surveillance, la personne qui a la garde du mineur peut être condamnée à un emprisonnement d'un à sept jours et à une amende d'un à vingt-cinq francs ou à une de ces peines seulement, sans préjudice des dispositions du Code pénal et des lois spéciales concernant la participation.

ART. 85. (94)

Quiconque a recelé en tout ou en partie les choses obtenues par un mineur de moins de dix-huit ans, à l'aide d'un fait qualifié contravention, est puni d'un emprisonnement d'un à sept jours et d'une amende d'un à vingt-cinq francs ou d'une de ces peines seulement.

ART. 86. (95)

Tot de straffen bepaald in artikel 391*bis* van het Strafwetboek, kan ieder worden veroordeeld die het toezicht op de gezinsbijslag of andere sociale uitkeringen vrijwillig belemmert :

a) door na te laten de nodige documenten te bezorgen aan de instellingen belast met de vereffening van die uitkeringen;

b) door valse of onvolledige aangiften te doen;

c) door de bestemming te wijzigen die de persoon of het jeugdbeschermingscomité aangewezen overeenkomstig artikel 29, er aan gegeven heeft.

ART. 87. (96)

In het Strafwetboek wordt een artikel 372*bis* ingevoegd, luidende als volgt :

« Artikel 372*bis*. — Onverminderd de toepassing van artikel 372, wordt elke aanranding van de eerbaarheid, zonder geweld of bedreiging gepleegd door een persoon die de volle leeftijd van achttien jaar heeft bereikt, op de persoon of met de hulp van de persoon van een minderjarige van hetzelfde geslacht beneden de volle leeftijd van achttien jaar, gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot duizend frank. ».

ART. 88. (97)

Een als volgt luidend lid wordt ingevoegd tussen de leden 2 en 3 van artikel 377 van hetzelfde Wetboek :

« In het geval van artikel 372*bis*, bedraagt de gevangenisstraf ten minste één jaar. ».

ART. 89. (98)

Al de bepalingen van het eerste boek van het Strafwetboek, hoofdstuk VII en artikel 85 niet uitgezonderd, zijn toepasselijk op de misdrijven omschreven in de artikelen 71, 80, 81, 82 en 86 van deze wet.

TITEL V.

OPHEFFINGS-, WIJZIGINGS-
EN OVERGANGSBEPALINGEN.

ART. 90. (99)

Opgeheven worden :

1) de wet van 15 mei 1912 op de kinderbescherming, gewijzigd bij de wet van 2 juli 1930, bij het koninklijk besluit van 14 augustus 1933, bij het koninklijk besluit n° 301 van 30 maart 1936, en bij de wetten van 21 augustus 1948, 24 december 1948, 20 mei 1949, 31 juli 1952 en 30 april 1958, met uitzondering van de artikelen 48 tot 61;

2) de artikelen 378, tweede lid, en 382, tweede lid, van het Strafwetboek;

ART. 86. (95)

Peut être condamné aux peines prévues à l'article 391*bis* du Code pénal, toute personne qui aura volontairement entravé la tutelle aux prestations familiales ou autres allocations sociales :

a) en s'abstenant de fournir aux organismes chargés de la liquidation de ces allocations les documents nécessaires;

b) en faisant des déclarations fausses ou incomplètes;

c) en modifiant l'affectation que leur aurait donnée la personne ou le comité de protection de la jeunesse désigné conformément à l'article 29.

ART. 87. (96)

Il est inséré dans le Code pénal un article 372*bis* ainsi libellé :

« Article 372*bis*. — Sans préjudice de l'application de l'article 372, tout attentat à la pudeur commis sans violences ni menaces par une personne ayant atteint l'âge de dix-huit ans accomplis sur la personne ou à l'aide de la personne d'un mineur de même sexe âgé de moins de dix-huit ans accomplis sera puni d'un emprisonnement de six mois à trois ans et d'une amende de vingt-six francs à mille francs. ».

ART. 88. (97)

Un alinéa, ainsi libellé, est inséré entre les alinéas 2 et 3 de l'article 377 du même Code :

« Dans le cas prévu à l'article 372*bis*, l'emprisonnement sera d'un an au moins. ».

ART. 89. (98)

Toutes les dispositions du premier livre du Code pénal, sans exception du chapitre VII et de l'article 85, sont applicables aux infractions prévues par les articles 71, 80, 81, 82 et 86 de la présente loi.

TITRE V.

DISPOSITIONS ABROGATOIRES,
MODIFICATIVES ET TRANSITOIRES.

ART. 90. (99)

Sont abrogés :

1) la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance, modifiée par la loi du 2 juillet 1930, par l'arrêté royal du 14 août 1933, par l'arrêté royal n° 301 du 30 mars 1936, et par les lois des 21 août 1948, 24 décembre 1948, 20 mai 1949, 31 juillet 1952 et 30 avril 1958, à l'exception des articles 48 à 61;

2) les articles 378, alinéa 2, et 382, alinéa 2, du Code pénal;

3) artikel 4, tweede lid, van de wet van 28 mei 1888 nopens de bescherming van de in rondreizende beroepen tewerkgestelde kinderen.

ART. 91. (100)

§ 1. — In artikel 348 van het Burgerlijk Wetboek worden de woorden « en die van de wet van 15 mei 1912 op de kinderbescherming » vervangen door « en die van de wet betreffende de jeugdbescherming ».

§ 2. — In artikel 369*bis* van het Strafwetboek worden de woorden « uit kracht van de wet op de kinderbescherming » vervangen door « uit kracht van de wet betreffende de jeugdbescherming ».

§ 3. — In de wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke inrichting worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1) in artikel 225, gewijzigd bij de wet van 9 augustus 1963, worden de woorden « kinderrechter in beroep » en « kinderrechter » onderscheidenlijk vervangen door « jeugdrechter in hoger beroep » en « jeugdrechter »;

2) in hetzelfde artikel worden de bepalingen betreffende de kinderrechter vervangen door :

	Rechtbanken waar- van het gebied niet ten minste 500.000 inwoners telt.	Rechtbanken waar- van het gebied ten minste 500.000 inwoners telt.
» Jeugdrechter :		
» Eerste termijn van drie jaar F	12.000	8.500
» Na drie jaar ambtsuit- oefening	18.500	12.000
» Na zes jaar ambtsuit- oefening	24.000	16.500
» Na negen jaar ambtsuit- oefening	36.000	24.000
» Na vijftien jaar ambts- uitoefening	85.000	32.500. »;

3) in artikel 226, gewijzigd bij de wet van 31 juli 1952, worden de woorden « kinderrechter en kinderrechter in beroep » vervangen door « jeugdrechter en jeugdrechter in hoger beroep ».

§ 4. — In artikel 13, tweede lid, van de wet van 5 september 1919 instellende het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn worden geschrapt de woorden « op wiens vordering de kinderrechter de maatregelen, door het belang van het kind genoodzaakt, voorschrijft. Van de beslissing van de rechter kan in beroep worden gegaan overeenkomstig artikel 32 der wet van 15 mei 1912. ».

§ 5. — In artikel 83, eerste lid, van de wet van 10 maart 1925 tot regeling van de openbare onderstand

3) l'article 4, alinéa 2, de la loi du 28 mai 1888 relative à la protection des enfants employés dans les professions ambulantes.

ART. 91. (100)

§ 1er. — A l'article 348 du Code civil, les mots « et celles de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance », sont remplacés par les mots « et celles de la loi relative à la protection de la jeunesse ».

§ 2. — A l'article 369*bis* du Code pénal, les mots « en vertu de la loi sur la protection de l'enfance » sont remplacés par les mots « en vertu de la loi relative à la protection de la jeunesse ».

§ 3. — Les modifications suivantes sont apportées à la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire :

1) à l'article 225, modifié par la loi du 9 août 1963, les mots « juge d'appel des enfants » et « juge des enfants » sont remplacés respectivement par les mots « juge d'appel de la jeunesse » et « juge de la jeunesse »;

2) au même article, les dispositions relatives au juge des enfants sont remplacées par :

	Tribunaux dont le ressort compte une population de 500.000 habitants au moins.	Tribunaux dont le ressort ne compte pas une population de 500.000 habitants au moins.
» Juge de la jeunesse :		
» Pour le premier terme de trois ans F	12.000	8.500
» Après trois ans de fonc- tion	18.500	12.000
» Après six ans de fonc- tion	24.000	16.500
» Après neuf ans de fonc- tion	36.000	24.000
» Après quinze ans de fonction	85.000	32.500. »;

3) à l'article 226, modifié par la loi du 31 juillet 1952, les mots « juge des enfants et juge d'appel des enfants » sont remplacés par les mots « juge de la jeunesse et juge d'appel de la jeunesse ».

§ 4. — A l'article 13, alinéa 2, de la loi du 5 septembre 1919 instituant l'Œuvre Nationale de l'Enfance, les mots « sur la réquisition duquel le juge des enfants ordonnera les mesures commandées dans l'intérêt de l'enfant. Appel de la décision du juge pourra être interjeté conformément à l'article 32 de la loi du 15 mai 1912. » sont supprimés.

§ 5. — A l'article 83, alinéa 1er, de la loi du 10 mars 1925 organique de l'assistance publique, les mots « au

worden de woorden « tot de rechtbank » vervangen door « tot de jeugdrechtbank ».

§ 6. — In artikel 7, 9°, van het Kieswetboek worden de woorden « van artikel 63 der wet van 15 mei 1912 op de kinderbescherming » vervangen door « van artikel 82 van de wet betreffende de jeugdbescherming ».

§ 7. — In artikel 123bis, derde lid, door het koninklijk besluit van 26 juni 1962 ingevoegd in het koninklijk besluit van 22 december 1938, voorzien bij de wet van 10 juni 1937 houdende uitbreiding van de kindertoeslagen tot de werkgevers en tot de niet-loontrekende arbeiders, worden de woorden « de vrederechter van de plaats waar het kind wordt grootgebracht » vervangen door « de jeugdrechtbank van de verblijfplaats van de ouders, voogden of degenen die de minderjarige onder hun bewaring hebben ».

§ 8. — In artikel 70, derde lid, van de wetten betreffende de kinderbijslag voor loontrekkenden, gecoördineerd op 19 december 1939, gewijzigd bij de wet van 20 juli 1961, worden de woorden « de vrederechter van de plaats waar het kind wordt grootgebracht » vervangen door « de jeugdrechtbank van de verblijfplaats van de ouders, voogden of degenen die de minderjarige onder hun bewaring hebben ».

§ 9. — In artikel 55, § 7, van de wetten op de toekenning van de academische graden en het programma van de universitaire examens, gecoördineerd op 31 december 1949, worden de woorden « de kinderrecht » vervangen door « de jeugdrechters ».

§ 10. — In de wetten op het lager onderwijs, gecoördineerd op 20 augustus 1957, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1) in artikel 5, tweede lid, worden de woorden « de kinderrecht » vervangen door « de jeugdrechtbank »;

2) in hetzelfde artikel, derde lid, worden de woorden « afgevaardigde ter kinderbescherming » vervangen door « afgevaardigde bij de jeugdbescherming »;

3) in artikel 6, eerste lid, gewijzigd bij de wet van 29 mei 1959, worden de woorden « van de kinderrecht » vervangen door « van de jeugdrechtbank »;

4) in artikel 9, tweede lid, worden de woorden « afgevaardigde ter kinderbescherming » vervangen door « afgevaardigde bij de jeugdbescherming »;

5) in artikel 10, vierde lid, worden de woorden « de kinderrecht, met de opdracht in te grijpen » vervangen door « de jeugdrechtbank, met de opdracht in te grijpen »;

6) in artikel 11, eerste lid, worden de woorden « de kinderrecht » vervangen door « de jeugdrechtbank »;

7) in hetzelfde artikel, achtste lid, worden de woorden « de kinderrecht » en « wet van 15 mei 1912 » onderscheidenlijk vervangen door « de jeugdrechtbank » en « wet betreffende de jeugdbescherming »;

8) in artikel 12, zesde lid, worden de woorden « de kinderrecht » vervangen door « de jeugdrechtbank ».

tribunal » sont remplacés par les mots « au tribunal de la jeunesse ».

§ 6. — A l'article 7, 9°, du Code électoral, les mots « de l'article 63 de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance » sont remplacés par les mots « de l'article 82 de la loi relative à la protection de la jeunesse ».

§ 7. — A l'article 123bis, alinéa 3, inséré par l'arrêté royal du 26 juin 1962 dans l'arrêté royal du 22 décembre 1938 prévu par la loi du 10 juillet 1937 qui étend les allocations familiales aux employeurs et aux travailleurs non salariés, les mots « le juge de paix du lieu où l'enfant est élevé » sont remplacés par les mots « le tribunal de la jeunesse de la résidence des parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur ».

§ 8. — A l'article 70, alinéa 3, des lois relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés, coordonnées le 19 décembre 1939, modifiées par la loi du 20 juillet 1961, les mots « le juge de paix du lieu où l'enfant est élevé » sont remplacés par les mots « le tribunal de la jeunesse de la résidence des parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde du mineur ».

§ 9. — A l'article 55, § 7, des lois sur la collation des grades académiques et le programme des examens universitaires, coordonnées le 31 décembre 1949, les mots « le juge des enfants » sont remplacés par les mots « les juges de la jeunesse ».

§ 10. — Les modifications suivantes sont apportées aux lois sur l'enseignement primaire, coordonnées le 20 août 1957 :

1) à l'article 5, alinéa 2, les mots « le juge des enfants » sont remplacés par les mots « le tribunal de la jeunesse »;

2) au même article, alinéa 3, les mots « délégué à la protection de l'enfance » sont remplacés par les mots « délégué à la protection de la jeunesse »;

3) à l'article 6, alinéa 1er, modifié par la loi du 29 mai 1959, les mots « du juge des enfants » sont remplacés par les mots « du tribunal de la jeunesse ».

4) à l'article 9, alinéa 2, les mots « délégué à la protection de l'enfance » sont remplacés par les mots « délégué à la protection de la jeunesse »;

5) à l'article 10, alinéa 4, les mots « le juge des enfants aux fins d'intervention » sont remplacés par les mots « le tribunal de la jeunesse aux fins d'intervention »;

6) à l'article 11, alinéa 1er, les mots « le juge des enfants » sont remplacés par les mots « le tribunal de la jeunesse »;

7) au même article, alinéa 8, les mots « le juge des enfants » et « loi du 15 mai 1912 » sont remplacés respectivement par les mots « le tribunal de la jeunesse » et « loi relative à la protection de la jeunesse ».

8) à l'article 12, alinéa 6, les mots « le juge des enfants » sont remplacés par les mots « le tribunal de la jeunesse ».

§ 11. — In de wet van 15 juli 1960 tot zedelijke bescherming van de jeugd worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1) artikel 7 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Artikel 7. — De minderjarige die artikel 1 overtreedt, kan voor de jeugdrechtbank worden gebracht, die te zijnen opzichte een van de maatregelen bepaald in artikel 37, 1°, 2° en 3°, van de wet betreffende de jeugdbescherming kan treffen. »;

2) in artikel 9, eerste lid, worden de woorden « afgevaardigden ter kinderbescherming bij de kinderrechtbanken » vervangen door « vaste afgevaardigden bij de jeugdbescherming ».

§ 12. — Het eerste lid van artikel 25 van de wet van 3 juli 1956 op het handelsregister, gewijzigd bij de wet van 16 augustus 1963, gecoördineerd op 20 juli 1964, wordt door een 14° aangevuld, luidende als volgt :

« 14° tot verlening van machtiging aan een ontvoogde minderjarige om handel te drijven of tot intrekking van deze machtiging. ».

ART. 92. (101)

Deze wet wordt door de gerechten die zij opricht, toegepast op feiten en toestanden die zijn gepleegd of bestaan vóór de dag waarop zij in werking treedt, wanneer de zaak niet reeds aanhangig is bij de gerechten die vóór die inwerkingtreding bevoegd waren.

ART. 93. (102)

De kinderrechters blijven overeenkomstig de bepalingen van de wet van 15 mei 1912 kennis nemen van de rechtsplegingen die bij hen, met het oog op de toepassing van een van de bij bedoelde wet bepaalde maatregelen, vóór de inwerkingtreding van onderhavige wet aanhangig zijn gemaakt; hetzelfde geldt voor de kinderrechters in beroep.

ART. 94. (103)

In afwijking van de artikelen 13 en 14 van de wet van 15 mei 1912, zijn de kinderrechter en de kinderrechter in beroep ertoe gemachtigd, zodra deze wet is bekendgemaakt, een berisping uit te spreken, zelfs als het vaststaat dat de minderjarige van bedelarij of landloperij een gewoonte maakt of als de minderjarige door wangedrag of onbuigzaamheid aan zijn ouders, voogden of degenen die hem onder hun bewaring hebben, ernstige redenen tot ontevredenheid geeft.

ART. 95. (104)

De jeugdrechtbank wordt bevoegd ten aanzien van de minderjarigen tegen wie de kinderrechtbanken een maatregel hebben genomen ingevolge de artikelen 13 tot 19 en 22 van de wet van 15 mei 1912, of die op grond van die wet geplaatst zijn onder het stelsel van de vrijheid onder toezicht.

§ 11. — Les modifications suivantes sont apportées à la loi du 15 juillet 1960 sur la préservation morale de la jeunesse :

1) l'article 7 est remplacé par la disposition suivante :

« Article 7. — Le mineur qui contrevient à l'article 1er peut être déféré au tribunal de la jeunesse qui peut, à son égard, prendre l'une des mesures prévues à l'article 37, 1°, 2° et 3°, de la loi relative à la protection de la jeunesse. »;

2) à l'article 9, alinéa 1er, les mots « délégués à la protection de l'enfance auprès des juridictions des enfants » sont remplacés par « délégués permanents à la protection de la jeunesse ».

§ 12. — Le premier alinéa de l'article 25 de la loi du 3 juillet 1956 sur le registre du commerce, modifiée par la loi du 16 août 1963, coordonnées le 20 juillet 1964, est complété par un 14°, ainsi libellé :

« 14° portant autorisation pour un mineur émancipé de faire le commerce ou prononçant le retrait de cette autorisation. ».

ART. 92. (101)

La présente loi est appliquée par les juridictions qu'elle crée aux faits et aux situations antérieurs au jour de son entrée en vigueur lorsque les juridictions compétentes avant cette entrée en vigueur n'en ont pas été saisies.

ART. 93. (102)

Les juges des enfants continuent à connaître, conformément aux dispositions de la loi du 15 mai 1912, des procédures dont ils étaient saisis en vue de l'application d'une des mesures prévues par la dite loi, avant l'entrée en vigueur de la présente loi; il en est de même pour les juges d'appel des enfants.

ART. 94. (103)

Par dérogation aux articles 13 et 14 de la loi du 15 mai 1912, le juge des enfants et le juge d'appel des enfants sont autorisés, dès la publication de la présente loi, à prononcer une réprimande, même si l'état habituel de mendicité ou de vagabondage du mineur est établi ou si le mineur, par son inconduite ou son indiscipline, donne de graves sujets de mécontentement à ses parents, tuteurs ou aux personnes qui en ont la garde.

ART. 95. (104)

Le tribunal de la jeunesse devient compétent à l'égard des mineurs qui font l'objet d'une mesure prise par les juridictions de l'enfance par application des articles 13 à 19 et 22 de la loi du 15 mai 1912 ou qui sont placés sous le régime de la liberté surveillée en vertu de cette loi.

Zij wordt eveneens bevoegd ten aanzien van de minderjarigen wier vader of moeder van de ouderlijke macht is ontzet.

De plaatsingsmaatregelen die ten aanzien van de in de twee vorige leden bedoelde minderjarigen zijn genomen, worden naar hun aard gelijkgesteld met een van de maatregelen bedoeld in deze wet.

Indien deze gelijkstelling wordt betwist, doet de jeugdrechtbank daarover uitspraak.

De opsluiting in een strafinrichting wordt gelijkgesteld met terbeschikkingstelling van de Regering.

ART. 96. (105)

Zij die vóór de inwerkingtreding van deze wet zijn aangewezen op grond van artikel 5 van de wet van 15 mei 1912 of, ingeval de moeder ontzet is, de vader, worden geacht aangewezen te zijn op grond van deze wet.

ART. 97. (nieuw)

De kinderrechters in beroep en de niet vast benoemde kinderrechters blijven hun ambt uitoefenen totdat hun opdracht voleindigd is. Zij krijgen onderscheidenlijk de titel van « jeugdrechter in hoger beroep » en « jeugdrechter ».

De vast benoemde kinderrechters dragen de titel van vaste jeugdrechter en oefenen dit ambt uit.

Voor het berekenen van het aantal jaren ambtsuitoefening nodig voor de vaste benoeming van een jeugdrechter of voor de verhoging van de weddetoeslagen, wordt rekening gehouden met de jaren gedurende welke die magistraat het ambt van kinderrechtter heeft uitgeoefend.

ART. 98. (106)

De vaste afgevaardigden bij de kinderbescherming blijven hun functie uitoefenen en krijgen de titel van « vaste afgevaardigde bij de jeugdbescherming ».

Zij zijn voortaan onderworpen aan het statuut van het Rijkspersoneel en behouden het voordeel van hun verworven anciënniteit.

ART. 99. (107)

De natuurlijke personen of rechtspersonen, de verenigingen en de inrichtingen die thans gezamenlijk en doorgaans minderjarigen opnemen bij toepassing van de wet van 15 mei 1912, beschikken voor het aanvragen van hun erkenning over een termijn van drie jaar te rekenen van de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van het in artikel 66 van deze wet bedoelde koninklijk besluit.

Il devient également compétent à l'égard des mineurs dont le père ou la mère a été déchu de la puissance paternelle.

Les mesures de placement prises à l'égard des mineurs visés aux deux alinéas précédents sont, d'après leur nature, assimilées à l'une de celles prévues par la présente loi.

Si cette assimilation est contestée, le tribunal de la jeunesse statue à ce sujet.

L'incarcération dans un établissement pénitentiaire est assimilée à une mise à la disposition du Gouvernement.

ART. 96. (105)

Les personnes désignées avant l'entrée en vigueur de la présente loi, par application de l'article 5 de la loi du 15 mai 1912, ou en cas de déchéance de la mère, le père, sont considérés comme désignés en vertu de la présente loi.

ART. 97. (nouveau)

Les juges d'appel des enfants et, lorsqu'ils ne sont pas nommés à titre définitif, les juges des enfants sont maintenus en fonction jusqu'à l'expiration de leur mandat. Ils prennent respectivement le titre de « juge d'appel de la jeunesse » et « juge de la jeunesse ».

Les juges des enfants nommés à titre définitif acquièrent le titre de juge de la jeunesse à titre définitif et exercent ces fonctions.

Pour le calcul du nombre d'années de fonctions nécessaires, soit pour la nomination d'un juge de la jeunesse à titre définitif, soit pour la majoration des suppléments de traitement, il est tenu compte des années de fonction que ce magistrat a exercées en qualité de juge des enfants.

ART. 98. (106)

Les délégués permanents à la protection de l'enfance sont maintenus en fonction et prennent le titre de « délégué permanent à la protection de la jeunesse ».

Ils sont dorénavant soumis au statut des agents de l'Etat et conservent le bénéfice de l'ancienneté acquise.

ART. 99. (107)

Les personnes physiques ou morales, les œuvres et les établissements qui recueillent actuellement collectivement et de façon habituelle des mineurs en application de la loi du 15 mai 1912, disposent d'un délai de trois ans à partir de la publication au *Moniteur belge* de l'arrêté royal prévu à l'article 66 de la présente loi, pour demander leur agrégation.

De personen en de inrichtingen die thans de in artikel 79, eerste lid, bedoelde activiteit uitoefenen, beschikken voor hun in hetzelfde artikel, zelfde lid, vermelde aangifte bij het jeugdbeschermingscomité van hun arrondissement, over een termijn van één jaar te rekenen van de inwerkingtreding van deze wet.

ART. 100. (nieuw)

De Koning stelt de datum vast waarop alle bepalingen van deze wet of een deel ervan in werking treden.

Les personnes et les établissements qui exercent actuellement l'activité prévue à l'article 79, alinéa 1er, disposent d'un délai d'un an à dater de l'entrée en vigueur de la présente loi, pour faire la déclaration prévue au même article, même alinéa, au comité de protection de la jeunesse de leur arrondissement.

ART. 100. (nouveau)

Le Roi fixe le jour d'entrée en vigueur de tout ou partie des dispositions de la présente loi.

Tabel met aanduiding van overeenstemming van de artikelen zoals zij door de Commissie voor de Justitie van de Senaat aangenomen zijn met de artikelen van de tekst door de Kamer overgemaakt en met die van het oorspronkelijk ontwerp.

Commissie Senaat	Kamer	Ontwerp
Art. 1	Art. 1	Art. 1
2	2	3
3	3	2
—	4	—
4	5	—
5	6	4
6	7	5
7	8	6
8	9	7
9	10	8
10	11	9
11	12	10
12	—	—
13 1.	—	—
2.	13	—
14 1.	14	—
2.	—	—
3.	—	11
4.	15	—
5.	16	12
15 1.	17	—
2.	18	—
3.	19	—
16	20	13
—	—	14
—	—	15
17 1.	21	—
2.	22	—
18 1.	23	16
2.	24	17
3.	25	18
19 1.	26	19
2.	27	20
3.	—	—
4.	—	—
20 1. lid 1 tot 3 art. 389 BWB lid 4 en lid 5 art. 389 BWB	—	—
	36	—
2.	28	21
21 1.	29	22
2.	30	23
3.	31	24
4.	32	25
22	—	—
23	33	26
24	—	—

Table de concordance des articles, tels qu'ils ont été adoptés par la Commission de la Justice du Sénat avec ceux du projet transmis par la Chambre et du projet initial.

Commission Sénat	Chambre	Projet
Art. 1	Art. 1	Art. 1
2	2	3
3	3	2
—	4	—
4	5	—
5	6	4
6	7	5
7	8	6
8	9	7
9	10	8
10	11	9
11	12	10
12	—	—
13 1.	—	—
2.	13	—
14 1.	14	—
2.	—	—
3.	—	11
4.	15	—
5.	16	12
15 1.	17	—
2.	18	—
3.	19	—
16	20	13
—	—	14
—	—	15
17 1.	21	—
2.	22	—
18 1.	23	16
2.	24	17
3.	25	18
19 1.	26	19
2.	27	20
3.	—	—
4.	—	—
20 1. lid 1 tot 3 art. 389 C.C. al. 4 et 5 art. 389 C.C.	—	—
	36	—
2.	28	21
21 1.	29	22
2.	30	23
3.	31	24
4.	32	25
22	—	—
23	33	26
24	—	—

Commissie Senaat	Kamer	Ontwerp	Commission Sénat	Chambre	Projet
25	—	—	25	—	—
26	—	—	26	—	—
27	—	—	27	—	—
28	34	—	28	34	—
29	35	27	29	35	27
—	36	—	—	36	—
30	37	28	30	37	28
31	38	29	31	38	29
32	39 30 + 32		32	39 30 + 32	
33	40	31	33	40	31
34	41	33	34	41	33
35	42	34	35	42	34
36	43	35	36	43	35
37	44	36	37	44	36
38	45	37	38	45	37
39	47	39	39	47	39
40	46	38	40	46	38
41	48	40	41	48	40
42	49	41	42	49	41
43	50	42	43	50	42
44	51 + 66 43 + 58		44	51 + 66 43 + 58	
45	52	44	45	52	44
46	53	45	46	53	45
47	54	46	47	54	46
48	67	59	48	67	59
49	68 60 + 61		49	68 60 + 61	
50	55	47	50	55	47
51	56	48	51	56	48
52	57	49	52	57	49
53	69	62	53	69	62
54	59	51	54	59	51
55	58	50	55	58	50
56	60 + 61 52 + 53		56	60 + 61 52 + 53	
57	62	54	57	62	54
58	63	55	58	63	55
59	64	56	59	64	56
60	65	57	60	65	57
61	70	63	61	70	63
62	71	64	62	71	64
63	72	65	63	72	65
64	73	66	64	73	66
65	74	—	65	74	—
66	75	67	66	75	67
67	76	68	67	76	68
68	78	69	68	78	69
69	79	70	69	79	70
70	80	71	70	80	71
71	81	72	71	81	72
72	82	73	72	82	73
73	83	—	73	83	—
74	84	74	74	84	74
75	85	75	75	85	75
76	86	76	76	86	76

Commissie Senaat	Kamer	Ontwerp	Commission Sénat	Chambre	Projet
77	87	—	77	87	—
78	88	—	78	88	—
79	77	—	79	77	—
80	89	77	80	89	77
81	90	78	81	90	78
82	91	79	82	91	79
83	92	80	83	92	80
84	93	81	84	93	81
85	94	82	85	94	82
86	95	83	86	95	83
87	96	—	87	96	—
88	97	—	88	97	—
89	98	84	89	98	84
90	99	85	90	99	85
91	100	86	91	100	86
92	101	87	92	101	87
93	102	88	93	102	88
94	103	89	94	103	89
95	104	90	95	104	90
96	105	91	96	105	91
97	—	—	97	—	—
98	106	92	98	106	92
99	107	93	99	107	93
100	—	—	100	—	—